

JÁSZ-NAGYKUN-SZOLNOK MEGYEI

ÖNKORMÁNYZAT KÖZLÖNYE

A JÁSZ-NAGYKUN-SZOLNOK MEGYEI KÖZGYŰLÉS HIVATALOS LAPJA

TARTALOM

Szám	Tárgy	Oldal
I.		
JÁSZ-NAGYKUN-SZOLNOK MEGYEI KÖZGYŰLÉS HATÁROZATAI		
49/2022. (XI.11.) számú határozat	a Megyei Közgyűlés 2022. november 11-i ülése napirendi pontjainak megállapításáról	3
50/2022. (XI.11.) számú határozat	a Jász-Nagykun-Szolnok Megyei Katasztrófavédelmi Igazgatóság 2021. évi tevékenységéről szóló tájékoztatóról	4
51/2022. (XI.11.) számú határozat	Jász-Nagykun-Szolnok megye lakosságának egészségi állapotáról, az egészségromlást kiváltó vélelmezett okokról és a szükséges tennivalókról a 2021. év adatai alapján	4
52/2022. (XI.11.) számú határozat	a Jász-Nagykun-Szolnok Megyei Öntözésfejlesztési Stratégiai dokumentum felülvizsgálatáról	5
53/2022. (XI.11.) számú határozat	a Területi Vízgazdálkodási Tanácsba és Szakmai Bizottságába történt delegálás módosítására	5

54/2022. (XI.11.) számú határozat	a Bursa Hungarica Felsőoktatási Önkormányzati Ösztöndíjrendszer 2023. évi fordulójához való csatlakozásról	6
55/2022. (XI.11.) számú határozat	a Megyei Közgyűlés 2023. évi munkatervéről	6
56/2022. (XI.11.) számú határozat	a lejárt határidejű határozatok végrehajtásáról szóló beszámoló elfogadásáról	7
57/2022. (XI.11.) számú határozat	a Jász-Nagykun-Szolnok Megyei Önkormányzati Hivatalnál igazgatási szünet elrendeléséről	7

II.

**JÁSZ-NAGYKUN-SZOLNOK MEGYEI KÖZGYŰLÉS
ZÁRT ÜLÉSEN HOZOTT HATÁROZATA**

58/2022. (XI.11.) számú határozat	a Terület- és Településfejlesztési Operatív Program Plusz 2022. november 18-ai határidejű Döntés-előkészítő Bizottságára beterjesztett támogatási kérelmek döntési javaslatáról	8
--------------------------------------	---	---

III.

ELNÖKI TÁJÉKOZTATÓ

9

MELLÉKLETEK

A Jász-Nagykun-Szolnok Megyei Katasztrófavédelmi Igazgatóság 2021. évi tevékenységéről szóló tájékoztató	21
Tájékoztató Jász-Nagykun-Szolnok megye lakosságának egészségi állapotáról, az egészségromlást kiváltó vélelmezett okokról és a szükséges tennivalókról a 2021. év adatai alapján	32
A Jász-Nagykun-Szolnok Megyei Öntözésfejlesztési Stratégiai dokumentum felülvizsgálatáról	77
A Bursa Hungarica Felsőoktatási Önkormányzati Ösztöndíjrendszer 2023. évi fordulójához való csatlakozásról	101
A Megyei Közgyűlés 2023. évi munkaterve	104
CONTACT Mentálhigiénés Konzultációs Szolgálat "Civil Közösségi Szolgáltató Központ" 2023-2025. évi cím elnyeréséhez szükséges pályázati támogató nyilatkozat	106

I.
JÁSZ-NAGYKUN-SZOLNOK MEGYEI KÖZGYŰLÉS
HATÁROZATAI

Jász-Nagykun-Szolnok Megyei Közgyűlés

49/2022. (XI.11.) számú határozata

a Megyei Közgyűlés 2022. november 11-i ülése napirendi pontjainak megállapításáról

A Megyei Közgyűlés a 2022. november 11-i ülésének napirendi pontjait az alábbiak szerint fogadja el:

1. Tájékoztató a Jász-Nagykun-Szolnok Megyei Katasztrófavédelmi Igazgatóság 2021. évi tevékenységéről
Előadó: Matuska Zoltán t. ezredes, a Jász-Nagykun-Szolnok Megyei Katasztrófavédelmi Igazgatóság igazgatója
2. Tájékoztató Jász-Nagykun-Szolnok megye lakosságának egészségi állapotáról, az egészségromlást kiváltó vélelmezett okokról és a szükséges tennivalókról a 2021. évi adatok alapján
Előadó: Dr. Beke Gabriella megyei tiszti főorvos, főosztályvezető,
Jász-Nagykun-Szolnok Megyei Kormányhivatal Népegészségügyi Főosztály
3. Tájékoztató a Jász-Nagykun-Szolnok Megyei Öntözésfejlesztési Stratégiai dokumentum felülvizsgálatáról
Előadó: Lovas Attila igazgató, Közép-Tisza-vidéki Vízügyi Igazgatóság
Hubai Imre, a Megyei Közgyűlés elnöke
4. Előterjesztés a Területi Vízgazdálkodási Tanácsba és Szakmai Bizottságba történt delegálás módosítására
Előadó: Hubai Imre, a Megyei Közgyűlés elnöke
5. Előterjesztés a Bursa Hungarica Felsőoktatási Önkormányzati Ösztöndíjrendszer 2023. évi fordulójához való csatlakozásra
Előadó: Hubai Imre, a Megyei Közgyűlés elnöke
6. Előterjesztés a Megyei Közgyűlés 2023. évi munkatervére
Előadó: Hubai Imre, a Megyei Közgyűlés elnöke
7. Beszámoló a lejárt határidejű határozatok végrehajtásáról
Előadó: Hubai Imre, a Megyei Közgyűlés elnöke
8. Előterjesztés a Jász-Nagykun-Szolnok Megyei Önkormányzati Hivatalnál igazgatási szünet elrendeléséről
Előadó: Hubai Imre, a Megyei Közgyűlés elnöke

Zárt ülés:

Előterjesztés a Terület- és Településfejlesztési Operatív Program Plusz 2022. november 18-ai határidejű Döntés-előkészítő Bizottságára beterjesztett támogatási kérelmek döntési javaslatáról

Előadó: Hubai Imre, a Megyei Közgyűlés elnöke

Jász-Nagykun-Szolnok Megyei Közgyűlés**50/2022. (XI.11.) számú határozata****a Jász-Nagykun-Szolnok Megyei Katasztrófavédelmi Igazgatóság 2021. évi tevékenységéről szóló tájékoztatóról**

1. A Megyei Közgyűlés a Jász-Nagykun-Szolnok Megyei Katasztrófavédelmi Igazgatóság tevékenységéről szóló tájékoztatót a melléklet szerint megtárgyalta és elfogadja.
2. A Közgyűlés megköszöni és elismeri a Megyei Katasztrófavédelmi Igazgatóság kiemelkedő szakmai tevékenységét, eredményes munkáját.

Erről:

1. Hubai Imre, a Megyei Közgyűlés elnöke
 2. Rentzné Dr. Bezdán Edit megyei főjegyző
 3. Matuska Zoltán t. ezredes, a Jász-Nagykun-Szolnok Megyei Katasztrófavédelmi Igazgatóság igazgatója
- értesülnek.**

Jász-Nagykun-Szolnok Megyei Közgyűlés**51/2022. (XI.11.) számú határozata****Jász-Nagykun-Szolnok megye lakosságának egészségi állapotáról, az egészségromlást kiváltó vélelmezett okokról és a szükséges tennivalókról a 2021. év adatai alapján**

- 1) A Megyei Közgyűlés „Jász-Nagykun-Szolnok megye lakosságának egészségi állapotáról, az egészségromlást kiváltó vélelmezett okokról és a szükséges tennivalókról a 2021. év adatai alapján” című tájékoztatót a melléklet szerinti tartalommal megtárgyalta és az abban foglaltakat tudomásul veszi.
- 2) A Megyei Közgyűlés megköszöni a tájékoztató elkészítését a Jász-Nagykun-Szolnok Megyei Kormányhivatal Népegészségügyi Főosztályának.

Erről:

- 1) Megyei közgyűlés tisztségviselői
 - 2) Megyei főjegyző
 - 3) Irodavezetők
 - 4) Dr. Berkó Attila főispán, Jász-Nagykun-Szolnok Megyei Kormányhivatal
 - 5) Dr. Beke Gabriella megyei tiszti főorvos, főosztályvezető,
Jász-Nagykun-Szolnok Megyei Kormányhivatal Népegészségügyi Főosztály
- értesülnek.**

Jász-Nagykun-Szolnok Megyei Közgyűlés**52/2022. (XI.11.) számú határozata****a Jász-Nagykun-Szolnok Megyei Öntözésfejlesztési Stratégiai dokumentum felülvizsgálatáról**

1. A Jász-Nagykun-Szolnok Megyei Közgyűlés a Megyei Öntözésfejlesztési Stratégia felülvizsgálatával a melléklet szerint egyetért, megköszöni a felülvizsgálatban résztvevők munkáját.
2. A Megyei Közgyűlés felkéri a Megyei Közgyűlés Elnökét, hogy a „Megyei Öntözésfejlesztési Stratégia felülvizsgálatát”-t küldje meg Magyarország Kormányának, egyidejűleg kérve a Kormány támogatását – a központi költségvetés teherbíró képességéhez igazodva – a stratégia mielőbbi megvalósításához.
3. A Megyei Közgyűlés egyidejűleg elrendeli a „Jász-Nagykun-Szolnok Megyei Gazdaságfejlesztési Program 2021 – 2030” felülvizsgálatát.

Határidő: 2023. február 15.**Felelős:** Páldi Tamás Attila irodavezető**Erről:**

1. Lovas Attila igazgató, KÖTIVIZIG
 2. a Megyei Közgyűlés tagjai
 3. Rentszné dr. Bezdán Edit megyei főjegyző
- értesülnek.**

Jász-Nagykun-Szolnok Megyei Közgyűlés**53/2022. (XI.11.) számú határozata****a Területi Vizsgádzalkodási Tanácsba és Szakmai Bizottságába történt delegálás módosítására**

A Megyei Közgyűlés a 37/2021. (VI.30.) számú határozatban rögzítettek szerinti delegálást 2022. november 1-től módosítja: Mészáros János megyei főépítész helyett **Takó Szabolcsot** delegálja a Közép-Tiszavidéki Területi Vizsgádzalkodási Tanácsba és a TVT Szakmai Bizottságába, egyidejűleg megköszöni Mészáros János eddigi szakmai tevékenységét.

Határidő: azonnal**Felelős:** Hubai Imre, a Megyei Közgyűlés elnöke**Erről:**

1. Megyei Közgyűlés tisztségviselői
 2. Megyei főjegyző
 3. Szalay Ferenc, a KÖTI-TVT elnöke
 4. Háfra Mátyás, a KÖTI-TVT titkára
 5. Takó Szabolcs, Szolnok
 6. Mészáros János megyei főépítész
- értesülnek.**

Jász-Nagykun-Szolnok Megyei Közgyűlés**54/2022. (XI.11.) számú határozata****a Bursa Hungarica Felsőoktatási Önkormányzati Ösztöndíjrendszer 2023. évi fordulójához való csatlakozásról**

1. A Jász-Nagykun-Szolnok Megyei Közgyűlés a Bursa Hungarica Felsőoktatási Önkormányzati Ösztöndíjrendszer koncepcióját megismerte, elfogadja és ahhoz 2023. évtől csatlakozik. A Megyei Közgyűlés felhatalmazza a közgyűlés elnökét a melléklet szerinti megállapodás aláírására.

Határidő: 2022. november 16.

Felelős: Hubai Imre, a megyei közgyűlés elnöke

2. A Jász-Nagykun-Szolnok Megyei Közgyűlés a 2023. évi megyei kiegészítő támogatás összegét, 1 millió Ft-ot a 2023. évi költségvetés terhére biztosítja.

Határidő: 2023. február 28.

Felelős: Rentzné Dr. Bezdán Edit címzetes megyei főjegyző

3. A Jász-Nagykun-Szolnok Megyei Közgyűlés a Jász-Nagykun-Szolnok Megyei Közgyűlés Ügyrendi Bizottságát bízza meg az évenkénti megyei rangsor összeállításával, a megyei kiegészítő támogatás elosztásával.

Határidő: 2023. január 20.

Felelős: Hubai Imre, a megyei közgyűlés elnöke

Rentzné Dr. Bezdán Edit, címzetes megyei főjegyző

Az Ügyrendi Bizottság elnöke

Erről:

1. Megyei Közgyűlés tisztségviselői,
2. Rentzné Dr. Bezdán Edit, címzetes megyei főjegyző,
3. Emberi Erőforrás Támogatáskezelő,
értesül.

Jász-Nagykun-Szolnok Megyei Közgyűlés**55/2022. (XI.11.) számú határozata****a Megyei Közgyűlés 2023. évi munkatervéről**

A Jász-Nagykun-Szolnok Megyei Közgyűlés a 2023. évi munkatervét a melléklet szerint elfogadja.

Erről: a Megyei Közgyűlés tagjai**értesülnek**

Jász-Nagykun-Szolnok Megyei Közgyűlés**56/2022. (XI.11.) számú határozata****a lejárt határidejű határozatok végrehajtásáról szóló beszámoló elfogadásáról**

1. A Megyei Közgyűlés a 17/2022. (III.11.), 26/2022. (IV.29.) valamint a 47/2022. (IX.16.) számú határozatban meghatározott határidős feladatok végrehajtásáról szóló beszámolót elfogadta.
2. A Megyei Közgyűlés a 109/2012. (VI.8.) számú határozat végrehajtásaként a melléklet szerint jóváhagyja a CONTACT Mentálhigiénés Konzultációs Szolgálat "Civil Közösségi Szolgáltató Központ" 2023-2025. évi cím elnyeréséhez szükséges pályázati támogató nyilatkozatot.

Erről:

1. A Megyei Közgyűlés tisztségviselői
2. A Megyei Önkormányzat Hivatalának Irodavezetői
értesülnek.

Jász-Nagykun-Szolnok Megyei Közgyűlés**57/2022. (XI.11.) számú határozata****a Jász-Nagykun-Szolnok Megyei Önkormányzati Hivatalnál igazgatási szünet elrendeléséről**

A Jász-Nagykun-Szolnok Megyei Közgyűlés a közszolgálati tisztviselőkről szóló 2011. évi CXCV. törvény 232. § (3) bekezdésében kapott felhatalmazás alapján, valamint a különleges jogállású szerveknél és a helyi önkormányzatok képviselő-testületének hivatalánál elrendelhető igazgatási szünetre alkalmazandó veszélyhelyzeti szabályokról szóló 460/2022. (XI.10.) Korm. rendelet értelmében a Jász-Nagykun-Szolnok Megyei Önkormányzati Hivatalnál igazgatási szünetet rendel el 2022. december 22. napjától 2023. január 6. napjáig.

Először a 2022. évben esedékes szabadságot kell kiadni, ha ez nem elegendő, a 2023. évben esedékes szabadságot kell kiadni.

Az igazgatási szünet időtartama alatt – a foglalkoztatottak vonatkozásában az igazgatási szünet alatti munkavégzés munkáltatói jogkör gyakorlója által elrendelése kivételével – a hivatal feladatait nem látja el, és az ügyfélfogadás nem működik.

Erről:

1. Megyei Közgyűlés tisztségviselői
2. Megyei főjegyző
3. Megyei Önkormányzati Hivatal munkatársai
értesülnek.

II.

**JÁSZ-NAGYKUN-SZOLNOK MEGYEI KÖZGYŰLÉS
ZÁRT ÜLÉSEN HOZOTT HATÁROZATA****Jász-Nagykun-Szolnok Megyei Közgyűlés****58/2022. (XI.11.) számú határozata**

a Terület- és Településfejlesztési Operatív Program Plusz 2022. november 18-ai határidejű Döntés-előkészítő Bizottságára beterjesztett támogatási kérelmek döntési javaslatáról

- 1) A Megyei Közgyűlés a 2022. november 18-ai határidejű írásbeli Döntés-előkészítő Bizottságra beterjesztett
 - „TOP PLUSZ-1.1.1-21 Helyi gazdaságfejlesztés” című konstrukcióra benyújtott támogatási kérelmek
 - „TOP PLUSZ-1.2.2-21 Szociális Célú Városrehabilitáció” című konstrukcióra benyújtott támogatási kérelmek
 - „TOP PLUSZ-1.2.3-21 Belterületi Közutak Fejlesztése” című konstrukcióra benyújtott támogatási kérelmek
 - „TOP PLUSZ-3.1.2-21 Szociális Célú Városrehabilitáció (ESZA+)” című konstrukcióra benyújtott támogatási kérelmek
 - „TOP PLUSZ-3.3.2-21 Helyi Egészségügyi és Szociális Infrastruktúra Fejlesztése” című konstrukcióra benyújtott támogatási kérelmek döntési javaslatát a mellékelt szavazólap szerinti tartalommal támogatja.
- 2) A Megyei Közgyűlés felhatalmazza elnökét, hogy a 2022. november 18-ai határidejű írásbeli Döntés-előkészítő Bizottságon a mellékelt szavazólap szerinti tartalmú döntési javaslatot képviselje.
- 3) Ez a határozat a 256/2021. (V.18.) Korm. rendeletben rögzített eljárásrendnek megfelelően a támogatást igénylőnek a támogatói döntésről történő értesítéséig nem nyilvános.

Határidő: 2022. november 18., illetve folyamatos

Felelős: Hubai Imre, a Megyei Közgyűlés elnöke

Erről:

- 1) Megyei Közgyűlés tisztségviselői
 - 2) Megyei címzetes főjegyző
 - 3) Irodavezetők
 - 4) Szabó Csaba, Döntés-előkészítő Bizottság elnöke, Miniszterelnökség Területfejlesztési Programok Végrehajtásáért Felelős Helyettes Államtitkárság
- értesülnek.**

III.

ELNÖKI TÁJÉKOZTATÓ

Fontosabb tanácskozások, egyéb események:

2022. június 9-én Borbás Zoltán alelnök Pusztamonostoron a TOP Plusz-2.1.1-21. azonosító számú „A Művelődési Ház épületenergetikai fejlesztése” című projekt nyitórendezvényén, ezt követően Jászkiséren a Pedagógusnap díszünnepségen köszöntötte a résztvevőket.

2022. június 10-én Hubai Imre, a Megyei Közgyűlés elnöke részt vett Berekfürdön a Tiszavati aktív és ökoturisztikai fejlesztési stratégia megvalósítása érdekében tartott szakmai egyeztetésen.

2022. június 12-én Gulyás Zsolt érseki tanácsos, karcagi plébános 25 éves papi szolgálatát töltötte be. Ennek alkalmából „ezüstmise” ünnepi szertartásra került sor. Az eseményen jelen volt Hubai Imre, a Megyei Közgyűlés elnöke.

2022. június 13-án Szolnokon a Közép-Tisza-vidéki Vízügyi Igazgatóság szervezésében Vízügyi konferencián köszöntötte Hubai Imre, a Megyei Közgyűlés elnöke a résztvevőket.

2022. június 14-én a Megyeházán köszöntötte Hubai Imre, a Megyei Közgyűlés elnöke a Jász-Nagykun-Szolnok megyei Értéknep szakmai konferencia résztvevőit. A szakmai előadások, a HM Hadtörténeti Intézet és Múzeum Szolnoki Hadkiegészítési Szakgyűjtemény kiállítása mellett a rendezvény keretében került megtartásra a Magyarország Kicsi Nagykövete országos verseny Jász-Nagykun-Szolnok megyei döntőjének eredményhirdetése. Az eredményhirdetésen közreműködött a díjak átadásában. Az eseményeken Borbás Zoltán alelnök is jelen volt. Ezt követően Hubai Imre, a Megyei Közgyűlés elnöke részt vett Szolnokon a Szapáry Gyula Klub által szervezett klubtalálkozón.

2022. június 15-16-án Szalay-Bobrovniczky Vince úrral, a Miniszterelnökség civil kapcsolatokért felelős helyettes államtitkárával megyejáráson, civil fórumokon vett részt Hubai Imre, a Megyei Közgyűlés elnöke.

2022. június 16-án Hubai Imre, a Megyei Közgyűlés elnöke részt vett a Megyeházán a Nemzeti Agrárgazdasági Kamara Jász-Nagykun-Szolnok Megyei Szervezetének alakuló küldöttgyűlésén.

2022. június 19-én Hubai Imre, a Megyei Közgyűlés elnöke részt vett a Tisza-tó újabb látványosság bővítő Küszvágó csér kilátó átadó ünnepségén, mely a Tisza-tó harmadik, kizárólag vízi úton megközelíthető kilátója.

2022. június 21-én Szalay-Bobrovniczky Kristóf honvédelmi miniszter úr Szolnokon tett látogatása során került sor az MH 2. Vitéz Bertalan Árpád Különleges Rendeltetésű Dandár katonáinak statikus és dinamikus bemutatójára. Az eseményen jelen volt Hubai Imre, a Megyei Közgyűlés elnöke.

2022. június 24-én

- Hubai Imre, a Megyei Közgyűlés elnöke részt vett Szolnokon a 120 éves a Szolnoki Művésztelep Continuum című kiállítás megnyitó ünnepségén.
- Borbás Zoltán alelnök Jánoshidán köszöntötte a 26. alkalommal megrendezett Jász Világtalálkozó rendezvényén résztvevőket.

2022. június 25-én Hubai Imre, a Megyei Közgyűlés elnöke részt vett a Karcagi Birkafőző Fesztiválon, ahol a Jász-Nagykun-Szolnok Megyei Önkormányzati Hivatal és a Jász-Nagykun-Szolnok Megyei Területfejlesztési Ügynökség Nonprofit Kft. is képviselést biztosított.

2022. június 26-án Hubai Imre, a Megyei Közgyűlés elnöke részt vett Tiszafüreden a Decathlon Tavi Napok rendezvénysorozatán.

2022. június 29-én Hubai Imre, a Megyei Közgyűlés elnöke részt vett a Jász-Nagykun-Szolnok Megyei Hetényi Géza Kórház-Rendelőintézet Semmelweis napi ünnepségén.

2022. június 30-án Hubai Imre, a Megyei Közgyűlés elnöke részt vett Karcagon a Kátai Gábor sírjánál tartott megemlékezésen és koszorúzáson, ezt követően a Kátai Gábor Kórház Semmelweis napi ünnepségén.

2022. július 2-án a Kenderesi Református Egyházközség ünnepi hálaadó Istentiszteletén köszöntő beszédet mondott Hubai Imre, a Megyei Közgyűlés elnöke. A kenderesi református templom és parókia felújításáért tartott ünnepi hálaadó Istentiszteleten Borbás Zoltán alelnökkel közösen adta át a posztumusz - a Megyei Közgyűlés által adományozott - Jász-Nagykun-Szolnok Megye Díszpolgára díjat vitéz dr. nagybányai Horthy Szabolcs, Jász-Nagykun-Szolnok vármegye hősi halált halt főispánja, a 13. Jász-Kun Huszárezred főhadnagya, református egyházmegyei gondnoka részére. Az elismerést a család képviselőjében Horthy István, Horthy Miklós Kormányzó unokája, valamint a Horthy család tagja, Horthy Éva vették át. Ezt követően a Horthy család emléktáblájánál koszorúzott. Az eseményeken Borbás Zoltán alelnök is jelen volt.

2022. július 3-án Kisújszálláson köszöntötte Hubai Imre, a Megyei Közgyűlés elnöke a Karikó Katalin professzor asszony részére szervezett ünnepségen résztvevőket és a világhírű kutatóbiológus részére átadta a 2021. évben megítélt Jász-Nagykun-Szolnok Megye Díszpolgára díjat.

2022. július 4-én Hubai Imre, a Megyei Közgyűlés elnöke részt vett Szolnokon a Városházán rendezett Semmelweis Napi ünnepségen, melynek keretében a Kálmándi Mihály-díjak átadására is sor került.

2022. július 5-én Mezőtúron köszöntötte a lakossági fórumon résztvevőket.

2022. július 6-án Hubai Imre, a Megyei Közgyűlés elnöke részt vett Szolnokon a Magyar Honvédség Különleges Erőinek feladatrendszerébe betekintő rendezvénysorozaton.

2022. július 7-én Hubai Imre, a Megyei Közgyűlés elnöke részt vett Tiszafüred Város Napja alkalmából megrendezett ünnepi eseményen. Részt vett Tiszaderzsén Fodor Gusztáv református lelkész kezdeményezésére a hazánk történelme szempontjából is jelentős kutatás előkészítő megbeszélésén. A megbeszélésen egy több éves tudományos-kutatási program keretei is kirajzolódtak, amely elsősorban a Tisza-tó - Tomajmonostora, Tiszaszentimre, Tiszaderzs és Abádszalók települések - térségére, a Nagykunság határára terjedne ki. Az egyeztetésen Borbás Zoltán alelnök is jelen volt.

2022. július 9-én Borbás Zoltán alelnök részt vett Jászárokszálláson a XXI. Árokszállási Nyár ünnepélyes megnyitóján.

2022. július 12-én a TOP Plusz aktív turisztikai felhívása keretében, a Jász-Nagykun-Szolnok megyében tervezett projekttervek egyeztetése kapcsán fogadta Hubai Imre, a Megyei Közgyűlés elnöke a Megyeházán Kapocsi Istvánt, a Hortobágyi Nemzeti Park Igazgatóság igazgatóhelyettesét és Danyi Zoltánt, az Ökoturisztikai és Környezeti Nevelési Osztály vezetőjét. Az egyeztetésen a megbeszélés tárgyát képező elképzelések a tiszakürti Arborétum tanösvény fejlesztésére, valamint a Tisza-tó/Hortobágy határán lévő Nyugati Fogadó és Görés tanya kerékpáros és lovas turisztikai fejlesztésére irányultak. Az egyeztetésen Borbás Zoltán alelnök is jelen volt.

2022. július 14-én Jász-Nagykun-Szolnok megye, a megyeszékhely és az Északkelet-magyarországi Gazdaságfejlesztési Zóna fejlesztési lehetőségei kerültek áttekintésre Dr. Szabó Tünde kormánybiztos asszonnyal, valamint Mayer Gábor úrral, a Miniszterelnökség területfejlesztésért felelős államtitkárával. Egyeztették a stratégiák újragondolásáról, amelyben a meglévő fókuszterületek mellett a megújuló energiára épülő beruházások hangsúlyosabb szerepet kaphatnak. Az eseményen Hubai Imre, a Megyei Közgyűlés elnöke és Borbás Zoltán alelnök is jelen volt.

2022. július 16-án Hubai Imre, a Megyei Közgyűlés elnöke részt vett Tiszaderzsén a XIII. Kárásznapi programsorozatán.

2022. július 19-én Szolnokon sajtótájékoztató keretében került bemutatásra az I. Shihan Furkó Kálmán Emlékverseny – 37. Szolnok Kupa megvalósulása. A sajtótájékoztatóon Borbás Zoltán alelnök köszöntő beszédet mondott.

2022. július 23-án részt vett Borbás Zoltán alelnök a Jászárokszálláson rendezett Bivalyfesztiválon.

2022. július 27-én Borbás Zoltán alelnök részt vett az Ittebei Kiss József hadnagy Helikopter Bázison Hüse Károly emlékszobránál tartott megemlékezésen és koszorúzáson.

2022. július 29-én Szolnokon 21. alkalommal került megrendezésre az Euroatlanti Nyári Egyetem az MH Béketámogató Kiképző Központban, melyen részt vett Hubai Imre, a Megyei Közgyűlés elnöke. Ezt követően részt vett Tiszafüreden a Magyar Tavak Fesztivál keretében megrendezett TO'Pera Tisza-tavi Gálaműsoron.

2022. július 30-án

- Kunhegyesen köszöntötte Hubai Imre, a Megyei Közgyűlés elnöke a Nemzeti Agrárgazdasági Kamara Jász-Nagykun-Szolnok Megyei Szervezete által megrendezett Magyarok Kenyere – 15 millió Búzaszem, Búza összeöntés ünnepe rendezvényén résztvevőket. Az eseményen Borbás Zoltán alelnök is jelen volt.
- Borbás Zoltán alelnök részt vett Jászszentandrás Község Falunapi rendezvénysorozatán.

2022. augusztus 4-én Hubai Imre, a Megyei Közgyűlés elnöke jelen volt a MH 86. Szolnok Helikopter Bázis Sportnapján. Ezt követően részt vett Budapesten a Technológiai és Ipari Minisztériumban az önkormányzati tulajdonban álló víziközmű szolgáltatók működésével kapcsolatos egyeztető megbeszélésen.

2022. augusztus 6-án Borbás Zoltán alelnök részt vett Tizzasüly Falunapi rendezvényén.

2022. augusztus 11-én a Jász-Nagykun-Szolnok Megyei Önkormányzat a Kárpát-Haza Klubbal együttműködve rendezte meg a Jász-Nagykun-Szolnok Megyei Foglalkoztatási Paktum soros programját a IX. Kárpát-Haza Kulturális és Gazdasági Konferenciához kapcsolódva. Borbás Zoltán alelnök Jászberényben köszöntötte a IX. Kárpát-Haza Kulturális és Gazdasági Konferencia résztvevőit.

2022. augusztus 17-én

- Hubai Imre, a Megyei Közgyűlés elnöke a Jász-Nagykun-Szolnok Megyei Önkormányzat Ünnepi ülésén köszöntő beszédet mondott, majd részt vett a megyei kitüntető díjak és címek átadásában. Az eseményen Borbás Zoltán alelnök is jelen volt és közreműködött a kitüntető díjak és címek átadásában.
- a Magyar Falu Program keretében befejeződött a 3227. jelű Újszász-Jászapáti összekötő út közel 2,4 kilométeres szakaszának felújítása. Az ünnepélyes átadáson köszöntő beszédet mondott.
- Borbás Zoltán alelnök részt vett Jászberény Városi Önkormányzat képviselő-testületi ülésén.

2022. augusztus 19-én Hubai Imre, a Megyei Közgyűlés elnöke részt vett az Ópusztaszeri Nemzeti Történelmi Emlékparkban Attila, hun király mészkőszobrának szoboravató ünnepségén. Ezt követően Tiszagyendán a Szent István napi ünnepi megemlékezésen, valamint az ivóvíz kút ünnepélyes átadásán volt jelen.

2022. augusztus 20-án Mezőtúron ünnepi beszédet mondott az Államalapítás Ünnepe alkalmából tartott városi rendezvényen és átadta a Jász-Nagykun-Szolnok Megyei Közgyűlés által odaítélt „Ifjúságbarát Önkormányzat” kitüntető címet, majd ezt követően részt vett a várostörténelmi kiállítás ünnepélyes megnyitóján. Részt vett Szolnokon az Államalapítás Ünnepe alkalmából rendezett ünnepi megemlékezésen és a Kárpát-medence kenyere megszentelésén és szétosztásán.

2022. augusztus 23-án Hubai Imre, a Megyei Közgyűlés elnöke részt vett a Szolnoki Szigligeti színház 2022/2023-as évadának nyitó társulati ülésén.

2022. augusztus 24-én Hubai Imre, a Megyei Közgyűlés elnöke a Megyeházán Dr. Berkó Attila főispán úrral közösen fogadta Dr.Tóth Tibor urat, a Slachta Margit Nemzeti Szociálpolitikai Intézet főigazgatóját és kollégáit.

A szakmai kapcsolatok és az együttműködés erősítése érdekében a találkozón az érintett szervezetek - Jász-Nagykun-Szolnok Megyei Önkormányzat, Jász-Nagykun-Szolnok Megyei Kormányhivatal, Nemzeti Szociálpolitikai Intézet, Jász-Nagykun-Szolnok Megyei Területfejlesztési Ügynökség – vezető szakemberei is részt vettek.

2022. augusztus 27-én

- Törökszentmiklóson köszöntötte Hubai Imre, a Megyei Közgyűlés elnöke a Hagyományörző Gazdanap résztvevőit. Ezt követően részt vett a Jász-Nagykun-Szolnok Megyei Mozgássérültek Egyesülete Kenderesi Csoportja által szervezett Rokkantsági rendezvényen, majd Kiskörén a Tisza-tavi Triatlon versenyen, ahol közreműködött a díjak átadásában.
- Borbás Zoltán alelnök köszöntötte a Jászágó Falunapi rendezvényén résztvevőket.

2022. augusztus 28-án Hubai Imre, a Megyei Közgyűlés elnöke részt vett a Tiszaföldvári Vállalkozók Egyesülete által szervezett Családi Napon.

2022. augusztus 29-én Hubai Imre, a Megyei Közgyűlés elnöke részt vett Budapesten a II. Kárpát-medencei Natúrparki Találkozón.

2022. augusztus 31-én Hubai Imre, a Megyei Közgyűlés elnöke részt vett a Szolnoki Szakképzési Centrum Petőfi Sándor Építészeti és Faipari Technikum és Szakképző Iskola új sportcsarnokának avatójában és a Városi Tanévnyitó Ünnepeken. Ezt követően jelen volt a Törökszentmiklósi Református Egyházközség ünnepi tanévnyitó Istentiszteletén.

2022. szeptember 1-jén Hubai Imre, a Megyei Közgyűlés elnöke részt vett a Magyar Honvédség Parancsnoksága Haderőnemi szemléltetés Különleges Műveleti egysége által szervezett Újdörög-d-„romváros” katonai kiképző objektumában a nagy láthatóságú különleges műveleti gyakorlat bemutatóján és sajtó napján. Ezt követően Szolnokon a tartalékos katonák 2022. évi ünnepélyes katonai eskütételén volt jelen, majd a Szolnok Város Napja alkalmából rendezett ünnepségen, ahol a Szolnok Megyei Jogú Város legrangosabb díjai, elismerései, valamint a Miniszteri Elismerő Oklevelek kerültek átadásra.

2022. szeptember 2-án a Széchenyi 2020 részeként, a Környezeti és Energiahatékonysági Operatív Programban mintegy 15,6 milliárd forint Európai Uniós támogatással befejeződött az Országos Vízügyi Főigazgatóság és a Közép-Tisza-vidéki Vízügyi Igazgatóság konzorciumában a „VTT Hullámtér rendezése a Közép-Tiszán”. Hubai Imre, a Megyei Közgyűlés elnöke részt vett a projekt zárórendezvényén. Ezt követően Szolnokon a Tiszaparti Római Katolikus Általános Iskola és Gimnáziumban, a Szolnok Város Napja alkalmából rendezett „Szolnoki festők Szolnok napján” című kiállítás megnyitóján volt jelen, majd Szolnokon a XXV. alkalommal megrendezett Katonazenekari Fesztiválon.

2022. szeptember 3-án Szolnok Város Napja rendezvénysorozat részeként, a Jász-Nagykun-Szolnok Megyei Civil Közösségi Szolgáltató Központ szervezésében került megrendezésre a Civil Kavalkád, melyen Hubai Imre, a Megyei Közgyűlés elnöke köszöntötte a résztvevőket.

2022. szeptember 6-án Hubai Imre, a Megyei Közgyűlés elnöke részt vett Szolnokon a Magyar Közút Zrt. Jász-Nagykun-Szolnok Megyei Igazgatósága által szervezett „Értékünk az ember” című baleset-megelőzési rendezvényen.

2022. szeptember 8-án elkészült Tiszafüred öt belterületi útjának nagyszabású felújítása. Az ünnepélyes átadádon és ezt követően a megépült új tenispálya átadó ünnepségén köszöntötte Hubai Imre, a Megyei Közgyűlés elnöke a résztvevőket, majd Karcagon az egészségügyi dolgozók tiszteletére rendezett Jótékony Zenei Gálaesten volt jelen.

2022. szeptember 9-én Borbás Zoltán alelnök Jászberényben köszöntötte a XI. Jász-Expo Regionális Kiállítás és Vásár megnyitó ünnepségén résztvevőket. Ezt követően részt vett a Jászsági Menedzser Klub Egyesület által alapított FÖNIX Díj és Honoris Maximus díj átadó ünnepi rendezvényén.

2022. szeptember 9-11. között Hubai Imre, a Megyei Közgyűlés elnöke részt vett Kovászna megyében a 4. alkalommal megrendezett Kürtöskalács – Édes ízek fesztivál gasztrokulturális rendezvényén és a Székelyföldi Értéktár témakörben tartott szakmai konferencián.

2022. szeptember 10-én Borbás Zoltán alelnök részt vett a XXIV. Szolnoki Gulyásfesztiválon. A szolnoki Gulyásfesztivál tiszteletére a jászsági öregfiúk válogatott futballcsapata vendégül látta a Székelyföldről érkező Csíkcsicsó öregfiúk válogatott futballcsapatát. A barátság és a nemzeti összetartozás jegyében a meccsen a kezdő rúgást Borbás Zoltán alelnök végezte el. Ezt követően a Jászberényi Városi Sportegyesület jubileumi rendezvényén, majd Pusztamonostor Falunapi programsorozatán volt jelen.

2022. szeptember 13-án

- a Megyeházán köszöntötte Hubai Imre, a Megyei Közgyűlés elnöke a résztvevőket a „CIVIL-INFO-NEA 2023” elnevezésű országos tájékoztató rendezvényen, a Miniszterelnökség és a Jász-Nagykun-Szolnok Megyei Civil Központ közös programja keretében. Ezt követően a „Kunmadaras Nagyközség szennyvízcsatornázása és tisztító telep korszerűsítése” című projekt záróeseményén és ünnepélyes átadóján köszöntötte a résztvevőket.
- Borbás Zoltán alelnök a Megyeházán köszöntötte a Levéltári Nap című tudományos – ismeretterjesztő, helytörténeti konferencián résztvevőket.
- Karcagon a Városházán a megyei gazdákkal, a Közép-Tisza-vidéki Vízügyi Igazgatóság szakembereivel és a Jász-Nagykun-Szolnok Megyei Agrárgazdasági Kamara képviselőivel egyeztetünk a megyénket érintő öntözési kihívásokról, öntözésfejlesztésről, valamint a megyei öntözési stratégiáról. Az egyeztető megbeszélésen Borbás Zoltán alelnök is jelen volt.

2022. szeptember 14-én

- Hubai Imre, a Megyei Közgyűlés elnöke részt vett Tiszafüreden a Tisza-tavi Régiós Közbiztonsági Koordinációs Bizottság 2022. évi záró értekezletén és ezt követően a Kiskulcsosi Általános Iskola új kézilabdapálya átadó ünnepségén.
- Borbás Zoltán alelnök részt vett Jászberényben, a Jászsági Menedzser Klub által rendezett IV. Jászsági Gazdasági és Fejlesztési Konferencián

2022. szeptember 15-én Borbás Zoltán alelnök részt vett a TOP-PLUSZ „Élhető település-fejlesztés Jászfelsőszentgyörgyön” projekt nyitó ünnepségén és ezt követően köszöntő beszédet mondott a „Településfejlesztési beruházások Jászfelsőszentgyörgyön” projekt nyitórendezvényén, majd jelen volt Jászapáti Város képviselő-testületi ülésén.

2022. szeptember 16-án a Megyeházán köszöntötte Hubai Imre, a Megyei Közgyűlés elnöke a Megyenap keretében rendezett ünnepi ülésen és a rendezvény megnyitóján résztvevőket. Az eseményeken Borbás Zoltán alelnök is jelen volt. Hubai Imre, a Megyei Közgyűlés elnöke részt vett a Márai Sándor Kulturális Polgári Kör, valamint a Szolnok Megyei Jogú Város Önkormányzata által szervezett Thália szobor avató ünnepségén a Szolnoki Szigligeti Színház előtti téren, ezt követően a megújult Szolnoki Szigligeti Színház ünnepélyes megnyitóján.

2022. szeptember 17-én Hubai Imre, a Megyei Közgyűlés elnöke a Tiszaörsi Kertbarát Kör megalakulásának 10. évfordulója alkalmából tartott ünnepi rendezvényen és ezt követően Tiszaszentimre Falunapi programsorozatán volt jelen.

2022. szeptember 19-én Hubai Imre, a Megyei Közgyűlés elnöke részt vett Szolnokon a Jász-Nagykun-Szolnok Megyei Kormányhivatal által szervezett Állásbörzén, majd a Közfoglalkoztatási Kiállítás megnyitó ünnepségén.

2022. szeptember 20-án a Megyeházán a Vízgazdálkodási Társulatok Országos Szövetsége által megrendezett „VÍZ-ÉRT” A MEZŐGAZDASÁGNAK – Hogyan tovább területi (mezőgazdasági) vízgazdálkodás a vízhiány tükrében című kerekasztal megbeszélésen köszöntötte Hubai Imre, a Megyei Közgyűlés elnöke a résztvevőket.

2022. szeptember 22-én Hubai Imre, a Megyei Közgyűlés elnöke részt vett Budapesten a Béres Csepp feltalálásának 50. évfordulója alkalmából tartott ünnepi rendezvényen.

2022. szeptember 24-én Hubai Imre, a Megyei Közgyűlés elnöke részt vett Szolnokon a Közép-Tisza-Vidéki Horgász Egyesületek Szövetsége által szervezett Tiszai Hal Napja rendezvényen. Ezt követően Tiszaszőlősön a Szüreti Vigadalom, a Tiszaderzszen a Dalos Találkózón, valamint Kunhegyesen a Mihály Napi Sokadalom rendezvényeken volt jelen.

2022. szeptember 26-án Hubai Imre, a Megyei Közgyűlés elnöke részt vett a Magyar Honvédség 86. Szolnok Helikopter Bázis parancsnoki beosztásának átadás-átvételi ünnepségén.

2022. szeptember 29-én a Jász-Nagykun-Szolnok Megyei Önkormányzat az EFOP-1.6.3-17-2017-00015 számú „Felzárkózás-politikai együttműködések fejlesztése Jász-Nagykun-Szolnok megyében” című program fenntartási időszaka keretében Jász-Nagykun-Szolnok Megyei Felzárkózási Fórumot szervezett. Borbás Zoltán alelnök az eseményen köszöntötte a résztvevőket.

2022. október 3-án Borbás Zoltán alelnök részt vett a Szolnok Megyei Jogú Város Önkormányzata által szervezett Idősek Világnapja ünnepségén.

2022. október 6-án Hubai Imre, a Megyei Közgyűlés elnöke részt vett Karcagon a „Gólyafészek Otthon” Jász-Nagykun-Szolnok Megyei Fogyatékosok Otthona által szervezett „Gólyaláb” vetélkedőn.
Ezt követően részt vett Karcagon az 1848/49-es forradalom és szabadságharc áldozataira és az aradi vértanúk tiszteletére tartott megemlékezésen és koszorúzáson.

2022. október 7-én Borbás Zoltán alelnök részt vett a Jászapátiban megrendezett helytörténeti kiállítás megnyitóján.

2022. október 8-án Hubai Imre, a Megyei Közgyűlés elnöke részt vett a Jász-Nagykun-Szolnok Megyei Mozgássérült Egyesület Kunhegyesi Csoportja által szervezett Rokkantak Napján, ezt követően Tiszaderzsén a Szüreti Bálon.

2022. október 9-án Borbás Zoltán alelnök részt vett Jászapátiban az Idősek Világnapja tiszteletére rendezett ünnepségen.

2022. október 11-én Tiszafüreden a „Természetbúvár játszóház és túraközpont létesítése Tiszafüreden” című projekt kivitelezési munkálatainak megkezdésekor tartott projektindító sajtótájékoztatón köszöntötte Hubai Imre, a Megyei Közgyűlés elnöke a résztvevőket.

2022. október 13-án a Jász-Nagykun-Szolnok Megyei Önkormányzat szervezésében Jász-Nagykun-Szolnok Megyei Öntözési Szakmai Nap került megrendezésre, ahol Hubai Imre, a Megyei Közgyűlés elnöke köszöntötte a résztvevőket.

2022. október 14-én részt vettem Budapesten a 34. sz. főút Fegyvernek-Tiszafüred közötti szakasz kerékpárút nyomvonalának, Kunhegyes elkerülőjének és a Kunhegyes, Kunmadaras belterületi körforgalmak kialakításának tervszűrésén.

2022. október 15-én Hubai Imre, a Megyei Közgyűlés elnöke részt vett a Fegyverneki Katolikus Karitás Jótékonyági bálján.

2022. október 16-án Tiszaszentimrén a Református Egyházközség által tartott hálaadó istentiszteleten és a Tomajmonostori Református Misszió Egyházközség hálaadó istentiszteletén ünnepi beszédet mondott Hubai Imre, a Megyei Közgyűlés elnöke. Ezt követően részt vett Karcagon a családi nap keretében rendezett traktoros ügyességi versenyen.

2022. október 17-én a Megyeházán köszöntötte Hubai Imre, a Megyei Közgyűlés elnöke a „Magyarok Kenyere – 15 millió búzaszem” program keretében a Jász-Nagykun-Szolnok Megyei Adományozó Ünnepség résztvevőit.

2022. október 19-én Hubai Imre, a Megyei Közgyűlés elnöke részt vett a Tiszafüredi Református Egyházközség által, a TOP-1.2.1-16-JN1-2019-00013 azonosító számú projekt keretében megvalósuló Közösségi Ház ünnepélyes épületkitűzésén.

2022. október 20-án Hubai Imre, a Megyei Közgyűlés elnöke részt vett Hódmezővásárhelyen a Tisza-Marosszögi Vízgazdálkodási Társulat megalakulásának 50 éves jubileumát ünneplő megemlékezésen. A honvédelmi miniszter zászlószalagot adományozott a Magyar Honvédség 2. vitéz Bertalan Árpád Különleges Rendeltetésű Dandár részére. Táborfalván jelen volt a zászlószalag adományozó ünnepségen.

2022. október 21-én Hubai Imre, a Megyei Közgyűlés elnöke részt vett Szolnok Megyei Jogú Város Önkormányzata által, az 1956-os forradalom és szabadságharc tiszteletére tartott ünnepi megemlékezésen.

Részt vett Karcagon a „Varró utcai bölcsőde felújítása” című projekt átadó ünnepségén. Ezt követően Berekfürdön ünnepi beszédet mondott az 1956-os forradalom és szabadságharc tiszteletére rendezett megemlékezésen. Ezt követően a Karcagi Többcélú Kistérségi Társulás Szociális Szolgáltató Központ Értelmi Fogyatékosok Napközi Otthonának átadó ünnepségén volt jelen.

2022. október 23-án Hubai Imre, a Megyei Közgyűlés elnöke részt vett Karcagon az 1956-os forradalom és szabadságharc és a Magyar Köztársaság kikiáltásának 33. évfordulója tiszteletére rendezett városi megemlékezésen és koszorúzáson.

Jogszabály-tájékoztató:

Az Országgyűlés törvényt alkotott:

- 2022. évi XIX. törvény – egyes gazdaságsszabályozási tárgyú törvények módosításáról,
- 2022. évi XXII. törvény – a területi közigazgatás működésével kapcsolatos egyes kérdésekről, valamint egyes törvényeknek az Alaptörvény tizedik módosításával összefüggő módosításáról,
- 2022. évi XXIII. törvény – egyes választási tárgyú, valamint kapcsolódó törvények módosításáról,
- 2022. évi XXIV. törvény – Magyarország 2023. évi központi költségvetésének megalapozásáról,
- 2022. évi XXV. törvény – Magyarország 2023. évi központi költségvetéséről,
- 2022. évi XXVII. törvény – az európai uniós költségvetési források felhasználásának ellenőrzéséről,
- 2022. évi XXVIII. törvény – az európai uniós költségvetési források felhasználásának ellenőrzésével összefüggő egyes törvények módosításáról,
- 2022. évi XXIX. törvény – az európai uniós költségvetési források felhasználásának ellenőrzésével összefüggő egyes, a közfeladatot ellátó közérdekű vagyongazdálkodó alapítványokat, a Nemzeti Adó- és Vámhivatalt, valamint az Európai Csalásellenes Hivatal ellenőrzéseit érintő törvények módosításáról,
- 2022. évi XXX. törvény – az Európai Bizottsággal való megegyezés érdekében a jogalkotásról szóló 2010. évi CXXX. törvény és a jogszabályok előkészítésében való társadalmi részvételtől szóló 2010. évi CXXXI. törvény módosításáról.

Az Országgyűlés határozatot hozott:

- 28/2022. (VI.5.) OGY határozat – az Állami Számvevőszék elnökének megválasztásáról.

A Kormány rendeletet alkotott:

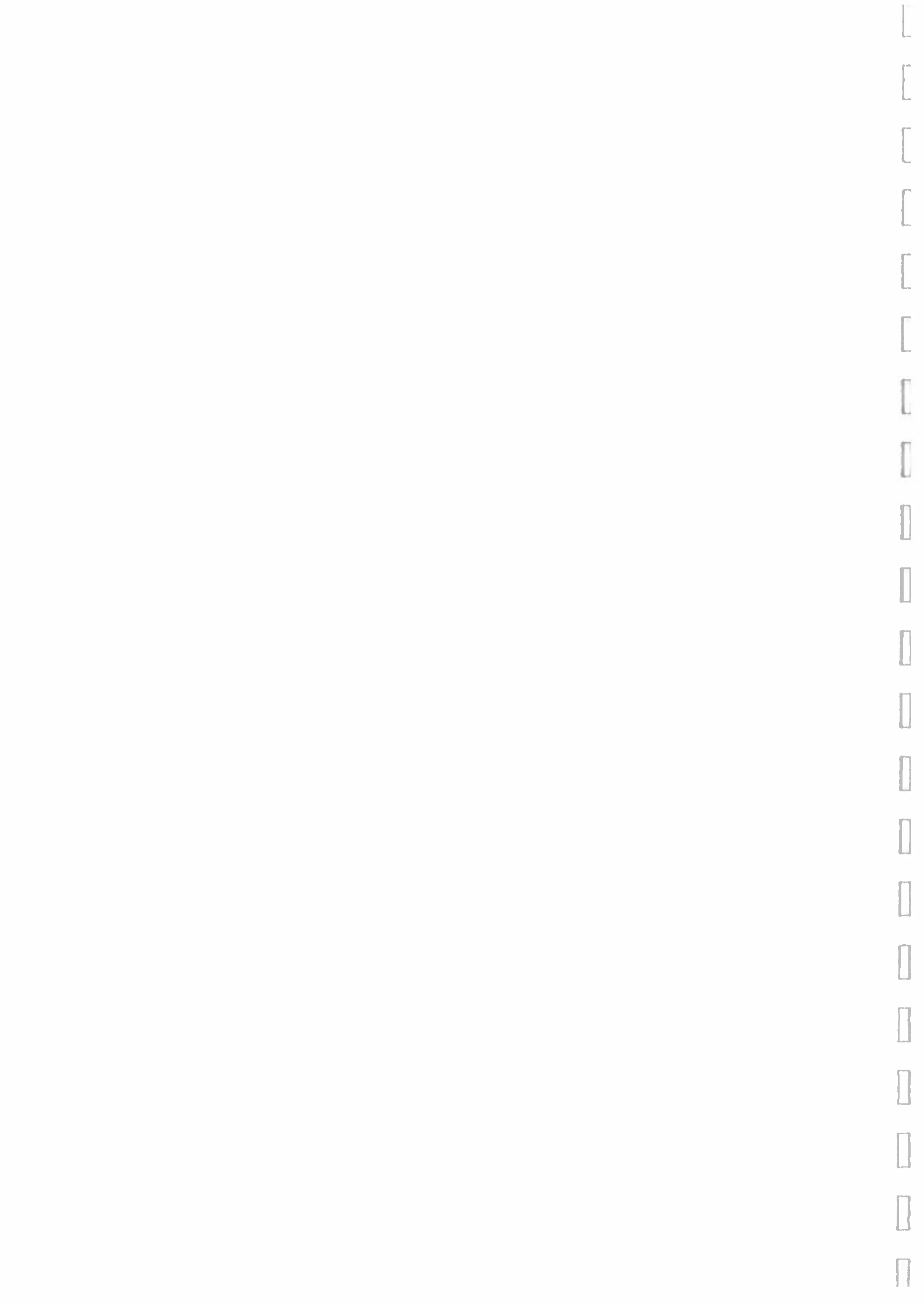
- 197/2022. (VI.4.) Korm. rendelet – az extraprofit adókról,
- 245/2022. (VII.8.) Korm. rendelet – egyes államháztartási tárgyú kormányrendeletek módosításáról,
- 247/2022. (VII.11.) Korm. rendelet – a közfoglalkoztatási jogviszony veszélyhelyzet alatti időtartamáról,
- 287/2022. (VIII.4.) Korm. rendelet – a veszélyhelyzet ideje alatt a tűzifaigények biztosításához szükséges eltérő szabályok alkalmazásáról,
- 337/2022. (IX.7.) Korm. rendelet – a Védelmi Igazgatási Hivatalról,
- 342/2022. (IX.9.) Korm. rendelet – egyes államháztartási szabályok veszélyhelyzet ideje alatti eltérő alkalmazásáról,
- 353/2022. (IX.19.) Korm. rendelet – egyes intézmények veszélyhelyzeti működéséről,
- 368/2022. (IX.29.) Korm. rendelet – a 2022/2023. tanév rendjére alkalmazandó veszélyhelyzeti szabályokról,
- 373/2022. (IX.30.) Korm. rendelet – Magyarország Helyreállítási és Ellenállóképességi Terve végrehajtásának alapvető szabályairól és felelős intézményeiről,
- 382/2022. (X.10.) Korm. rendelet – a közérdekű adat iránti igény teljesítéséért megállapítható költségtérítés mértékéről szóló 301/2016. (IX.30.) Korm. rendelet módosításáról,
- 388/2022. (X.14.) Korm. rendelet – veszélyhelyzeti átmeneti földgázellátás biztosításáról.

A Kormány határozatot hozott:

- 1297/2022. (VI.17.) Korm. határozat – a roma kapcsolatokért felelős kormánybiztos kinevezéséről és feladatairól,
- 1325/2022. (VII.11.) Korm. határozat – a költségvetési fejezeteket érintő államháztartási stabilizációs intézkedésekről,
- 1326/2022. (VII.11.) Korm. határozat – a közfoglalkoztatással összefüggő egyes kérdésekről,
- 1337/2022. (VII.15.) Korm. határozat – a Korrupcióellenes Munkacsoportról,
- 1352/2022. (VII.21.) Korm. határozat – a Kormány ügyrendjéről,
- 1473/2022. (X.5.) Korm. határozat – az önkormányzatokkal folytatandó tárgyalások eljárásrendjéről,
- 1479/2022. (X.11.) Korm. határozat – a Digitális Élelmiszeripari Stratégiáról,
- 1480/2022. (X.13.) Korm. határozat – Magyarország 2021. évi árvízkezelési tervéről,

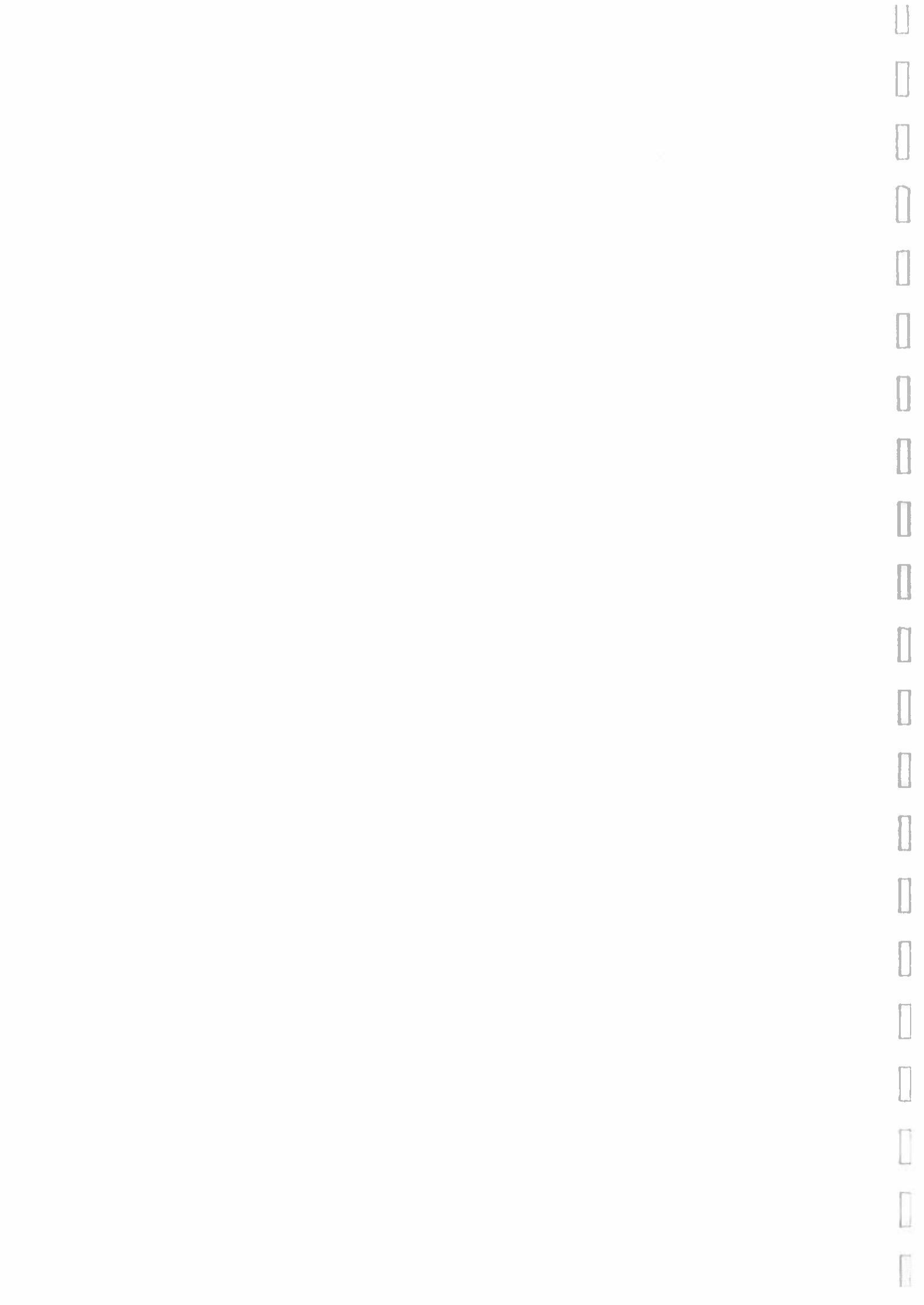
Egyéb jogszabályok:

- 1/2022. (VI.4.) ME rendelet – a miniszterelnök-helyettes kijelöléséről,
- 17/2022. (VIII.25.) TIM rendelet – az országos közlekedésszervező kijelöléséről,
- 31/2022. (VIII.30.) MNB rendelet – a jegybanki alapkamat mértékéről,
- 38/2022. (IX.27.) MNB rendelet – a jegybanki alapkamat mértékéről.

MELLÉKLETEK

A Jász-Nagykun-Szolnok Megyei Katasztrófavédelmi Igazgatóság 2021. évi tevékenységéről szóló tájékoztató	21
Tájékoztató Jász-Nagykun-Szolnok megye lakosságának egészségi állapotáról, az egészségromlást kiváltó vélelmezett okokról és a szükséges tennivalókról a 2021. év adatai alapján	32
A Jász-Nagykun-Szolnok Megyei Öntözésfejlesztési Stratégiai dokumentum felülvizsgálatáról	77
A Bursa Hungarica Felsőoktatási Önkormányzati Ösztöndíjrendszer 2023. évi fordulójához való csatlakozásról	101
A Megyei Közgyűlés 2023. évi munkaterve	104
CONTACT Mentálhigiénés Konzultációs Szolgálat "Civil Közösségi Szolgáltató Központ" 2023-2025. évi cím elnyeréséhez szükséges pályázati támogató nyilatkozat	106

Jász-Nagykun-Szolnok Megyei Katasztrófavédelmi Igazgatóság

**TÁJÉKOZTATÓ
A
JÁSZ-NAGYKUN-SZOLNOK MEGYEI
KATASZTRÓFAVÉDELMI IGAZGATÓSÁG
2021. ÉVI TEVÉKENYSÉGÉRŐL**

**Matuska Zoltán t. ezredes
megyei igazgató**

Szolnok, 2022. október

Tartalomjegyzék

BEVEZETÉS	3
I. Tűzoltás és műszaki mentés	3
II. POLGÁRI VÉDELMI TEVÉKENYSÉG	5
II.2. Lakosságvédelmi célú ellenőrzések	5
II.3. Katasztrófavédelmi felkészítés	5
II.4. Polgári védelmi szervezetek	6
II.5. Védelmi igazgatás	6
III. MŰVELETIRÁNYÍTÁS	6
III.1. Megyei fő- és műveletirányító ügyelet	6
III.2. Katasztrófavédelmi Műveleti Szolgálat	7
IV. HATÓSÁGI TEVÉKENYSÉG	7
IV.1. Tűzmegeelőzési hatósági és szakhatósági szakterület	7
IV.2. Vízügyi és vízvédelmi hatósági és szakhatósági szakterület	9
IV.3. Iparbiztonsági tevékenység	10
IV.3.1. Veszélyes üzemek	10
IV.3.2. Veszélyesáru-szállítás	11
Katasztrófavédelmi Mobil Labor	11
IV.3.3. A létfontosságú rendszerek és létesítmények védelme	12
V. AZ ÁLLOMÁNYRÓL	13
VI. A TÁRSSZERVEKKEK VALÓ EGYÜTTMŰKÖDÉS	13
VII. AZ IGAZGATÓSÁG MŰKÖDÉSÉNEK TÁRGYI FELTÉTELEI	13
VIII. KOMMUNIKÁCIÓS TEVÉKENYSÉG, KAPCSOLATTARTÁS A LAKOSSÁGGAL	13
IX. ÖSSZEGRZÉS	14
X. A 2022. ÉV FELADATAI	14

BEVEZETÉS

Tisztelt Elnök Úr, Tisztelt Közgyűlés!

A Jász-Nagykun-Szolnok Megyei Katasztrófavédelmi Igazgatóság (a továbbiakban: Igazgatóság) 2021. évének egyik kiemelt feladata volt a szolgáltató hatósági tevékenység elmélyítése a káresetek megelőzése érdekében.

A káresetek felszámolása mellett az elsődleges célkitűzések között szerepelt továbbra is a lakossági tájékoztató és figyelemfelkeltő tevékenység során a halálesettel járó tüzesetek számának csökkentése, a készenléti állomány elméleti és gyakorlati felkészültségének megfelelő szinten tartása, valamint a megyében működő önkéntes tűzoltó egyesületek további fejlesztése és a mentő tűzvédelmi feladatokban történő közreműködésük szakmai színvonalának növelése.

A korábbi évekhez hasonlóan nagy hangsúlyt kaptak a közúti járművek ellenőrzései a veszélyes áruk szállításakor tapasztalt szabálytalanságok kiszűrése érdekében. A központi szerv által előírt ellenőrzési kritériumok szigorításának célja a veszélyes anyagokkal foglalkozó üzemek biztonsági szintjének megtartása és további növelése volt.

A polgári védelmi szakterületen kiemelt jelentőséggel bírt a kockázati helyszínek azonosítása és felülvizsgálata. Meghatározó cél volt az önkéntes mozgalom erősítése, az önkéntesek katasztrófavédelmi rendszerbe történő minél szélesebb körű bevonása, valamint a járási és a települési rendeltetésű önkéntes mentőcsoportok újraminősítése.

Az érintett időszakban az Igazgatóság arra törekedett, hogy a megyében élő állampolgárok biztonsága érdekében, a veszélyeztető hatások kiszűrését és elhárítását szolgáló rendszerek folyamatos működtetésével, a hatósági eszközökkel történő megelőzésre és az önkéntesség fejlesztésére helyezve a hangsúlyt, egyre hatékonyabban legyen képes a veszélyhelyzetek prognosztizálására, hatékony megelőzésére és kezelésére.

I. TŰZOLTÁS ÉS MŰSZAKI MENTÉS

A megye mentő-tűzvédelmi szervezetében 2021-ben egy kiemelendő szervezeti változás történt, miszerint egy létesítményi tűzoltóság január 1-től, a tűzvédelmi helyzet változása okán megszűnt. Az év során így 6 hivatásos, 7 önkormányzati és 5 alkalmasszerűen igénybe vehető létesítményi tűzoltóság végezte a káresetek felszámolását. A mentő és megelőző tűzvédelmi feladatok ellátásban összesen 20 önkéntes tűzoltó egyesület működött közre a megye területén.

A tüzesetek száma 2021. év tekintetében átlagos volt, az előző évi adatokhoz viszonyítva ~14%-os növekedés tapasztalható. A szabadtéri tüzek kiterjedtségében ~7%-os csökkenés mutatható ki az előző évhez viszonyítva, a sokéves átlagnak megfelelő értékhez viszonyítva kb. egyharmad volt a leégett terület nagysága. A tüzeseti és kockázati helyszíneként azonosított területek ellenőrzései eredményesek voltak és elősegítették az önálló jogkövetést.

A műszaki mentések száma követi az előző évek 10-15% közötti – az időjárási körülményekhez igazodó – folyamatosan emelkedő tendenciáját. A tömeges események kezelésének ésszerű koordinálása költségcsökkenést, illetve a költségek szinten tartását eredményezte.

A káresetek 99 %-a továbbra is I-es riasztási fokozatnak megfelelő erővel került felszámolásra. Két esetben igényelt szabadtéri tüzek felszámolása III/K erő-eszközt, két esetben pedig nagy alapterületű ipari gyártócsarnokban (műanyagüzem és akkumulátorüzem) keletkezett tűz felszámolásához kellett IV/K és V/K riasztási fokozathoz tartozó tűzoltó egységek kivonulása és beavatkozása.

A 2018. évig tartó folyamatos emelkedést követően csökkenés volt tapasztalható a szándékosan megtevesztő jelzések vonatkozásában. Az elkövetőkkel szemben az Igazgatóság minden esetben feljelentést tett. (A műveleti adatokat az 1. sz. melléklet tartalmazza.)

A tüzeseti helyszínélő tevékenység további egységesítése, szakmai színvonalának emelése, továbbá az e-szemle végrehajtásához szükséges ismeretek gyarapítása céljából az Igazgatóság képzést szervezett a Katasztrófavédelmi Műveleti Szolgálat (továbbiakban: KMSZ) és a tűzvizsgálatra jogosult személyi állomány részére. A képzés során az elmúlt időszak tanulságos, tapasztalatot hordozó tűzvizsgálati eljárásainak feldolgozása, valamint az eljárási szabályok gyakorlati alkalmazása volt középpontban. (A tűzvizsgálati adatokat a 2. sz. melléklet tartalmazza.)

A hivatásos tűzoltó-parancsnokságok (továbbiakban: HTP-k) napi kiképzési tevékenysége folyamatos volt, amelybe a KMSZ és a Katasztrófavédelmi Mobil Labor (továbbiakban: KML) is bekapcsolódott. A készenléti állomány lexikális felkészültsége és az elméleti ismeretek gyakorlatban történő alkalmazása megfelelő. A megyei ellenőrző gyakorlatok közül az elmúlt évben a járványügyi korlátozások miatt két gyakorlat került megtartásra. A járványügyi helyzetre figyelemmel a kirendeltségek a tűzoltásvezetők részére sok esetben helyben tartották meg a szükséges képzéseket a korábbi tapasztalatok feldolgozása, továbbá a megfelelő szakmai információáramlás érdekében. A megyei tűzoltósági szakterületi képzések a tehergépjárművek és autóbuszok műszaki mentésének gyakorlati ismereteire, valamint a különleges tűzoltó gépjárműtechnikák (pl. tűzoltó autódaru, cserefelépítményes gépjárművek) alkalmazásának irányítói és kezelői trenírozására fókuszáltak.

Az önkormányzati tűzoltó-parancsnokságok (továbbiakban: ÖTP-k) szakmai felügyelete a közös képzések és gyakorlatok szervezésében is megnyilvánult. A gyakorlatok tervezése során érvényesült azon alapelv, hogy az ÖTP-k gyakorlata közös legyen a hivatásos egységek gyakorlatával, mivel az eddigi tapasztalatok azt mutatják, hogy a közös gyakorlatok segítik az önkormányzati egységek szakmai fejlődését. A gyakorlatok és a káresetek tapasztalatai alapján az ÖTP-k állománya továbbra is igényli a hivatásos szakmai iránymutatást.

Az ÖTP-k a vállalt területen lévő káresetek ~90 %-át továbbra is önállóan számolják fel, szakmai tevékenységükkel kapcsolatban probléma nem merült fel. Az ÖTP-k az érvényes együttműködési megállapodások alapján több, elsődleges műveleti körzeten kívüli településre vonultak. A működéshez biztosított állami normatívát az ÖTP-k által védett települések önkormányzatai - a lehetőségeik függvényében - 2021. évben is kiegészítették.

A jelenlegi szabályozással összhangban 20 db (8 db I-es, 8 db II-es, továbbá 4 db III-as kategóriájú) együttműködési megállapodás alapján működtek közre az ÖTE-k a hivatásos tűzoltóságokkal, amely 87 %-át fedi le a megyében működő tűzoltó egyesületeknek. Mindösszesen 3 db ÖTE-vel nem sikerült továbbra sem érdemi együttműködést kialakítani az egyesületek inaktivitása miatt. Az Igazgatóság az önkéntes tűzoltók részére a felmerült igényekkel összhangban szervezett szakmai tanfolyamot, amelyen az önkormányzati és a létesítményi állomány részére is biztosította a részvételt.

A 4 db beavatkozó ÖTE továbbra is 10 db település mentő-tűzvédelmi feladatainak önálló ellátásában vett részt. A beavatkozó ÖTE-k a vállalt készenléti óraszámot teljesítették.

Az ÖTE-k ebben az időszakban 255 jelzés alkalmával segítettek a hivatásos és az önkormányzati tűzoltók munkáját, melyből 135 alkalommal tűzhöz, 120 esetben műszaki mentéshez vonultak.

A BM OKF és a Magyar Tűzoltó Szövetség által kiírt pályázaton az ÖTE-k eredményesen szerepeltek, az értékelt időszakban 9.620.404,- Ft pénzbeli és 4.516.797,- Ft természetbeni pályázati támogatásban részesültek, amely nagyban segítette működésüket, valamint eszközparkjuk további fejlesztését.

A Területi Tűzmegeelőzési Bizottságot (továbbiakban: TTB) az Igazgatóság és a helyi szervek a járványügyi korlátozások keretei között is folyamatosan működtették. A lakosság részére 60 alkalommal került sor tájékoztató anyag kiadásra az időszaknak megfelelő veszélyek vonatkozásában. A járványügyi helyzet miatt az átlagosnál kevesebb alkalommal invitálták a TTB képviselőit szakmai fórumokra, azokon a TTB minden alkalommal részt vett. Az Alkotói Pályázat kiírására összesen 153 db pályamű érkezett a TTB részére, amelyek országos szinten 5 dobogós helyezést (3 db II. hely, 2 db III. hely) értek el.

II. POLGÁRI VÉDELMI TEVÉKENYSÉG

II.1. A megye veszélyeztetettsége

Az Igazgatóság kiemelt figyelmet fordított a kockázati helyszínek feltárására és felülvizsgálatára. Továbbra is fő cél volt az önkéntes mozgalom – hangsúlyosan a települési önkéntes mentőcsoportok – erősítése, az önkéntesek katasztrófavédelmi rendszerbe történő minél szélesebb körű bevonása, a járasi mentőcsoportok újraminősítése, valamint a csoportok hosszútávú fejlődésének biztosítása az önálló jogi személyiséggé alakulás elősegítésével.

Az elmúlt évben a megye területén polgári védelmi szempontból kiemelt esemény nem történt. A tavalyi év során a települések katasztrófavédelmi besorolása nem változott, a megyében jelenleg 13 I., 55 II. és 10 III. besorolású település található.

II.2. Lakosságvédelmi célú ellenőrzések

Az Igazgatóság a települések veszélyeztetettséghez igazodva szervezte meg ellenőrzési feladatait, továbbá a felkészítés területén is erre helyezte a fő hangsúlyt (4-5. számú melléklet). Felülvizsgálta, majd kibővítette a nyilvántartott kockázati helyszíneket. A tárgyidőszakban az ellenőrzések mintegy 12%-ában merült fel hiányosság (6. számú melléklet), amelyekre minden esetben intézkedés történt. Az ellenőrzések több mint 38%-a, a fő veszélyeztetettséggel összhangban az ár- és belvízvédelmi rendszerek helyszíni vizsgálatát jelentette (7. számú melléklet).

Az Igazgatóság hangsúlyosan kezelte a határozattal kijelölt technikai eszközök rendelkezésre állásának helyszíni ellenőrzését. A folyamatos jelenlétnek, és a feltárt hiányosságok kijavításának köszönhetően érezhetően javult a belterületi belvízelvezető rendszerek állapota.

II.3. Katasztrófavédelmi felkészítés

Az elmúlt időszak járványügyi helyzetére tekintettel a képzések és felkészítések jórészt elméleti felkészítő anyagokkal történtek, illetve a korlátozások feloldásának időszakában zajlottak. Az Igazgatóság kiemelt figyelmet fordított a települések polgármestereinek felkészítésére és az őket támogató közbiztonsági referensek szakirányítására, folyamatos képzésére.

Az önkéntes és köteles polgári védelmi szervezetek tagjainak képzése tervszerűen történt, ideértve az érintett társszervezetek képviselőit, a polgárőr és karitatív szervezetek tagjait, a közigazgatás résztvevőit, a pedagógusokat, és a védelmi igazgatás résztvevőit. Rendszeres törzsvezetési- és terepgyakorlatokra került sor a feladatok gyakorlása érdekében.

Az Igazgatóság nagy hangsúlyt helyezett a lakosságfelkészítés egyik kiemelt területére, a közösségi szolgálatra. A tárgy időszakban a katasztrófavédelmi kirendeltségeken és tűzoltó laktanyákban folytatott képzéseken túl a diákok a járványügyi helyzet figyelembe vételével részt vettek a gyakorlatok előkészítésében és végrehajtásában. A közösségi szolgálat lebonyolítása tekintetében 60 db együttműködési megállapodás szabályozta a tanintézményekkel való együttműködést, valamint 13 ÖTE és önkormányzati tűzoltó-parancsnokság (a továbbiakban: ÖTP) segítette a munkát.

II.4. Polgári védelmi szervezetek

Az önkéntes és a köteles polgári védelmi szervezetek képzése jóváhagyott felkészítési ütemterv alapján zajlott. A szervezetek folyamatos felülvizsgálata és képzése biztosított volt, a 78 település közül 2021-ben 47 minősített települési önkéntes mentőcsoport működött. Valamennyi I. katasztrófavédelmi osztályba sorolt településen minősített önkéntes mentőcsoport működik. A megyei főügyelet 104 alkalommal vont be önkéntes szervezetet a különleges szaktudást és komplex beavatkozást igénylő műveletekbe. Az önkéntes szervezetek a megye határain túli gyakorlatokban és éles események kezelésében is részt vettek.

A megyei önkéntes mentőcsoportok közül 2021-ben Jászárokszállás Önkéntes Tűzoltó Egyesülete 12.500.000,- Ft értékű járműbeszerzésre fordítható támogatást nyert el a BM OKF által kiírt pályázaton.

A KEHOP pályázati projektekben érintett önkéntes mentőszervezetek jelentős támogatásban részesültek az elmúlt években, melyek keretén belül nagy fejlődést értek el a logisztikai-, védő- és szakfelszereléseiket illetően.

A szakterület rendszeresen értékelte a rendkívüli időjárással összefüggő eseményeket az érintett szervezetekkel. Az önkéntes és köteles szervezetek részére közös, értékteremtő gyakorlatokat szervezett. Jelentősebb esemény volt az önkéntes mentőcsoportok bűvár képességeinek megújítását célzó újraminősítő gyakorlat, amelyhez további önkéntes települési és köteles szervezetek is csatlakoztak. Tárgy évben valamennyi érintett mentőcsoport újraminősítése megtörtént.

A Jász-Nagykun-Szolnok Megyei Polgári Védelmi Szövetség közreműködésével több jelentős gyakorlatot szervezett az Igazgatóság a polgári védelmi szervezetek részére. Az önkéntes mentőcsoportok bevonása megtörtént a külső védelmi terv, és a hivatásos tűzoltó-parancsnokságok által szervezett gyakorlatokba.

II.5. Védelmi igazgatás

A Jász-Nagykun-Szolnok Megyei Védelmi Bizottság (továbbiakban: MVB) és a helyi védelmi bizottságok elnökhelyettesei rendre kezdeményezték a katasztrófavédelmi tárgyú témák napirendre tűzését. A bizottságok tagjainak katasztrófavédelmi felkészítése, valamint a katasztrófavédelmi munkacsoportok képzése megtörtént. A védelmi igazgatás tagjai részt vettek az országos és megyei törzsvezetési gyakorlatokon. A katasztrófavédelmi munkacsoportok működésének összehangolása és irányítása a szakterület feladata. A munkacsoportok tagjait a riasztási gyakorlatokba is bevonta az Igazgatóság. Meghatározó volt a téli rendkívüli időjárási feladatokra történő felkészülés, valamint az ár- és belvízi feladatok végrehajtása. A MVB Feladat- és Munkaterve tartalmazta a 2021. év során jelentkező katasztrófavédelmi feladatokat. Az érintett települések polgármestereinek felkészítése megtörtént.

III. MŰVELETIRÁNYÍTÁS

III.1. Megyei fő- és műveletirányító ügyelet

A megyei fő- és műveletirányító ügyelet koordinálja a megye területén bekövetkezett – tűzoltói beavatkozást igénylő – káresemények felszámolását. 2021-ben a megyei fő- és műveletirányító ügyelet 4249 eseményt kezelt le, ami 10%-al több az előző év káresemény számaihoz képest (3852).

Az Igazgatóság nagy hangsúlyt fektet az ügyeletvezetők és műveletirányítók képzésére, tudásszintjük növelésére. A mindennapos műveletirányító és ügyeleti tevékenységen túl az állomány rendszeresen tömeges eseménykezelési gyakorlaton vesz részt, mely által rutint szerez a rövid időn belül megnövekedett eseményszámmal járó – jellemzően az időjárással

összefüggésbe hozható – tömeges események kezelésében, ezen kívül félévente két jelenléti elméleti továbbképzésen is részt vesz az állomány.

III.2. Katasztrófavédelmi Műveleti Szolgálat

A KMSZ azon túl, hogy a megyében ténylegesen bekövetkezett legsúlyosabb káresemények felszámolását irányítja, az ott szerzett szakmai tapasztalatait gyakorlatokba, képzésekbe, ellenőrzésekbe is beépíti. Az így közzétett ismeretanyagokat elméletben és gyakorlatban is számon kéri az állománytól, ügyelve arra, hogy legyen lehetőség eset-megbeszélésekre, interaktív kommunikációra, több szempontú megközelítésre is.

2021-ben soron kívüli ellenőrzéseket végeztek a szakmai vezetők feladatszabása alapján, felügyelték és ellenőrizték a tűzoltók által végzett beavatkozásokat. A KMSZ káreseti irányítói tevékenysége két - jelentős anyagi kárral járó - jászberényi csarnoktűz esetében volt kiemelkedő 2021. év során. A KMSZ-t 125 esetben riasztották, a tűzoltóságoknál végrehajtott ellenőrzések száma 77 db volt. (3. számú melléklet)

2021-ben is a KMSZ állománya végezte a tűzvizsgálati eljárásokat, a vizsgálatok végrehajtásához valamennyi KMSZ tag megfelelő végzettséggel rendelkezik. 2021. évben 25 db tűzvizsgálati eljárás indult, melyek ellen jogorvoslati kérelem nem érkezett. A tüzeseti helyszíni szemlék 10 esetben bűncselekmény gyanúja, 9 esetben haláleset, 4 esetben riasztási fokozat, 2 esetben pedig szakmai indok miatt indultak. A tűzvizsgálatok száma öt év viszonylatában átlagos értéket, hosszabb távon csökkenő tendenciát mutat. Az ismeretlen tűzkeletkezési okkal lezárt eljárások csökkenő száma jó mutatója a KMSZ szakmaiságának.

IV. HATÓSÁGI TEVÉKENYSÉG

A hatósági és szakhatósági hatáskörök gyakorlása az ügyfélbarát, segítő hatósági tevékenységet is magába foglalja, ennek érdekében fontos feladat az ügyfelek tájékoztatása, felvilágosítása. Rendszerezsek az ügyfelek számára szervezett konzultációk, illetve a honlapon tájékoztatók közzététele. A pandémia következtében az ügyfelekkel, érintettekkel való kapcsolattartásban az elektronikus módokra került a hangsúly, de – a biztonsági intézkedések betartása mellett – személyes megbeszélésekre is volt lehetőség. A tapasztalatok azt mutatják, hogy a hatósági ellenőrzés alá vont ügyfelek számára biztosított helyszíni konzultáció lehetősége növelte az ellenőrzésre való felkészítés/felkészülés hatékonyságát.

A hatósági állomány egyik legnagyobb feladata a 2020. január 1-jével bevezetett VIZEK elektronikus szakrendszer használatának elsajátítása és az ügyfelek számára a használat elősegítése volt.

A pandémia a hatósági és szakhatósági eljárások lefolytatásában jelentős akadályt nem jelentett, az elektronikus ügyintézés, valamint a hatóság és az ügyfelek szoros kapcsolattartása előre mozdította az ügyek eredményes lezárását.

A hatósági megelőzési tevékenység eredményessége érdekében az Igazgatóság kiemelt figyelmet szentelt a társszervekkel való szoros együttműködésnek, a jó munkakapcsolat kiépítésének - többek között a rendőrséggel, az agrárkamarával, és a Jász-Nagykun-Szolnok Megyei Kormányhivatal szervezeti egységeivel.

Az Igazgatóság közreműködött a megyében lévő települések településrendezési tervének és helyi építési szabályzatának véleményezési eljárásában a tűzvédelmi, iparbiztonsági, vízügyi és polgári védelmi jogszabályok előírásainak érvényre juttatása érdekében.

(A hatósági ellenőrzések és a hatósági eljárások számát a 8-9. számú melléklet mutatja.)

IV.1. Tűzmegeelőzési hatósági és szakhatósági szakterület

Nemzetgazdasági szempontból kiemelt jelentőségűvé nyilvánított beruházások: A tűzmegeelőzési szakterület az elmúlt időszakban 19 beruházás 32 eljárását folytatta le úgy hatósági, mint szakhatósági hatáskörben. Kiemelt ügyek vonatkozásában az eljárások száma

kismértékű emelkedést mutat. Fontosabb beruházások voltak a Szolnoki Ipari Park területén létesítendő Citromsavgyárral, a Tiszaleti Strandfürdővel, a Jászberény területén létesült Sangsin Autóalkatrész gyárral, a Kall Ingredients Kft-vel, az Agrosprint Mezőgazdasági és Ipari Termékforgalmazó Zrt. bővítésével összefüggő hatósági (tűzjelző és tűzoltó berendezések létesítése és használatbavétele), valamint szakhatósági (épületek létesítési és használatbavételei) eljárásai.

A nemzetgazdaságilag kiemelt jelentőségű ügyeknél említettekén túl a pirotechnikai termékek felhasználásával, illetőleg ideiglenes forgalmazásával és tárolásával kapcsolatos, továbbá a szociális létesítmények szolgáltatói nyilvántartásával kapcsolatos szakhatósági hatáskörben járt el az Igazgatóság.

A tűzvédelmi hatósági eljárások az elmúlt évben növekvő tendenciát mutatnak, melynek oka a beruházási kedv fellendülésében keresendő. Az Igazgatóság az elmúlt évben 15 engedélyt adott ki a tűzoltó egységek beavatkozását biztosító követelmények alóli eltérésre, ezek zöme az oltóvízforrások távolsága alóli eltérések voltak, azaz a jogszabályban előírt tűzoltó vízforrás távolságot meghaladó távolság - megfelelő ellensúlyozó intézkedés mellett - engedélyezésre került.

A jogszabályi rendelkezéseknek megfelelően a tűzvédelmi szempontból jelentős létesítmények, tűzvédelmi szolgáltatók, pirotechnikai termék tárolásával foglalkozó szervezetek vonatkozásában hatósági ellenőrzéseket hajt végre a tűzvédelmi hatóság. Ezen felül a tárgyidőszak tematikus ellenőrzési feladata volt a kollégiumok és a felsőoktatási intézmények tűzvédelmi ellenőrzése. A hatósági ellenőrzések előkészítése során minden érintett számára biztosították az eljáró hatóságok az előzetes helyszíni egyeztetés lehetőségét, ez a fajta segítség eredményes volt mind az érintettek, mind a hatóság szempontjából. A felsőoktatási intézmények ellenőrzései hiányosságokat tártak fel a beavatkozási feltételek, a beépített tűzvédelmi berendezések, a kötelező felülvizsgálatok során feltárt hiányosságok kijavítása terén, amelyeket az intézmények – az Igazgatóság felhívásaira - haladéktalanul kiküszöböltek. A mezőgazdasági betakarítással összefüggő tüzesetek megelőzése érdekében a kirendeltségek hatósági osztályai részt vettek a mezőgazdasági gépek műszaki ellenőrzéseiben, valamint hatósági ellenőrzéseket is végeztek a tevékenységgel kapcsolatban.

A tárgyidőszakban megrendezésre kerülő szabadterei és zenés, táncos rendezvények és az adventi, és karácsonyi vásárok, az ünnepi időszakban a nagy forgalmú bevásárló központok tűzvédelmi ellenőrzése megtörtént, kirívó szabálytalanság nem került megállapításra az üzemeltetők/szervezők jogkövető magatartása miatt.

Az Igazgatóság az Aratási Koordinációs Bizottság ülésén tájékoztatást adott a betakarítási munkákkal összefüggésben betartandó, és a terményszárítókkal kapcsolatos tűzvédelmi szabályokról, illetve az igénybe vehető konzultációs lehetőségekről. Az aratásban részt vevő gépek műszaki ellenőrzéseit megelőzően a katasztrófavédelmi kirendeltségek biztosították az ágazat résztvevői részére a konzultáció lehetőségét, illetve tájékoztató anyagokat juttattak el az érintetteknek.

Tárgyévben is megrendezésre került a Társas Házak Napja elnevezésű rendezvénysorozat, ennek keretében biztosították a kirendeltségek társasházak üzemeltetői és lakói részére, hogy személyes vagy elektronikus úton kérdezhessenek a lakókörnyezetüket érintő tűzvédelmi előírásokról. Emellett a helyi médián keresztül is eljuttatták a hasznos ismereteket, információkat az érintettek részére.

Az Igazgatósághoz tárgyidőszakban érkezett közérdekű bejelentések/panaszok elsősorban szabálytalan tárolásra, égéstermék-elvezető használatával kapcsolatos problémákra irányultak. A hatóság ezeket minden esetben megvizsgálta, hiányosság esetében intézkedett a jogsértés felszámolása érdekében, illetve a szükséges információkról a bejelentőket tájékoztatta.

2021-ben a kirendeltségek közel 2 millió forint tűzvédelmi bírságot szabtak ki a tűzvédelmi használati előírások megsértése miatt, aminek következtében a hiányosságok megszüntetésre kerültek, és a biztonság magasabb szintűvé vált, emellett a jövőre nézve a jogszabálykövetést elősegítő hatása is volt.

Tűzvédelmi hatáskörben hozott döntés ellen nem éltek a jogorvoslat lehetőségével az ügyfelek, ami köszönhető annak, hogy a katasztrófavédelem a szakszerűség mellett a jogszerűsége is fokozott figyelmet fordít.

Mind az Igazgatóság, mind a kirendeltségek figyelemmel kísérik a megye területén megvalósuló beruházásokat, gazdasági tendenciákat, várható fejlesztéseket, amelyek tűzvédelmi szempontból jelentenek változást egy gazdálkodó szervezet, település életében.

IV.2. Vízügyi és vízvédelmi hatósági és szakhatósági szakterület

Vízügyi hatóságként az Igazgatóság fő tevékenysége a vízjogi hatósági engedélyezési eljárások lefolytatása, a kötelezések kiadása, a bírságok kiszabása, a hatósági nyilvántartás vezetése, a vízkészletjárulék megállapítása, valamint vízvezetési szolgalmak alapítása.

A vízjogi (létesítési, üzemeltetési, fennmaradási, megszüntetési) engedélyezési eljárások mellett jelentős számú szakhatósági eljárást folytatott le a szakterület pl. az építési engedélyezési és a környezetvédelmi eljárásokban, a gördülő fejlesztési tervek jóváhagyási eljárásaiban vett részt.

Az Igazgatóság vízügyi hatósági szakterülete 2021-ben is elkészítette az éves vízügyi és vízminőség-védelmi ellenőrzési tervét, amelyet maradéktalanul teljesített. Ezen ellenőrzések nagy részét a hatósági felügyeleti ellenőrzések jelentették, amelyek elsősorban az I., II. és III. kategóriás vízi létesítményeket érintette. Az I. kategóriás vízilétesítmények esetében szabálytalanság nem került megállapításra, ellenben egyéb vízilétesítmények esetében többféle szabálytalanság (adminisztrációs előírások megszegése, változásbejelentés elmulasztása, önellenőrzésre vonatkozó előírások megsértése, védőterület rendezetlensége stb.) vont maga után hatósági eljárást.

A vízügyi felügyeleti ellenőrzésekkel egyidejűleg kerültek végrehajtásra a vízminőség-védelmi ellenőrzések is, mintavételezéssel egybekötve. A felügyeleti ellenőrzések száma hasonlóan alakult az előző évhez képest.

2021-ben is végrehajtásra került 21 db állattartó telep ott folyó tevékenysége nitrát irányelvnek való megfeleléségi ellenőrzése, ahol szabálytalanság nem került megállapításra.

Az Igazgatóság a nemzetgazdasági szempontból kiemelt beruházásoknál 53 hatósági és 11 szakhatósági eljárást folytatott le tárgyidőszakban, a kiemelt beruházások közül meghatározóak voltak az egyes ipari létesítményekhez kapcsolódó beruházások, a szennyvízelvezetés és -tisztítás fejlesztései, a vasúti és a közúti beruházások (M4 és M44 gyorsforgalmi utak; optikai hálózat fejlesztések; Agrosprint Zrt.; Honvédelmi Minisztérium beruházásai). Az Igazgatóság kizárólagos illetékességgel jár el a Vásárhelyi-terv továbbfejlesztésével kapcsolatos beruházások, valamint a honvédelmi célú vízi létesítmények esetében.

A vízjogi (létesítési, üzemeltetési, fennmaradási, megszüntetési) engedélyezési eljárások mellett jelentős számú szakhatósági eljárást folytatott le a szakterület pl. az építési engedélyezési és a környezetvédelmi eljárásokban, a gördülő fejlesztési tervek jóváhagyási eljárásaiban.

A szabálytalanságok feltárása és megszüntetése, valamint a környezetvédelmi szempontok érvényre juttatása érdekében az Igazgatóság nagy gondossággal kezelte a tárgyidőszakban érkezett közérdekű bejelentéseket és panaszokat, megalapozottságuk esetén a szükséges hatósági intézkedéseket (felügyeleti ellenőrzés, felhívás) foganatosította. A közérdekű bejelentések/panaszok elsősorban illegális vízkivételekre, szabálytalan vízimunka végzésre, engedély nélküli vízi létesítményekre vonatkoztak, de jelentős részükben vízszennyezést is észrevételeztek a bejelentők.

Az értékelt időszakban az Igazgatóság vízvédelmi feladatainak jelentős részét azok a vízminőség-védelmi káresemények jelentették (pl. a Zagyva és Gerje vízfolyások vízminőségromlása), amelyeket a szennyvíztelepek rendellenes működése, emberi mulasztás okozott. A szennyezés megszüntetése és a felelősség megállapítása mellett a szükséges

hatósági intézkedéseket az Igazgatóság megtette, ezen belül élt a szankció kiszabásának lehetőségével is. Az Igazgatóság a kivizsgálások során szorosban együttműködött a társszervekkel, különösen a Közép-Tisza-vidéki Vízügyi Igazgatósággal, illetve az Igazgatóság vízügyi szakterülete mellett közreműködtek az igazgatóság speciális beavatkozó egységei (KML).

A szakterület 2021-ben több, mint 100 millió forint bírságot - csatorna bírság, vízszennyezési bírság, vízgazdálkodási bírság, nitrát szennyezési bírság - szabott ki. A bírságok közül 94,1 millió forint volt a vízszennyezési bírság 2021-ben.

A vízügyi hatóság illetékességi területén a nem közművel összegyűjtött háztartási szennyvíz begyűjtésére, elszállítására és ártalommentes elhelyezésére 24 nyilvántartásba vett közszolgáltató jogosult.

IV.3. Iparbiztonsági tevékenység

Az Igazgatóság iparbiztonsági szakterülete folyamatos felügyeletet lát el a veszélyes ipari üzemek, a veszélyes anyagok szállítása felett, valamint kapcsolatot tart a megyei kijelölt nemzeti létfonosságú rendszerelemek üzemeltetőivel és a lakossági közszolgáltatókkal. A veszélyes üzemek tekintetében elsődleges feladat – az üzemeltetőkkel történő egyetértésben – az ipari balesetek bekövetkezési kockázatainak és következményeinek csökkentésére irányuló intézkedések tervezése és végrehajtása. A veszélyesáru-szállítás biztonságosságának növelése érdekében kiemelt cél, a nagyforgalmat lebonyolító közutakok való hatósági jelenlét. A létfonosságú rendszerek és létesítmények tekintetében feladat a már meglévő kapcsolatok fenntartása, a gyors információáramlás a váratlan eseményekre történő mielőbbi reagálás érdekében, ezzel elősegítve az üzemfolytonos működés biztosítását.

IV.3.1. Veszélyes üzemek

Összesen 26 darab veszélyes üzem található a megyében, melyek megoszlásukat tekintve 6 felső-, 6 alsó küszöbértékű, illetve 14 küszöbérték alatti üzemre tagozódnak. A veszélyes üzemek száma az elmúlt években jelentősen nem változott 2021-ben, egyetlen új felső küszöbértékű üzem kezdte meg veszélyes tevékenység végzését. Az M4 autópályát átadásával, a megye infrastrukturális fejlődése miatt új üzemek megjelenése várható, így a jövőre nézve bővíthet a veszélyes ipari üzemek köre.

Az üzemek időszakos hatósági és gyakorlatainak ellenőrzései egyeztetett ütemterv alapján kerültek végrehajtásra. Az éves ellenőrzési program szerint 22 időszakos hatósági ellenőrzés végrehajtására került sor. Az ellenőrzésekhez előzetesen elkészített üzemspecifikus vizsgálati programok készültek, amelyekbe beépültek a központi szerv által előírt kontrolli szempontok. A gyakorlatok és az időszakos hatósági ellenőrzésen tapasztaltak alapján több üzemeltetővel szemben szükségessé vált hatósági eljárás megindítása, mert az üzemekben olyan (jellemzően biztonságot növelő) változásokat tapasztaltak az ellenőrök, amelyek indokolták volna a biztonsági dokumentációk felülvizsgálatát, aktualizálását, de néhány esetben oktatási, képzési hiányosságok, valamint veszélyes anyag engedélyezett mennyiség feletti tárolása is előfordult. Az ellenőrzéseken feltárt hiányosságokat követően az iparbiztonsági hatóság figyelmeztetéssel, kötelezéssel, valamint bírság kiszabásával élt.

Belső Védelmi Terv gyakorlat ellenőrzése és minősítése 11, Súlyos Káresemény Elhárítási Terv gyakorlat ellenőrzése 12 esetben történt.

A vizsgált időszakban súlyos káresemény elhárítási terv soron kívüli felülvizsgálata 6, míg soros felülvizsgálata 2 esetben, biztonsági jelentés soron kívüli felülvizsgálata jogszabály változás miatt 5 biztonsági elemzés pedig 6 esetben, belső védelmi terv soros felülvizsgálata 1, felső küszöbértékű üzem veszélyes tevékenység engedélyezése pedig 1 esetben történt.

Az iparbiztonsági szakterület mellett minden ellenőrzésen részt vettek a tűzvédelmi hatóság ellenőrei saját hatáskörben eljárva, viszont a járványhelyzet miatt nem lettek széles körben bevonva a társhatóságok.

A veszélyes üzemekben bekövetkezett káresemény kivizsgálására négy alkalommal került sor. A kivizsgálásokat követően lett megállapítva, hogy két esemény minősül üzemzavarnak. Egyik esetben a káresemény bejelentése az iparbiztonsági hatósághoz nem történt meg azonnal, ezért a „Veszélyes anyagokkal kapcsolatos üzemzavar, súlyos baleset azonnali bejelentésének elmulasztása” szabálytalanság elkövetése miatt, katasztrófavédelmi bírság kiszabása történt. Lakosságot veszélyeztető hatás egyik esetben sem következett be.

IV.3.2. Veszélyesáru-szállítás

A közúti és a vasúti szállítások rendszeres ellenőrzését a veszélyes áru szállítására vonatkozó követelmények betartatása érdekében hajtottak végre az Igazgatóság ellenőrei. A Covid-19 pandémiára tekintettel bevezetett biztonsági intézkedések betartására folyamatosan nagy hangsúlyt fektettek az ellenőrök, akik a közös ellenőrzések során a társszervekkel azonos védelmi intézkedéseket fogantatosítottak.

Tervezetten 2 esetben komplex, további 2 alkalommal eseti supervisor ellenőrzés valósult meg. A közúti szállítás ellenőrzése alapján a 49 db szabálytalanságot tártak fel az ellenőrök, amellyel kapcsolatosan hivatalból 15 db hatósági eljárást indítottak a kirendeltségek, amelyet követően 15 db bírság kiszabása vált szükségessé. Az Igazgatóságnak egy alkalommal kellett másodfokú döntést hoznia, amiben megváltoztatta az elsőfokú hatóság határozatát. Vasúti fuvarozás vonatkozásában 1 db szabálytalanság kapcsán vált szükségessé hatósági eljárás megindítása, amely eredményeképpen bírság szankció alkalmazása történt.

A 28 db ADR telephelyi ellenőrzés során 4 alkalommal tártak fel szabálytalanságot az ellenőrök.

RID telephelyi ellenőrzést kirendeltségenként 1, összesen 4 alkalommal folytattak le az ellenőrök, amelyek során az elmúlt évekhez hasonlóan nem tártak fel szabálytalanságot az ellenőrök.

A veszélyesáru-szállítás ellenőrzések során az ellenőrök szükség szerint tűzvédelmi céll ellenőrzéseket végeztek, a feltárt tűzvédelmi szabálytalanságok (tűzoltó készülék hiány) száma stagnál.

Az Igazgatóság két esetben vett részt országos közúti ellenőrzési akcióban, valamint egy alkalommal regionális közúti ADR ellenőrzési akciót szervezett és a szomszédos megyék megkeresésére további négy alkalommal csatlakozott több megyét érintő ellenőrzésekhez.

Veszélyes árut szállító járműveket érintő baleset 4 esetben történt, egyik alkalommal sem jutott ki veszélyes áru a környezetbe.

Katasztrófavédelmi Mobil Labor

A KML az igazgatóság állományából folyamatosan - váltásos rendszerben - 3 fő biztosítása mellett, a nap 24 órájában lát el készenlétet az állampolgárok életének és vagyonbiztonságának megóvása érdekében. A KML alaprendeltetéséből és feladataiból adódóan elsősorban – a megye illetékességi területén történő – káresemények és veszélyes vegyi anyagok kiszabadulásával járó balesetek helyszínén végez felderítést. A vegyi kimutató- és mérőeszközök mellett a KML szakfelszerelése olyan speciális műszerekkel és eszközökkel egészül ki, amelyek lehetővé teszik a kárhelyen radiológiai, biológiai és mikro-meteorológiai mérések végzését, valamint különböző anyagokból történő mintavételezést és beazonosítást.

A KML alapfeladatai mellett ellenőrzési és képzési tevékenységeket is végrehajtott. A KML alkalmazásainak száma megkétszereződött az előző évhez képest, de a gyakorlatokon és a veszélyes áru szállítás hatósági ellenőrzéseiben való részvételi száma az utóbbi évekhez képest csökkent, mely a pandémiás helyzettel magyarázható.

2021. évben a KML tizenhét riasztással elrendelt alkalmazásán felül nyolc esetben került sor a nem riasztás szerű alkalmazására, melyből öt alkalommal vegyi felderítés, három

alkalommal pedig vízanalitikai mérések végzése volt a feladat. Hét alkalommal kellett a KML-nek ismeretlen anyag beazonosításához vonulnia, ahol a rendőrséggel szorosan együttműködve hajtották végre a feladatot. Hatszor került sor a KML részéről környezet monitorozás végrehajtására. Három esetben ADR-es szállítás során bekövetkezett káresemény során vált szükségessé a KML alkalmazása, három alkalommal pedig gázvezeték sérüléshez riasztották az egységet.

A KML 2021. évben is kiemelt figyelmet fordított a beavatkozó és ellenőri állomány képzésére, részt vett a helyi szervek által szervezett ADR közúti és RID vasúti ellenőrzéseken, valamint a régiós és DISASTER ADR akciókon. A KML 2021. évben saját szervezésű, regionális KML gyakorlatot szervezett a szomszédos Katasztrófavédelmi Igazgatóságok KML-jeinek meghívásával. A gyakorlat megfelelő alapot teremtett a különféle beavatkozási taktikák megismerésére, a málházott szakfelszerelések kezelésének gyakorlására, továbbá a szakmai tapasztalatcserére.

IV.3.3. A létfontosságú rendszerek és létesítmények védelme

A megyei kijelölt nemzeti létfontosságú rendszerelemek és a lakossági közszolgáltatókkal az Igazgatóság folyamatos kapcsolatot tartott annak érdekében, hogy a káresemények kezelését, enyhítését a lehető legrövidebb idő alatt képes legyen orvosolni.

A víz ágazattal kapcsolatos ágazati jogszabályváltozás miatt az érintett üzemeltetők tájékoztató levelet kaptak az Igazgatóságtól. A jogszabályváltozás során egy új ágazati szereplő nemzeti létfontosságú rendszerelemmé történő kijelölési eljárása indult meg, illetve két korábbi rendszerelem kijelölésének visszavonása vált szükségessé kettős kijelölés, illetve az ágazati kritériumok változása miatt (megye közigazgatási határán kívüliek).

Egy alkalommal történt kijelölt nemzeti létfontosságú rendszerelem ellenőrzése, amelyet követően az üzemeltetőnek át kellett dolgoznia az Üzemeltetői Biztonsági Tervét, amelyet határidőben benyújtott a kijelölő hatóság részére.

Az Igazgatóságot, mint a védelem és a környezeti hatások szakkérdésében véleményt nyilvánító szervezetet, a szakhatóság három esetben kereste meg. A beérkezett dokumentációk vizsgálatát követően a szakhatóság tájékoztatása haladéktalanul megtörtént.

Az Igazgatóság illetékességi területén kijelölt nemzeti létfontosságú rendszerelemek működésével kapcsolatban 8 alkalommal történt rendkívüli esemény. Egy esetben infokommunikációs ágazatban szolgáltatás kiesés, hét esetben pedig közlekedési ágazatban teljes útzár miatt jelentettek az üzemeltetők rendkívüli eseményeket.

A jogszabályváltozás miatt a Belügyminisztérium Országos Katasztrófavédelmi Főigazgatóság jelölte ki a kritikus infrastruktúra védelmi gyakorlat megyei szereplőjét, amely során egy infokommunikációs ágazatban kijelölt nemzeti létfontosságú rendszerelem lett kiválasztva. A központi szerv által meghatározott ütemtervet tartva, megtörtént a üzemeltetővel a kapcsolatfelvétel, elkészült az előzetes gyakorlatterv, véleményezés és átdolgozást követően pedig jóvá lett hagyva a gyakorlat terve. A tervezési időszakot nehezítette a járványhelyzet, valamint az hogy az üzemeltető nem rendelkezett jóváhagyott üzemeltetői biztonsági tervvel. A 2021. szeptember 22-én megtartott gyakorlatot az üzemeltetők részéről széleskörű érdeklődés jellemezte, ami miatt nagyobb számú szakember (vállalatbiztonsági központ vezető/team, vezetők/szakértők) jelent meg a helyszínen, vizsgálva az eljárások megfelelőségét, működőképességét, ezek harmonizációját az Üzemeltetői Biztonsági Tervvel.

A gyakorlat során egyértelművé vált, hogy a feltételezett eseményre az üzemeltető megfelelően alkalmazta az eljárásrendjeit és elindította azon folyamatokat, amelyek a kárelhárításhoz és a helyreállításhoz szükségesek. Az információáramlás tekintetében megtörténtek a visszacsatolások a végrehajtott feladatok vonatkozásában és képesek voltak kezelni a váratlan szituációkat.

V. AZ ÁLLOMÁNYRÓL

2020 év márciusában új feladatként jelentkezett a COVID-19 világjárvánnyal kapcsolatos intézkedések koordinálása, a korlátozó intézkedések bevezetésének a teljes személyi állománnyal való megismertetése, betartatása, mely a 2021. évben is folytatódott.

A beosztott tűzoltói állomány fluktuációs pótlására, valamint a tűzoltóparancsnokságok státuszainak feltöltése érdekében Tűzoltó szakképesítés megszerzésére irányuló szakmai képzésre 2021. évben 6 fő került beiskolázásra a Katasztrófavédelmi Oktatási Központba. Az állományba kerülő fiatal beosztott tűzoltók beilleszkedését, a képzés során megszerzett szakmai ismeretek elmélyítését, gazdagítását az igazgató által jóváhagyott foglalkozási terv alapján a hivatásos tűzoltó-parancsnokságok állományából kijelölt mentorok támogatják.

Kiemelten fontos, hogy a kollégák minél nagyobb számban rendelkezzenek a beosztásuk betöltéséhez szükséges szakmai felsőfokú képesítéssel. Katasztrófavédelmi tiszt képzésen 2 fő kezdte meg a tanulmányait 2021-ben, a végrehajtó állományból többen folytattak tanulmányokat a Nemzeti Községi Egységen.

40 órás tűzoltó alaptanfolyamot 2 alkalommal szervezett az Igazgatóság, amelyen 48 fő tett sikeres vizsgát.

VI. A TÁRSSZERVEKSEL VALÓ EGYÜTTMŰKÖDÉS

Az Igazgatóság együttműködése a társszervekkel, valamint közjogi szervezetekkel kiemelkedő, amely különösen a közös beavatkozásokat igénylő eseményes során mutatkozott meg. 2021-ben kilenc új együttműködési megállapodás megkötésére került sor, módosítás nem volt.

VII. AZ IGAZGATÓSÁG MŰKÖDÉSÉNEK TÁRGYI FELTÉTELEI

A Gazdasági Igazgató-helyettesi Szervezet 2021-ban a működés biztosítása, és az alapfeladatok zökkenőmentes végrehajtása érdekében költséghatékony, szabályozott gazdálkodást folytatott.

A költségvetési szakterület határidőre elkészítette a költségvetési beszámolót, a negyedéves mérlegjelentéseket, az időközi költségvetési jelentéseket, a havi előrejelzéseket, és eleget tett az egyéb határidős adatszolgáltatási kötelezettségeinek.

A műszaki szakterület biztosította az Igazgatóság alapfeladat-ellátásához szükséges technikai háttérrel, üzemeltette az Igazgatóság kezelésében levő járműveket, ingatlanokat és technikai eszközöket, végezte a személyi állomány védő- és egyenruházati ellátását.

Az Igazgatóság jelenleg 91 járművet üzemeltet, melyből 4 új típusú Rába gépjárműfecske, valamint 5 kishajó. A járművek darabszáma, fajtája és műszaki állapota megfelel a vonatkozó jogszabályi előírásoknak.

Az Igazgatóság kezelésében 6 laktanyaépület van, továbbá használatában vannak a vízügyi hatóság elhelyezését szolgáló irodák. 2021. évben a Mezőtúri laktanya tetőszerkezetét részlegesen felújítottuk.

Az informatikai szakterület biztosítja az Igazgatóság működéséhez szükséges munkaállomások működőképességét, a rendszeresített alkalmazások használhatóságát, a feladatok ellátásához szükséges hálózatok elérhetőségét és a kommunikációs eszközök üzemeltetését a biztonság betartásával.

VIII. KOMMUNIKÁCIÓS TEVÉKENYSÉG, KAPCSOLATTARTÁS A LAKOSSÁGGAL

Az Igazgatóság kommunikációs tevékenységének középpontjában továbbra is a lakosság lehető legszélesebb rétegét – főként a fiatalságot – megcélzó tájékoztatás állt, a prevencióval kapcsolatos ismeretek átadását előtérbe helyezve. Ez 2021-ben fokozottan indokolt volt a lakástűzek megelőzésével kapcsolatosan, hiszen meggyenkben – az országos tendenciába

illeszkedve – számos ilyen káresemény történt, melyek közül sok végződött halálesettel. Ezek megelőzése érdekében az Igazgatóság az esemény- és megelőzési kommunikációt közösen végezte a BM OKF Kommunikációs Szolgálatával.

A legfőbb tájékoztatási csatornát továbbra is az Igazgatóság honlapja képezte, melyen keresztül a lakosság és a sajtó első kézből értesülhetett a szervezettel összefüggő információkról. Az utóbbi időszak legfőbb megjelenési felületét szervezeti szinten a katasztrófavédelem központi kezelésben lévő hivatalos közösségi oldalai (Facebook, Instagram, YouTube, Twitter) jelentik, melyek tartalmához az Igazgatóság rendszeresen kép- és videóanyagokkal járult hozzá.

Az elmúlt évi megjelenések számában már érzékelhető volt a koronavírus-járvány mérséklődése, a sajtó ismét élénkebben fordult a köznapi témák felé. Az Igazgatóság a tavalyi évben mintegy 2.700 alkalommal jelent meg a helyi és az országos médiában (11. melléklet), amely közel 40 százalékos növekedést tett ki.

IX. ÖSSZEGRZÉS

Az Igazgatóság 2021-ben, a koronavírus-járvány okozta nehézségek ellenére is kiszámíthatóan, tervezetten, hatékonyan működött, betöltötte rendvédelmi feladatait, amelyet területi és helyi szintű pozitív társadalmi megítélése is bizonyít. Az együttműködő rendvédelmi, közigazgatási, önkormányzati és honvédelmi szervek, valamint karitatív szervezetek, önkéntes szervezetek és a tevékenységünket támogató lakosság tisztában van azzal, hogy a katasztrófavédelemre minden körülmények között számíthat.

Az Igazgatóság további szigorú, költséghatékony gazdálkodás mellett, lehetőségei további kihasználásával, a védelmi igazgatásban működő társszervekkel és együttműködő civil szervezetekkel együtt dolgozva képes garantálni a megye lakóinak élet- és vagyonbiztonságát. A tűzoltógépjárművek folyamatos készenlétben tarthatósága a járműfenntartó rendszer eredményes működtetése következtében biztosított volt.

X. A 2022. ÉV FELADATAI

A 2022. év kiemelt feladatai a rendelkezésre álló erők és eszközök hatékony, optimális felhasználásával az állampolgárok életének, anyagi javainak, valamint a nemzeti vagyonnak a védelme, valamint a természetes és épített környezet megóvása a természeti és civilizációs katasztrófák következményeitől.

Kiemelt feladat az évre a veszélyelhárítási tervrendszer teljes átdolgozása, amelynek fő célja a katasztrófakockázat-kezelési válaszok, a megelőzési és felkészültségi intézkedések megjelenítése a tervezés minden szintjén. A feladatok hatékony végrehajtása érdekében a települések közbiztonsági referenseinek közreműködésével a lakosság folyamatos tájékoztatása, az önkéntesség és az önkéntes szerepvállalás fontosságának erősítése az állampolgárok körében. Az állampolgárok részéről egyre inkább tanúsított jogkövető magatartás megszilárdítása, továbbfejlesztése, melynek következtében tovább csökkenhetne a tűz- és káresemények száma, illetve a helyreállításra fordított erőforrások mértéke. A továbbképzések színvonalának, hatékonyságának növelése, ezáltal az állomány elméleti, és gyakorlati tudásszintjének fejlesztése.

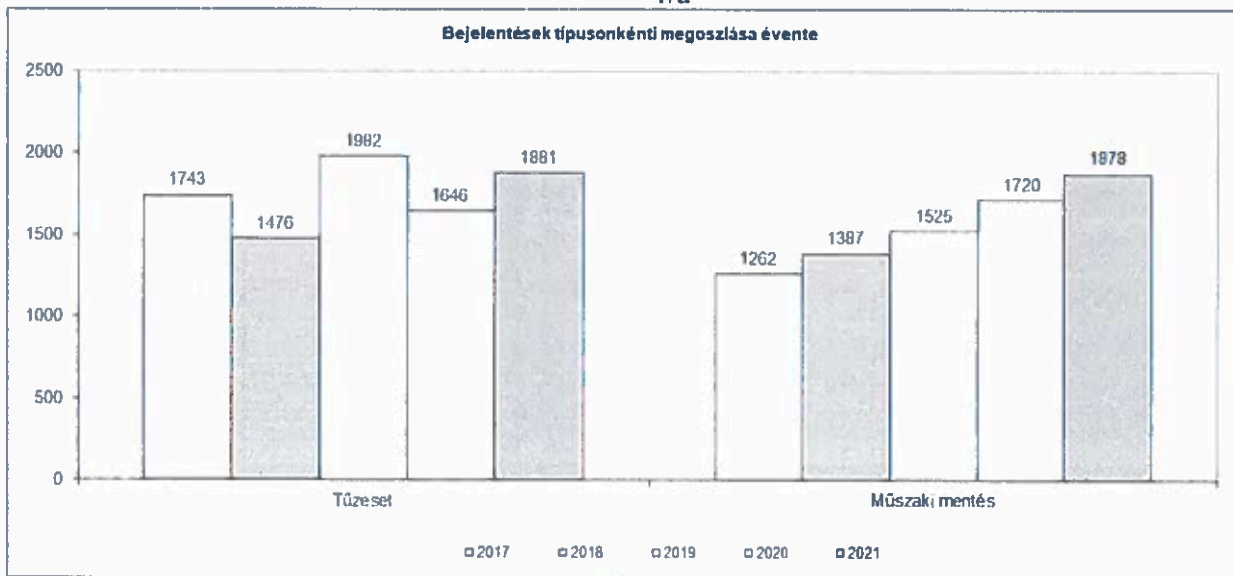
Készült: 2 példányban
Egy példány: 14 oldal
Kapják: 1.sz.pld. BM OKF
2.sz.pld. Megyei Közgyűlés elektronikusan, majd JNSZMKI Irattár

Mellékletek a Jász-Nagykun-Szolnok Megyei Katasztrófavédelmi Igazgatóság
2021. évi közgyűlési tájékoztatójához

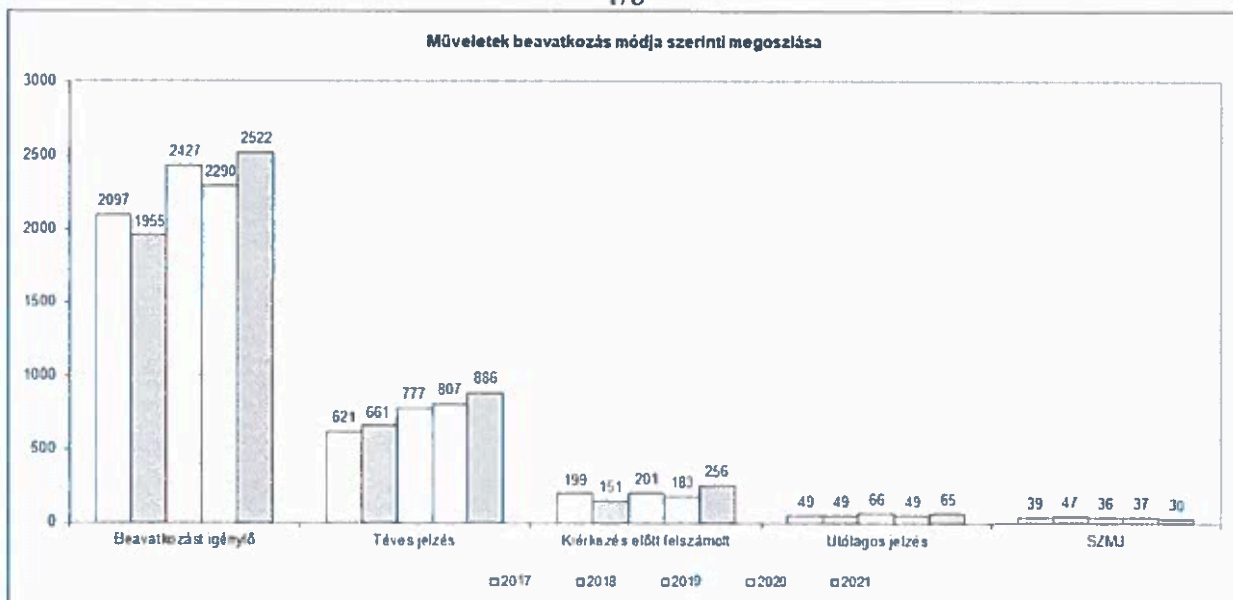
1. sz. melléklet: Tűzoltósági szakterület, műveleti adatok _____	2
2. sz. melléklet: Tűzoltósági szakterület, tűzeseti helyszíni szemle adatok _____	3
3. sz. melléklet: Főügyeleti szakterület, KMSZ alkalmazások száma _____	4
4. sz. melléklet: Polgári védelmi szakterület: Lakosságvédelmi célú ellenőrzések megoszlása 2021. _____	4
5. sz. melléklet: Polgári védelmi szakterület: Lakosságvédelmi célú ellenőrzések 2016-2021 __	5
6. sz. melléklet: Polgári védelmi szakterület: Lakosságvédelmi célú ellenőrzések eredménye (hiányosság feltárása az összes ellenőrzés arányában) _____	5
7. sz. melléklet: Polgári védelmi szakterület: Fő veszélyeztetettséggel összefüggő lakosságvédelmi célú ellenőrzések _____	5
8. sz. melléklet: Hatósági szakterület: eljárások száma _____	6
9. sz. melléklet: Hatósági szakterület: ellenőrzések száma _____	6
10. sz. melléklet Kimutatás a 2021 évi KML műveletekről: _____	7
11. sz. melléklet: Sajtómegjelenések 2021. évben. _____	8

I. sz. melléklet: Tűzoltósági szakterület, műveleti adatok

1/a

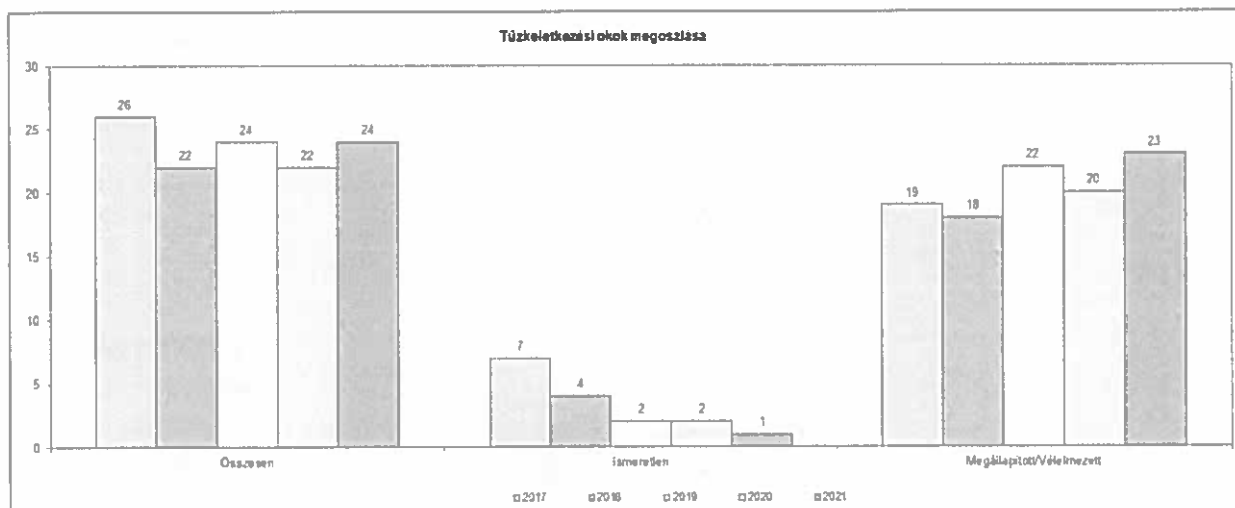
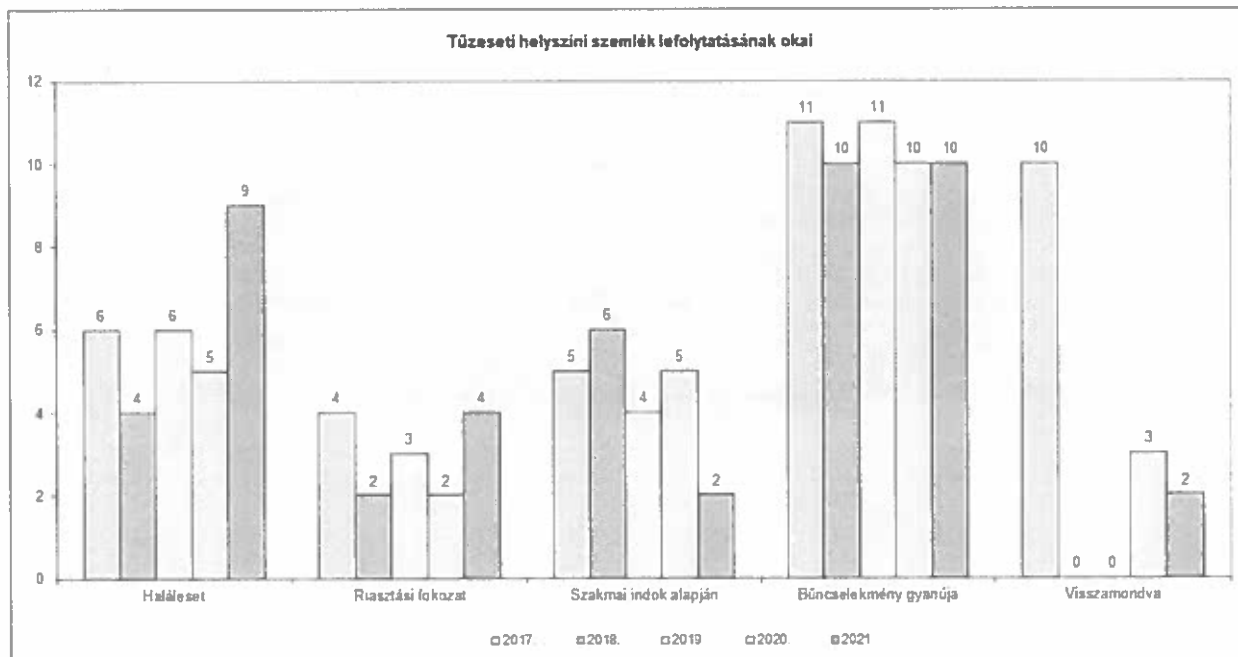
1/b

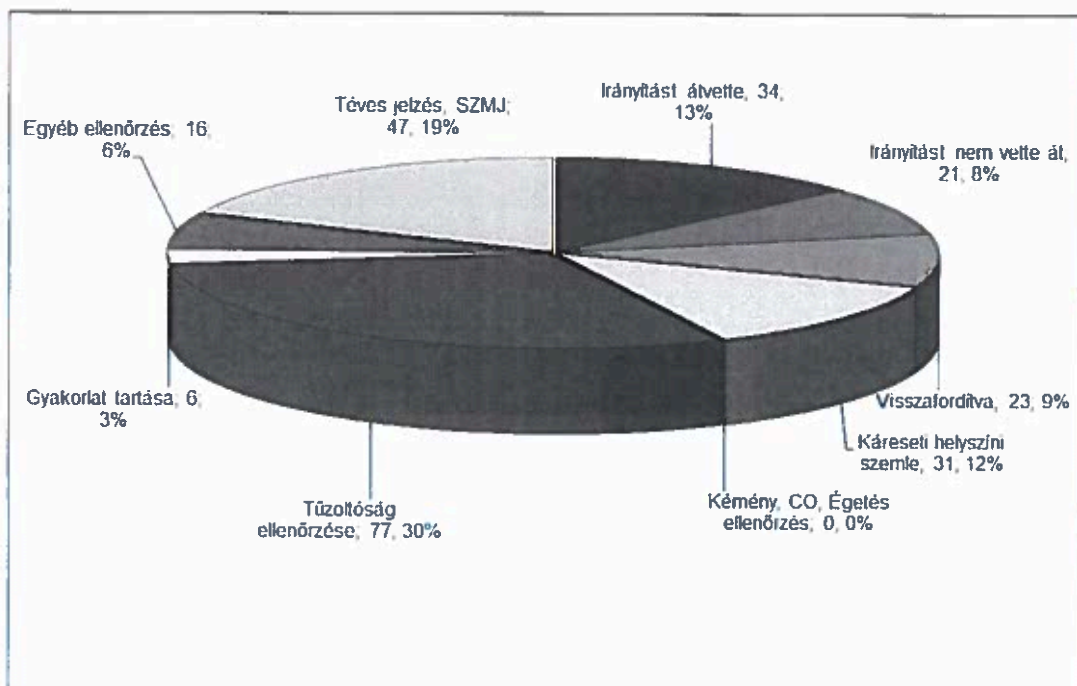
1/c

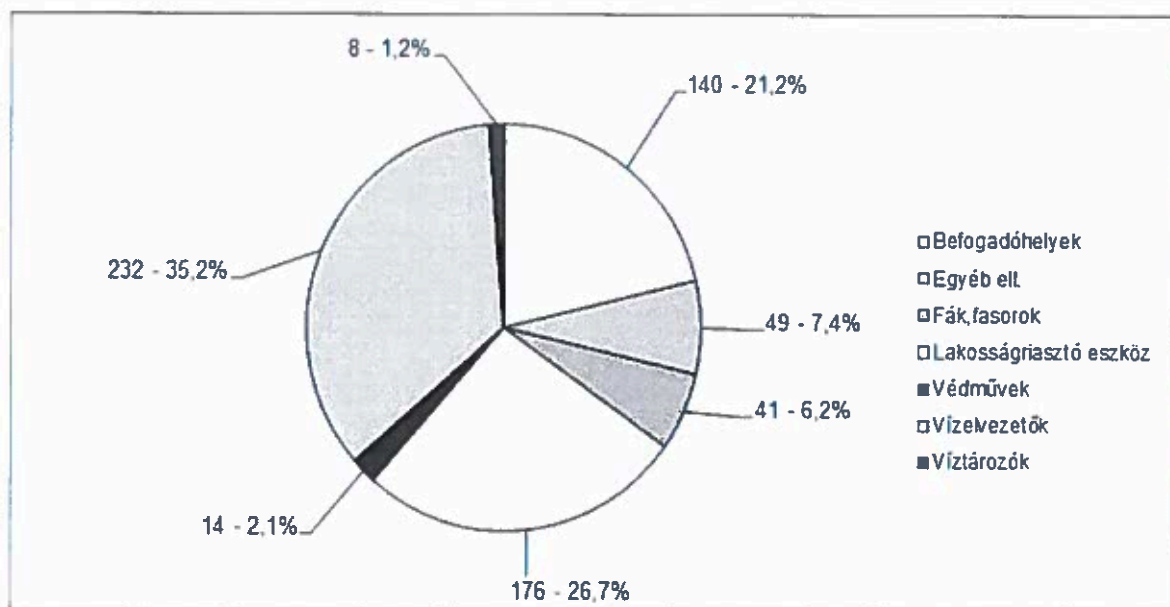
2. sz. melléklet: Tűzoltósági szakterület, tüzeseti helyszíni szemle adatok

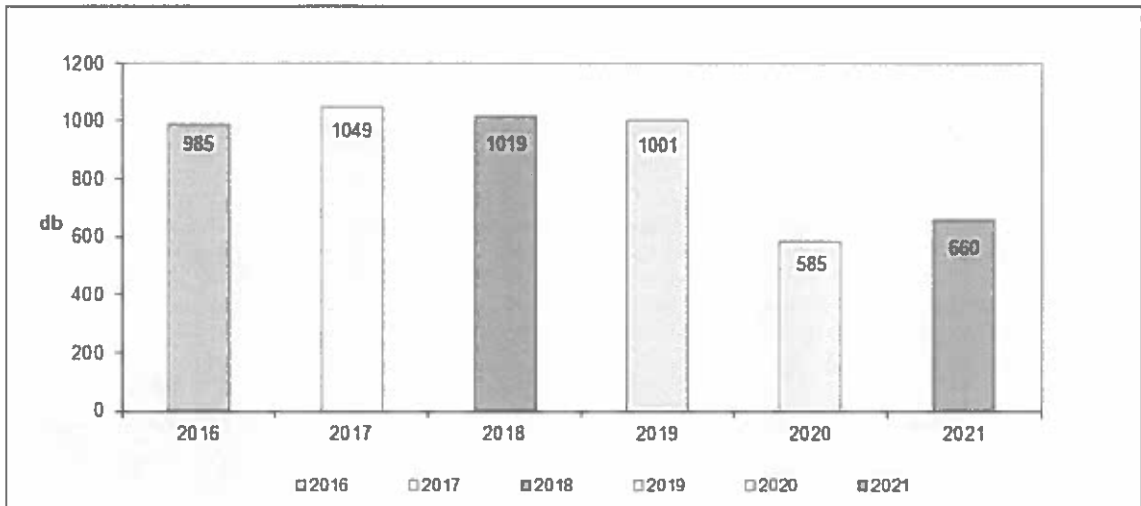
3. sz. melléklet: Főügyeleti szakterület, KMSZ alkalmazások száma

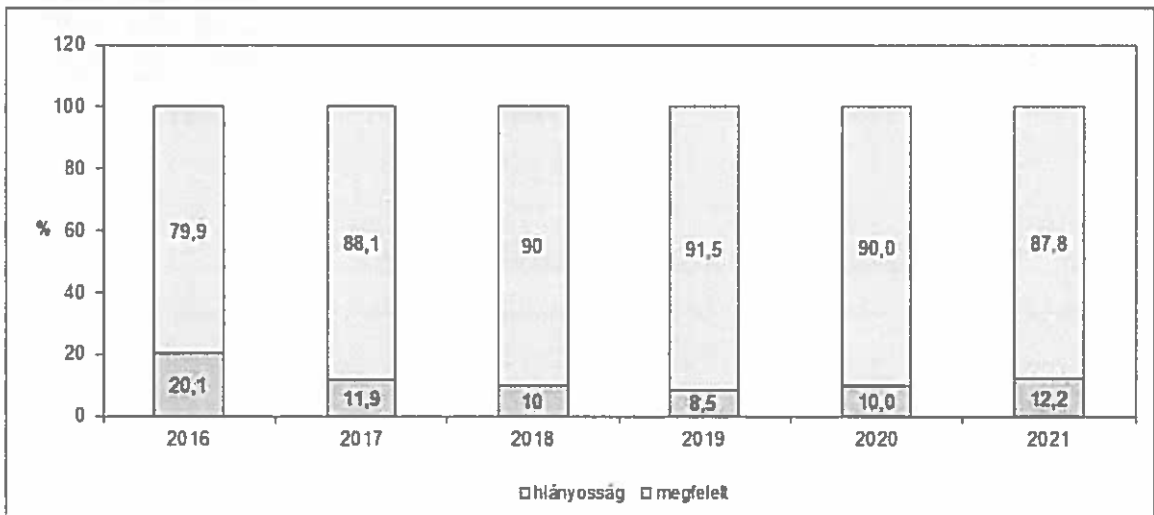
4. sz. melléklet: Polgári védelmi szakterület: Lakosságvédelmi célú ellenőrzések megoszlása 2021.

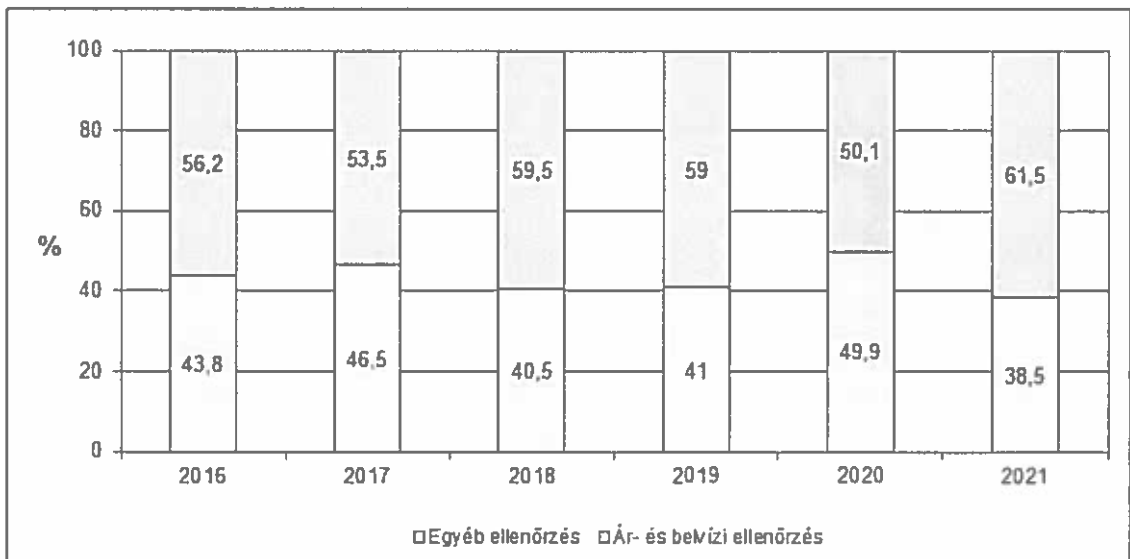
5. sz. melléklet: Polgári védelmi szakterület: Lakosságvédelmi célú ellenőrzések 2016-2021

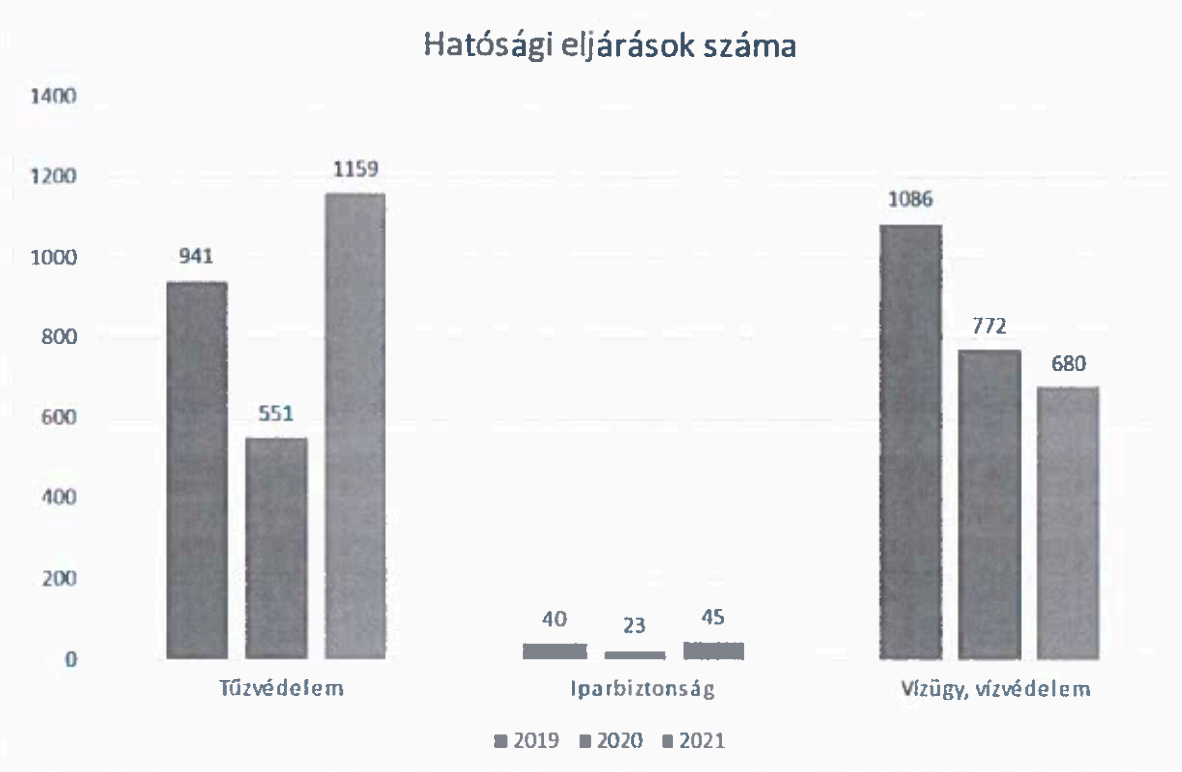
6. sz. melléklet: Polgári védelmi szakterület: Lakosságvédelmi célú ellenőrzések eredménye (hiányosság feltárása az összes ellenőrzés arányában)

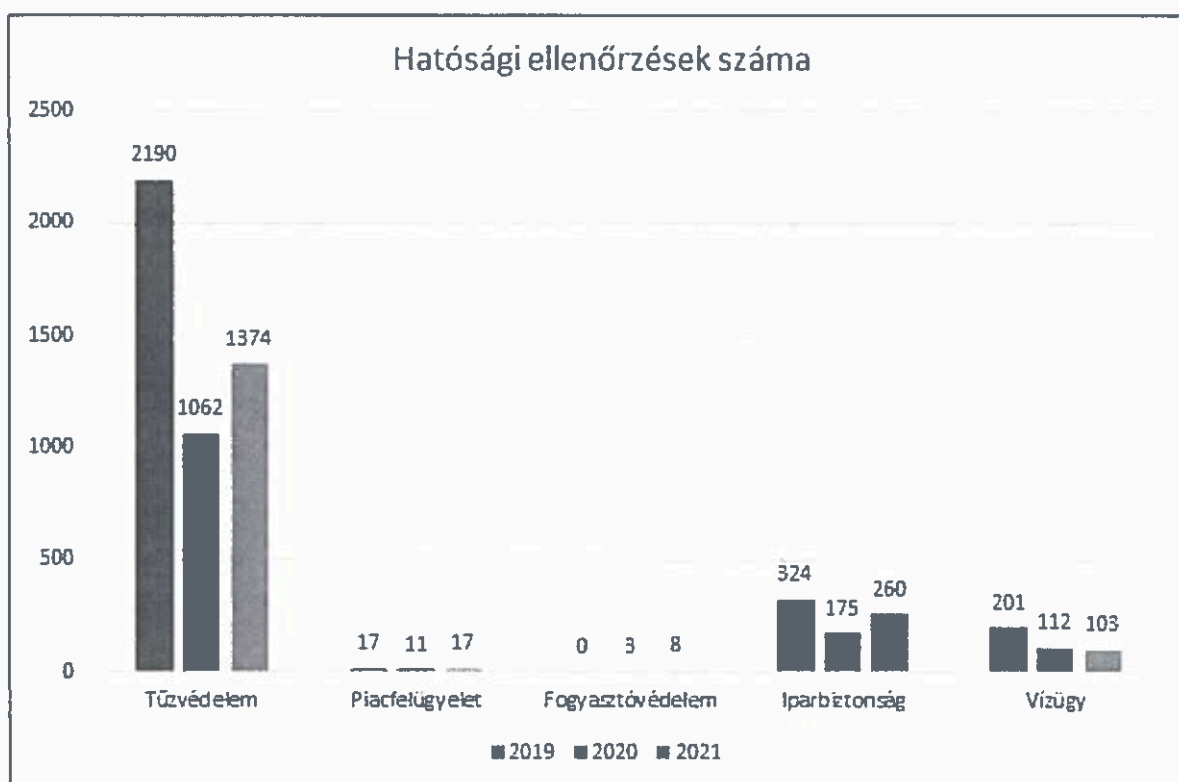
7. sz. melléklet: Polgári védelmi szakterület: Fő veszélyeztetettséggel összefüggő lakosságvédelmi célú ellenőrzések

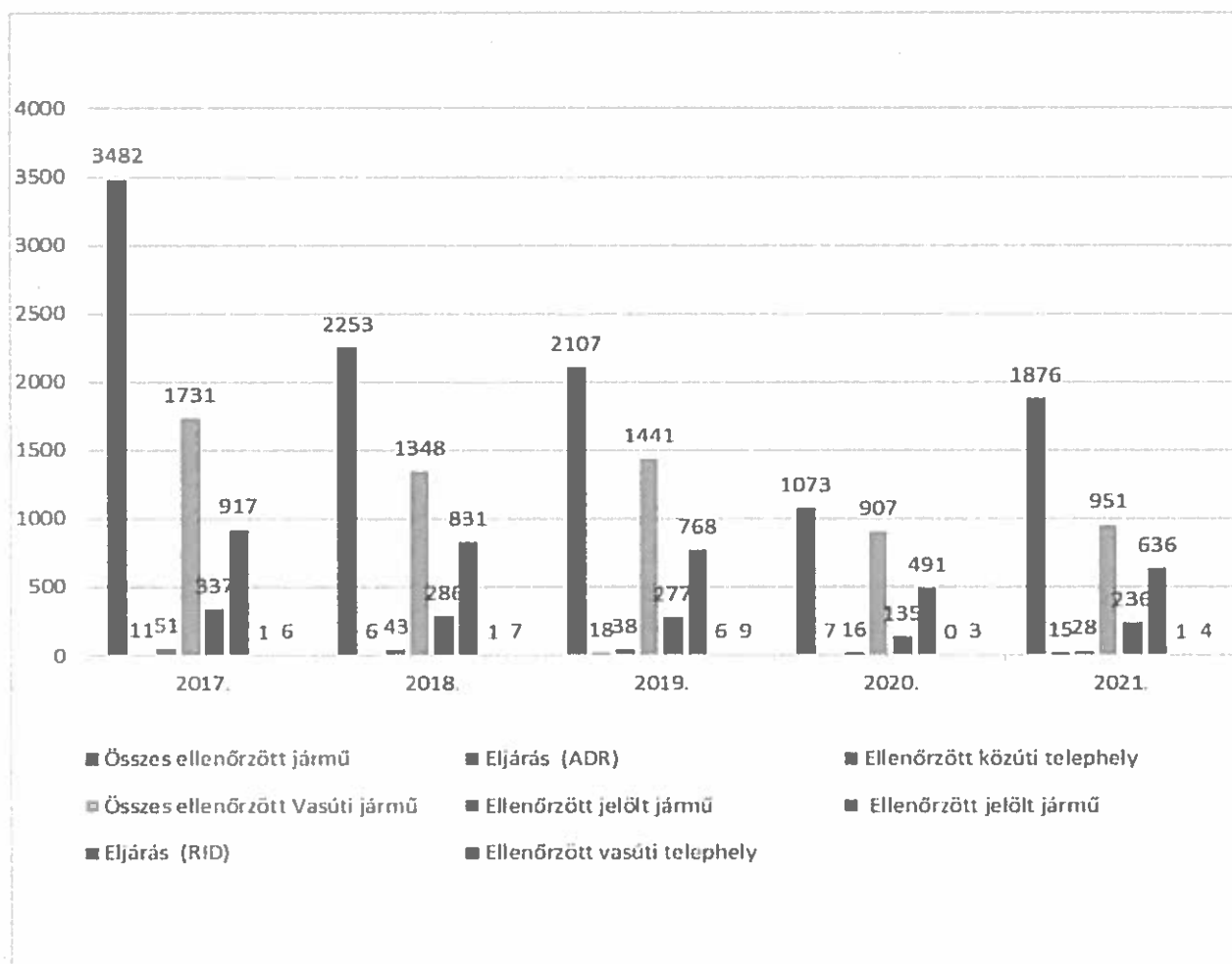
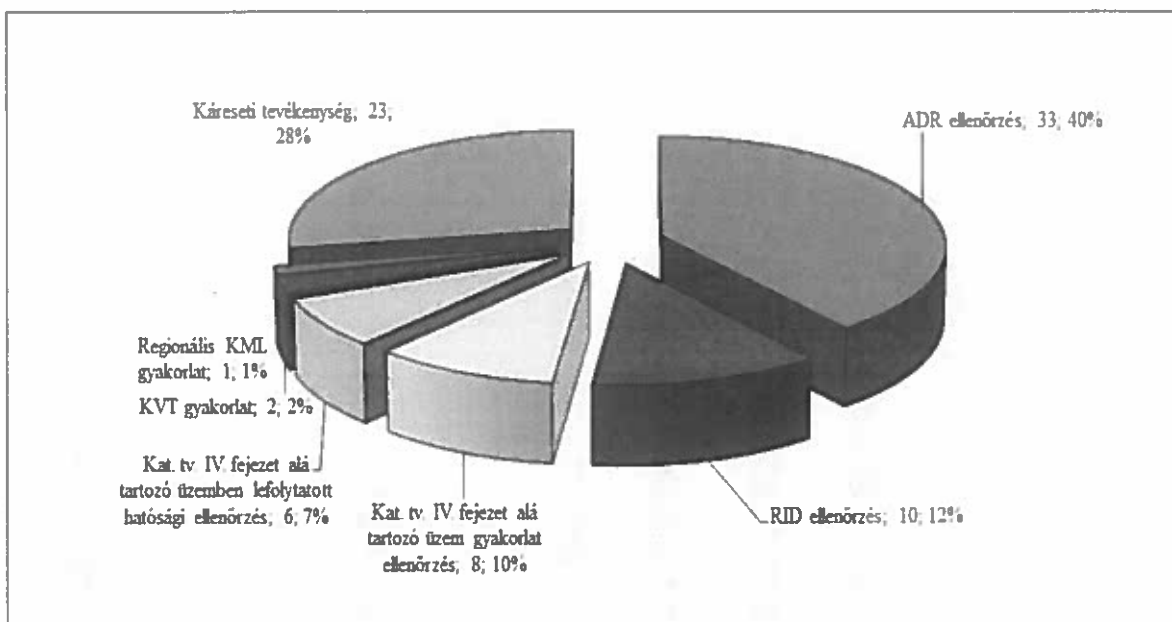
8. sz. melléklet: Hatósági szakterület: eljárások száma

9. sz. melléklet: Hatósági szakterület: ellenőrzések száma

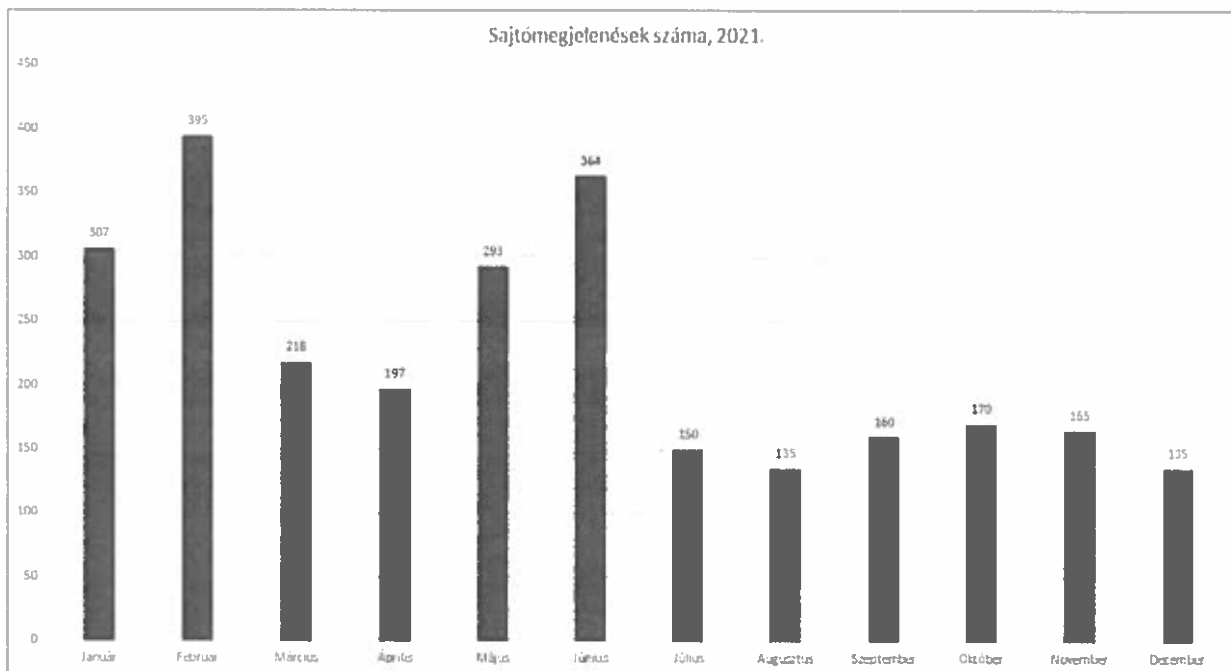

10. sz. melléklet Kimutatás a 2021 évi KML műveletekről:

ADR/RID ellenőrzések és eljárások

11. sz. melléklet: Sajtómegjelenések 2021. évben.

JÁSZ-NAGYKUN-SZOLNOK MEGYEI
KORMÁNYHIVATAL

Tájékoztató

**Jász-Nagykun-Szolnok megye
lakosságának egészségi állapotáról,
az egészségromlást kiváltó vélelmezett okokról és a
szükséges tennivalókról
2021. év adatai alapján**

Szolnok, 2022. november 11.

Tartalomjegyzék

1. Bevezetés	4
2. Népegészségügy, egészségi állapot	4
3. Adatforrások, elemzési módszerek	7
3.1. Adatforrások	7
3.2. Elemzési módszerek	7
4. Demográfiai helyzet	8
4.1. Lakónépesség száma	8
4.2. Lakónépesség korösszetétele, korfa	8
4.3. Születéskor várható élettartam	9
4.4. Születés, halálozás, természetes szaporodás/fogyás	10
4.5. Csecsemőhalandóság	11
5. Halálozás	11
5.1. Az összes halálok miatti halálozás	11
5.1.1. A halálozás struktúrája	12
5.2. Korai halálozás	13
5.2.1. A korai halálozás struktúrája	14
5.3. Leggyakoribb halálokok	15
5.3.1. A keringési rendszer betegségei okozta halálozás	15
5.3.2. Rosszindulatú daganatok okozta halálozás	16
5.3.3. Légzőrendszeri betegségek okozta halálozás	18
5.3.4. Az emésztőrendszer megbetegedései okozta halálozás	19
5.3.5. A külső okokra visszavezethető halálozás	21
5.4. Az életmóddal összefüggő megbetegedések, halálozások	22
5.4.1. A dohányzással összefüggésbe hozható halálozások	22
5.4.2. Az alkoholfogyasztással összefüggésbe hozható halálozások	24
5.4.3. Az elsődleges megelőzéssel megelőzhető halálozások	25
5.5. Covid-19 okozta halálozások	27
6. Fertőző betegségek morbiditása, járványügyi tevékenység	28
6.1. Fertőző betegségek, járványügyi helyzet	28
6.2. Védőoltások	34
6.3. Terhes nők májgyulladás B vírusa által okozott fertőződésének kiszűrése	35
6.4. HIV tanácsadás	35
6.5. Kórházhigiénes tevékenység	36
6.6. Rovar-, rágcsálóirtás (tetvesség, rágcsálók elleni védekezés, egyéb kártevők)	38
6. Egészségfelmérés, az egészségtudatosság, egészségfejlesztés	39
6.1. Magyarországi egészségfelmérés	39
6.2. Egészségtudatosság	39

6.3. Egészségfejlesztési Beavatkozási Index (EFBI)	39
6.4. Egészségfejlesztés a megyei, járási szintereken	40
8. Környezeti tényezők	42
8.1. Környezet- és település-egészségügyi szakterület	42
8.1.1. Vízhigiéne: ivóvíz.....	42
8.1.2. Vízhigiéne: fürdővíz.....	46
8.1.3. Levegőhigiéne - Aerobiológiai hálózat működése.....	49
8.1.4. Extrém hőmérsékletű helyzetek.....	50
8.1.5. Nemdohányzók védelme.....	51
8.2. Élelmezés- és táplálkozás-egészségügyi szakterület	52
8.2.1. Táplálkozás-egészségügyi vizsgálatok.....	53
8.2.2. Étrend-kiegészítők, különleges táplálkozási igényeket kielégítő élelmiszerek	54
8.2.3. Kozmetikumok	54
8.2.4. Élelmiszer eredetű megbetegedések.....	54
8.3. Kémiai biztonság	55
8.4. Gyermek- és ifjúság-egészségügyi szakterület	56
8.5. Hatósági aktivitás a szakterületen	57
9. Egészségügyi ellátás	58
9.1. Alapellátás.....	59
9.2. Alapellátási ügyelet.....	65
9.4. Járóbeteg szakellátás.....	67
9.5. Fekvőbeteg szakellátás.....	69
9.6. Mentés, betegszállítás.....	74
9.7. Gyógyszerellátás	74
9.8. Hatósági aktivitás	75
9.8.1. Egészségügyi szolgáltatók hatósági felügyelete és engedélyezési eljárása	75
9.8.2. Kormányhivatal népegészségügyi feladatkörében végzett szakfelügyeleti tevékenység eredményei.....	77
9.9. Családvédelmi Szolgálatok működtetése	79
10. Szervezett, célzott lakossági szűrővizsgálatokkal kapcsolatos feladatok	81
11. Főbb eredmények, szükséges tennivalók	85
<i>Az egészségi és a halálzási mutatók</i>	85
<i>Egészségfejlesztés</i>	85
<i>Járványügyi terület</i>	86
<i>Közegészségügyi terület</i>	86
<i>Egészségügyi ellátás</i>	86
12. Irodalom, adatbázisok, hivatkozások	87
13. Rövidítések	88

1. Bevezetés

Magyarország nemzeti kormánya kiemelt értéknek tekinti az embert és az emberi egészséget. Az Alaptörvény szerint mindenkinek joga van a testi és lelki egészséghez (XX. cikk). Magyarország lakosságának egészségi állapota alapvetően határozza meg nemzetünk sorsát és jövőjének kilátásait. Az ország társadalmi és gazdasági előrelépése elképzelhetetlen rossz egészségi állapotú, beteg emberekkel. A jó egészség önmagában is jelentős egyéni és társadalmi érték, ugyanakkor egyéni és társadalmi erőforrás is, az ország gazdasági versenyképességének záloga¹.

Az egészség a nemzeti vagyon része, az országok legfontosabb erőforrásának, a humán tőkének az alapja. A népesség egészségi állapota nem pusztán személyes és családi ügy, hanem az egyik kiemelkedően jelentős nemzetgazdasági kérdés is, hiszen az egészségi állapot az elérhető munkaerő minőségén és mennyiségén keresztül befolyásolja egy ország gazdasági teljesítőképességét és versenyképességét. A tartósan fennálló betegségek csökkentik a munkában eltöltött aktív időt, valamint a munkaerő termelékenységét, továbbá az idő előtti halálozás is jelentős kárt okoz a nemzetgazdaságnak. Éppen ezért a meglévő egészség megőrzése egyéni és gazdasági szempontokból is előnyös a társadalomnak.

Jelen tájékoztatónk elkészítésének a célja, hogy a – társadalmi, gazdasági folyamatokra befolyással bíró – döntéshozók megismerjék Jász-Nagykun-Szolnok megye lakosságának egészségi állapotát befolyásoló tényezőket, a halálozási, megbetegedési mutatókat, valamint azok területileg jellemző egyenlőtlenségeit. Fontos, hogy emellett a közvéleményt tájékoztassuk a megye lakosságának egészségi állapotáról, az egészség romlását kiváltó vélelmezett okokról és a szükséges tennivalókról. A népegészségügyi jelentés a lakosság egészségi állapotáról információkat tartalmaz a helyi szakemberek és a döntéshozók számára.

A szakmai anyagunkban többek között bemutatjuk a megye lakosságának egészségi állapotát, demográfiai helyzetrajzát, a megye morbiditási és mortalitási mutatóit, annak területi egyenlőtlenségeit, a megfigyelhető tendenciákat. Áttekintjük az alap- és szakellátást, a megye lakosságának körében végzett egészségfejlesztési tevékenységet, a 2021. évi közegészségügyi és járványügyi adatokat, emellett pedig az elvégzett feladatainkat is.

Véleményünk szerint az egészségi állapotot is tükröző mutatók területi, járásonkénti bemutatása hozzájárulhat az alap- és járóbeteg-ellátás, valamint a fekvőbeteg-ellátás kapacitásainak tervezéséhez, racionalizálásához is. Emellett lehetőséget teremt az egyes, egészségi állapotuk miatt veszélyeztetett lakossági csoportokra vonatkozó célzott prevenciók programok tervezésére.

2. Népegészségügy, egészségi állapot

Az Emberi Erőforrások Minisztériuma által összeállított „Egészséges Magyarország 2021–2027” Egészségügyi Ágazati Stratégia 2021-ben” című anyag is megfogalmazza, hogy: „A Népegészségügy az egészségügy mozgatórugója”. Felvázolja, hogy az egészség javításához önmagában a betegségek megelőzésére és gyógyítására tett erőfeszítések nem elegendők.

Az egészségügyben tervezett beavatkozások mellett tehát olyan szakterületi fejlesztések is nélkülözhetetlenek, amelyek az egészséget befolyásoló társadalmi-gazdasági körülmények javításával járulnak hozzá a lakosság egészségének javításához. A nemzetközi stratégiai dokumentumok is alátámasztják azt, hogy érdemi előrelépés csak a népegészségügy rendszerszintű megerősítésétől, az egyének és a közösségek egészségmagatartását és környezetet célzó, összehangolt, interszektoriális beavatkozásoktól várható. A rendszerszintű megközelítés legfontosabb sajátossága, hogy a lakosság egészségére ható összetett folyamatok különböző szereplőinek érdekeit és kapcsolatait figyelembe véve azok viselkedését összehangoltan, egy irányba befolyásolja. Ahogyan a WHO „Egészséget minden politikában” és „Egészség 2020” átfogó megközelítése is deklarálja, az újfajta népegészségügyi szemléletmód sikeréhez a többi ágazat aktív szerepvállalása is szükséges. A Népegészségügy jövőképe felvázolja az egészségkultúra új korszakát, amelyben az egyének és közösségek egészségtudatosabban élnek egy egészségesebb környezetben; valamint a megerősített népegészségügy hatékonyan valósít meg komplex népegészségügyi beavatkozásokat a társadalom többi szereplőjével együttműködésben.

¹ Forrás: Emberi Erőforrások Minisztériuma: „Egészséges Magyarország 2021–2027” Egészségügyi Ágazati Stratégia 2021 január.

Átfogó ágazati cél a minél hosszabb és minél egészségesebb élet biztosítása az egész magyar lakosság számára függetlenül attól, hogy ki, hol és milyen társadalmi-gazdasági körülmények között él².

Az átfogó ágazati cél elérését 6 rész cél megvalósulása szolgálja, így:

1. Egészséges életkezdet és a gyermekek egészségének kiemelt védelme, fejlesztése;
2. Az egészséges életmód előmozdítása, az egészségkockázatok csökkentése az egészségértés, egészségműveltség és az egészségfejlesztés révén;
3. A krónikus betegségek terheinek csökkentése szakmailag megalapozott egészségfejlesztési és prevenciós szolgáltatások biztosításával, átlátható, egységes betegutakkal bíró egészségügyi ellátáshoz való hozzáféréssel;
4. A lakosság egészségének járványoktól, környezeti ártalmaktól való védelme;
5. A hátrányos helyzetű lakosság egészségének javítása, az egészségi állapotban tapasztalható egyenlőtlenségek csökkentése;
6. A népegészségügyi rendszer megerősítése.

Az adatok azt mutatják, hogy Magyarországon mind a születéskor várható életévek, mind a születéskor egészségesen várható életévek száma növekedett az elmúlt években ugyan, azonban az értékek még mindig az Európai Unió átlaga alatt vannak. A hazai egészségveszteségek 87%-át a nem fertőző betegségek okozzák, amelyek közül a keringési rendszer betegségei és a rosszindulatú daganatok okozták a veszteségek közel felét (47%). Fontos kiemelni, hogy a magyar lakosság életmóddal kapcsolatos egészségkockázatai nemzetközi összehasonlításban is igen kedvezőtlenek, ezért a lakosság egészségmagatartásában döntő fordulat járhat tartós egészségügyi eredménnyel. Ehhez biztosítani szükséges a megfelelő fizikai-, társadalmi-, gazdasági-, és jogi környezetet, fejleszteni kell az egyének és közösségek egészségtudatosságát, az egészséghez és az egészségüghöz való viszonyulását és a hazai egészségkultúrát.³

A Kormány a lakosság egészsége iránt érzett felelősségtől vezérelve a 1722/2018. (XII. 18.) Kom. határozattal elfogadta az egészségügy átfogó megújítására irányuló, a legnagyobb egészségveszteségek mérséklését célzó, 2019–2030 közötti időszakra szóló 5 Nemzeti Egészségügyi Programot (Nemzeti Rákellenes Program, Nemzeti Keringési Program, Nemzeti Mozgásszervi Program, Nemzeti Mentális Egészségügyi Program, Nemzeti Gyermekek-egészségügyi Program)⁴.

A dohányzás szintje, a túlzott mértékű alkoholfogyasztás és az elhízás a legmagasabb értékek között van az EU-ban, amely hozzájárul a szív- és érrendszeri betegségekkel és a rákkal összefüggő halálozás magas arányához. Az egészségügyi ellátásra fordított közkiadások jelentősen elmaradnak az uniós átlagtól, és sok magyarnak közvetlenül kell finanszíroznia az ellátását, ami aláássa a méltányosságot. Az egészségügyi rendszer továbbra is túlzottan kórházközpontú, és nem fordítanak elegendő figyelmet az alapellátásra és megelőzésre. További reformokra és beruházásokra van szükség, hogy csökkentsék az EU többi részéhez viszonyított teljesítménybeli hátrányt.⁵

A magyar lakosság egészségi állapota elmarad a hasonló fejlettségű országokétól a régióban, ami a társadalom fokozatos idősödése mellett egyre nagyobb terhet ró a számos kihívással küzdő egészségügyi ellátórendszerre. Az egészségügy szempontjából a betegségek megelőzése a legegyszerűbb és legtakarékosabb módja annak, hogy a lakosság egészségi állapota megfelelő legyen.

Az egészségben töltött évek számát tekintve Magyarország valamivel az EU átlag alatt szerepel, amivel hazánk a 13. helyet éri el a 27 tagállam között. A koronavírus világjárvány hatására 2020-21-ben megnőtt a természetes fogyás mértéke, a Nemzeti Népegészségügyi Központ hivatalosan mintegy 40 ezer fő többlethalálozást regisztrált. A Covid-19 járvány miatt a 60 évesen várható élettartam is csökkent, a nőknél 0,65, a férfiaknál 0,71 évvel, ami uniós szinten nem számít kivívónak (6 tagállam esetében 1 év, vagy afeletti volt a visszaesés 2019-hez képest)⁶.

² Forrás: Emberi Erőforrások Minisztériuma: „Egészséges Magyarország 2021–2027” Egészségügyi Ágazati Stratégia 2021 január.
³ Forrás: Emberi Erőforrások Minisztériuma: „Egészséges Magyarország 2021–2027” Egészségügyi Ágazati Stratégia 2021 január.
⁴ Forrás: Emberi Erőforrások Minisztériuma: „Egészséges Magyarország 2021–2027” Egészségügyi Ágazati Stratégia 2021 január.
⁵ Forrás: State of Health in the EU · Magyarország · Egészségügyi országprofil 2019.
⁶ Forrás: Magyarország Kormánya: Magyarország 2022. évi Nemzeti Reform Programja 2022. április

Az egészséges Magyarország ágazati stratégiája azt fogalmazza meg, hogy az orvostudomány mai állása szerint, a betegségteher mérséklésére hosszú távon a **betegségmegelőzés**, a halálozás mérséklésére közép- és rövidtávon a **szűrővizsgálat** a legígéretesebb stratégia⁷.

A hazai egészségügyi rendszer egyik problémája, hogy az egészségügyi magánkiadások nem intézményesült formákban kerülnek elköltésre. Az ágazat humán erőforrás ellátottsága szintén kihívást jelent, főként a szakdolgozók orvosokhoz viszonyított alacsony száma, valamint az orvosi és szakdolgozói kar magas átlagos életkora miatt⁸.

Elmondható, hogy az országoshoz képes a megbetegedési és halálozási mutatók néhány kivételtől eltekintve Jász-Nagykun-Szolnok megyében kedvezőtlenebbek.

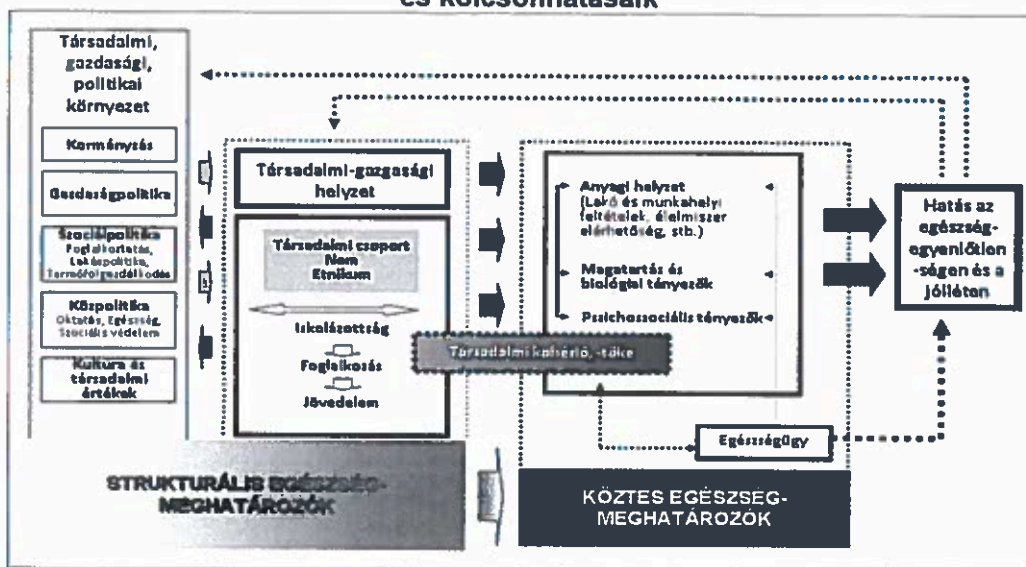
Az egészségpolitika, valamint a népegészségügy számára az egészségi állapot összetevőinek, illetve azok térbeli eloszlásának vizsgálata, befolyásoló tényezőkből eredő kockázatok becslése, továbbá a betegségek és kockázatok térbeli összefüggésének elemzése, a magas megbetegedési/halálozási kockázattal rendelkező népességek azonosítása egyre nagyobb jelentőséggel bír. A leíró epidemiológia módszertanával nyert információk ismerete kezdeti lépés, ám elengedhetetlen egy adott területen élő lakosság egészségi állapotának feltérképezéséhez. Ezen információk segítségével készített „területi helyzetképek, profilok” által meghatározhatók nemcsak az adott lakosság körében létező egészségproblémák, betegségterhek, hanem e problémák prioritálása is lehetséges. A meghatározott prioritásoknak megfelelően, a „népegészségügyi” szükségletek mentén jól tervezhetőek célzott, racionalizált egészségfejlesztési programok, beavatkozások a lakosság körében.

Számos olyan tényező vesz körül minket, melyek hatnak a lakosság egészségi állapotára. Ezen kockázati tényezőkre mind egyéni, mind társadalmi szempontból szükséges odafigyelni.

Az egyes tényezők relatív hozzájárulása a (nép)egészséghez nehezen mérhető, azzal azonban a legtöbb szakember egyetért, hogy közülük az életmód szerepe a leginkább meghatározó.

Figyelembe kell venni, hogy az egyes befolyásoló tényezők egészséget meghatározó szerepe a különböző életszakaszokban más és más lehet. Az egészséget meghatározó tényezőit az 1. ábra szemlélteti.

1. ábra Az egészséget meghatározó strukturális és köztes tényezők és kölcsönhatásaik

Forrás: Commission on Social Determinants of Health, 2018.

Az életmód döntő részben határozza meg az egészségi állapotot, ezért annak megváltoztatásával a krónikus betegségek egy része csökkenthető, megelőzhető, javítható lenne, ennek érdekében elengedhetetlen az egészségfejlesztés, az egyének egészség-kulturális szintjének az emelése, az életmód formálása.

⁷ Forrás: Emberi Erőforrások Minisztériuma: „Egészséges Magyarország 2021–2027” Egészségügyi Ágazati Stratégia 2021 január.

⁸ Forrás: Magyar Nemzeti Bank: Versenyképességi Jelentés 2020.

A halálokokra vonatkozó statisztika az egyik legrégebb óta készülő egészségügyi statisztika, amely tájékoztatást nyújt az időbeli alakulásról, valamint a halálokok terén az uniós tagállamok, magyarországi területek, megyék, járások között megfigyelhető különbségekről. E statisztika kulcsszerepet játszik az európai uniós, ezen belül a magyar polgárok egészségi állapotával kapcsolatos általános információs rendszerben. Az adatokból ugyanis következtetni lehet arra, hogy mely megelőző és orvosi-gyógyászati intézkedésekkel vagy kutatási beruházásokkal növelhető a népesség várható élettartama.

Átfogó európai megbetegedési statisztikák hiányában gyakran a halálokokra vonatkozó adatokat használják az Európai Unió egészségügyi rendszereinek értékelésére, sőt azok emellett a tényalapú egészségügyi politikában is felhasználhatóak.

3. Adatforrások, elemzési módszerek

3.1. Adatforrások

A lakónépességi, népmozgalmi, mortalitási (halálozási) és morbiditási (megbetegedési) adatok forrása a Központi Statisztikai Hivatal (KSH) adatbázisa volt.

A Népegészségügyi Elemzési Központ Információs Rendszere (NEKIR) az EFOP 1.8.0-VEKOP-17-2017-00001 „Egészségügyi ellátórendszer szakmai módszertani fejlesztése” projekt keretében jött létre a Nemzeti Népegészségügyi Központ (NNK) jóvoltából. A NEKIR adatbázisában a 2013-2018. közötti időszakra vonatkozóan, nemenkénti és korcsoportonkénti bontásban készült standardizált adatok találhatóak. Ennek a mintájára kérésünkre készítette el a legfrissebb adatokat a Budapest Fővárosi Kormányhivatala Népegészségügyi Főosztálya, mely adatok feldolgozása megegyezik a NEKIR adatrendszerrel.

A rosszindulatú daganatos megbetegedési adatok forrása a Nemzeti Rákregiszter és Biostatistikai Központ.

A Népegészségügyi Főosztály és a járási népegészségügyi osztályok 2021. évi szakmai munkájáról szóló Országos Statisztikai Adatgyűjtési Program (OSAP), és „A kormányhivatalok és járási/kerületi hivatalok népegészségügyi feladatkörében ellátott 2021. évi feladatok éves beszámoló jelentése, Jász-Nagykun-Szolnok megye” jelentés adatait szintén felhasználtuk.

3.2. Elemzési módszerek

A halálozás tekintetében a NEKIR a Standardizált Halálozási Hányadost (SHH) használja, amely megmutatja, hogy az adott terület lakosságának adott időszakra (2016-2020.) és halálokokra vonatkozó halálozása mennyivel tér el a standard populáció (jelen esetben az országos) halálozási szinttől.

A standardizált halálozási hányados (SHH) a vizsgált területen (megye, település stb.) észlelt halálesetek tényleges számát viszonyítja az országos átlag szerint várható halálesetek számához százalékos formában:

Amennyiben a vizsgált népességcsoportban:

- SHH = 1,00 akkor az országos szinttől nem különbözik a halandóság,
- SHH < 1,00 akkor az országos szintnél alacsonyabb a halandóság,
- SHH > 1,00 akkor az országos szintnél magasabb a halandóság.

A vizsgált időszakban a halálozás véletlenszerű ingadozásainak csökkentése érdekében a halandósági különbségek vizsgálatokor többéves időtartamra összevonva (2016-2020.) végezték az elemzést.

A megjelenítésére térképet használnak, mely az egyes értékeket eltérő színnel jelöli, a szignifikáns eltérés az ábrán pontozással van jelölve.

A térképeken ábrázolt epidemiológiai mutatók leíró vizsgálat készítésére alkalmasak, önmagukban nem adnak választ a területi egyenlőtlenségek okaira, hátterében meghúzódó folyamatokra.

Standardizált Halálozási Arányszámok (SHA): Megmutatja, mennyi lenne a vizsgált terület halálozása, ha a populáció korösszetétele megfelelné a standard populáció összetételének (2013. évi Európai standard populáció korösszetétele).

Az index számítása a direkt standardizálás módszerét alkalmazva történik, közvetlen összehasonlítást tesz lehetővé, így időbeli alakulás elemzésére (2007-2020.) kiválóan alkalmas.

Járási szinten a kisebb létszámú népességből és az alacsony esetszámokból eredő éves ingadozások és statisztikai bizonytalanság kezelésére, azaz az eredmények stabilizálására indirekt standardizált mutatók hierarchikus Bayes-i tér-idő elemzését alkalmazták.

A megyei adatok feldolgozása, bemutatása táblázatkezelő segítségével történt.

4. Demográfiai helyzet

4.1. Lakónépesség száma

A demográfiai helyzet ismerete fontos, meghatározó a lakosság egészségi állapotának elemzésében. Megyénk lakónépességének évenkénti számát január 1-i állapotnak megfelelően KSH adatokkal szemléltetjük. E szerint 1990-től számítva 425.583 főről csökkent a megyei lakosságszám, évről-évre fogyó tendenciájú. A 2022. január 1-i állapot szerint a lakosság szám 371.363 fő.

A csökkenés a születések és a halálozások közötti különbséggel, azaz a természetes fogyással indokolható, másrészt a vándorlási veszteséggel.

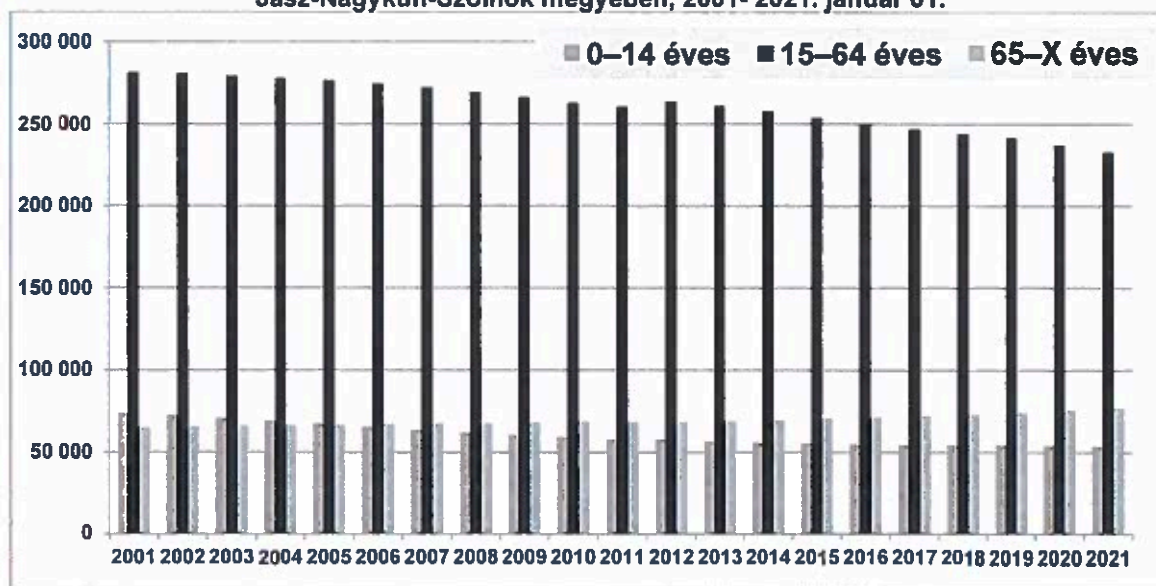
A népsűrűség 67 fő/km². A megye jelentősen urbanizált, a városi népesség aránya 70% körüli. A megye területe 9 járásra, ezen belül 78 településre tagolódik.

A települések közül 16-nak a népessége nem éri el az 1000 főt, vagyis a települések ötöde kis- és aprófalú. Ez az egyébként jellemzően a nagytelepüléseket magában foglaló megyében magas arány. A kistelepülések a megyében viszonylag egyenletesen elszórtan helyezkednek el, nem alkotnak külön térséget. A települések közel harmada 5000 főnél népesebb.

4.2. Lakónépesség korösszetétele, korfa

Megyénk lakónépességének kor és nem szerinti megoszlását a január 1-i állapotoknak megfelelő adatok alapján a 2. ábrával szemléltetjük. Jász-Nagykun-Szolnok megyében a 14 éves és az annál fiatalabbak aránya alacsony, a 15-64 éves korosztály csökkenő arányú, míg a 65 éves és idősebb népesség aránya emelkedik, így évek óta növekszik az aktív korúak eltartási terhe, illetve az egészségügyi és szociális ellátórendszer iránti igény.

2. ábra Lakónépesség számának alakulása korcsoportok szerint Jász-Nagykun-Szolnok megyében, 2001- 2021. január 01.

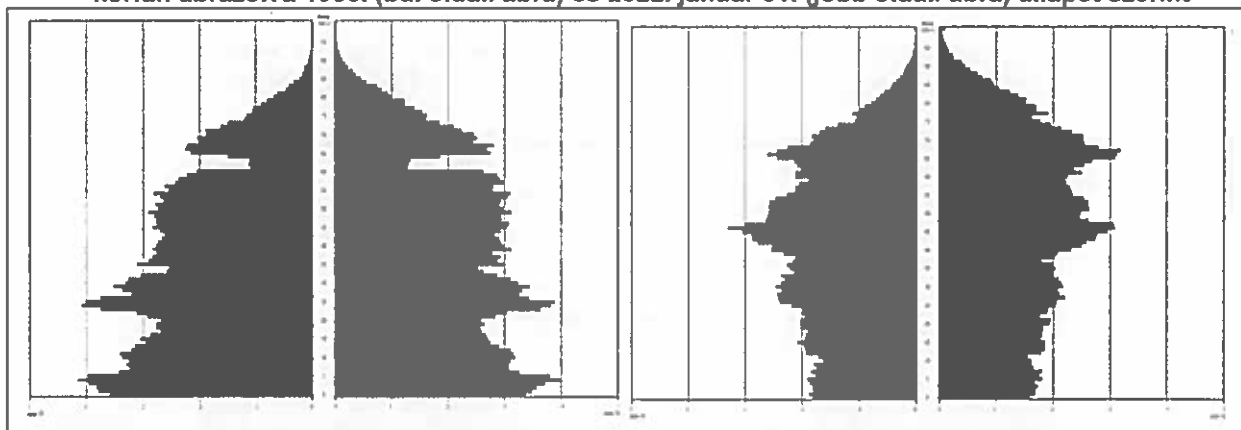

Adatforrás: KSH 2022.

A népesség kor és nem szerinti megoszlását korfával szemléletesen lehet ábrázolni. A vízszintes tengelyen bal oldalt a férfiak, jobb oldalt a nők aránya %-ban, a függőleges tengelyen pedig a korcsoportok szerepelnek. A korfa jól szemlélteti a népességváltozási folyamatokat.

Jász-Nagykun-Szolnok megye lakosságát is a fogyó és öregedő népességű, modern, ipari társadalmakra jellemző, alul és felül összeszűkülő alakot mutató korfa jellemzi. A fiatalabb korban érvényes mérsékelt férfiféltet az idősebb korosztály felé haladva a nők hosszabb átlagos élettartamát tükrözve kifejezett nőtté alakul. Nyomon követhető a 3. ábrán az 1990-es és 2022. évi korfa ábrája, amely jól szemlélteti a végbemenő demográfiai változásokat.

3. ábra Jász-Nagykun-Szolnok megye lakónépességének száma nem és életkor szerint, korfán ábrázolva 1990. (bal oldali ábra) és 2022. január 01. (jobb oldali ábra) állapot szerint

Forrás: KSH 2022.

4.3. Születéskor várható élettartam

Egy adott naptári évre vonatkoztatott, születéskor várható átlagos élettartam azon életévek száma, amelyek születéstől kezdve átlagosan megélhetőek lennének az adott évi korszpecifikus halálozási arányszámok jövőbeni változatlan érvényesülése esetén.

Az életminőséget is kifejező indikátor értéke szorosan összefügg a társadalmi és gazdasági fejlettséggel. Magyarországon és megyénkben is folyamatosan emelkedő tendencia figyelhető meg a várható élettartamot tekintve mindkét nem esetében, azonban annak mértéke elmarad az Európai Unióban megfigyelhető emelkedéstől.

A születéskor várható élettartam esetében a magyar népesség egészségi állapotát jelző mutatók uniós összehasonlításban még mindig kedvezőtlenek, azonban több egészség mutatóban sikerült pozitív irányú elmozdulást megfigyelni az utóbbi időszakban. (4. ábra)

4. ábra A magyar lakosság egészségi állapotát, az állapotváltozást bemutató kulcsindikátorok (2010-2018)

	2010	2017	2018	Változás 2010-2018 között	
Születéskor várható élettartam - összesen					
EU28	79,9	80,9	81,0	1,1 év	1%
V4 átlag	76,1	77,6	77,6	1,5 év	2%
Magyarország	74,7	76	76,2	1,5 év	2%
Egészségben eltöltött évek száma - nők (születéskori adat)					
EU28	62,6	64,0	63,8	1,2 év	2%
V4 átlag	59,4	60,6	61,5	2,1 év	4%
Magyarország	58,6	60,8	61,8	3,2 év	5%
Egészségben eltöltött évek száma - férfiak (születéskori adat)					
EU28	61,8	63,5	63,4	1,6 év	3%
V4 átlag	57,4	59,1	59,7	2,3 év	4%
Magyarország	56,3	59,6	60,4	4,1 év	7%

Forrás: Emberi Erőforrások Minisztériuma: „Egészséges Magyarország 2021-2027” Egészségügyi Ágazati Stratégia 2021. január.

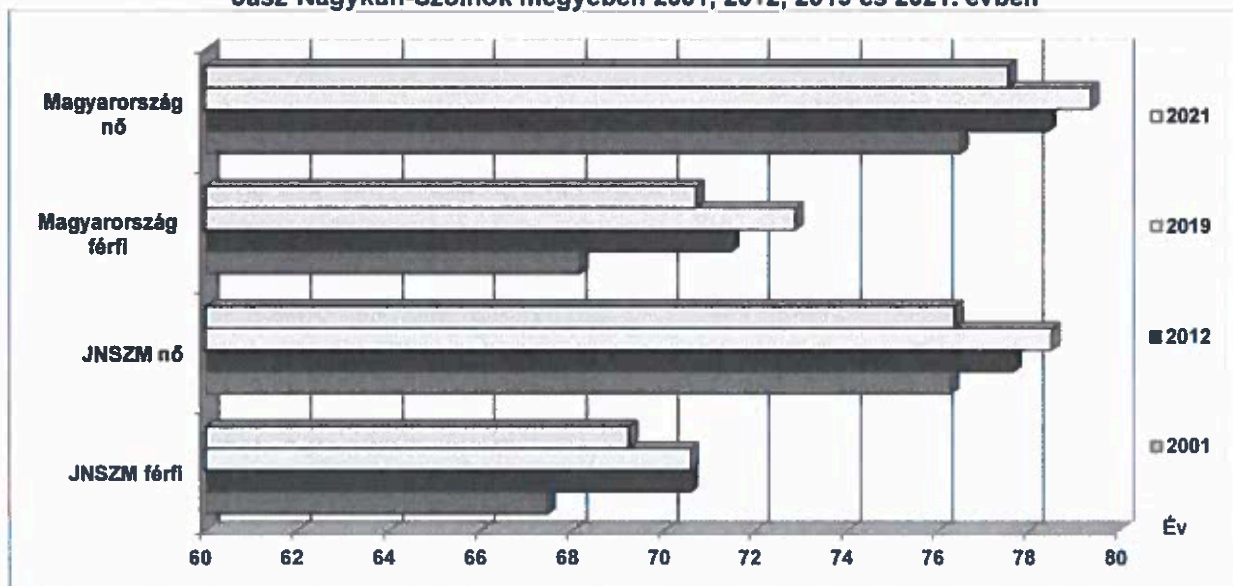
A magyar nők átlagosan majdnem hét évvel tovább élnek, mint a férfiak – 79,1 évig, szemben a 72,3 évvel. Ez a nemek közötti különbség nagyobb, mint az EU egészében és nagyrészt annak tudható be, hogy a férfiak jobban ki vannak téve különböző kockázati tényezőknek, különösen a dohányzásnak és a túlzott alkoholfogyasztásnak⁹.

Megyénkben a lakónépesség születéskor várható átlagos élettartama míg nőknél 2019-ben 78,47 év, addig 2021-ben 76,35 év, a férfiaknál 2019-ben 70,56 év, 2021-ben 69,21 év, mindkét nem esetében elmarad az

⁹ Forrás: OECD State of Health in the EU · Magyarország · Egészségügyi országprofil 2021.

országostól. A KSH adatai szerint az évek óta tartó emelkedő tendencia megfordult, valószínűsíthető ok a pandémia miatti halálozás, ezért az országos trend csökkenővé vált, melyet az 5. ábra is szemléltet.

5. ábra A születéskor várható átlagos élettartam alakulása Magyarországon és Jász-Nagykun-Szolnok megyében 2001, 2012, 2019 és 2021. évben

Adatforrás: KSH 2022.

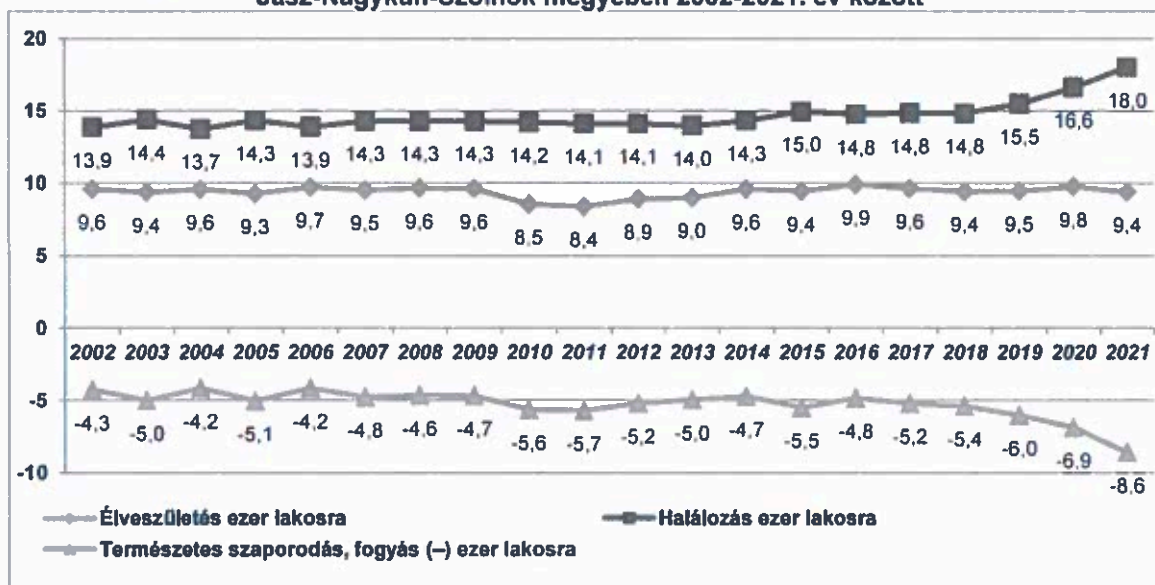
A születéskor várható átlagos élettartam növekedésével párhuzamosan – jelentős mértékben hosszabbodott a várhatóan egészségesen leélt életek száma. Az egészségesen várható életek a lakosság mortalitásának (halálozási statisztikának) és morbiditásának (a lakosság saját állapotának értékelése) figyelembe vételével igyekeznek egy mutatóba sűríteni az adott társadalom egészségi helyzetét. Az egészségesen várható életek Magyarországon 2018-ban magasabbak voltak a V3 országok átlagánál, ugyanakkor elmaradtak az EU szinttől. A magyar nők átlagosan 61,8, míg a férfiak 60,4 év egészségben eltöltött évre számíthattak 2018-ban.

4.4. Születés, halálozás, természetes szaporodás/fogyás

A KSH adatai alapján 2021-ben megyénkben - az országos folyamatokhoz hasonlóan - az élveszületések száma mérséklődött, a halálozásoké emelkedett.

A népesség természetes fogyása hazánkban már több évtized óta tartó folyamat, mely Jász-Nagykun-Szolnok megyére is jellemző. Az 1000 lakosra vonatkoztatott adatok (születés, halálozás, természetes szaporodás/fogyás) változását a 6. ábra mutatja be részletesen.

6. ábra Az élveszületés és halálozás, természetes szaporodás/fogyás alakulása 1000 lakosra Jász-Nagykun-Szolnok megyében 2002-2021. év között

Adatforrás: KSH 2022.

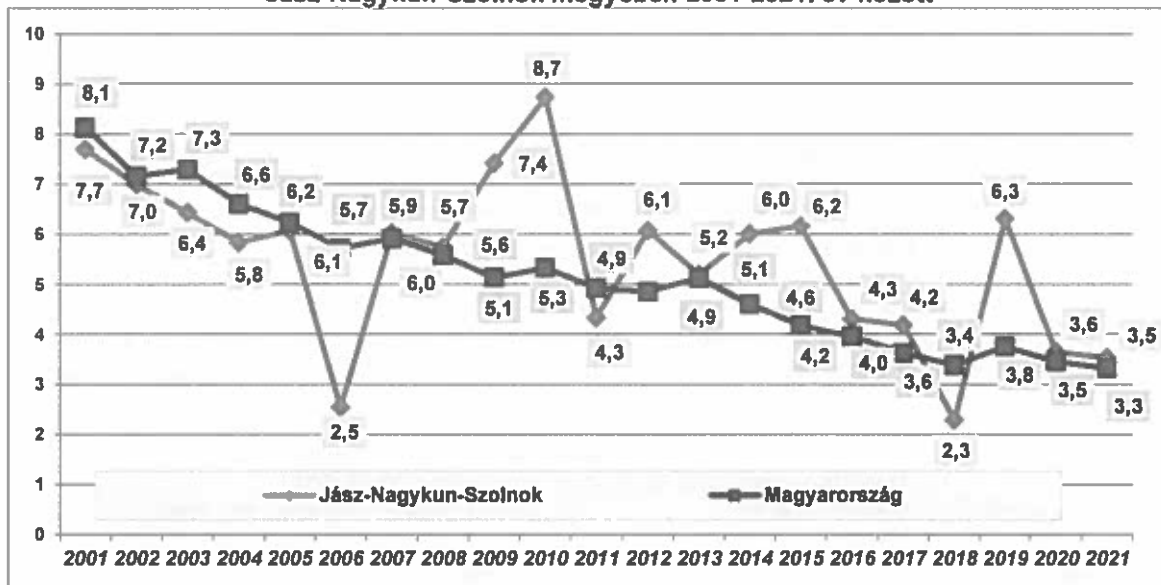
4.5. Csecsemőhalandóság

Bármely társadalom fejlettségének fokmérője a csecsemőhalandóság alakulása (1000 élveszületésre jutó 1 éves kor alatti halálozások száma.) Az egészségügyi ellátórendszer minősége, a társadalmi, gazdasági tényezők befolyásolják a csecsemőhalálózást.

A csecsemő veszélyeztetettségét előidéző tényezők – alacsony iskolai végzettség, kiszorulás a munkaerőpiacról, rossz lakásviszonyok, sok gyermek, káros szenvedélyek, rendezetlen családi viszonyok, az egészségügyi ellátás negálása – elsősorban a késői csecsemőhalálózásban jelennek meg.

Az ezer főre jutó csecsemőhalandóság 2021-ben az országosnál (3,3) megyénkben kedvezőtlenebb (3,5) volt. A csecsemőhalandóság alakulását 2001-től 2021-ig a 7. ábra szemlélteti, mely egyértelmű javulást mutat.

7. ábra Csecsemőhalandóság ezer élve születésre Magyarországon és Jász-Nagykun-Szolnok megyében 2001-2021. év között

Adatforrás: KSH 2022.

5. Halálozás

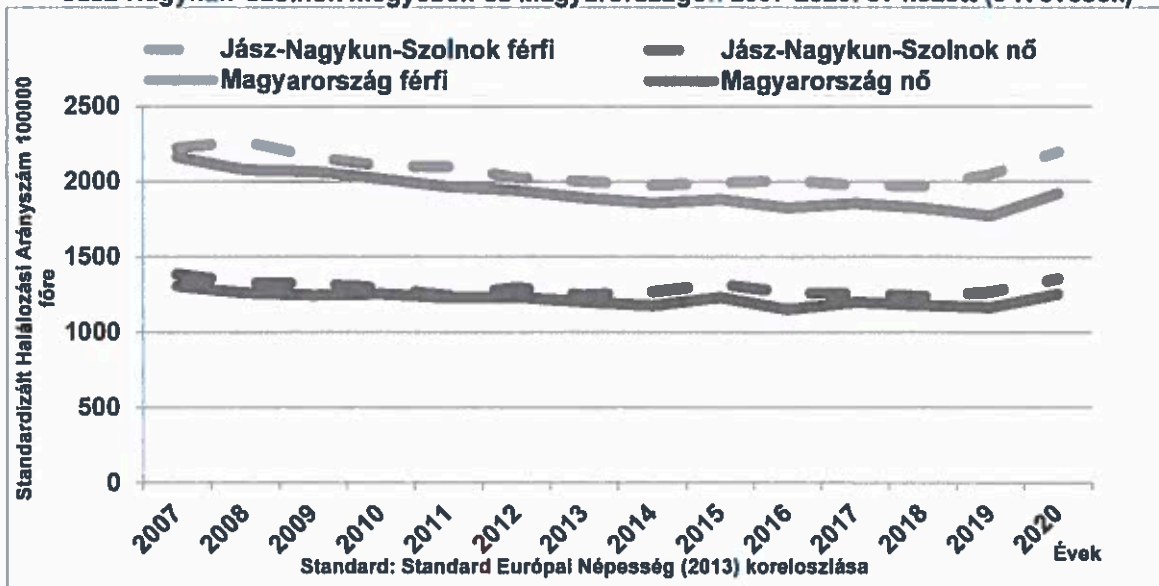
Az Európai Unió további országaihoz hasonlóan a legnagyobb népegészségügyi kihívást Magyarországon is a krónikus nem fertőző betegségek okozzák. Ezek a betegségek - elsősorban a keringési, daganatos, légzőszervi és emésztőrendszeri betegségek - felelősek az összes halálozás mintegy 90%-áért¹⁰.

5.1. Az összes halálok miatti halálozás

Megyénkben a 2007-2020. közötti időszakban mindkét nem esetén az összes halálok miatti halálozási adatok magasabbak az országos szintnél, a férfiaké jóval meghaladja a nőké, az eltérés az országos szinttől pedig mindkét esetben szignifikáns. A trendet megvizsgálva látható, hogy 2018. évtől kis emelkedés tapasztalható a halálozás tekintetében mindkét nem esetében. Ezt a 8. ábra mutatja be részletesen.

¹⁰ Forrás: Magyarország Kormánya: Magyarország 2022. évi Nemzeti Reform Programja 2022.április

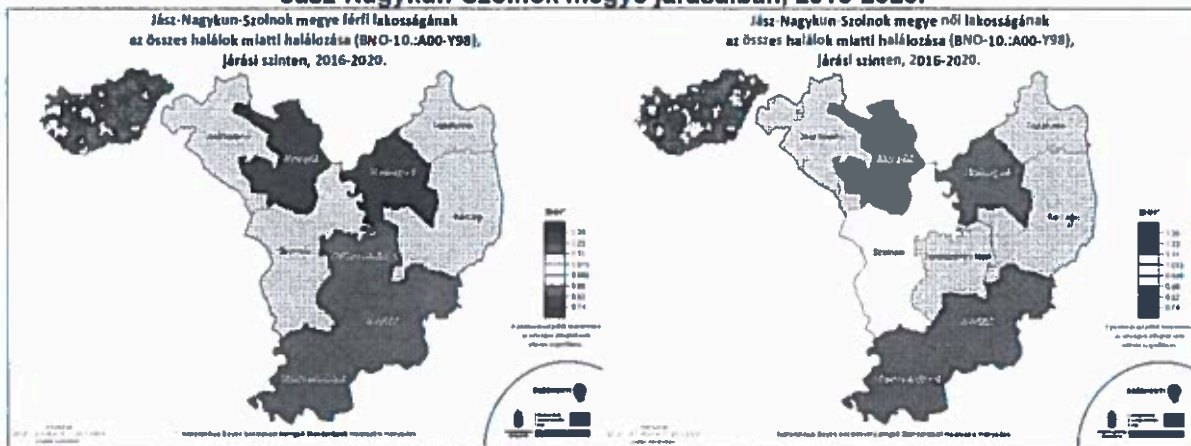
8. ábra Az összes halálok miatti standardizált halálozás alakulása Jász-Nagykun-Szolnok megyében és Magyarországon 2007-2020. év között (0-X évesek)

Adatforrás: Budapest Fővárosi Kormányhivatala, Népegészségügyi Főosztálya 2022.

A megye járásait megvizsgálva látható a 2016-2020 közötti időszakban a legkedvezőtlenebb adatokkal a férfiak a Jászapáti és Kunhegyesi járás esetében rendelkeznek. A nők esetében a Szolnoki járás adata az országossal megegyező. A többi járás adatai az országoshoz képest kedvezőtlenebb képet mutatnak. A részletes adatokat a 9. ábra szemlélteti.

9. ábra Összes halálok miatti halálozás férfiak és nők körében Jász-Nagykun-Szolnok megye járásaiban, 2016-2020.

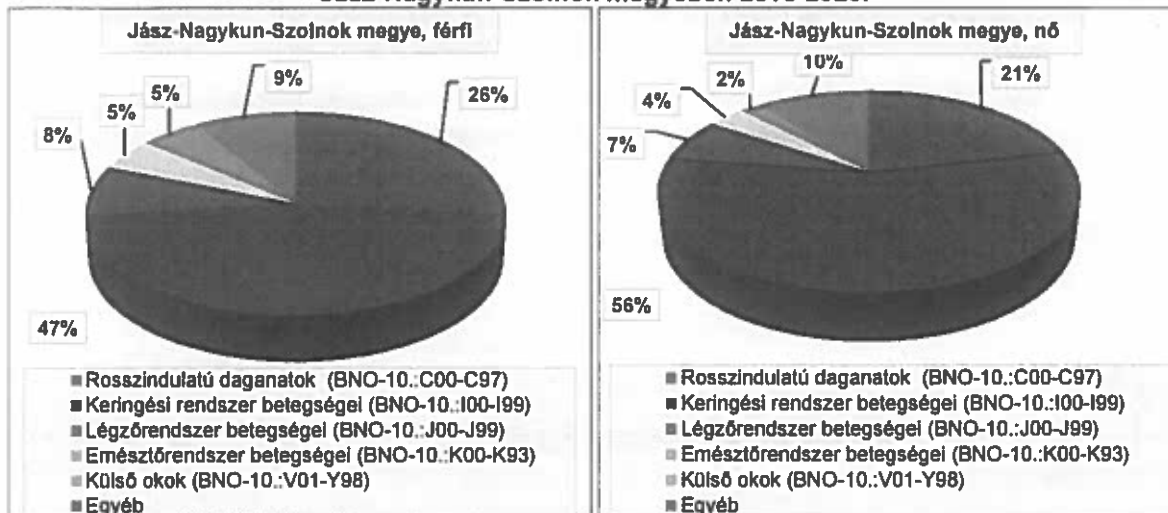
Forrás: Budapest Fővárosi Kormányhivatala, Népegészségügyi Főosztálya 2022.

5.1.1. A halálozás struktúrája

Nemzetközi kitekintésben, ha Magyarország Standardizált Halálozási Arányszám (SHA) adatait megvizsgáljuk az egyes kiemelt halálokok tekintetében, a daganatos halálozás vonatkozásában európai viszonylatban vezető helyen vagyunk. A férfiak és nők esetében is a keringési megbetegedések, a daganatos megbetegedések, valamint a légzőszervi megbetegedések jelentik a vezető halálokokat. A különböző halálokok összes halálozásban betöltött szerepét mutatja az összes halálozás halálokok szerinti megoszlása.

Megyénkben a teljes lakosságot (összes halálozás) tekintve a legtöbben a keringési rendszer betegségeiben halnak meg, kiemelendő, hogy a nők halálozásának 56%-át ez a betegségcsoport adja. Mind a férfiak, mind a nők esetében a második vezető halálorként a daganatos megbetegedések jelennek meg (lásd 10. ábrát).

10. ábra A 0-X éves férfiak és nők haláloki struktúrájának alakulása Jász-Nagykun-Szolnok megyében 2016-2020.

Adatforrás: Budapest Fővárosi Kormányhivatala, Népegészségügyi Főosztálya 2022.

5.2. Korai halálozás

Nőknél a korai halálozás mintegy felét a daganatok, férfiaknál egy-egy harmadát a keringési rendszer betegségei és a daganatok okozzák. A magyar férfiak és nők korai halálozása még mindig kiemelkedően magas az EU-ban. A korai halálozás kapcsán azonban javuló tendencia figyelhető meg: mindkét nem esetében csökkent ennek értéke 5-32% között a 2011-2018 közti időintervallumban, különös tekintettel a férfiak tüdő (-32%) és szájüregi daganatok (-30%) okozta korai halálozási arányai kapcsán. A nők esetében a legjelentősebb pozitív tendencia az agyérbetegségek okozta korai halálozás 21%-kal való csökkenése volt¹¹ (lásd 11. ábrán).

11. ábra Magyarország nyers és standardizált korai halálozás (1-64 éves életkor) aránya nemi bontásban, időbeli (2018) és EU28 országokkal való összehasonításban

	NYERS KORAI HALÁLOZÁS, 2018		STANDARDIZÁLT KORAI HALÁLOZÁS, 2018			
	esetek száma, 2018	az összes eset %-ban	esetek száma 100.000 főre	az EU28-hoz viszonyítva (2016)	változás 2011-ről	az EU28-höz viszonyított érték változása 2011-ről
NŐK						
Korai halálozás	9 703	100%	220	159%	-12%	-10%
Keringési rendszer betegségei	2 355	24%	52	233%	-11%	1%
Iszkémiás szívbetegség	1 022	11%	22	320%	-15%	0%
Agyérbetegség	492	5%	11	196%	-21%	8%
Daganatok	4 386	45%	99	150%	-10%	-8%
Tüdő	1 220	13%	27	221%	-11%	-23%
Emelő	679	7%	15	111%	-12%	-5%
Vastag- és végbél	446	5%	10	178%	9%	8%
Petefészek	229	2%	5	127%	7%	7%
Hasnyálmirigy	236	2%	5	147%	5%	13%
Méhnyak	224	2%	5	201%	5%	14%
FÉRFIAK						
Korai halálozás	19 783	100%	484	176%	-15%	-13%
Keringési rendszer betegségei	6 442	33%	158	238%	-12%	-1%
Iszkémiás szívbetegség	3 191	16%	78	261%	-19%	-12%
Agyérbetegség	972	5%	24	227%	23%	-18%
Daganatok	6 301	32%	155	173%	-18%	18%
Tüdő	2 071	10%	51	205%	-32%	-48%
Szájüreg	626	3%	16	283%	-30%	-76%
Vastag- és végbél	787	4%	19	220%	-8%	-4%
Hasnyálmirigy	385	2%	9	165%	-6%	-6%

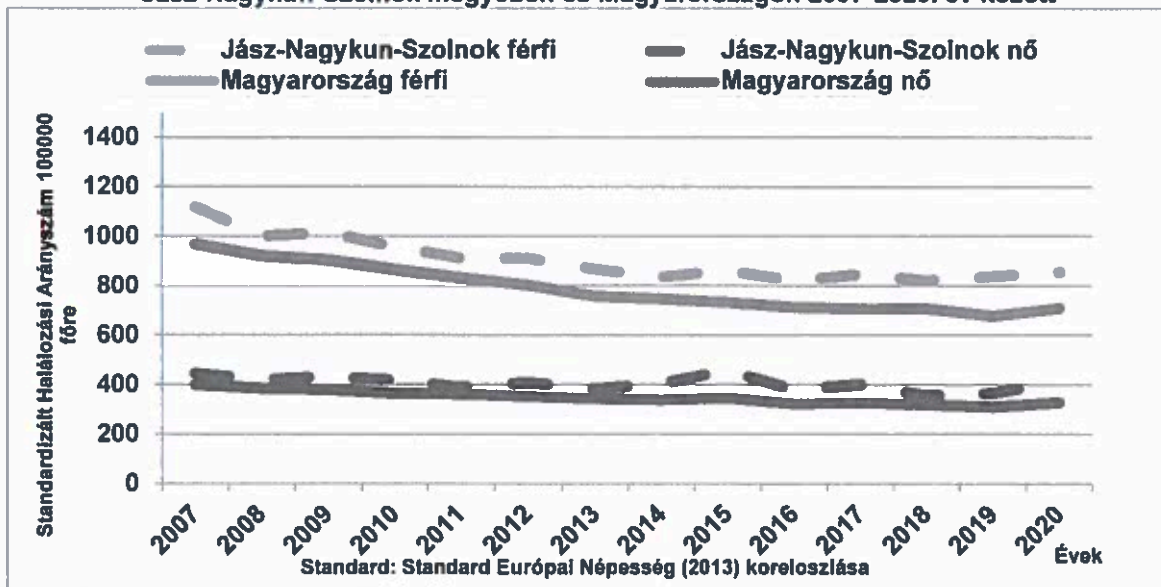
Forrás: Magyarország Kormánya: Magyarország 2022. évi Nemzeti Reform Programja 2022. április

*Magyarázat: 10%-os vagy nagyobb javulás: zöld színnel jelölve

Megyénkben a korai halálozás (65 éves kor előtt bekövetkezett halálozás) magasabb mindkét nem esetében, mint az országos szint. A trend a férfiaknál és a nőknél is stagnáló, illetve lassan csökkenő tendenciájú, de 2019-től enyhe emelkedés látható, melyet a 12. ábra szemléltet.

¹¹ Forrás: Magyarország Kormánya: Magyarország 2022. évi Nemzeti Reform Programja 2022. április

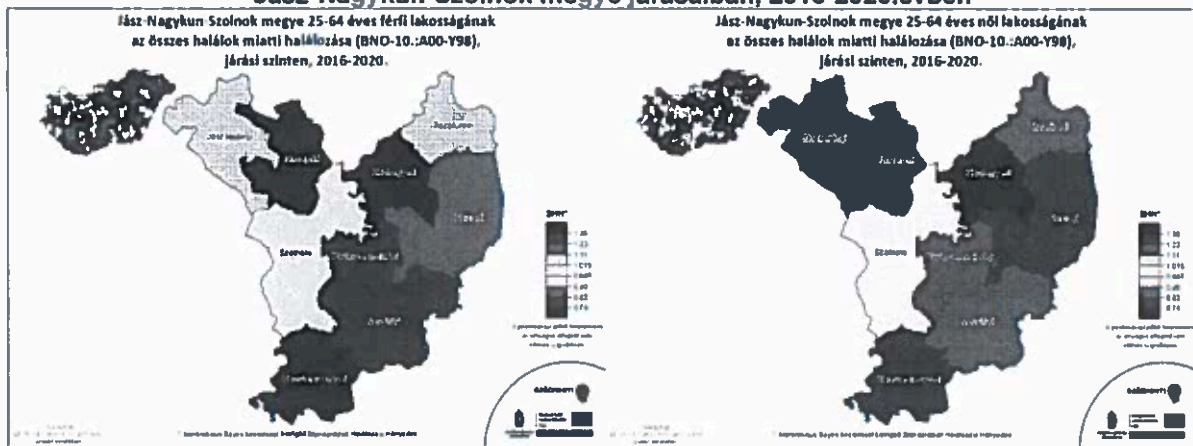
12. ábra Az összes halálok miatti standardizált korai (25-64 éves) halálozás alakulása Jász-Nagykun-Szolnok megyében és Magyarországon 2007-2020. év között

Adatforrás: Budapest Fővárosi Kormányhivatala, Népegészségügyi Főosztálya 2022.

A korai (25-64 év közti halálozás) mindkét nem esetében a Kunhegyesi és a Jászapáti járásban a legkedvezőtlenebb az országoshoz viszonyítva. Kedvezőtlen továbbá a férfiak korai halálozása a Kunszentmártoni járásban is. Az országoshoz képest kedvezőbb korai halálozási adattal egyedül a Szolnoki járásban a nők rendelkeznek. A többi fel nem sorolt járás esetében az országoshoz képest kedvezőtlenebb adatokkal rendelkezünk. A részletes adatokat a 13. ábra szemlélteti.

13. ábra Összes halálok miatti korai (25-64 év közötti) halálozás férfiak és nők körében Jász-Nagykun-Szolnok megye járásaiban, 2016-2020. évben

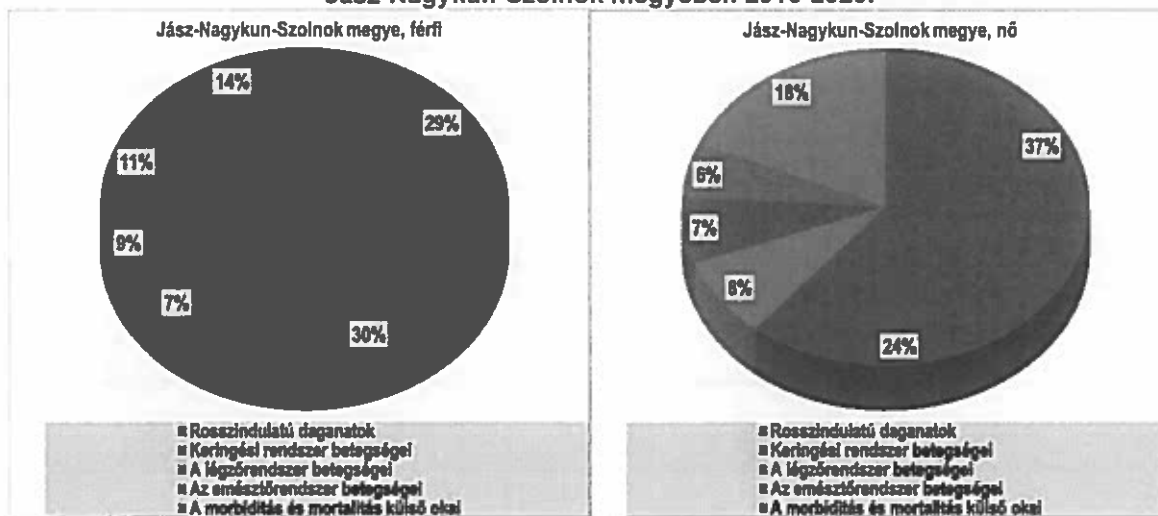
Forrás: Budapest Fővárosi Kormányhivatala, Népegészségügyi Főosztálya 2022.

5.2.1. A korai halálozás struktúrája

A betegségek okozta halálozások közel egyharmada a 25-64 éves élettartományban (korai halálozás) következik be, ennek struktúrája lényegesen eltér az összes halálozás haláloki struktúrájától.

A férfiaknál megyénkben a korai halálozásban a daganatok okozta (29%) és a keringési rendszer megbetegedései okozta halálozás hasonló (30%) arányban fordulnak elő, addig a nőknél a rosszindulatú daganatok okozta halálozás (37%) dominanciája figyelhető meg (14. ábra).

14. ábra A 25-64 éves férfiak és nők (korai) halálloki struktúrájának alakulása Jász-Nagykun-Szolnok megyében 2016-2020.

Adatforrás: Budapest Fővárosi Kormányhivatala, Népegészségügyi Főosztálya 2022.

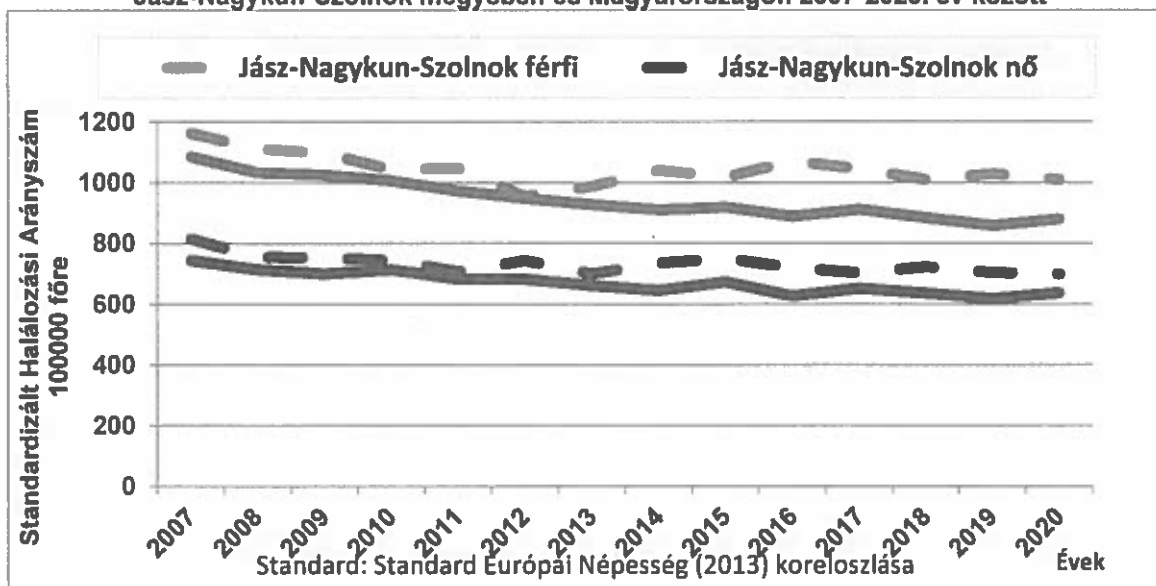
5.3. Leggyakoribb halálokok

5.3.1. A keringési rendszer betegségei okozta halálozás

A halálozási struktúrában meghatározó helyet foglalnak el a keringési rendszer betegségei okozta halálozások. A keringési rendszer betegségei közül az általuk okozott betegség- és halálozási teher alapján kiemelt figyelmet érdemelnek a magas vérnyomás, az ischaemiás szívbetegségek (ISzB), ezen belül is a heveny szívinfarktus, valamint a cerebrovaszkuláris betegségek, ezen belül az agyvérzés. Az érrendszerek károsodásával járó betegségek kialakulásához számos életmód tényező járul hozzá. A keringési betegségek kialakulásának megelőzését segíti a rendszeres mozgás és az egészséges táplálkozás.

Megyénkben a férfi és női halálozás is magasabb az országosnál. A vizsgált időszakban országosan és megyénkben is a keringési rendszer okozta halálozás csökkent, bár 2019-től mindkét nemnél enyhe emelkedés tapasztalható. Az adatokat a 15. ábra szemlélteti részletesebben.

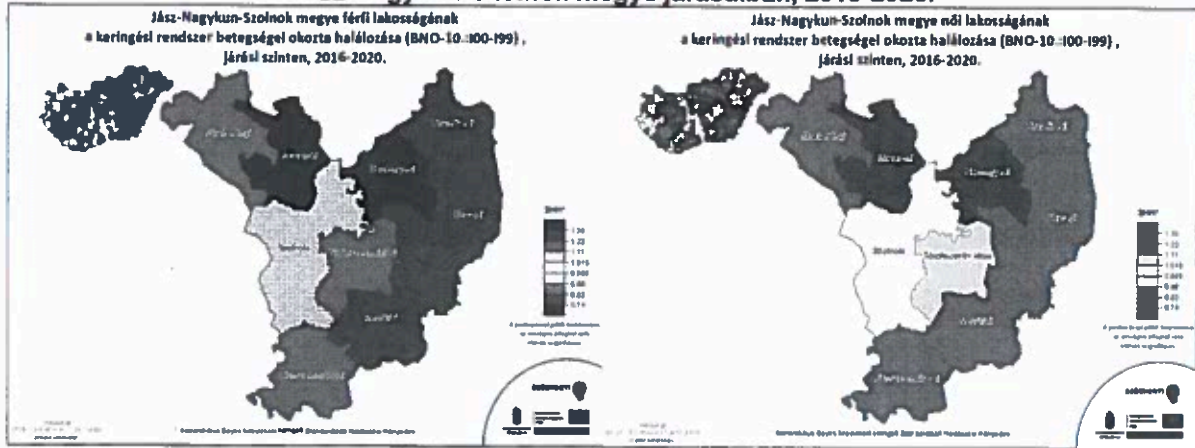
15. ábra A keringési rendszer betegségei miatti standardizált halálozás alakulása Jász-Nagykun-Szolnok megyében és Magyarországon 2007-2020. év között

Adatforrás: Budapest Fővárosi Kormányhivatala, Népegészségügyi Főosztálya 2022.

A keringési rendszer miatti halálozás aránya nöknél az országoshoz hasonló a Szolnoki járás esetében, a többi járásban, mindkét nemnél az országosnál kedvezőtlenebbek a halálozási mutatók. Kiemelkedően magas a férfiak keringési halálozása az országoshoz képest a Kunhegyesi és a Jászapáti járásban, amely a nőknél is hasonló képet mutat. A részletesebb adatokat a 16. ábra szemlélteti.

16. ábra A keringési rendszer betegségei miatti halálozás Jász-Nagykun-Szolnok megye járásaiban, 2016-2020.

Forrás: Budapest Fővárosi Kormányhivatala, Népegészségügyi Főosztálya 2022.

5.3.2. Rosszindulatú daganatok okozta halálozás

Uniós szinten listavezető Magyarország a rosszindulatú daganatok standardizált halálozási arányával mind a teljes lakosság, mind pedig a munkaképes korú lakosság körében. A kedvezőtlen magyar halálozási statisztikákban jelentős szerepet játszik, hogy a kialakuló betegségek számottevő részét csak késői stádiumban diagnosztizálják, ez pedig növeli a költségeket és csökkenti a kezelés eredményességét¹².

A daganatos betegségekből eredő halálozások csökkentése érdekében célzott onkológiai, valamint kardiológiai eszközpark beszerzés és infrastrukturális fejlesztéseket támogató állami beruházások kezdődtek el az ország több megyei kórházában, melynek keretében több férőhely kerül kialakításra.¹³

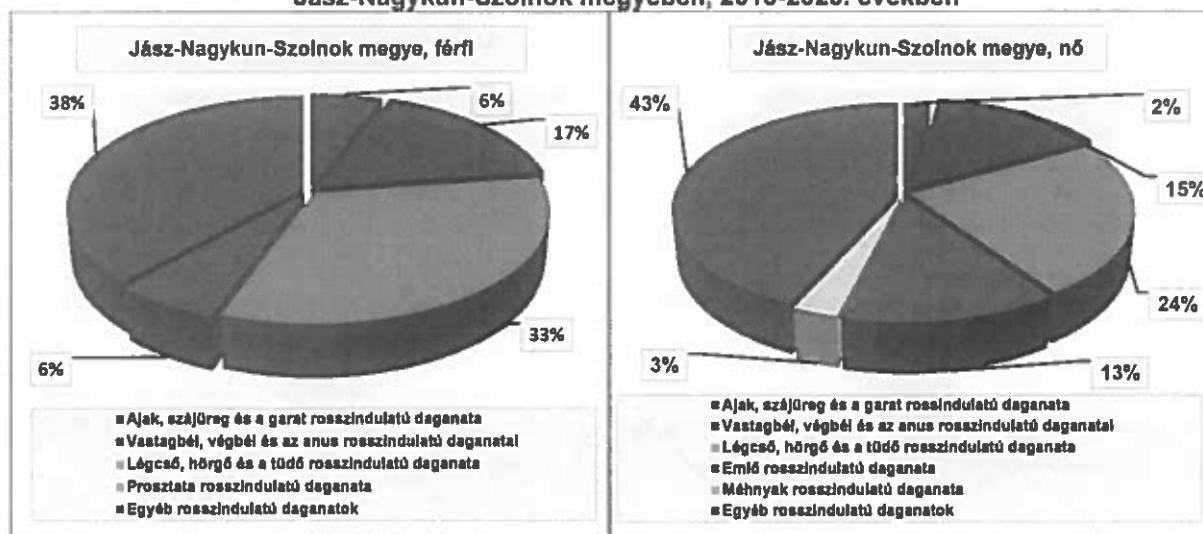
A daganatos halálokok közül mindkét nemnél első helyen a légcső, hörgő és a tüdő rosszindulatú daganata szerepel (férfiaknál 33%, nőknél 24%). Ezt követi a férfiaknál 17%-kal a vastagbél-daganatok okozta halálozás. A nőknél második helyen 15%-kal a vastagbél rosszindulatú daganata, az emlő rosszindulatú daganat okozta halálozása ezt megközelítő 13%-kal a harmadik helyen, míg a negyedik helyen a méhnyakrák miatti halálozás fordul elő. A férfiaknál harmadik helyen, 6-6%-os aránnyal a prosztata és a szájüregi rosszindulatú daganat szerepel.

Az egyes rosszindulatú daganat típusok okozta halálozás megyénkben észlelhető struktúráját a 17. ábra szemlélteti.

¹² Forrás: Magyar Nemzeti Bank: Versenyképességi Jelentés 2020.

¹³ Forrás: Magyarország Kormánya: Magyarország 2022. évi Nemzeti Reform Programja 2022 április

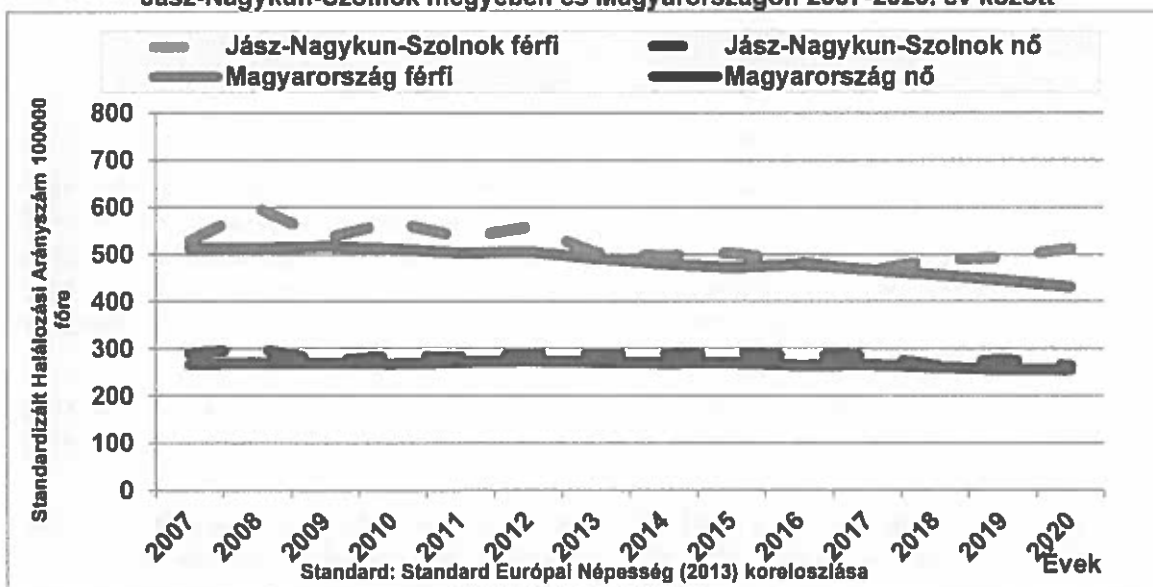
17. ábra A rosszindulatú daganatok okozta halálozás struktúrája nemeként Jász-Nagykun-Szolnok megyében, 2016-2020. években

Adatforrás: Budapest Fővárosi Kormányhivatala, Népegészségügyi Főosztálya 2022.

Jász-Nagykun-Szolnok megyében az összes daganatos betegség okozta halálozás mindkét nemnél az országos szintnél kicsit magasabb. A nőknél a daganatos halálozás szintje nem csökken évek óta, inkább a stagnálás jellemző rá, míg a férfiaknál 2018 óta kis emelkedés tapasztalható, melyet a 18. ábrát megvizsgálva láthatunk.

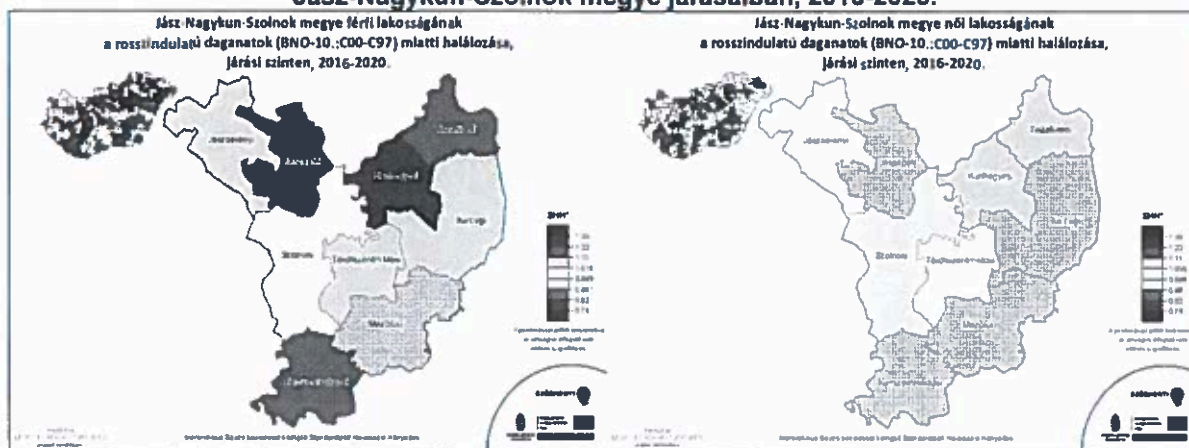
18. ábra Rosszindulatú daganatok miatti standardizált halálozás alakulása Jász-Nagykun-Szolnok megyében és Magyarországon 2007-2020. év között

Adatforrás: Budapest Fővárosi Kormányhivatala, Népegészségügyi Főosztálya 2022.

A járásokat megvizsgálva látható, hogy a rosszindulatú daganatos megbetegedések okozta halálozás a férfiaknál a Szolnoki járásban, a nőknél a Törökszentmiklósi és Jászberényi járásban az országoshoz hasonló, a nőknél a Szolnoki járásban az országosnál kissé még kedvezőbb is. A legrosszabb adatokkal a férfiak esetén a Kunhegyesi és Jászapáti járás rendelkezik. A részletesebb adatokat a 19. ábrán szemléltetjük.

19. ábra A rosszindulatú daganatok miatti halálozás Jász-Nagykun-Szolnok megye járásaiiban, 2016-2020.

Forrás: Budapest Fővárosi Kormányhivatala, Népegészségügyi Főosztálya 2022.

A primer prevenció fontosságát különösen indokolt hangsúlyozni daganatos megbetegedések esetében, hiszen számtalan daganat kialakulása a helytelen életmóddal is összefüggésbe hozható. Egyes daganatok okozta halálozás csökkentésében nagy szerepe van a szűrővizsgálatoknak, ezáltal a daganatok korai felismerésének és gyógykezelésének. A férfiak jellemzően később fordulnak orvoshoz, így a betegség kialakulása már előrehaladottabb lesz a kezelés megkezdésekor, ezért sok esetben a gyógyulás esélyei is sokkal rosszabbak.

Az egészségügyi világszervezet a prosztata, a szájüreg és a tüdő daganataiban a veszélyeztetettek célzott szűrését javasolja. Társadalmi szinten a népegészségügyi szűrések során az emlő, a méhnyak és a vastagbél daganat szűrését végzik szervezeten.

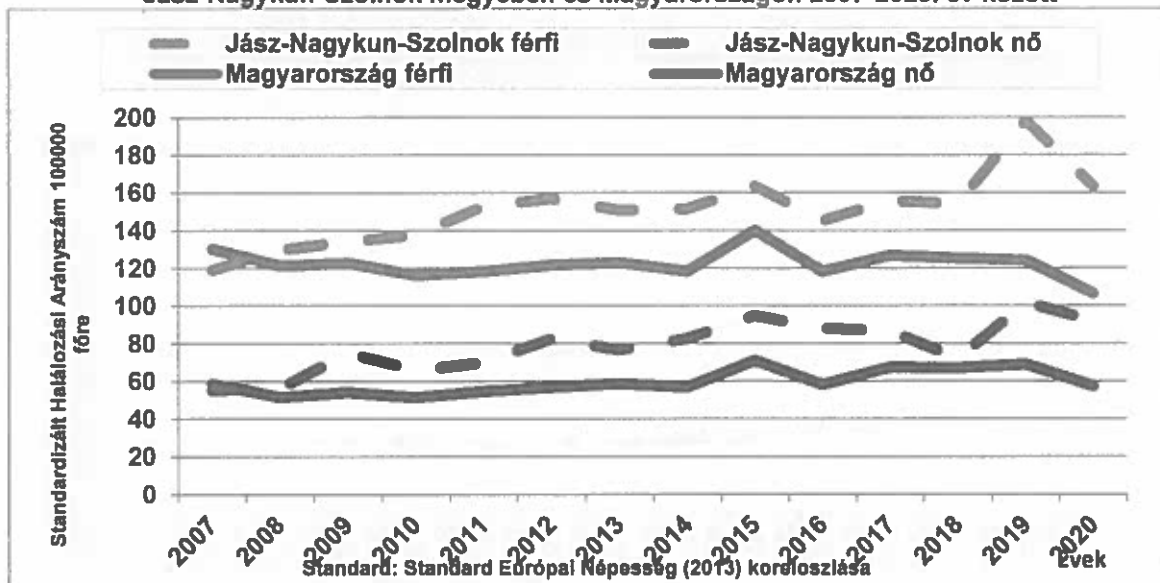
5.3.3. Légzőrendszeri betegségek okozta halálozás

A légzőrendszer betegségei okozta halálozás halálhatalmi súlya jelentősen kisebb a rosszindulatú daganatok és a keringési rendszer betegségeihez képest, viszont elkerülhető halálok és ezért annak jelentősége felértékelődik. Az alsó légúti fertőzések, a tüdőgyulladás, a krónikus obstruktív légúti betegség (COPD) és az asthma megfelelő kezelésével a következményeként kialakult többi betegség nagyrészt elkerülhető lenne. A légúti betegségek kialakulásának leggyakoribb kockázati tényezői a dohányzás, a különféle fertőzések, a környezeti ártalmak, a genetikai hajlam.

A légzőrendszeri betegségek nagy része a dohányzással és a levegőszennyezéssel szoros összefüggést mutat. Ezért a leszoktató programok, a légszennyezettség mérséklése kiemelt fontosságú népegészségügyi, környezet-egészségügyi feladat.

A 2007-2020. év közötti időszakban a halálozás trend növekvő az enyhébb csökkenéseket leszámítva. Az időbeli alakulást megvizsgálva látható még, hogy megyénkben lényegesen rosszabbak az adatok mind férfiak, mind nők tekintetében az országoshoz viszonyítva a légzőrendszeri halálozás tekintetében. 2019-ben mindkét nemnél emelkedés tapasztalható, amely a férfiaknál jelentősebb. A részletesebb adatokat a 20. ábra szemlélteti.

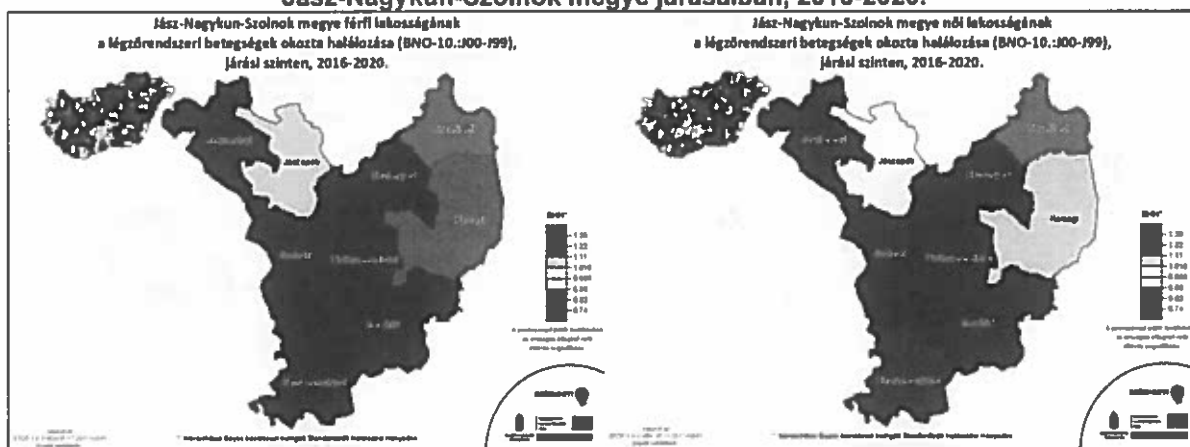
20. ábra A légzőrendszeri betegségek okozta standardizált halálozás alakulása Jász-Nagykun-Szolnok megyében és Magyarországon 2007-2020. év között

Adatforrás: Budapest Fővárosi Kormányhivatala, Népegészségügyi Főosztálya 2022.

A Jászberényi és a Tiszafüredi járás adatai a légzőrendszeri betegségek okozta halálozás esetében mindkét nemnél az országoshoz képest jobbak. A nőknél a Jászapáti járásban az országoshoz hasonló adatokat láthatunk. A többi fel nem sorolt járásban mindkét nemnél az országoshoz viszonyítva kedvezőtlenebb a légzőrendszeri halálozás, melyet a 21. ábra részletesebben is szemléltet.

21. ábra A légzőrendszeri betegségek okozta halálozás Jász-Nagykun-Szolnok megye járásaiban, 2016-2020.

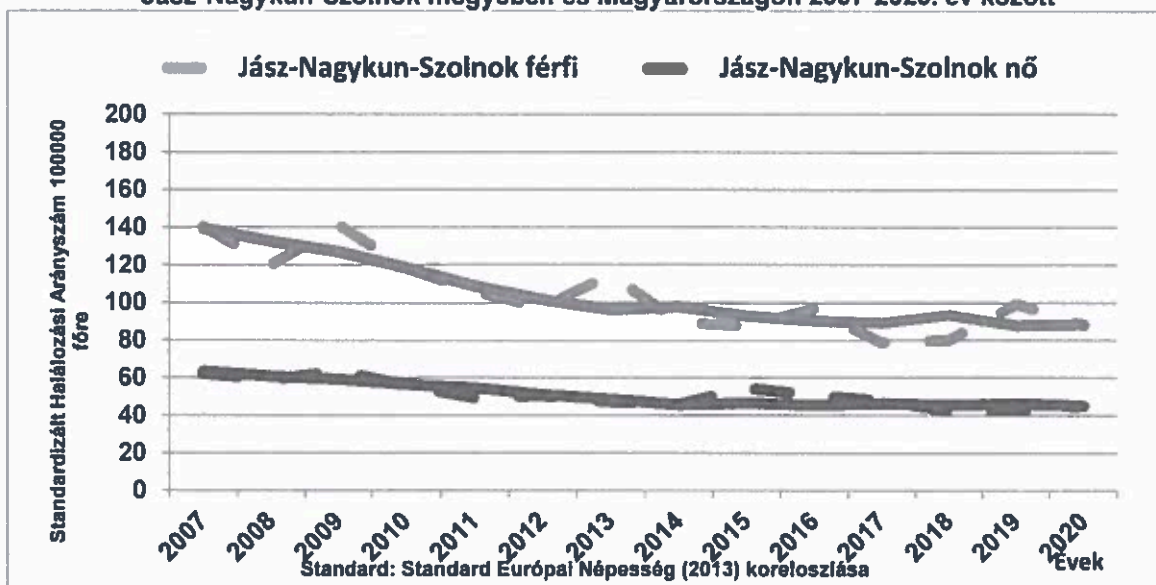
Forrás: Budapest Fővárosi Kormányhivatala, Népegészségügyi Főosztálya 2022.

5.3.4. Az emésztőrendszer megbetegedései okozta halálozás

Az emésztőrendszer betegségei között leginkább a máj-, a gyomor-, a belek-, és az epe betegségei szerepelnek, mely betegségek rizikótényezői lehetnek helytelen életmódbeli szokások (helytelen táplálkozás, túlzott kávé és alkoholfogyasztás, a dohányzás, a stressz, az elhízás) is.

Az emésztőrendszer betegségei okozta halálozás 2007 óta országosan és megyénkben is a kisebb kiugrásoktól eltekintve csökkenő tendenciájú, a megyei adatok nem térnek el az országostól, ezt a 22. ábra is szemlélteti.

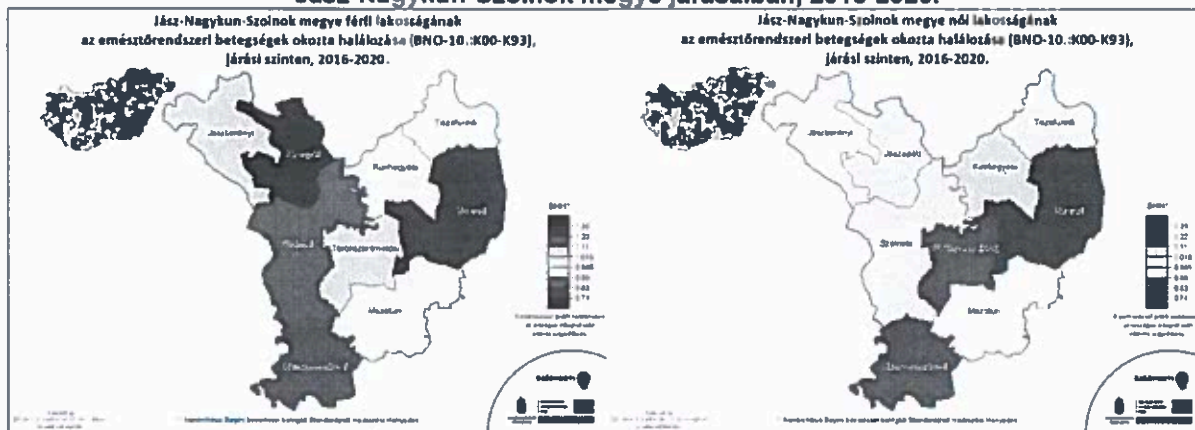
22. ábra Az emésztőrendszeri betegségek okozta standardizált halálozás alakulása Jász-Nagykun-Szolnok megyében és Magyarországon 2007-2020. év között

Adatforrás: Budapest Fővárosi Kormányhivatala, Népegészségügyi Főosztálya 2022.

Az emésztőrendszer megbetegedései okozta halálozási mutatókat járási szinten megvizsgálva látható, hogy az országos szinthez hasonló a férfiaknál Tiszafüredi, nőknél a Mezőtúri és Jászberényi járásban. Megyénkben a férfiaknál a Jászapáti járás rendelkezik a legrosszabb halálozási mutatókkal az országoshoz képest. A részletesebb adatokat mutatja be a 23. ábra.

23. ábra Az emésztőrendszer betegségei miatti halálozás Jász-Nagykun-Szolnok megye járásaiban, 2016-2020.

Forrás: Budapest Fővárosi Kormányhivatala, Népegészségügyi Főosztálya 2022.

Az emésztőrendszer okozta halálozás esetében a megelőzés, az egészségfejlesztés szerepe kiemelkedő fontosságú, mert helyes életmóddal, egészséges táplálkozással ezeknek a betegségeknek a kialakulása csökkenthető lenne.

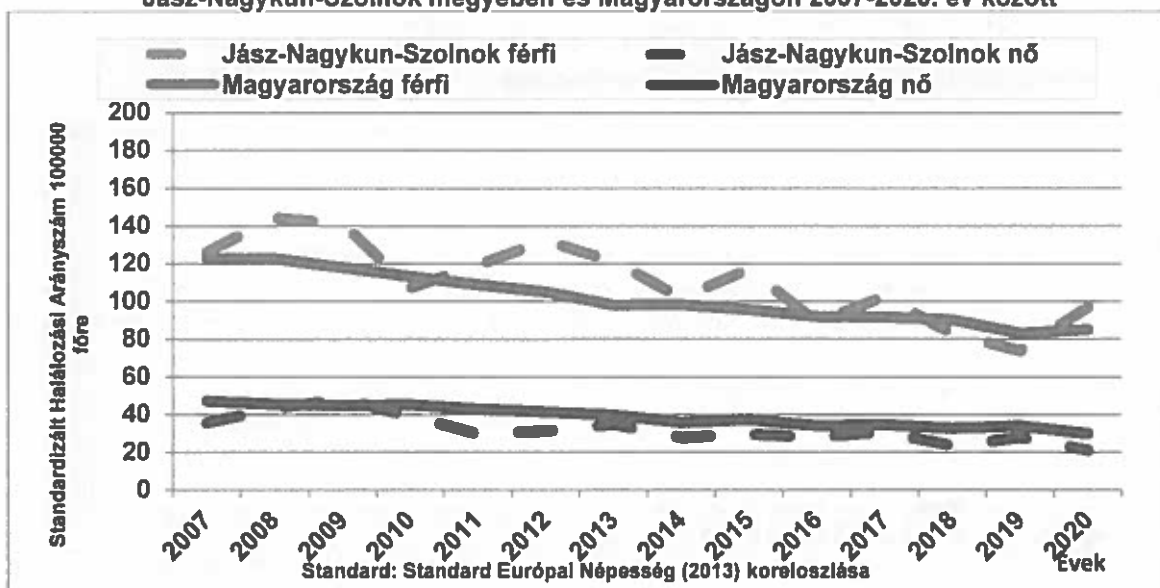
Az egészségfejlesztésben kiemelt jelentőségű az egészséges életmódra nevelés, a helyes táplálkozás, energiaegyensúly elérése mind a gyermekek, mind a felnőttek körében. E mellett fontos az elhízás megelőzése is, mert számos betegség előidézésében is fontos szerepe van.

5.3.5. A külső okokra visszavezethető halálozás

A külső okokra visszavezethető halálok a háztartási-, közlekedési- és munkabalesetek, erőszak, önsértés. A külső ok miatti halálozás megelőzése sokrétű intervenciót igényel: a balesetek oktatással és a vonatkozó szabályok, valamint előírások maradéktalan betartatásával csökkenthetőek. Itt említhetjük az önsértések megelőzésében a magas kockázatot hordozó személyek támogatását, illetve krízisközpontok üzemeltetésének fontosságát is.

A külső ok miatti halálozás tekintetében a férfiak érintettsége jellemzően magasabb a nőkhez viszonyítva. Az időbeli alakulásnál látható, hogy megyénkben a nők esetében hasonló, még kicsit kedvezőbb is a külső ok miatti halálozás, mint az országos, míg férfiaknál szignifikánsan magasabb az országosnál, kisebb csökkenéseket leszámítva, ahol hasonló volt. A külső ok miatti halálozás alakulását a 24. ábra részletesebben szemlélteti.

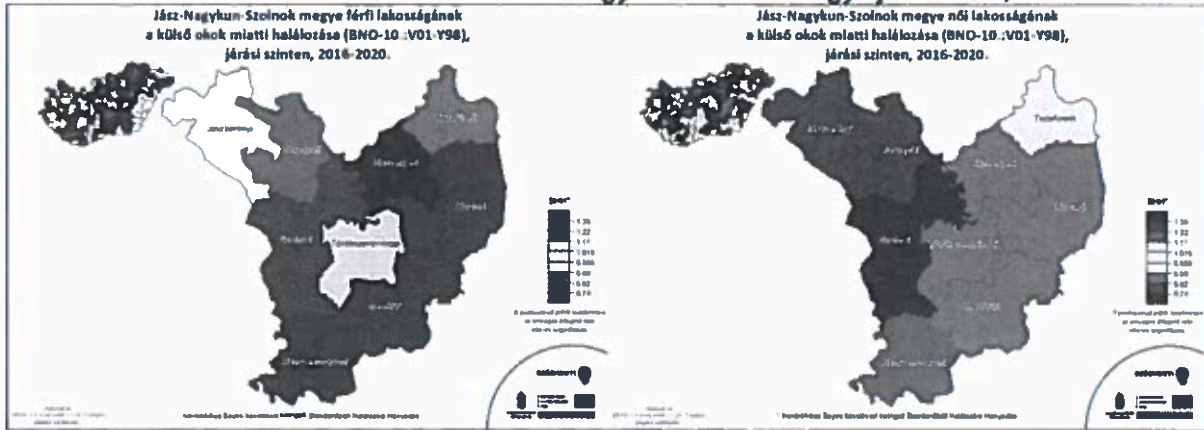
24. ábra A külső okok miatti standardizált halálozás Jász-Nagykun-Szolnok megyében és Magyarországon 2007-2020. év között

Adatforrás: Budapest Fővárosi Kormányhivatala, Népegészségügyi Főosztálya 2022.

A külső ok miatti halálozás a férfiaknál a Jászberényi járásban az országoshoz hasonló, a Szolnoki és Tiszafüredi járásban pedig az országosnál is kedvezőbb, a többi járásban kedvezőtlenebbek a halálozási mutatók. E közül is legrosszabb a Kunhegyesi járásban. A nőknél egyedül a Kunszentmártoni járásban kedvezőtlenebb a külső ok miatti halálozás, a többi járásban az országosnál kicsit vagy lényegesen kedvezőbb képet mutat. A részletesebb járási adatokat a 25. ábra mutatja be.

25. ábra A külső okok miatti halálozás Jász-Nagykun-Szolnok megye járásaiban, 2016-2020.

Forrás: Budapest Fővárosi Kormányhivatala, Népegészségügyi Főosztálya 2022.

5.4. Az életmóddal összefüggő megbetegedések, halálozások

5.4.1. A dohányzással összefüggésbe hozható halálozások

Az elmúlt évek során Magyarországon számos intézkedés történt a dohányzás visszaszorítása érdekében, az intézkedések a fiatalok és nemdohányzók védelmét is szolgálják.

- Tilos a dohánytermékek közvetlen és közvetett reklámja
- Zárt légtérű közterületeken, illetve közintézményekben tilos a dohányzás
- Képekkel kombinált egészségvédő figyelmeztetések a dohánytermékek csomagolásán
- Dohánytermékek értékesítése kizárólag ellenőrzött keretek között működő szakboltokban engedélyezhető
- Ár- és adóintézkedések bevezetése
- Az Országos Dohányzás Leszokás Támogatási Módszertani Központ létrehozása
- Telefonos leszokás támogatás
- Leszokás támogatás a tüdőgondozókban
- Dohányzás Fókuszpont működtetése
- Komplex köznevelési dohányzás megelőzési programok országos elterjesztése a megyei kormányhivatalok és egészségfejlesztési irodák közreműködésével, a dohányzó és a passzív dohányzásnak kitett fiatalok arányának további csökkentése érdekében, a programok eszköztárának folyamatos bővítésével.
- Országos reprezentatív kutatások megvalósítása periodikus jelleggel a dohányzás epidemiológiai helyzetkép folyamatos nyomon követésére és a megelőzési programok hatékonyságának monitorozása céljából¹⁴

A szakértők szerint is a dohányzás az egyik legjelentősebb elkerülhető egészségi kockázat az Európai Unióban. Magyarországon minden órában 3 ember hal meg a dohányzás következményeként, naponta 77, évente pedig 28 ezer olyan embert veszítünk el, akinek a halála összefüggésbe hozható ezzel a káros szenvedéllyel. Az emiatt kialakuló, krónikus betegségek is óriási terhet jelentenek nemcsak a családoknak, de az egészségügyi ellátó rendszernek is.

A dohányzás egészségkárosító hatása általános, az egész emberi szervezetben kimutatható.

A dohányzásnak nem egy, hanem több, halálhoz vezető betegség kialakulásában van meghatározó jelentősége.

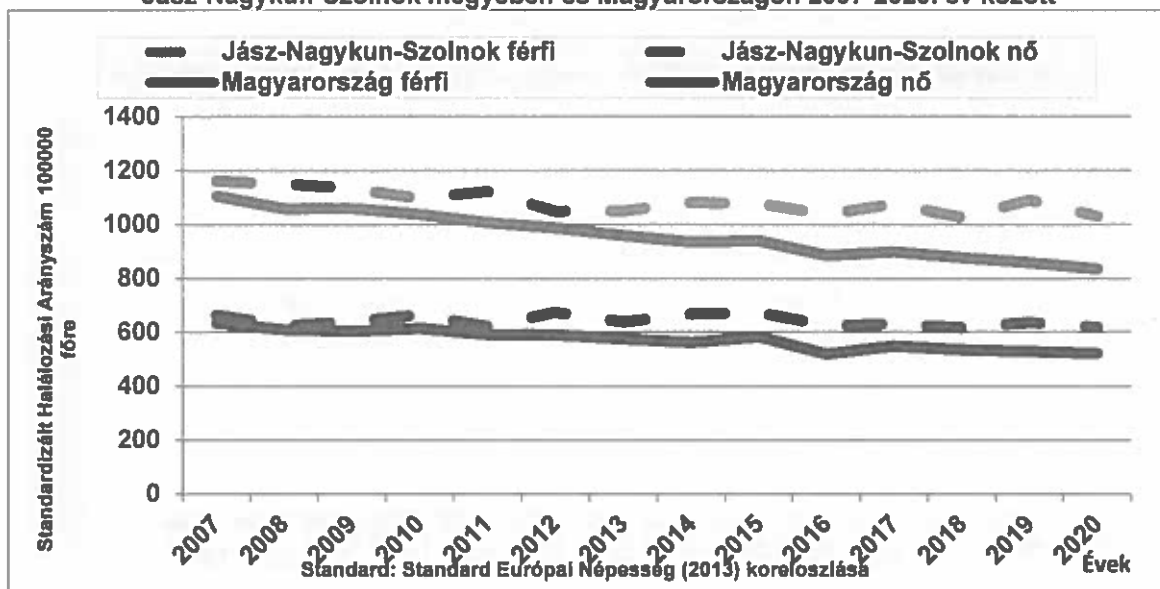
Magyarországon az utóbbi három évtizedben a dohányzás okozza minden ötödik ember halálát. A dohányzással összefüggő betegségek okozta halálozás közül a szájüreg, a garat, a légcső, a tüdő, a hörgő, a nyelőcső daganatai, valamint az ischaemiás szívbetegségek, az agyér-betegségek és a krónikus obstruktív tüdőbetegségek okozta halálozást vizsgáljuk.

¹⁴ Forrás: Emberi Erőforrások Minisztériuma: „Egészséges Magyarország 2021–2027” Egészségügyi Ágazati Stratégia 2021 január.

Eszerint hazánk az európai országok mezőnyében az első harmadban található. A dohányzás-specifikus halálozás a 35 év alattiak körében ritka, de ezen életkor után viszont ugrásszerűen megemelkedik a száma.¹⁵

A dohányzással összefüggésbe hozható halálozás időbeli alakulását megvizsgálva látható, hogy a vizsgált időszakban megyei szinten mindkét nemnél a dohányzás okozta halálozás kedvezőtlenebb az országoshoz viszonyítva, az eltérés pedig mindkét nem esetében szignifikáns. Az adatokat lásd részletesebben a 26. ábrán.

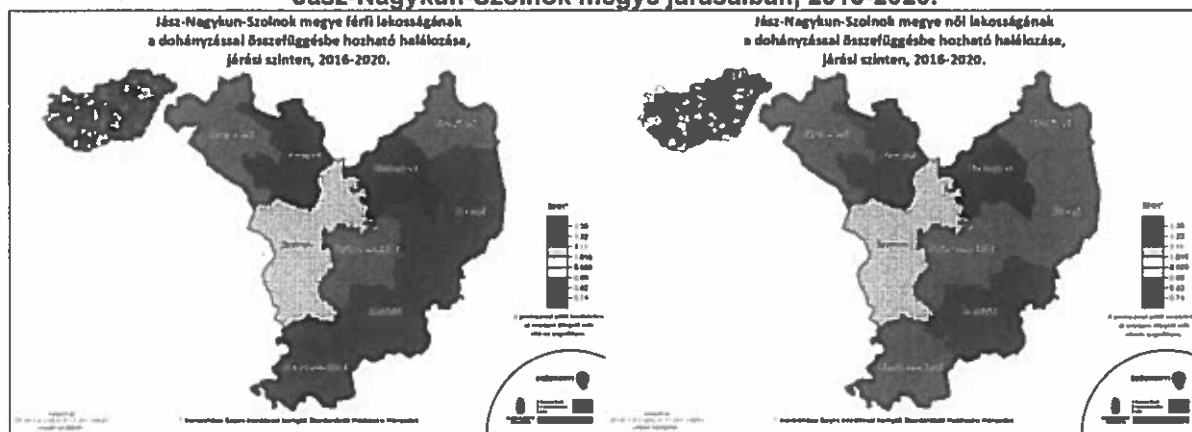
26. ábra A dohányzással összefüggésbe hozható halálozás Jász-Nagykun-Szolnok megyében és Magyarországon 2007-2020. év között

Adatforrás: Budapest Fővárosi Kormányhivatala, Népegészségügyi Főosztálya 2022.

A dohányzás miatti halálozás mindkét nem esetében kedvezőtlenebb az országos adatoknál. A legrosszabb adatokat a férfiaknál a Jászapáti és Kunhegyesi, míg a nőknél a Kunhegyesi járásban tapasztaltuk. A járási szintű halálozást a 27. ábra szemlélteti részletesebben.

27. ábra A dohányzás miatti halálozás Jász-Nagykun-Szolnok megye járásaiban, 2016-2020.

Forrás: Budapest Fővárosi Kormányhivatala, Népegészségügyi Főosztálya 2022.

¹⁵Központi Statisztikai Hivatal: A születéskor várható élettartam területi különbségei <https://www.ksh.hu/docs/hun/xftp/stattukor/varhatoelet10.pdf>

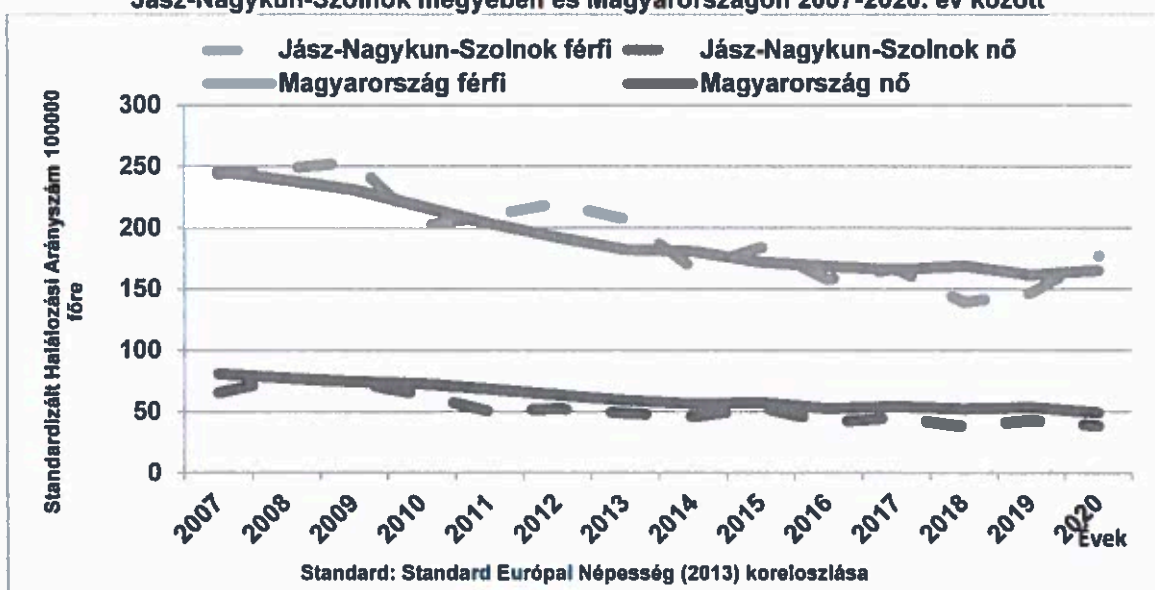
5.4.2. Az alkoholfogyasztással összefüggésbe hozható halálozások

A túlzott alkoholfogyasztás továbbra is az egyik vezető korai halálok. Összefüggésbe hozható daganatos megbetegedésekkel, keringési betegségekkel, illetve különböző sérülésekkel, amelyeket az ittas emberek maguknak vagy másoknak okoznak. Nagyon magas az alkoholfogyasztás a magyarok körében, különösen a férfiak esetén. Több mint havi egy liter tiszta szesz jut minden 15 évesnél idősebb emberre, amivel a világrangsorban benne vagyunk az első tíz hely egyikén.

A vizsgált időszakban az alkoholfogyasztással összefüggő halálozások, nemek szerinti megoszlása jelentősen eltér. A férfiak alkoholfogyasztással összefüggő halálozási aránya többszöröse a nőknek.

Az alkoholfogyasztással kapcsolatos halálozások ábráját megvizsgálva látható, hogy bár csökkenő tendencia tapasztalható, a férfiaknál megyénkben ezen adat jellemzően hullámzó, az országoshoz hasonló. A nők esetében 2009 óta alacsonyabb szintű, mint az országos, melyet a 28. ábra részletesebben is bemutat.

28. ábra Az alkoholfogyasztással összefüggésbe hozható halálozás Jász-Nagykun-Szolnok megyében és Magyarországon 2007-2020. év között

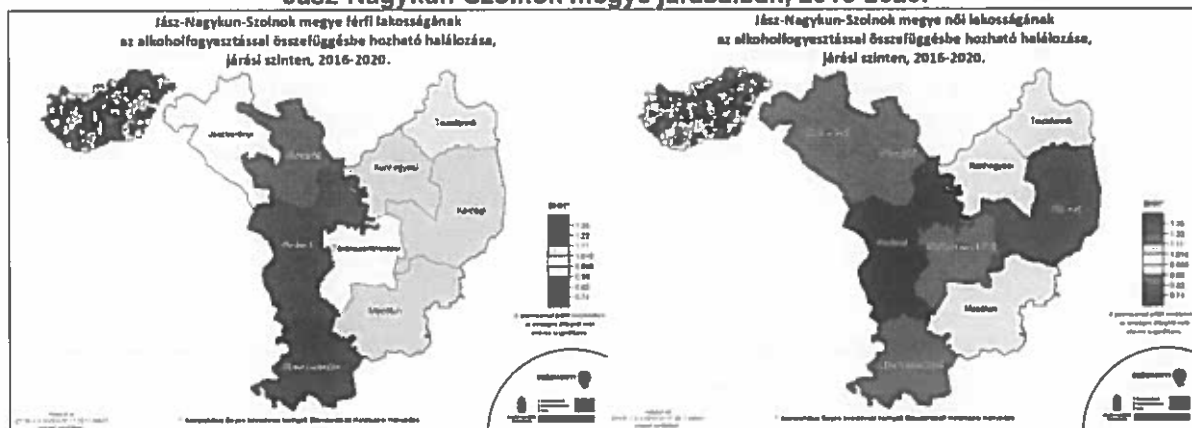

Adatforrás: Budapest Fővárosi Kormányhivatala, Népegészségügyi Főosztálya 2022.

Az alkoholfogyasztással összefüggésbe hozható halálokok csoportjának képzésekor a WHO Health for All (HFA) adatbázisának meghatározását veszik figyelembe. A következő halálokok tartoznak e csoportba: a nyelőcső rosszindulatú daganata, a gége rosszindulatú daganata, alkohol okozta mentális- és viselkedészavarok, alkoholos májbetegség, idült májgyulladás, májfibrosis és májsugorodás, egyéb májbetegségek, erőszakos (külső ok szerinti) halálokok.

Megyénkben a nőknél a Kunszentmártoni járást kivéve mindegyik járásban az alkohol okozta halálozás kedvezőbb az országos szintnél. A férfiak esetében a Jászberényi és Törökszentmiklósi járásban az országoshoz hasonló, a Szolnoki és a Tiszafüredi járás adata pedig az országosnál kedvezőbb halálozás képet mutat. A többi járásban a férfiak esetében kedvezőtlenebbek a halálozási mutatók. A részletesebb adatokat a 29. ábra mutatja be.

29. ábra Az alkoholfogyasztással összefüggésbe hozható halálozás Jász-Nagykun-Szolnok megye járásaiban, 2016-2020.

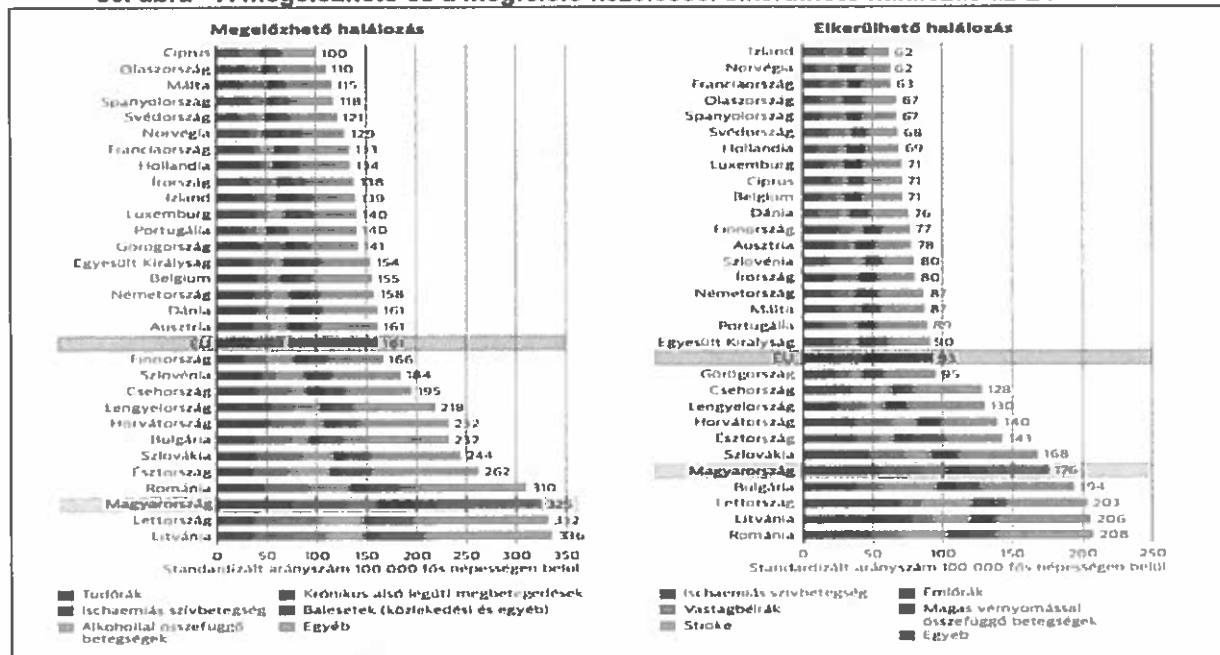
Forrás: Budapest Fővárosi Kormányhivatala, Népegészségügyi Főosztálya 2022.

5.4.3. Az elsődleges megelőzéssel megelőzhető halálozások

A becslések szerint Magyarországon a halálozások fele egészség-magatartásbeli kockázati tényezőknek tulajdonítható, ideértve a helytelen táplálkozást, a dohányzást, az alkoholfogyasztást és a kevés testmozgást (IHME, 2018). Ez az arány jóval magasabb a 39%-os uniós értéknél. 2017-ben az összes halálozás mintegy 28%-a (34 000) volt betudható az étrenddel összefüggő kockázatoknak (ideértve a csekély mértékű gyümölcs- és zöldségfogyasztást, valamint a magas só- és cukorfogyasztást), ami tíz százalékponttal magasabb, mint az uniós átlag.

A dohányzás, ideértve az aktív és passzív dohányzást, az összes halálestet 21%-ában (több mint 25 500) játszott szerepet a becslések szerint, megközelítőleg 10% (12 000) volt az alkoholfogyasztásnak, (ami az egyik legmagasabb az EU-ban) és 4% (4500) a kevés testmozgásnak tulajdonítható (30. ábra).

30. ábra A megelőzhető és a megfelelő kezeléssel elkerülhető halálozás az EU-ban

Forrás: Eurostat adatbázis, az adatok 2016-ra vonatkoznak.

(Megjegyzés: A megelőzhető halálozás az a halálozás, amelyet főként népegészségügyi és elsődleges prevenciók beavatkozásokkal el lehetett volna kerülni. A megfelelő kezeléssel elkerülhető halálozás az a halálozás, amelyet főként egészségügyi beavatkozásokkal, többek között szűrővel és kezeléssel el lehetett volna kerülni. Mindkét mutató (75 év alatti) halálozásra utal. Az adatok a felülvizsgált OECD/Eurostat listákon alapulnak.)

Az elsődleges megelőzéssel befolyásolható, elkerülhető halálozás (EMB) csoportjába tartozónak tekintik azokat a - nemzetközi és hazai referenciák szerint meghatározott - 75 év alatt bekövetkező haláleseteket, melyek elsősorban állami és széles körben szervezett (populációs szintű) eredményes elsődleges megelőzés, valamint e halálozások csökkentésére irányuló céltudatos egészségpolitikai, népegészségügyi döntések, beavatkozások révén befolyásolhatóak, illetve elkerülhetőek. Ezeket a betegségcsoportokat a 31. ábra mutatja meg.

31. ábra Az elsődleges megelőzéssel befolyásolható, elkerülhető halálozás betegségcsoportjai

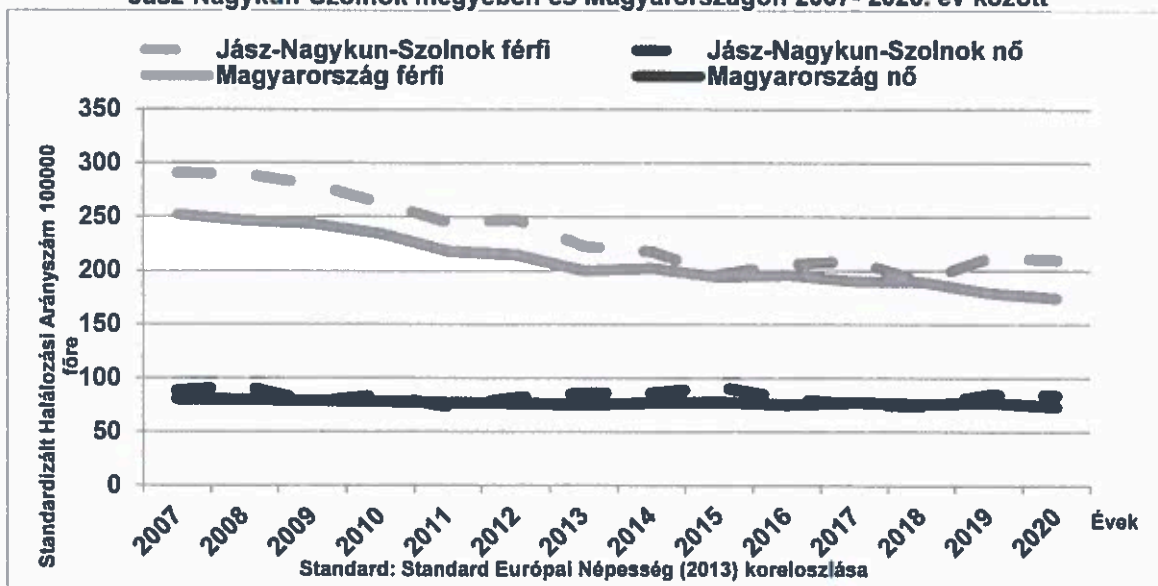
Betegségcsoport	BNO 10.
A légszűrő, a hörgő és a tüdő rosszindulatú daganata	C33-C34
Alkoholos májbetegség	K70
Idült májgyulladás	K73
Májfibrózis és májsugor	K74
Idült májpingás	K76.1.9.
Gyalogos sérülése kerékpárral, 2-3-4 kerekű motoros járművel, teherautóval, busszal ütközés	V02-V04
Gyalogos sérülése k.m.n., egyéb vagy nem közlekedési balesetben	V09.1.2.3
Kerékpáros sérülése 3-4 kerekű motoros járművel, teherautóval, autóbusszal ütközés	V12-V14
Kerékpáros sérülése egyéb vagy k.m.n. szállítási balesetben	V19.0.1.2.4.5.9
Motoros, autó, teherautó, nehéz szállító, busz balesetek	V20-V79
Lovasbalesetek, de motoros járművel való ütközés	V80.3.4.5
Vonatbalesetek	V81.0.1
Villamos balesetek	V82.0.1
Ipari, mezőgazdasági, építő, terepjáró, ismeretlen baleset	V83-V87
Ismeretlen közlekedési mód	V88.0.1.2.3.4.5.6.7.8
Ismeretlen baleset jármű típusa nincs jelölve	V89.0.2.3.9
AIDS	B20-B24

Forrás: NEKIR-NNK, 2021.

A prevenció (elsődleges megelőzés) leginkább a tényleges egészségmegőrzést szolgálja. Itt lehet még leghatékonyabban megelőzni a betegségeket. A tevékenység középpontjában elsősorban a gyermekek állnak, akik még egészséges életmódra nevelhetőbbek, nyitottabbak a változásra. A fő cél a helyes életmódra nevelés, ugyanis fiatal korban lehet a leghatékonyabban szemléletmód váltást, ezáltal egészségnyereséget elérni. Az elsődleges megelőzés esetén elmondható, hogy nagy a különbség a férfiak és nők között.

Megyeinkben a férfiaknál rosszabbak, a nőknél az országoshoz hasonlóak az elsődleges megelőzéssel befolyásolható halálozási adatok. A részletesebb adatokat a 32. ábra mutatja be.

32. ábra Az elsődleges megelőzéssel befolyásolható, elkerülhető halálozás Jász-Nagykun-Szolnok megyében és Magyarországon 2007- 2020. év között

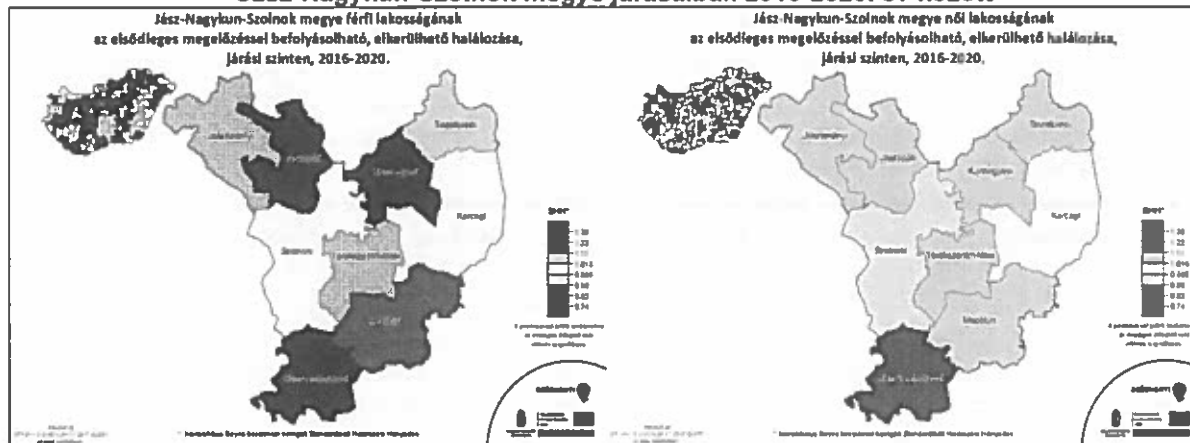
Adalforrás: Budapest Fővárosi Kormányhivatala, Népegészségügyi Főosztálya 2022.

Az elsődleges prevencióval befolyásolható halálozás adatait megvizsgálva elmondható, hogy a vizsgált időszakban mindkét nem tekintetében az országos szinthez hasonló, egyes járásokban pedig kedvezőtlenebbek a halálozási mutatók a megyében.

A halálesetek egy része mind a megelőzhető, mind az elkerülhető halálozási kategóriába sorolható. A statisztikai adatok alapján a korai (65 éves kor előtti) halálozás esetén három haláleset közül hozzávetőlegesen kettő megelőzhető, egy pedig orvosi ellátással elkerülhető lett volna.

A Szolnoki és Karcagi járásban az országoshoz viszonyítva hasonló mindkét nemnél az elkerülhető halálozás, a nőknél a Szolnoki járásban kicsit még kedvezőbb is. A többi járásban mindkét nemnél az országoshoz képest kedvezőtlenebbek a halálozási adatok. A részletesebb adatokat a 33. ábra szemlélteti.

33. ábra Az elsődleges megelőzéssel befolyásolható, elkerülhető halálozás Jász-Nagykun-Szolnok megye járásaiban 2016-2020. év között

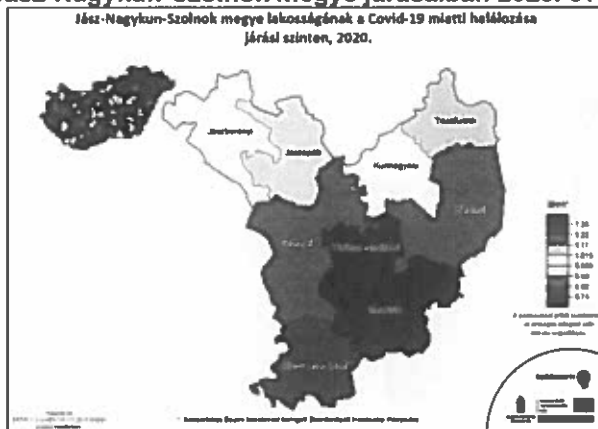
Forrás: Budapest Fővárosi Kormányhivatala, Népegészségügyi Főosztálya 2022.

5.5. Covid-19 okozta halálozások

A Covid-19 okozta fertőző megbetegedés és az e miatt kialakult halálozás az elmúlt időszakban döntő szerepet játszott a lakosság halálozási okaként, amely sajnos nem javított megyénk lakosságának - az amúgy is sok esetben az országosnál is rosszabb - halálozási mutatóin.

A legrosszabb adatokat a Mezőtúri és Törökszentmiklósi járásban láthatjuk. A Kunszentmártoni és Jászapáti járásban 2020-ban az országosnál kedvezőbb volt a Covid-19 okozta halálozás, míg a Jászberényi és Kunhegyesi járásban az országossal megegyező eredményeket tapasztaltunk. A többi fel nem sorolt járásban pedig az országosnál kedvezőtlenebb volt a halálozás. A részletesebb adatokat a 34. ábra szemlélteti.

34. ábra A Covid-19 miatti halálozás Jász-Nagykun-Szolnok megye járásaiban 2020. évben

Forrás: Budapest Fővárosi Kormányhivatala, Népegészségügyi Főosztálya 2022.

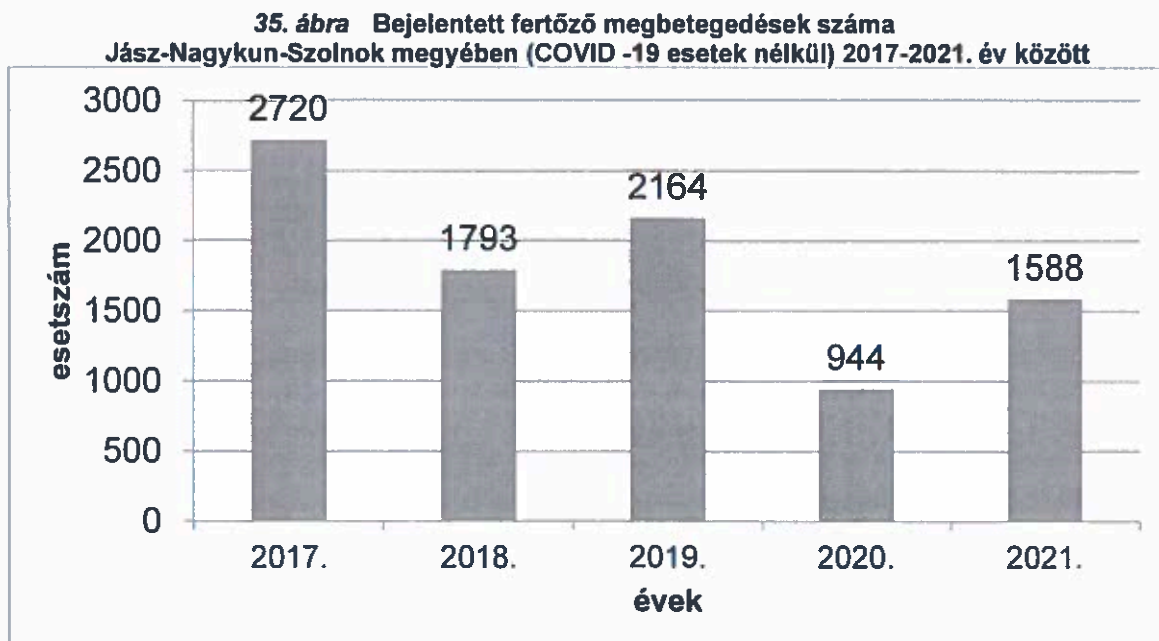
Összefoglaló:

- A lakosság várható élettartama jelentősen javult, azonban még mindig öt évvel az uniós átlag alatt van. A nemek között is lényeges eltérések tapasztalhatók: a nők hét évvel tovább élnek, mint a férfiak; e különbség pedig ennél is markánsabb a képzettségi szint és szociális-gazdasági helyzet szerint.
- Magyarországon és megyénkben is a halálozások fele életmódbeli kockázati tényezőknek tulajdonítható, ideértve a helytelen táplálkozást, az erős dohányzást, az alkoholfogyasztást és a csekély testmozgást. A felnőttek több mint negyede számolt be napi szintű dohányzásról, a dohányzók aránya a legalacsonyabb iskolai végzettséggel rendelkezők körében több mint a duplája, mint a legmagasabb iskolai végzettségűek között. A felnőttek között az elhízottak aránya szintén az egyik legmagasabb Európában: a felnőttek ötöde volt elhízott az egészség felmérések szerint, az eltérések ugyanúgy megfigyelhetők az iskolai végzettség mentén. Az életmóddal összefüggő kockázati tényezők hangsúlyos előfordulása következtében magas a szív- és érrendszeri betegségek és a rák okozta halálozás.
- Az egészségi állapot javulása leghatásosabban nem az egészségügyi rendszer valamely elemének igénybevitelével, hanem az életmód változtatásával érhető el. Az egészségügyi ellátórendszer a legtöbb esetben már csak akkor találkozik a lakosság érintett tagjaival, amikor már egészségügyi kezelésre szorulnak. A magas vérnyomásban, cukorbetegségben szenvedők helyzetét az egészségügy csak tünetileg tudja kezelni, ezeket a betegségeket csak megelőzni lehet, meggyógyítani nem. Amennyiben sikerül megerősíteni a lakosság egészségtudatosságát, valamint számottevően növelni az egészséges életmódot folytatók számát, az nagymértékben hozzájárul ahhoz, hogy a lakosság egészségi állapota javuljon.
- Az elmúlt években a Covid-19 okozta megbetegedés és az emiatt kialakult halálozás is nagy szerepet játszott a lakosság halálozási okaként, így a halálozási mutatók nem javultak számottevően.

6. Fertőző betegségek morbiditása, járványügyi tevékenység

6.1. Fertőző betegségek, járványügyi helyzet

Az egészségügyi szolgáltatók az Országos Szakmai Információs Rendszer (OSZIR) Járványügyi szakrendszer Fertőzőbeteg-jelentő alrendszerben az előző évhez képest tárgyévben 68%-kal több – COVID-19 betegségen kívüli – fertőző megbetegedést jelentettek. A bejelentett fertőző megbetegedések számát a 35. ábra szemlélteti:

Adatforrás: JNSZMKH NFO

Megyénk járványügyi helyzetét az alábbi tényezők befolyásolták:

Kedvező változások:

Az enterális (emésztőrendszert érintő) fertőző megbetegedések közül az előző évhez képest a salmonellosisok száma nem változott, továbbra is alacsony volt a Rotavírus és a Hepatitis A vírus okozta megbetegedések száma.

Az idegrendszeri betegségek vonatkozásában az előző évhez képest nem emelkedett jelentősen a gennyes meningitisek száma (előző évben 5 fő, tárgyévben 7 fő).

Kedvezőtlen változások:

Az enterális fertőző megbetegedések közül a campylobacteriosisok száma az előző évhez képest minimálisan emelkedett (13%-kal).

Shigella kórokozó által okozott dizentéria (vérhas) megbetegedések száma az előző évben 2 volt, tárgyévben viszont 162 fő megbetegedését rögzítettük egy közösségi járvány kapcsán.

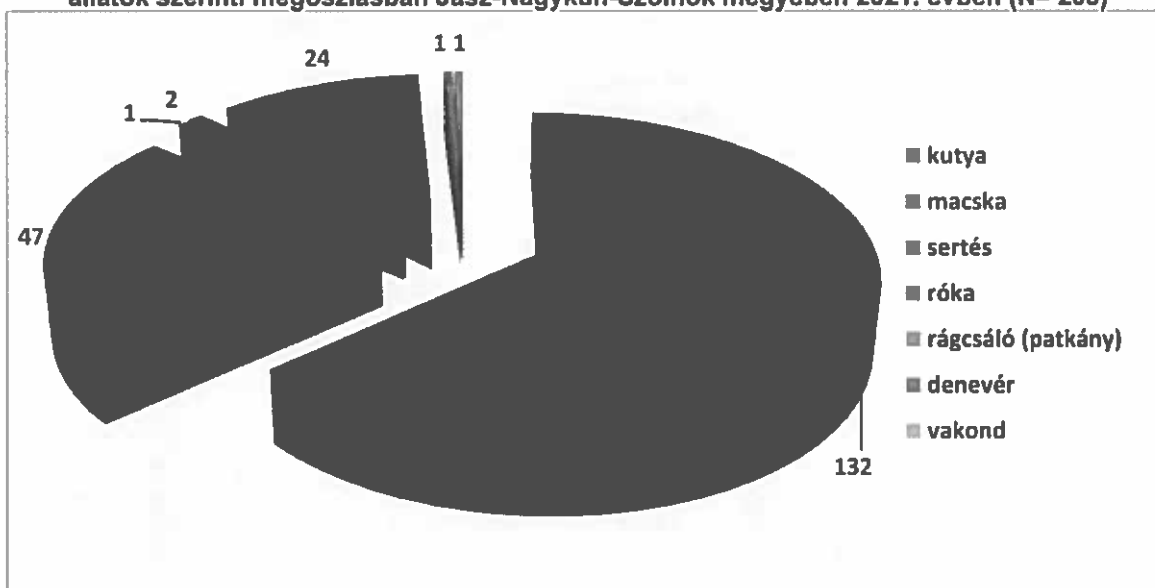
A légúti fertőző betegségek közül a bárányhimlő esetek száma 2020. évben a korábbi időszakokban jelentett esetek számához képest alacsonyabb volt, tárgyévben viszont az előző évhez képest 86%-os emelkedést tapasztaltunk (1005 eset).

Fertőző betegség következtében – COVID-19 nélkül – 5 fő hunyt el (előző évben 4 fő): salmonellosis (1 fő), pneumococcus meningitis (2 fő), meningitis serosa (1 fő), Streptococcus pneumoniae által okozott invazív betegség meningitis nélkül (1 fő).

COVID-19 fertőzés következtében 1224 fő hunyt el.

A veszethegre gyanús sérülések száma továbbra is magas. A megbetegedési veszély elhárítása céljából védőoltásban részesített személyek száma 208 fő volt (36. ábra), mely az előző évhez képest közel 18%-os csökkenés (2020. évben 252 fő), de ennek ellenére a védőoltások száma továbbra is magas megyénkben. A védőoltások megkezdése az esetek 63%-ában kutyaval és 23%-ában macskával történt expozíció után történt.

36. ábra Veszethegre elleni védőoltásban részesített személyek száma a sérülést okozó állatok szerinti megoszlásban Jász-Nagykun-Szolnok megyében 2021. évben (N= 208)

Adatforrás: JNSZMKH NFO

Kiemelésre érdemes járványok 2021. évben:

1. Szolnok városban 2021.08.14-2021.08.21. között - 22 fő megbetegedésével járó - ételeredetű járvány zajlott le. A betegek székletéből, valamint az ételből egyaránt salmonella baktérium tenyésztett ki. A Nemzeti Népegészségügyi Központ laboratóriuma egy speciális, ún. PFGE vizsgálattal alátámasztotta a járványügyi adatokat, miszerint a járványt terjesztő étel a galuska volt.
2. A Karcagi Járási Népegészségügyi Osztály illetékességi területén működő két szociális otthonban alakult ki dizentéria járvány 2021.07.04-2021.09.02. közötti időszakban. A járvány során összesen 162 fő (146 lakó, 16 dolgozó) betegedett meg, 27 főnél (21 lakó, 6 dolgozó) laboratóriumi vizsgálat is alátámasztotta a tüneteket, 135 esetet epidemiológiai alapon soroltunk a járványhoz. Valamennyi beteg meggyógyult.

2021. év egészét meghatározta a COVID-19 pandémia, melynek egészségügyi, gazdasági, társadalmi hatása példátlan volt.

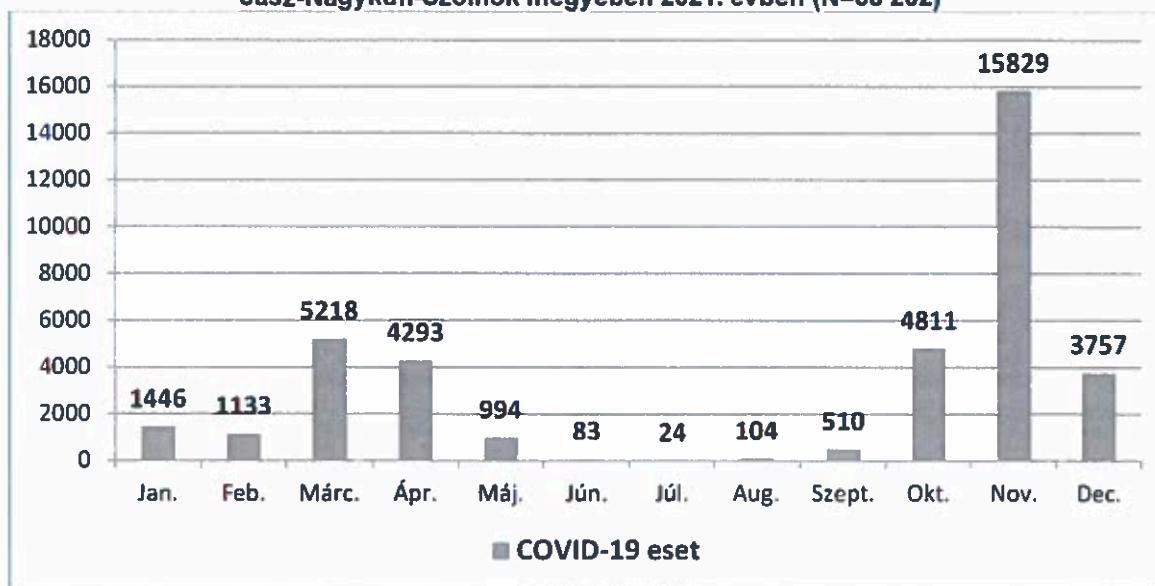
A járvány eredményes megfékezése és széleskörű hatásainak csökkentése érdekében számtalan kormányzati intézkedés született a kihirdetett veszélyhelyzet alatt. A járványügyi megelőző intézkedéseket és az egészségügyi ellátást folyamatosan alkalmassá kellett tenni a rendkívüli leterheltségre, a megszokottól eltérő feladatellátásra. Az eredményes járványkezelés rendszerszintű megközelítéssel, a stratégiák szükséges kombinációjával valósulhat meg, a hatékony reagálás és felkészültség a közvetlen klinikai ellátás megszervezésén túlmenően teljes lakossági szintű döntést és intézkedést igényel. Ennek érdekében az Operatív Törzs javaslata alapján sorra születtek meg az utasítások, a koronavírussal kapcsolatos járványügyi eljárásrendek és a teljes társadalomra vonatkozó járványügyi kormányrendeletek.

A járványügyi feladatellátás során széleskörű együttműködésre volt szükség a kormányhivatal szervezeti egységei, az egészségügyi szolgáltatók, a rendvédelmi szervezetek és társadalmi szervezetek között.

A koronavírus járvánnyal kapcsolatban a Népegészségügyi Főosztály egységes szakmai szempontok szerint irányította a négy járási népegészségügyi osztály munkáját, folyamatosan igazodva az aktuális jogszabályi környezethez és eljárásrendbeli változásokhoz. Így megvalósult a megyei szinten az egységes, koordinált járványügyi feladatellátás. A pandémia miatt jelentősen átalakult a napi munkavégzés, a járvány elleni küzdelemhez kapcsolódó feladatok váltak a legfontosabbá.

A COVID-19 járvány több hulláma is lezajlott 2021. évben, a megyében 38 202 fő megbetegedését regisztráltuk. A megbetegedések havonkénti alakulását a 37. ábrával szemléltetjük:

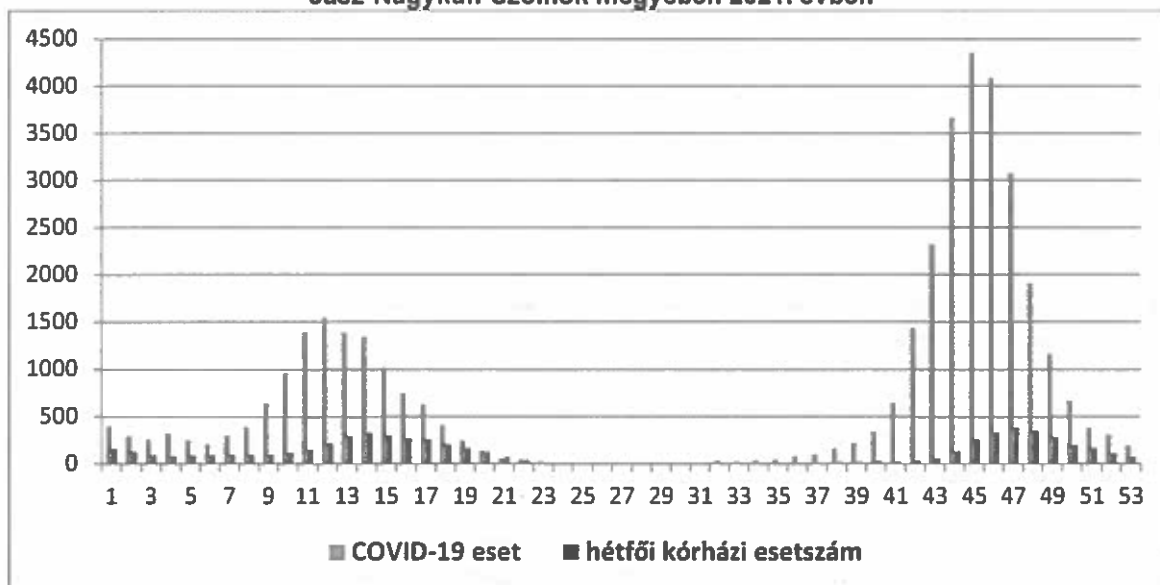
**37. ábra COVID-19 esetek száma havi bontásban
Jász-Nagykun-Szolnok megyében 2021. évben (N=38 202)**

Adatforrás: JNSZMKH NFO

Az esetek súlyosságát tükrözi, hogy az adott időszakban hány személyt ápoltak a megbetegedés miatt kórházban. Az alábbi 38. ábra jól szemlélteti, hogy a védőoltások tömeges megjelenése előtt a betegek nagyobb aránya igényelt kórházi kezelést a tavaszi időszakban

38. ábra COVID-19 esetek és kórházban ápoltak aránya, heti bontásban Jász-Nagykun-Szolnok megyében 2021. évben

Adatforrás: JNSZMKH NFO

A járvány terjedésének megfékezésében kiemelkedően fontos a pozitív személyek környezetében végzett **kontaktkutatás**. Amint a pozitivitás ténye kiderült, a járási népegészségügyi osztályok szakemberei azonnal felvették a kapcsolatot az érintett személlyel vagy intézmény vezetőjével a szükséges hatósági teendők haladéktalan végrehajtása céljából.

Néhány intézményben 2021. évben diagnosztizált pozitív személyek száma:

- bentlakásos szociális intézményekben 511 fő dolgozó, 1127 fő gondozott,
- bölcsődékben, óvodákban és általános iskolákban 240 fő dolgozó, 677 fő gyermek.

A népegészségügyi feladatkörben eljáró járási hivatalok által a COVID-19 fertőző megbetegedéssel összefüggésben megtett **54 883 db járványügyi intézkedésről** úgy, mint

- 17 222 db elkülönítő,
- 20 484 db járványügyi megfigyelést elrendelő,
- 16 571 db elkülönítést megszüntető, valamint
- 606 db módosító határozatról

napi adatszolgáltatás során valósult meg az Operatív Törzs, a Jász-Nagykun-Szolnok Megyei Rendőr-főkapitányság és a Megyei Védelmi Bizottság tájékoztatása.

Naponta készült megyei összesítő jelentés a fekvőbeteg-ellátó intézmények által szolgáltatott kapacitási és ágy kihasználtsági adatokról a Megyei Védelmi Bizottság és a megyei irányító jogkörrel rendelkező kórház főigazgató részére, illetve heti rendszerességgel az egészségügyi és orvostudományi képzésben résztvevő hallgatók kirendeléséről a Miniszterelnökségnek és a Megyei Védelmi Bizottságnak, valamint az egészségügyi szolgáltatók által adott teljesítésigazolásról az érintett egyetemeknek.

A Miniszterelnökségtől érkezett feladat kiosztás és a hetente megadott létszámgigények alapján az orvos- és egészségügyi tudományi képzésben résztvevő hallgatók 510 esetben kerültek kirendelésre egészségügyi válsághelyzeti feladatok ellátására az alábbiak szerint:

- 287 esetben a megyénkben működő fekvőbeteg szakellátást nyújtó 5 intézménybe,
- 218 esetben az Országos Mentőszolgálathoz, és
- 5 esetben a háziorvosi körzetekbe.

Emellett az egyetemek kijelölt munkatársaival folyamatos egyeztetés történt az önkéntesen jelentkező, illetve az aktuálisan kirendelhető hallgatók vonatkozásában.

Az eredményes kirendelések érdekében minden esetben előzetesen telefonon kerestük meg az érintett hallgatót egyrészt információ átadás, másrészt időpont egyeztetés céljából azért, hogy az illeszkedjen a hallgató egyetemi tanulmányaihoz, illetve az egészségügyi szolgáltató működési rendjéhez. Fentiekén túl folyamatosan koordináltuk, valamint nyomon követtük a kirendelt hallgatók szállás- és/vagy szállítási szükségleteinek kielégítését.

Négy fekvőbeteg-ellátó intézménybe összesen 30 fő iskola-egészségügyi feladatokat ellátó védőnő kirendelésére is sor került a lakosság egészségügyi ellátásának, elsősorban a koronavírus elleni immunizációjának folyamatos és biztonságos fenntartása érdekében.

A SARS-CoV-2 vírus elleni védekezés és a megelőzés leghatékonyabb eszköze a védőoltás.

A **koronavírus elleni védőoltási kampány** szervezése, koordinálása a népegészségügyi hatóság egyik legfontosabb feladata volt 2021-ben.

A kampány szervezése a Nemzeti Oltási Programban meghatározott prioritási sorrendben, az Országos Oltási Munkacsoport utasításai alapján a Megyei Oltási Munkacsoport irányításával történt.

Ötféle, különböző előállítású hatásos COVID-19 elleni vakcina vált elérhetővé, amelyek különböző jellemzőkkel bírtak. Az oltóanyagot az állam ingyenesen biztosította mindenki számára, aki kérte, illetőleg önként vállalta az oltást. Az oltási program célja rövid időn belül megvédeni nagy tömegeket a betegségtől és a COVID-19 járvány következményeitől, ezért a vakcinát rendelkezésre állásakor a lehető legrövidebb időn belül fel kellett használni a mielőbbi védettség kialakulása érdekében.

A kezdeti időszakban az oltásszervezést ún. **prioritási csoportok** szerint **ütemezetten haladva** kellett megoldani, hogy a lehető legnagyobb társadalmi egészségnyereséget érjük el, és normalizálódhasson a társadalomban a kapcsolattartás megszokott rendje, a fenntartható gazdasági növekedéshez a feltételek pedig helyreálljanak, majd a későbbiekben térünk át a teljes lakosságot érintő **tömeges oltásokra**.

A vakcinák kiszállítását az oltópontokra és a háziorvosoknak elsősorban a járási népegészségügyi osztályok és a Népegészségügyi Főosztály végezte, azonban az oltóanyagok időben történő kiszállításában a járási hivatalok munkatársai is közreműködtek.

Megyénkben **254 háziorvosi praxis, 16 gazdasági társaság, 72 szociális otthon, 174 iskolaorvosi rendelő, továbbá az 5 kórházi és 3 szakrendelői oltópont** részére kellett a vakcinákat biztosítanunk.

Az egészségügyi szolgáltatók által naponta megadott oltási adatokat megyei szinten összesítettük és az érintettek részére napi rendszerességgel megküldtük.

A védőoltásokkal kapcsolatban kiemelendők az alábbiak:

- 72 bentlakásos szociális intézményben 1019 dolgozó és 2692 gondozott vette fel az 1. és 2. oltást, a 3. körös oltás lehetőségével 266 fő dolgozó és 2074 fő gondozott élt. A szociális intézményekben az oltások megszervezésében a kormányhivatal és a járási hivatalok tevékenyen részt vettek, minden helyszínen hivatali munkatárs segítette a munkát.

- Pedagógusok oltására 2021. márciusában nyílt lehetőség az ún. SMS kampány során, védőoltásban 4960 főt részesítettek.

- 2021. áprilisától az Országos Oltási Munkacsoport döntése értelmében a teljes regisztrált lakosság oltása, azaz a **tömeges oltások** szakasza megkezdődött. Az oltandók **199 háziorvosi praxisban, 5 kórházi és 3 szakrendelői oltóponton** vehették fel az oltásokat.

- Az oltások helyben történő lebonyolítása 16 gazdasági társaság esetében megszervezésre került, összesen 2040 dolgozó élt ezzel a lehetőséggel.

- 2021 augusztusától a háziorvosi praxisokban a 60. életévüket betöltötték oltási kampánya indult, az oltás céljából felkeresett páciensek közül 1704 fő igényelte az oltást.

- 2021 szeptemberében iskolai kampányoltás keretében 174 helyszínen összesen 1729 tanuló oltása történt meg.

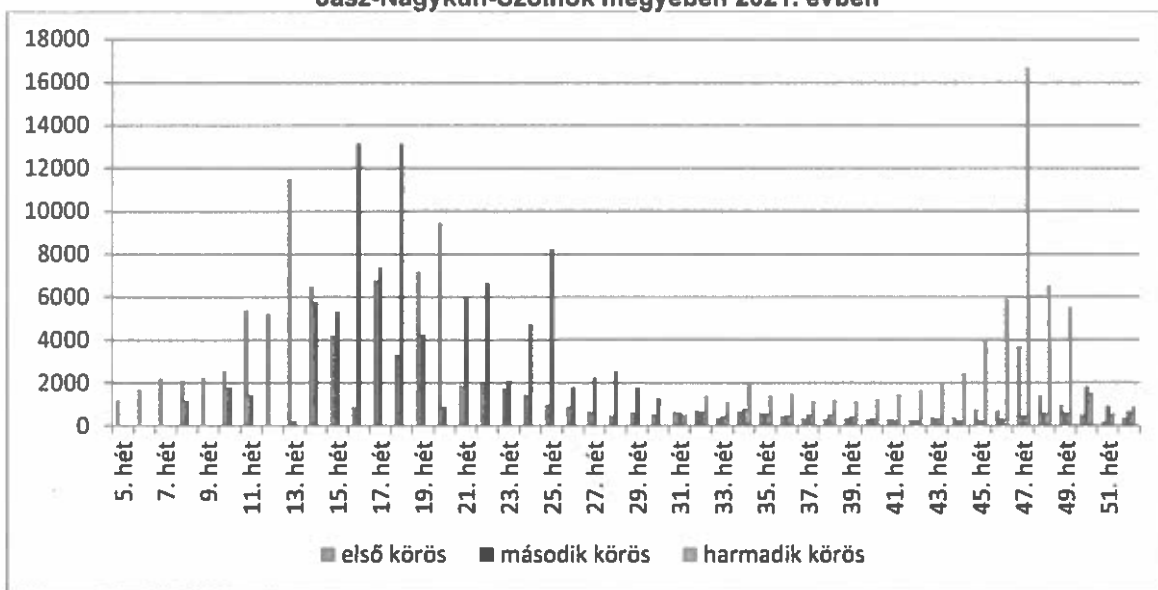
- Oltási Akcióhét keretében (2021. november – december) megyénkben összesen 36 142 fő részesült 1., 2. vagy 3. oltásban.

- Az Operatív Törzs döntése alapján az 5-11 évesek oltása 2021. december 15-én indult, év végéig 414 gyermek a kórházi oltópontokon, 398 pedig háziorvosánál részesült oltásban.

- Az Oltási Akciónapok sikeresnek bizonyultak, 2021. december 16-18. közötti időszakban lehetőség volt akár időpontfoglalás nélkül is kórházi oltópontokon felvenni bármelyik védőoltást, a három napon összesen 1925 fő oltására került sor (1., 2. vagy 3.).

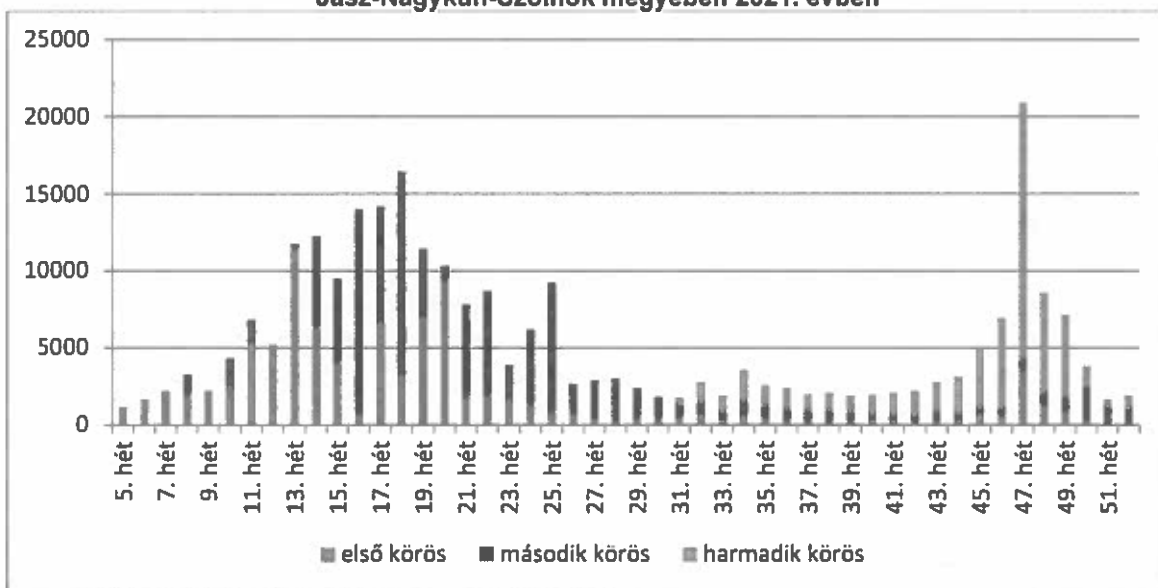
A kórházi, szakrendelői oltópontokon beadott heti oltásmennyiséget szemléltetik az alábbi 39. és 40. ábrák:

39. ábra ábra Oltóponti COVID-19 elleni védőoltások száma hetente Jász-Nagykun-Szolnok megyében 2021. évben

Adatforrás: JNSZMKH NFO

40. ábra ábra Oltóponti COVID-19 elleni védőoltások száma Jász-Nagykun-Szolnok megyében 2021. évben

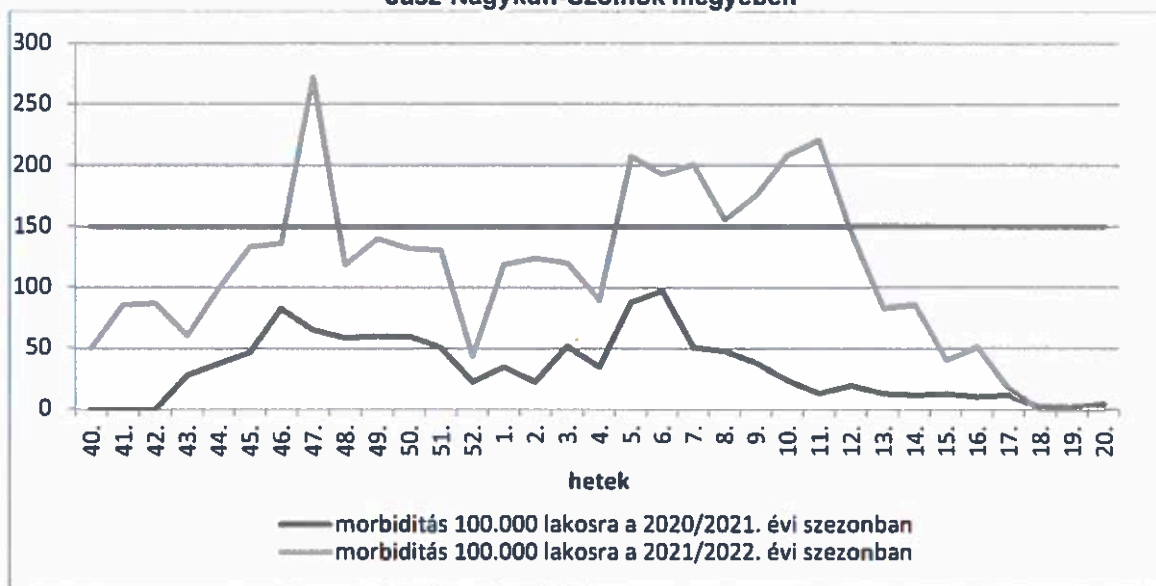
Adatforrás: JNSZMKH NFO

Az **influenza** figyelőszolgálat 2021.40 – 2022.20. hetéig az előző szezonokhoz hasonlóan 51 orvos részvételével működött, akik összesen 75.779 fő egészségügyi ellátását biztosították (a megye lakosságának 20,7%-a).

Az előző influenza szezonban a morbiditás még a járványküszöböt sem érte el (a 100.000 lakosra számított morbiditás legmagasabb a 6. héten volt – 97,4‰), ebben a szezonban azonban – az országos adatokhoz hasonlóan – már a 47. héten kiugróan magas volt a morbiditás (271,8‰). Az 5-11. hét közötti időszakban is a járványküszöb feletti értékeket tapasztaltunk (220,4 – 155,7‰).

A COVID-19 pandémia hatása még ebben a szezonban is látványosan befolyásolta az influenza járványügyi helyzetét. A kiugró morbiditási értékek nem kizárólag az influenza aktivitást tükrözik, hanem a koronavírussal együtt határozták meg megyénk járványügyi helyzetét, tekintettel arra, hogy a két fertőzés által okozott tünetek hasonlóak. A részletes adatokat a 41. ábra szemlélteti.

41. ábra Morbiditási adatok a 2020/2021. és a 2021/2022. évi influenza szezonban Jász-Nagykun-Szolnok megyében

Adatforrás: JNSZMKH NFO

A 2021/2022. évi influenza szezonban is az influenza-aktivitás monitorozása a klinikai és a virológiai figyelőrendszer együttes működtetésével történt. A virológiai mintaküldésre is felkért ún. sentinel háziorvosok laboratóriumi vizsgálatra összesen 22 mintát küldtek, mely 2 esetben Influenza A, 2 esetben RSV és 1 esetben Adenovírus pozitív lett.

A 3 évesnél idősebb, kockázati csoportba tartozó személyek számára térítésmentesen adandó 3Fluart oltóanyaggal 20.344 fő oltása történt meg. Az egészségügyi és szociális szférában dolgozók oltási hajlandósága továbbra is nagyon alacsony.

6.2. Védőoltások

Az életkorhoz kötött kötelező védőoltásokat meghatározott időben kell megkapniuk a gyermekeknek, a jelenleg érvényes oltási séma alapján 7. osztályos korukig 12 fertőző betegség ellen, melyek a következők: gyermekkori tbc, torokgyík, tetanusz, szamárköhögés, járványos gyermekbénulás, pneumococcus és Haemophilus influenzae B baktérium okozta megbetegedések, kanyaró, rózsahimlő, mumpsz, bárányhimlő, Hepatitis B vírus által okozott májgyulladás.

Az illetékességi területünkön a gyermekek védőoltásaihoz szükséges oltóanyag mennyiségének felmérése, megrendelése és az oltóorvosokhoz történő kiszállítása negyedévente történik a járási hivatalok népegészségügyi osztályának munkatársai által, a Népegészségügyi Főosztály koordinálásával.

Az életkorhoz kötött kötelező védőoltások teljesítési aránya megyénkben évek óta jónak mondható, 2021. évben is 99-100% között alakult.

Megbetegedési veszély esetén kötelező védőoltások közül kiemelendők a hepatitis B hordozó nők újszülöttjeinek és hepatitis A vírus által megbetegedettek családi és közösségi környezetének védelmére alkalmazott védőoltások.

Az év során 3 hepatitis B hordozó anya újszülöttjének védőoltására került sor, hepatitis A vírus okozta megbetegedés nem fordult elő.

Megbetegedési veszély elhárítása céljából önkéntesen igénybe vehető védőoltásokhoz tartoznak többek között az influenza, COVID-19 (a részletes adatokat előzőekben ismertettük) és a Humán papillomavírus (HPV) elleni oltások.

Iskolai kampányoltás keretében HPV elleni védőoltásban részesült a 2021/2022-es tanévben a védőoltásra jogosult leánytanulók 70,28%-a (előző tanévben 77,05%), korábban már megkapta 0,95%-uk (előző tanévben 0,52%), így összesen 71,23% az átoltottság (előző tanévben 77,57%).

Az átoltottság csökkenésének oka fellehetően az, hogy a COVID-19 járvány következtében sok szülő bizonytalan a gyermeke részére beadandó HPV és COVID-19 elleni oltásokkal kapcsolatban. Sokszor félrevezető és nem hiteles forrásból származó információkra hagyatkozva ellenzik az oltásokat.

Megyénkben 170 oltókört tartunk nyilván. A korábbi évekhez hasonlóan 2021-ben is nagy hangsúlyt helyeztek a járási népegészségügyi osztályok munkatársai a védőoltási tevékenység ellenőrzésére.

Folyamatos oltások ellenőrzése elsősorban a tárgyi feltételek meglétére, az oltóanyag tárolásának körülményeire, a hőmérsékleti napló vezetésére, továbbá az elmaradt oltások pótlására, az elhúzódozó átoltási ütem okára, az oltások ütemezésére, az oltóköron kívüli gyermekek oltásaira, dokumentációjára terjedt ki.

Megállapítható, hogy a területi védőnők pontos dokumentációt vezetnek, intézkedést igénylő hiányosságot nem észleltek a járási munkatársak.

Betegség, kórházi ápolás miatti oltás elmaradást nyomon követik a védőnők, mindent megtesznek annak mielőbbi pótlása érdekében.

Indokolatlan oltás elmaradás néhány esetben fordult elő, melynek oka hanyag szülői magatartás, esetenként a család követhetetlen lakóhely változtatása volt (jelentős idő telik el, míg megtalálják az oltandót). Ezekben az esetekben a járási népegészségügyi osztályok határozatban kötelezték a szülőt a gyermeke elmaradt védőoltásának pótlására.

Az elmaradt oltások jelentős részét két hónapon belül pótolták, néhány oltandó esetében (pl. hosszabb külföldi tartózkodás, tartós betegség, műtét) ezt később sikerült teljesíteni.

Megyénkben is tapasztalható az oltásellenes szülői magatartás. Hat gyermek esetében évek óta húzódik a védőoltás elmaradása, bírósági döntés ellenére sem kapták meg. A járási népegészségügyi osztályok eljárásai bírság kiszabásával próbálják kikényszeríteni a szülőknél a gyermekek védőoltásának beadatását.

6.3. Terhes nők májgyulladás B vírusa által okozott fertőződésének kiszűrése

HBsAg szűrővizsgálaton 3197 terhes nő vett részt, ez az előző évhez képest 16,4%-os csökkenés. A tárgyévben szűrt nők közül 3 fő HBsAg pozitívnak bizonyult, az újszülöttjük a születést követő 12 órán belül aktív és passzív védelemben részesült, az oltóanyagok minden esetben a fekvőbeteg-ellátó intézményekben rendelkezésre álltak.

A szülés körüli időben 26 nőnél nem állt rendelkezésre a HBsAg szűrővizsgálat eredménye, de a szülést követően egy héten belül ezen vizsgálatok is elvégzésre kerültek, valamennyien negatívak lettek.

6.4. HIV tanácsadás

Évek óta a lakosság rendelkezésére áll a HIV tanácsadó heti 2x2 órában, elérhetősége, rendelési ideje több honlapon megtalálható.

Tanácsadási időben előzetes bejelentkezés nélkül fogadjuk az ügyfeleket, a HIV vírus terjedésével és az AIDS megbetegedéssel kapcsolatos kérdéseikre választ kaphatnak. A HIV szűrővizsgálat anonim formában vehető igénybe.

A HIV (Human Immunodeficiency Vírus, magyarul emberi immunhiány-előidéző vírus) egy embert fertőző vírus, mely vérrel, vérkészítményekkel és testvázadékokkal terjed, az AIDS (Acquired Immune Deficiency Syndrome, a szerzett immunhiányos tünetegyüttes) betegség kórokozója.

A szűrővizsgálatok jelentőségét az adja, hogy a lakosság bizonyos csoportjaiban emelkedik a HIV vírus terjedése szempontjából rizikóviselkedéssel (pl. nem biztonságos nemi kapcsolat, gyakori partnerváltás, valamint az intravénás kábítószer-használók körében közös tű és fecskendő használata) élők aránya.

A tanácsadáson megjelentek száma az előző évhez képest 46%-kal csökkent, 2021. évben 22 személy vette igénybe szolgáltatásunkat.

Esetleges rizikócsoporthoz való tartozásukról nincsenek információink, bár tapasztalataink szerint vannak „visszatérő” személyek, akik feltehetően életmódjuk miatt tartják fontosnak a rendszeres szűrővizsgálatot.

A szűrővizsgálatok negatív eredménnyel zárultak.

6.5. Kórházhigiénés tevékenység

Az inféktiókontroll az egészségügyi ellátással összefüggő fertőző betegségek kialakulásában szerepet játszó tényezők ismeretén, elemzésén alapuló, a fertőzések megelőzésére irányuló tevékenység.

Jász-Nagykun-Szolnok megyében 5 fekvőbeteg szakellátást nyújtó egészségügyi szolgáltató működik (Jász-Nagykun-Szolnok Megyei Hetényi Géza Kórház-Rendelőintézet /Szolnok/, Kátai Gábor Kórház /Karcag/, Jászberényi Szent Erzsébet Kórház, MÁV Kórház és Rendelőintézet /Szolnok/, Mezőtúri Kórház és Rendelőintézet), melyek inféktiókontroll munkatársaival jó munkakapcsolatot alakítottunk ki.

Segítségét nyújtunk a jelentésekkel, informatikai problémákkal, bejelentendő fertőző megbetegedésekkel, nosocomialis fertőzésekkel, mikrobiológiai vizsgálatokkal, fertőtlenítéssel, sterilizálással kapcsolatosan.

Kórházak inféktiókontroll tevékenysége

Minden fekvőbeteg-ellátó intézmény rendelkezik inféktiókontroll tartalmú munkatervvel, melyek legfőbb elemei: nosocomialis surveillance, fertőtlenítés-sterilizálás, izoláció, veszélyes hulladék kezelése, képzés, oktatás.

A kórházakban a vezetők az inféktiókontroll tevékenységet támogatják, a jogszabályban foglaltaknak eleget tesznek. Kiemelten kezelik a szakdolgozók bevonását az inféktiókontroll tevékenységbe, az oktatást, a surveillance adatok megosztását esetmegbeszélések által.

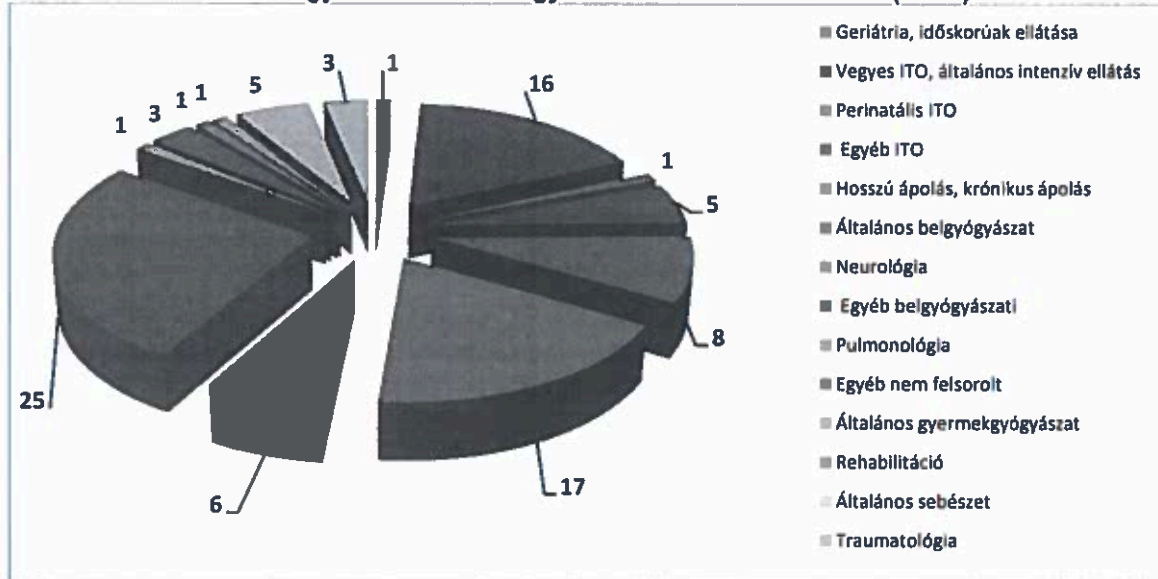
A sterilizálási tevékenység irányítása szintén fontos feladat. A sterilizáló berendezések mikrobiológiai ellenőrzését minden kórház a jogszabályoknak megfelelően végzi.

Az egészségügyi ellátással összefüggő fertőzések

A fekvőbeteg-ellátó intézmények által 2021. évben összesen 93 multirezisztens kórokozó (MRK) okozta nosocomialis fertőzés került bejelentésre.

A nosocomialis fertőzések osztálytípusonkénti megoszlását a 42. ábra részletezi.

42. ábra Multirezisztens kórokozók okozta bejelentett nosocomialis fertőzések osztálytípusonként Jász-Nagykun-Szolnok megye kórházaiban 2021. évben (N=93)

Adatforrás: JNSZMKH NFO

A belgyógyászatok a legérintettebbek, a bejelentések 44%-a érkezett ezekről az osztályokról, emellett az intenzív terápiás osztályokon volt gyakori az MRK fertőzés.

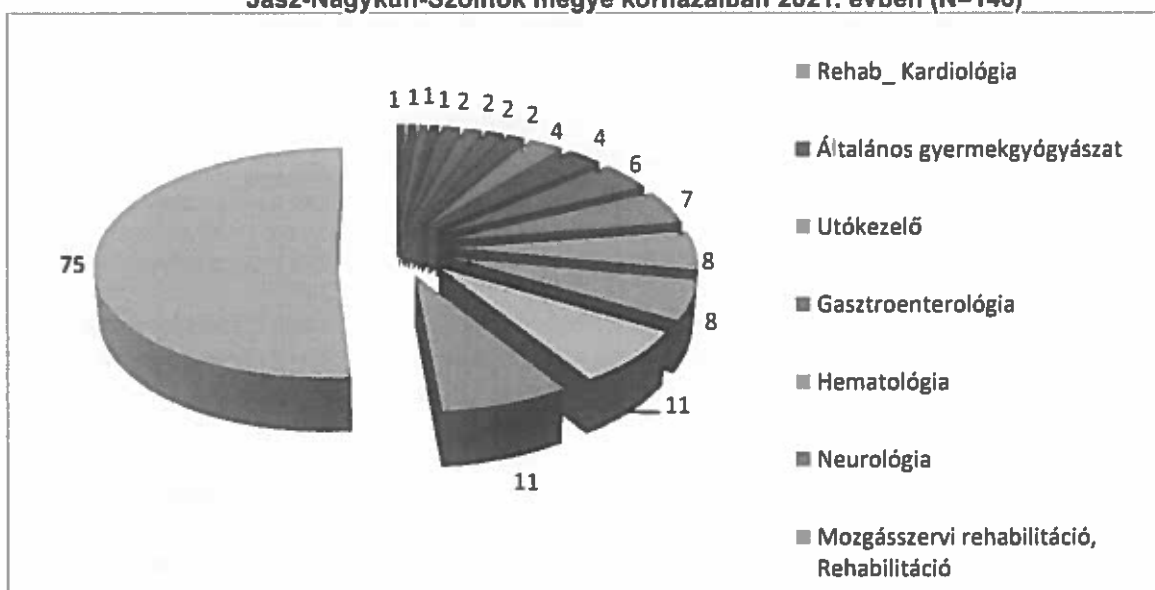
A nosocomialis véráramfertőzések bejelentési aránya megnőtt, 2021. évben 74 esetet jelentettek, mely az előző évinek több mint kétszerese. Az esetszám emelkedése mögött a súlyos állapotú COVID-19 fertőzött betegek nagy száma, illetve az ezzel összefüggő specifikus járványok álltak. Nemcsak nagyobb számban jelentkeztek ezek az esetek, de jellemzően sokkal többféle kórokozó okozott véráramfertőzést.

A rizikótényezők között a szív-érrendszeri megbetegedések mellett továbbra is kiemelt helyen szerepel a centrális vénás katéter és a perifériás kanül használata.

A *Clostridium difficile* (CDI) okozta nosocomialis fertőzések bejelentési fegyelme megfelelő. A CDI okozta infekció globális népegészségügyi probléma, mára az egyik legjelentősebb kórházi-járványügyi kihívás lett a fejlett országokban, köztük hazánkban is. A toxintermelő kórokozó az antibiotikum használatlalt összefüggő hasmenések leggyakoribb kórokozója. A klinikai kép az enyhe hasmenéstől a súlyos, életveszélyes bélgyulladásig terjed. A kórokozó (vagy spórája) a betegről direkt és indirekt kontaktus révén vihető át más személyre, elsősorban az ápolószemélyzet kontaminált keze révén, de jelentős szerepet játszanak a beteg környezetében található szennyezett felületek, berendezési és használati tárgyak is. A kórtermek vagy intézmények közötti betegmozgás is hozzájárul a terjedéshez.

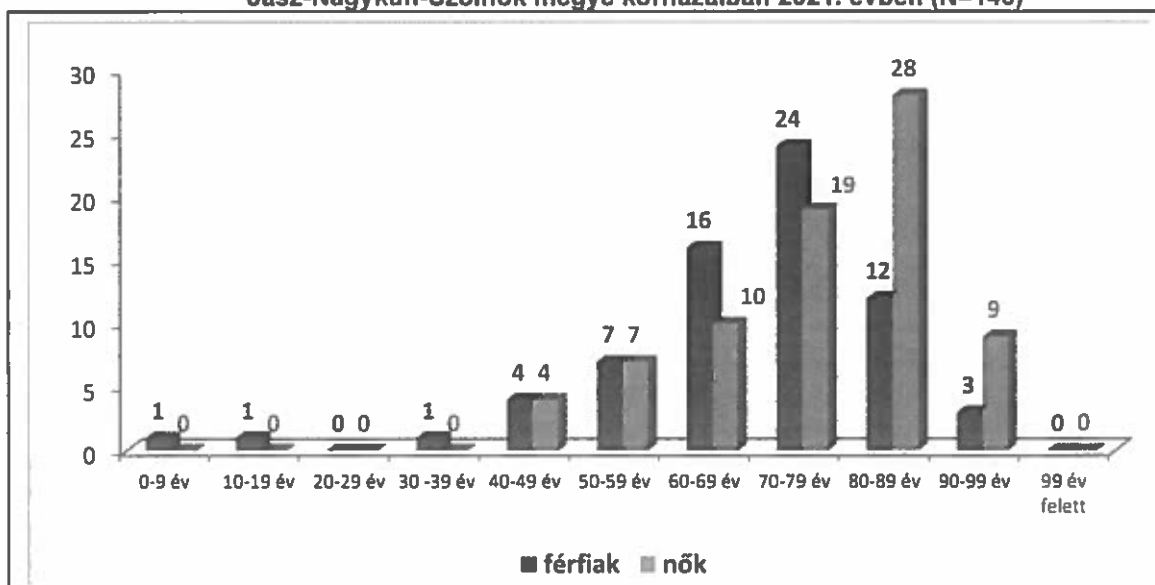
Az év során a higiénikusok 146 nosocomialis CDI fertőzést rögzítettek. A részletes adatokat osztálytípusonként a 43. ábra, nemenként és korcsoportonként a 44. ábra tartalmazza.

43. ábra ábra Nosocomialis CDI fertőzések előfordulása osztálytípusonként Jász-Nagykun-Szolnok megye kórházaiban 2021. évben (N=146)

Adatforrás: JNSZMKH NFO

44. ábra ábra Nosocomialis CDI fertőzések előfordulása nemenként és korcsoportonként Jász-Nagykun-Szolnok megye kórházaiban 2021. évben (N=146)

Adatforrás: JNSZMKH NFO

Jellemzően az idősebb korosztály (70-90 év) érintett, a nők nagyobb mértékben. A CDI fertőzések esetén probléma az egyágyas kórtermek hiánya, az elkülönítés továbbra is nehezen megoldható.

Tárgyévben 22 nosocomialis járvány került bejelentésre, ezek SARS-CoV-2 vírus által okozott járványok voltak. A járványok során 1041 exponált ápolóból és dolgozóból 221 fő megbetegedett.

6.6. Rovar-, rágcsálóirtás (tetvesség, rágcsálók elleni védekezés, egyéb kártevők)

Fejtetvesség, ruhatetvesség

A védőnők által elvégzett tetvességi vizsgálatok száma csökkent az előző évihez képest a koronavírus járvány miatt (online oktatás, karantén miatti „szünetek”), a fejtetvesség mértéke változatlan (óvodások 1,4%-a, általános iskolások 1,9%-a).

Jász-Nagykun-Szolnok megyében Szolnokon és Törökszentmiklóson működik hajléktalan szálló.

A tetvesség felderítésére irányuló vizsgálatot és a tetves személyek kezelését szociális munkás, illetve szociális segítő végzettséggel rendelkező dolgozók végzik heti rendszerességgel.

2021. évben ruhatetvesség, fejtetvesség, illetve lapostetvesség nem fordult elő egyik szállón sem.

Szúnyog

2021. évben ismét engedélyezték a légi-kémiai szúnyoggyérítést is a biológiai módszer mellett. Szúnyoggyérítéssel kapcsolatos lakossági panaszbejelentés nem érkezett.

Rühatka

A járási népegészségügyi osztályok a rüheség elleni védekezést ellenőrizték hajléktalanszállókon és szociális otthonokban.

Az ellenőrzött szociális otthonok harmadában fordult elő az ellátottak között rühatka fertőzés. Megállapításra került, hogy az egységek tisztában vannak a szükséges teendőkkel (időben felismerték a fertőzést, megfelelően végezték a fertőtlenítést), így a fertőzések nem oltóttek járványos mértéket.

Rágcsálók

A járási hivatalokhoz rágcsálók elszaporodása miatt 2021. évben 46 bejelentés érkezett, melyből 19 bizonyult megalapozottnak, 16 magántulajdonú ingatlanhoz, 3 közterülethez kötődött.

Több lakossági bejelentés kapcsán tapasztalható, hogy a bejelentő továbbra sincs tisztában jogszabályi kötelezettségével. A hatóságtól várja el az egészségügyi kártevő elleni védekezés elvégzését (irtószervászárlás, kihelyezés), társasház esetén a működtetővel a kapcsolatfelvételt.

6. Egészségfelmérés, az egészségtudatosság, egészségfejlesztés

6.1. Magyarországi egészségfelmérés

A 2019. évi Európai lakossági egészségfelmérés eredményei alapján 2019-ben a magyar lakosság 48%-a számolt be arról, hogy van krónikus, legalább 6 hónapja fennálló, vagy vélhetőleg a későbbiekben legalább ugyanennyi ideig tartó betegsége. A nők közül többen küzdenek ilyen betegséggel (51%), mint a férfiak közül (44%). A krónikus betegek aránya az életkorral párhuzamosan emelkedik: a 15-17 évesek egyötödének, a 65 évesek és annál idősebbek 77%-ának volt krónikus, hosszantartó egészségi problémája. A krónikus betegek aránya a 15-17 évesek kivételével mindegyik korcsoportban a nők körében magasabb volt, mint a férfiaknál.

6.2. Egészségtudatosság

A 2019. évi felmérés alapján szinte minden magyar (98%) úgy gondolja, hogy az egészségünkért mi magunk is tehetünk valamit.

Egészségi állapotunkat életmódunk is befolyásolhatja. Általában a rendszeres testmozgással, vitaminban és ásványi anyagokban gazdag, egészségtudatos táplálkozással, valamint az egészségkárosító szokások (dohányzás, alkoholfogyasztás) mellőzésével egészségesebb életet élhetünk.

Azok, akik véleményük szerint jobb egészségnek örvendenek, inkább érzik azt, hogy képesek tenni az egészségükért, mint azok, akiknek rossz az egészségi állapotuk. A saját egészségi állapotukat legalább jónak tartók egyharmada szerint nagyon sokat, közel 60%-uk szerint sokat tehetnek az egészségükért.

6.3. Egészségfejlesztési Beavatkozási Index (EFBI)

Az egészségfejlesztési tevékenység az a folyamat, amely módot ad mind az egyének, mind a közösségek részére egészségük fokozottabb kézben tartására és tökéletesítésére.

Az egészségfejlesztési szakemberek a lakosság egészségi állapotának és befolyásoló tényezőinek elemzése során problémákat azonosítanak, majd a prioritások mentén egészségcélakat állapítanak meg, melyek egészségfejlesztési beavatkozások (programok) alapját képezik.

A lakosságot jellemző egészségi állapotbeli mutatók az EU15-átlagtól való elmaradás mellett, jelentős területi egyenlőtlenségeket mutatnak, melyet ez a tájékoztató is alátámaszt. Az egyenlőtlenségek feltérképezése elengedhetetlen a helyi igényekhez igazodó és költséghatékony egészségfejlesztési tevékenység megvalósításához.

A releváns nemzetközi és hazai szakirodalom mára alátámasztotta, hogy egy népességcsoport egészségi állapotát egyetlen indikátorral jellemezni a legkritikábil esetben lehetséges, ilyenkor inkább a komplex, több mutatót felhasználó megközelítésre van szükség. E megközelítés során a népegészségügyi szükségletek alapján (az azonosított, körülhatárolt lakosságcsoportok esetében) határozható meg az egészségfejlesztés célcsoportja.

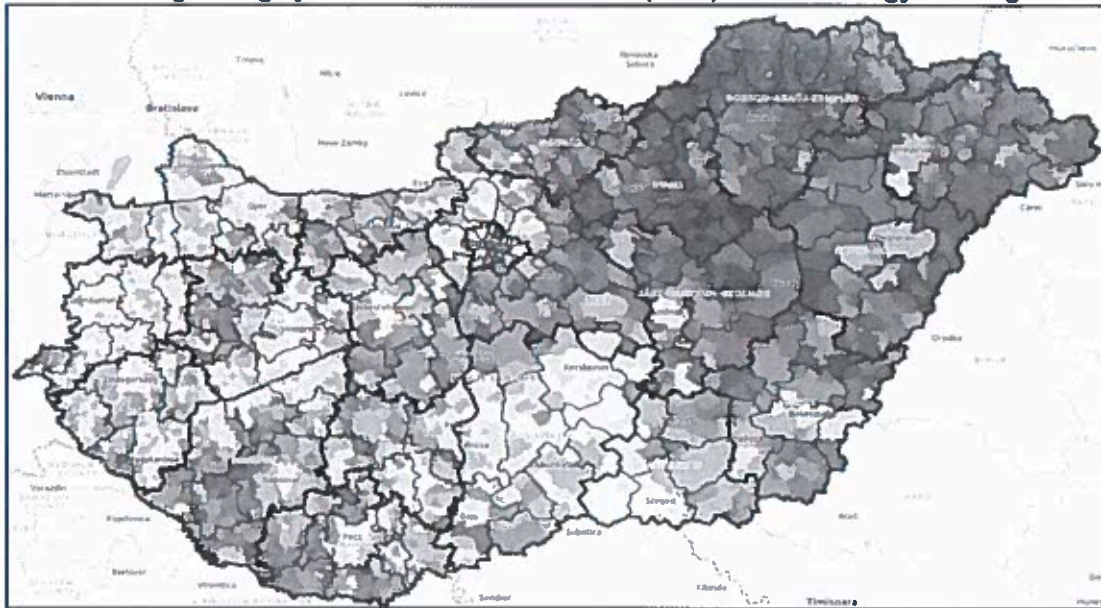
A NEKIR működtetői az Egészségfejlesztési Beavatkozási Index összeállításával egy olyan, többelemű (kompozit) indikátor összeállítását végezték el, mely megfelel az alábbi szempontoknak:

- nagy népegészségügyi jelentőségű betegségekhez köthető mutatók területi egyenlőtlenségeit vizsgálja,
- egységes, előre definiált egészségfejlesztési beavatkozás áll rendelkezésünkre, melyek a kiválasztott indikátorral jellemzett népegészségügyi probléma esetében hatékony beavatkozást tesz lehetővé, költséghatékony és minden egészségfejlesztő által elérhető,
- az előbbi két feltétel együttes teljesülése esetén nagy egészséghaszon lehetőségét jelentő területek beazonosítását teszi lehetővé.¹⁶

A térkép értelmezését segíti, hogy az ábrázolásra használt barnás színű skála erőssége mutatja a beavatkozás várható hatékonyságát (számadatokban a legvilágosabb 1 – legsötétebb 9 számnak feleltethető meg). Az egészségfejlesztési beavatkozás esetén nagyobb szám (sötétebb szín) esetén nagyobb egészségnyereség érhető el az adott területen, így az egészségfejlesztési beavatkozások célterületeiként a helyi szakembereknek és döntéshozóknak elsőként ezeket kellene választani. Az EFBI alakulását a 45. ábra szemlélteti.

¹⁶ Forrás: NEKIR-NNK Módszertani összefoglaló 2020.

45. ábra Egészségfejlesztési beavatkozási index (EFBI) alakulása Magyarországon

Forrás: NEKIR-NNK, 2021.

Jász-Nagykun-Szolnok megyében egészségfejlesztési beavatkozással a legkisebb egészségnyereség (3) Szolnok, Kunszentmárton, Martfű, míg a legnagyobb (8) Kunhegyes, Kenderes, Tiszaroff, Újszász, Zagyvarékas, Nagyiván, Rákócziújfalu települések tekintetében érhető el.

6.4. Egészségfejlesztés a megyei, járási szinteken

Az egészségfejlesztés állami, megyei és járási szinten ellátandó népegészségügyi feladat. Az egészségfejlesztés célja elősegíteni az egészségkulturális szint emelésével, az életmód formálásával az egészség kialakítását, megtartását, a betegségek megelőzését, a betegek egészségi állapotának mielőbbi helyreállítását. A legfontosabb az elsődleges (primer) prevenció, vagyis az egészséget veszélyeztető kockázati tényezők elhárítására irányuló egészségnevelési tevékenység.

Kiemelten foglalkozunk a lakosság egészségi állapotának folyamatos figyelemmel kísérésével, döntéshozók számára javaslatokat adunk a szükséges preventív intézkedések meghozatalára. A cél, hogy minden eszközzel segítsük a helyi közösség egészségtudatos magatartásának kialakítását.

Az egészségfejlesztés módszerei, eszközei:

- Előadások tartása, szakmai segítségnyújtás egészségnevelési órák/alkalmak megtartásához.
- Rendezvények szervezése, illetve azok szervezéséhez szakmai támogatás nyújtása.
- A népegészségügyi és egyéb szűrések népszerűsítése, a szűréseken történő részvétel fokozása, az önvizsgálat népszerűsítése.
- Mérések, szűrővizsgálatok végzése, életmód tanácsadás.
- Egészségfejlesztési témájú szakmai kiadványok, szóróanyagok készítése és átadása.
- Együttműködés és folyamatos kapcsolattartás a társszervekkel, civil szervezetekkel, sajtóval.

Az egészségfejlesztés tevékenységi területei:

- az egyéni képességek fejlesztése,
- a közösségi cselekvések erősítése,
- az egészséget támogató környezet kialakítása és fenntartása,
- az egészséget támogató szakmapolitikai irányelvek megfogalmazása és az egészségügyi ellátórendszer megelőzés-központú áthangolása.

Egészségfejlesztés keretén belül az eseményeink célcsoportja a megyében élő lakosság, ezen belül is kiemelten a gyerekek, a középkorú, illetve a veszélyeztetett korosztály.

A legfontosabbak és leghatékonyabbak az iskolai egészségfejlesztési programok, mert a gyermekek és fiatalok testi és lelki egészségi állapota, egészségműveltsége, egészségmagatartása és attitűdjei alapvetően meghatározzák a jövőbeli társadalom egészségmutatóit.

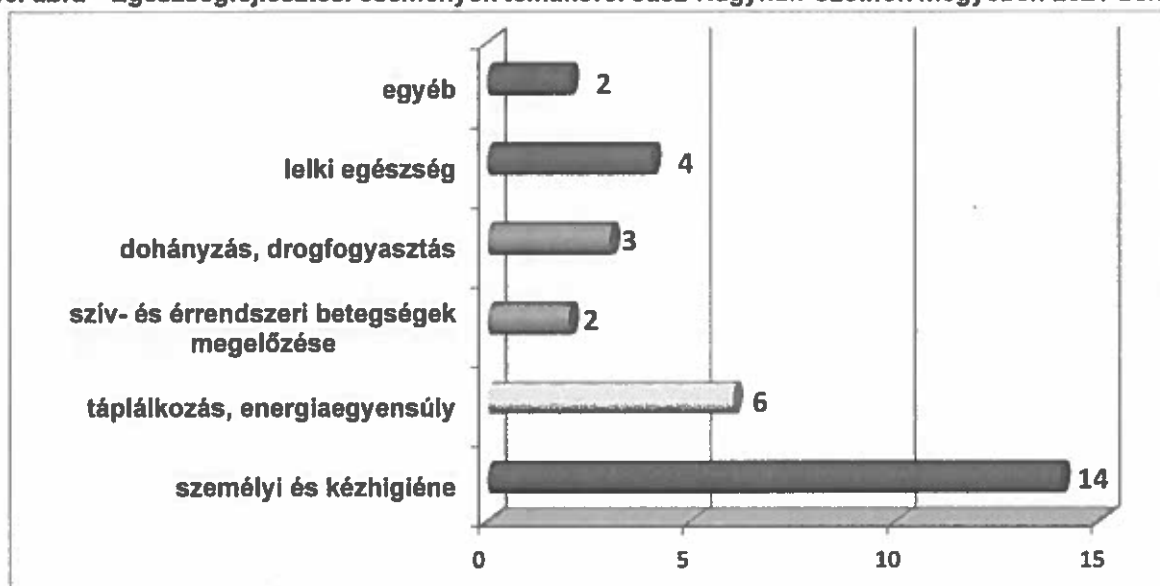
Az egészségmegőrzésben fontos szerepet játszó legfőbb színterek a nevelési-oktatási intézmények, a munkahelyek, a települések voltak.

A pandémia miatt 2021-ben lényegesen kevesebb esemény került megrendezésre, a munkánk nagy részét a járványügyi feladatellátás tette ki (hatósági feladatok, oltás szervezés, lakosság tájékoztatása). Feladatunk volt a településeken és az egyes szervezeteknél folyó pályázatok segítése is.

Az év során a megyében 31 eseményen összesen 3527 fő vett részt, legtöbb felkérést, meghívást a Főosztály kapott. Több alkalommal az Egészségfejlesztési Irodákkal (EFI) közös programokat szerveztünk, vagy hozzájuk kapcsolódtunk. A prevencióra tettük a hangsúlyt, fő cél az egészség értékékként történő elfogadtatása, az egészséges életmód népszerűsítése volt.

2021-ben kiemelt témakör a személyi és kézhigiéne, táplálkozás - energiaegyensúly, a lelki egészség volt, a részletes adatokat a 46. ábra szemlélteti:

46. ábra Egészségfejlesztési események témakörei Jász-Nagykun-Szolnok megyében 2021-ben

Adatforrás: JNSZMKH NFO

A Kábítószerügyi Egyeztető Fórum (KEF) munkájában is aktívak voltunk, ahol a szenvedélybetegség megelőzése a cél. Ez évben a pandémia miatt kevesebb lehetőség volt szakmai konzultációra.

Az Újvárosi Fejlesztési Iroda Koordináció munkacsoport (Szolnok) megbeszélésein vettünk részt. Az Újvárosban élő, hátrányos helyzetű és a roma lakosság körében az egészséges életmód népszerűsítése zajlott több alkalommal szervezett programjaikon. A tanodában, illetve klub foglalkozás keretében voltunk jelen, a városrészben lakók integrációja mellett szűrések, tanácsadás és játékos formában feladványok is színesítették a programokat. Ezzel a hátrányos helyzetű vagy speciális igényű csoportok egészségfejlesztése is megvalósulhatott.

Az év folyamán népszerűsítettük a kézhigiénés interaktív internetes programot, amelynek célja a gyermekek egészségének megóvása - ezen belül a megfelelő személyi higiéné megismertetése, a fertőző betegségek megelőzése -, mely jól illeszkedik a nevelési-oktatási intézmények céljaihoz, elvárásaihoz, valamint játékosan a gyermekeket az egészséges életmódra neveli.

Ennek keretében több ízben (nevelési-oktatási intézményekben, kormányhivatali nyári táborban) interaktív előadást tartottunk, ahol ezek a témák is szerepeltek, bemutatóval, játékokkal, kísérletekkel tettük érdekesebbé a programot.

Felkérésre egyéb színtéren előadást, szűréseket végeztünk (iskolai, települési és családi egészségnapokon, rendezvényeken), valamint több alkalommal tanácsadást is tartottunk.

Együttműködésben előadásokkal, mérésekkel, tanácsadással segítettük a munkahelyi helyszíneken civil szervezetek által meghirdetett (Vakok JNSZM Egyesülete, Kapocs Alapítvány, Újvárosi Fejlesztési Iroda) programokat.

Szükség van a lakosság egészséggel kapcsolatos ismereteinek bővítésére, az egyéni felelősség hangsúlyozására, az egészséges magatartásra, az egészséget veszélyeztető ártalmak és megbetegedések megelőzésére irányuló tevékenységekre.

Ugyanakkor az egészségkultúra megváltoztatásához elengedhetetlen a lakosság és az egészséget befolyásoló társadalmi kulcsszereplők egészségközpontú szemléletének kialakítása. Nemzetközi tapasztalatok igazolják, hogy a lakosság egészségmagatartásának pozitív irányú megváltozása csakis valamennyi szektor szereplőinek egy irányba mutató, összehangolt viselkedése nyomán várható.

Az is tudjuk, hogy az egészségmagatartás megváltoztatása komplex feladatának országos, térségi és helyi szinten való megvalósításához szükségszerűnek látszik, hogy a népegészségügy még inkább vezető szerepet vállaljon a lakosság egészségének javítását célzó interszektoriális együttműködésben. Ennek érdekében megyénkben a kormányhivatal népegészségügyi feladatkörében az állami, egyházi, civil szervezetekkel együttműködve kíván tenni a lakosság egészségi állapotának javítása érdekében.

8. Környezeti tényezők

A lakosság egészségi állapotát és életkilátásait jelentős mértékben befolyásoló tényező az embert körülvevő környezet. E tekintetben kedvező eredmények várhatók azoktól az elindított programoktól, melyek környezetkímélő eszközökkel segítik elő a gazdasági versenyképesség fejlődését. A környezettudatos technológiák és termékfejlesztések hatására mérséklődő környezetterhelés várhatóan az egészségi kockázatok csökkenését is eredményezni fogja.

Az emberre ható környezeti tényezőkkel foglalkozó diszciplína az orvostudomány részét képező közegészségügy, mely több, az egyes környezeti elemekkel külön-külön foglalkozó szakterületből tevődik össze: település- és környezet-egészségügy, kémiai biztonság, élelmezés- és táplálkozás-egészségügy, gyermek- és ifjúság-egészségügy, valamint a nemdohányzók védelmével kapcsolatos teendőket is e tevékenységi körbe soroljuk.

E szakterület vonatkozásában jellemző a közegészségügyi biztonság fenntartása szempontjából fontos beruházások (ivóvízminőség-javító programok, hulladékgazdálkodási közszolgáltatási engedélyezések, településrendezési tervek, kiemelt jelentőségű beruházások, építészeti engedélyezések stb.) megvalósításával kapcsolatos hatósági, szakhatósági eljárások tekintélyes számú előfordulása.

A közegészségügy valamennyi szakterületének 2021. évi hatósági tevékenységét alapvetően az új koronavírus okozta COVID-19 fertőző betegség következtében kialakult világjárvány határozta meg.

A vizsgált időszakban megyénk közegészségügyi helyzete a pandémia ellenére is stabil volt, az ivóvíz fogyasztásával és a fürdővizek használatával összefüggésbe hozható csoportos, tömeges megbetegedések, illetve a kémiai biztonsággal kapcsolatos rendkívüli események nem fordultak elő.

A felsorolt szakterületeken említést érdemlő hatósági feladataink az alábbiak:

8.1. Környezet- és település-egészségügyi szakterület

8.1.1. Vízhigiéne: ivóvíz

A lakosság egészségi állapotát a vízhiigiéne szempontjából elsősorban az ivóvíz minősége befolyásolja. Az ivóvízben található mikrobiológiai és kémiai paraméterek rövid vagy hosszú távon hatással vannak az ember egészségére, ezért fontos, hogy a napi 2-3 liter szükséglet biztosítása megfelelő összetételű vízből történjen.

Jász-Nagykun-Szolnok megyében 2021. évben 69 közüzemű vízellátó rendszer üzemelt. A megye vízellátó rendszerei 92 településen/településrészen közel 370 ezer lakos ivóvízellátását biztosították. A közüzemű vízművek üzemeltetői 2021. évben továbbra is a Víz- és Csatornaművek Koncessziós Zrt. Solnok, a Bácsvíz Zrt., a Tiszamenti Regionális Vízművek Zrt. és a Heves Megyei Vízmű Zrt. voltak.

Településeink döntő többsége 100%-os víziközmű ellátottsággal rendelkezik.

Besenyszög közigazgatási területéhez tartozó Szóró-, Doba-, Fokorú- és Palotás-pusztai közműves vízszolgáltatása továbbra sem megoldott, ezért Besenyszög településről lajtos kocsival heti két alkalommal szállítanak ki ivóvizet.

A vízminőség alakulása megyénkben

Az előző évek gyakorlatának megfelelően 2021. évben is valamennyi közüzemi ivóvíz-szolgáltató az ivóvíz minőségi követelményeiről és az ellenőrzés rendjéről szóló 201/2001. (X. 25.) Korm. rendelet előírásainak megfelelően hatóságunkkal egyeztetett vizsgálati program szerint az önellenőrző ivóvíz vizsgálatokat akkreditált laboratóriummal elvégeztette, az eredményeket negyedévente továbbította részünkre.

A korábbi évekhez hasonlóan valamennyi településen előre meghatározott ütemterv szerint a szolgáltatott ivóvíz hatósági ellenőrzése is megtörtént akkreditált hatósági mintavevő közreműködésével.

Mind az üzemeltetői, mind a hatósági adatok gyűjtése, rendszerezése elektronikus úton történt a „Humán Vízhasználatok Környezet-egészségügyi Szakrendszere” (HUMVI) országos adatbázisában.

Az önellenőrző vízvizsgálati ütemtervek végrehajtását folyamatosan figyelemmel követtük. Az Üzemeltetők a kifogásolt vizsgálati eredménnyel kapcsolatos jelentési kötelezettségüknek maradéktalanul eleget tettek. A rendelkezésünkre álló önellenőrző és hatósági adatok alapján a szolgáltatott ivóvíz minőségével kapcsolatos hatósági intézkedések kifogásolt bakteriológiai, kémiai és biológiai paraméterek miatt váltak szükségessé (1. táblázat).

A vízminőségi problémák részben technológiai, részben pedig hálózati, úgynevezett másodlagos eredetűnek tekinthetők.

A vízminőségi problémák okaként említhető, hogy

- a megyénkben üzemelő ivóvíz hálózatok jelentős része több évtizede készült, a vezetékrendszer (azbesztcement) elöregedett azokon a településeken is, ahol viszonylag korszerűnek tekinthető a vízműtelep,
- az új ivóvízkezelő technológiával rendelkező vízművek kapacitása több helyen jelentősen alultervezett, emiatt nem elegendő sem a nyári időszakban jelentkező fokozott vízigény kielégítésére, sem az emellett rendszeresen, valamint a kifogásoltság esetén soron kívül végzendő szűrő- és hálózati mosatásokhoz,
- a nem adekvát üzemeltetői intézkedések végrehajtása.

1. táblázat Az ivóvízminőség felügyeleti jogkörben végzett hatósági tevékenység mutatói Jász-Nagykun-Szolnok megyében 2021. évben

Szakmai ellenőrzések	Hatósági intézkedések	Engedélyezési eljárások	Szakhatósági eljárások	Hatósági vízvizsgálat	
				mintaszám	vizsgált paraméter-szám
101	156	166	109	95	4754

Adatforrás: JNSZMKH NFO

Az ivóvíz minőséggel kapcsolatban felmerülő problémák megoldása érdekében minden esetben haladéktalanul intézkedtünk, ezáltal ivóvíz okozta járványügyi esemény nem alakult ki.

Az év során folyamatosan végzett hatósági ellenőrzések alkalmával súlyos közegészségügyi hiányosságot nem észleltünk, a kisebb szabálytalanságokat az üzemeltetők adott határidőn belül megszüntették.

Kiemelt ivóvíz-minőségi problémák kezelése (arzén, bór, fluorid)

Arzén

Határérték feletti arzén tartalom miatt Tiszagyenda és Kenderes településen történt határozati intézkedés. A kontroll mintavétel eredmények megfelelőek lettek, így átmeneti vízellátás elrendelésére nem került sor.

Tiszagyenda esetében a kifogásolt eredmények oka az volt, hogy a termelő kútban megemelkedett az arzén tartalom, ezért a telepített technológia nem tudta megfelelően kezelni a vizet. A vízmű telepen a probléma megoldására új kutat fúrtak, melynek vize az alapállapot vizsgálat szerint a jelenleg üzemelő kútnál sokkal jobb parametrikus, és határértéket mutat.

Kifogásolt összetevők közül: vas: ≈1300 µg/l helyett az új kút 400 µg /l-t, mangán: 98 µg /l helyett 82 µg /l-t, ammónium: 2,1 mg/l helyett 1,27 mg/l-t, arzén: 79 µg helyett 6,9 µg mennyiséget tartalmaz.

Fenti eredmények alapján az új kúttal a jelenleg alkalmazott technológia képes lesz a jogszabály által előírt vízminőséget biztosítani.

Tiszasüly-Szénási major településrészen 2013. évben arzén vonatkozásában elrendelt átmeneti ivóvízellátási kötelezettség 2021. évben is fennállt. Az érintett lakosság vízellátását a Tanyagondnokság végzi. A vizet a lakosok saját edényeiben szállítja ki, mely a tisasülyi közműves ivóvízhálózatról történik.

Két üzemi vízmű által szolgáltatott magas arzén tartalmú ivóvíz lakossági fogyasztása miatt átmeneti vízellátás elrendelésére került sor Kisújszállás Máriaalaka településrészen, valamint Tiszaszőlős-Bánó tanyán. A települési önkormányzatok 1,5 l-es szénsavmentes ásványvizet biztosítanak az érintettek részére.

Bór

Kisújszállás Máriaalaka településrészen - külterületen lévő - egy üzemi vízmű által szolgáltatott magas bór tartalmú ivóvíz lakossági fogyasztása miatt átmeneti vízellátás elrendelésére került sor korábban. A települési önkormányzatok 1,5 l-es szénsavmentes ásványvizet biztosítanak az érintettek részére.

Fluorid

A szolgáltatott ivóvízben mért határérték feletti fluorid tartalom tekintettel a megvalósult ivóvízminőség-javító beruházásokra 2021. évben nem volt.

Határérték feletti nitrit paraméter miatt elrendelt átmeneti vízellátás

A kémiai paraméterek közül a nitrit jelenléte a vízművet elhagyó és a hálózati vízben nem természetes eredetű szennyeződés, hanem a szűrés során keletkezik, illetve a hálózatban lejátszódó biokémiai folyamatok eredménye. Jelenléte másodlagos szennyeződésként értékelhető, ami elsősorban a nem megfelelő üzemeléssel és műszaki, higiénés hiányosságokkal mutat szoros összefüggést. A nem kívánatos másodlagos szennyeződés megelőzése, a határérték feletti nitrit előfordulás okainak feltárása és a megelőzést szolgáló vízbiztonságot javító intézkedési terv kidolgozása minden esetben az ivóvíz szolgáltató szervezet feladata.

Határérték feletti vízvizsgálati eredmény esetén az üzemeltetőt határozatlan kötelezzük a szükséges intézkedések megtételére (pl. hálózaton jelentkező nitrit esetében azonnali átmeneti vízellátás biztosítása a rizikócsoportba tartozó 1 év alatti csecsemők és várandós anyák részére, a vízkezelő technológia felülvizsgálata, a hálózat mosatása és fertőtlenítése, kontrollminta levétele). Az elvégzett beavatkozásoknak köszönhetően az ismételt mintavételezések eredményei a legtöbb esetben megfelelőnek bizonyulnak.

Megyénkben 2021. évben 1 esetben került sor határérték feletti nitrit koncentráció miatt átmeneti vízellátás elrendelésére. Tiszasüly-Szénási major közfelfolyóján vett hatósági vízminta eredménye lett nitrit miatt nem ivóvíz minőségűnek minősítve. A népegészségügyi osztály soron kívül rendelt el vízosztást a területen élő várandósoknak és az egy évnél fiatalabb csecsemőknek. A területi védőnő tájékoztatása alapján az adott időszakban (2021.11.10 - 2021.11.15.) nem tartózkodott az érintett településen érintett személy, ezért vízosztásra nem került sor.

Megyénkben a szolgáltatók és a hatóság által megtett intézkedéseknek köszönhetően methaemoglobinaemia (ún. „kékkór”), vagy más ivóvízzel kapcsolatba hozható megbetegedés az előző évekhez hasonlóan nem fordult elő.

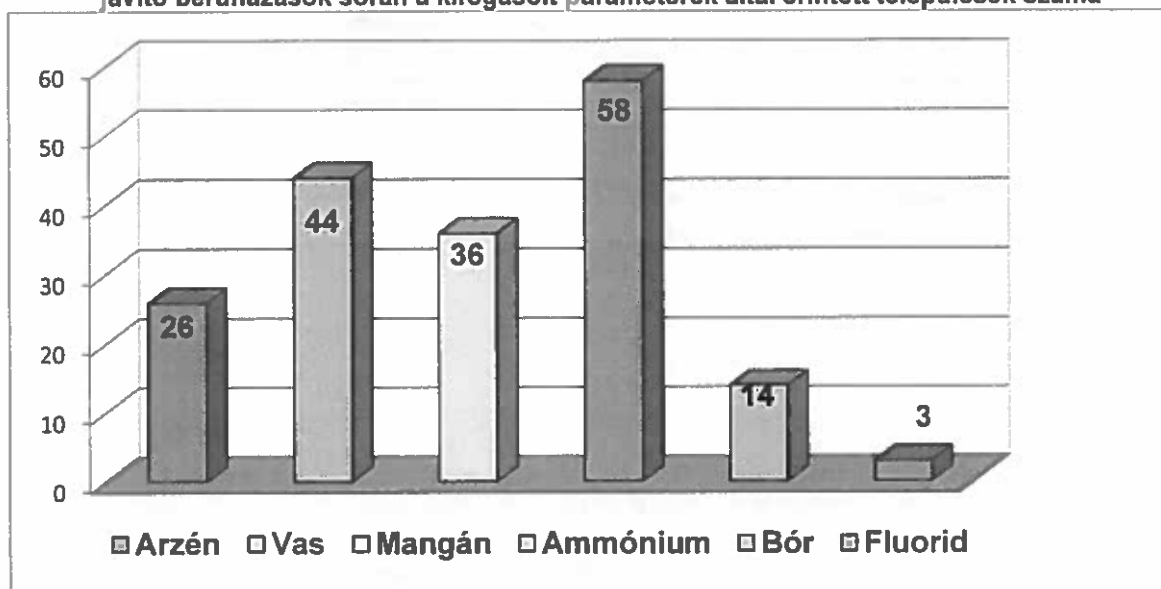
A fogyasztói bejelentések száma, jellege és a tett intézkedések alakulása

2021. évben illetékességi területünkön ivóvízzel kapcsolatos lakossági bejelentés 3 esetben történt. A fogyasztók a szolgáltatott ivóvíz organoleptikus tulajdonságaival (zavaros, barnás színű, bűzös, kellemetlen szagú) kapcsolatosan tettek észrevételt. Az információk birtokában az érintett szolgáltatóval soron kívül felvettük a kapcsolatot a probléma mihamarabbi megszüntetése érdekében. Az üzemeltetők a lakosság megelégedettsége, valamint a megfelelő minőségű ivóvíz biztosítása érdekében a szükséges intézkedéseket megtették, arról a hatóságot tájékoztatták.

Közmű, illetve technológiai fejlesztési célú beruházások

Megyénk területén 2015. évtől összesen 60 települést/településrészt érintően 15 ivóvízminőség-javító beruházás valósult meg, melyek az arzén, vas, mangán, ammónium, bór, fluorid vízminőségi paraméterek csökkentésére irányultak. A megvalósult ivóvízminőség-javító beruházásokban résztvevő, kifogásolt paraméterek által érintett települések számának alakulását a 47. ábra szemlélteti.

47. ábra Jász-Nagykun-Szolnok megyében 2015 évtől 2021. év végéig megvalósult ivóvízminőség-javító beruházások során a kifogásolt paraméterek által érintett települések száma

Adatforrás: JNSZMKH NFO

A kiépített valamennyi vízkezelési technológia rendelkezik az OTH (NNK jogelődje) engedélyével, melyek alkalmazásának célja általában az ivóvíz vas-, mangán, ammónium és arzénmentesítése, illetve egyes esetekben a bór-tartalom határérték alá csökkentése hígítással.

Jász-Nagykun-Szolnok megyében megvalósításra váró ivóvízminőség-javító projekteket a 2. táblázat tartalmazza.

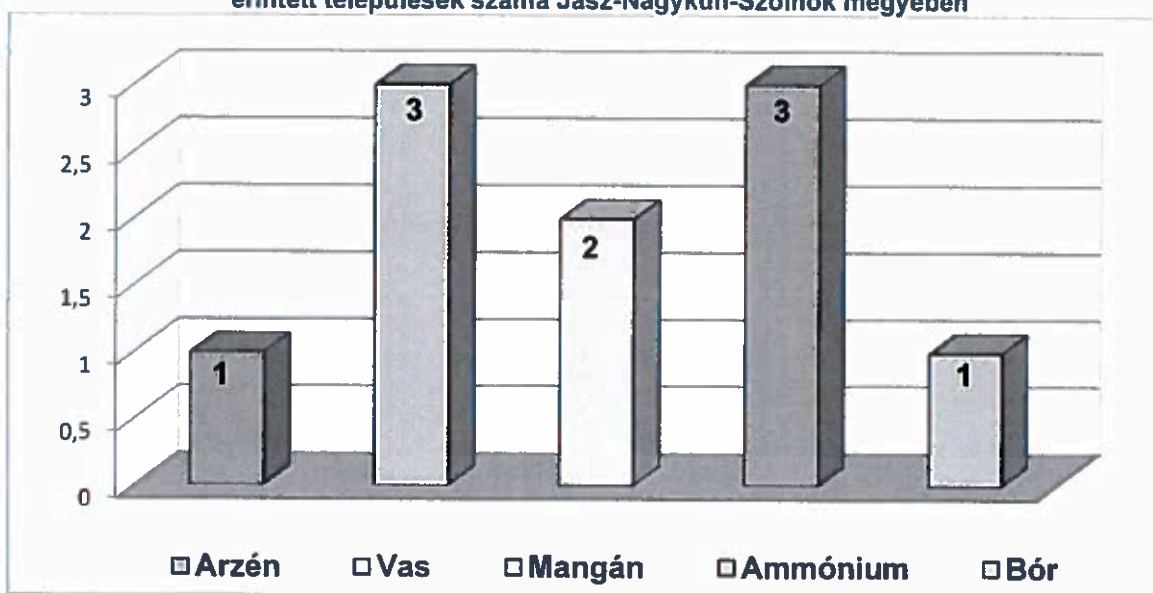
2. táblázat Megvalósításra váró ivóvízminőség-javító projektek Jász-Nagykun-Szolnok megyében

Projekt megnevezése	Érintett település
Jászszentandrás ivóvízminőség-javító projekt	Jászszentandrás
Kengyel ivóvízminőség-javító projekt	Kengyel
Közép- és Kelet-Magyarországi ivóvízminőség-javító program 1. (KKMO 1)	Tiszafüred, Tiszafüred-Kócsújfalu, Cibakháza*

*: A projekt Jász-Nagykun-Szolnok megyét érintő települései

A megvalósítandó beruházások a 48. ábra szerinti vízminőségi paraméterek csökkentésére irányulnak.

48. ábra Megvalósítandó ivóvízminőség-javító beruházások során a kifogásolt paraméterek által érintett települések száma Jász-Nagykun-Szolnok megyében

Adatforrás: JNSZMKH NFO

Az érintett településeknél az ivóvízminőség-javító beruházások 2021. évben még nem indultak el.

Ivóvíz szolgáltatást érintő rendkívüli események

Illetékességi területünkön 2021. évben ivóvizadókat érintő árvíz, belvíz nem volt.

2021. évben ivóvíz szolgáltatást érintő rendkívüli esemény nem fordult elő.

Az üzemeltetők, az önkormányzatok és a népegészségügyi hatóságok szoros együttműködésének köszönhetően ivóvíz eredetű megbetegedés nem alakult ki.

8.1.2. Vízhigéne: fürdővíz

A lakosság fürdőhasználata lehetséges egyrészt természetes fürdők (állóvizek, folyóvizek), másrészt medencés közfürdők (gyógyfürdők, strandfürdők, wellness részleggel működő szállodák) látogatásával, mely vízhasználatok egyaránt közegészségügyi kockázatot hordozhatnak magukban.

Medencés fürdők

A Magyarország egész területére kihirdetett veszélyhelyzet 2021. évben is érvényben volt. A veszélyhelyzet idején alkalmazandó védelmi intézkedések második üteméről szóló rendelet a közfürdőkre vonatkozó korlátozó intézkedéseket is tartalmazott, eszerint a rendeletben meghatározott kivétellel tilos volt a közfürdőnek a látogatása és e helyszíneken – az ott foglalkoztatottak kivételével – a tartózkodás.

A védelmi intézkedések lépcsőzetes feloldásával (harmadik fokozata 2021. május 1-jén lépett hatályba) a 2020. novemberében bezárt szabadidős létesítményeket – így a közfürdőket - védettségi igazolvánnyal újra lehetett látogatni.

Fenti okok miatt a szezon kezdetének időpontjáig a közfürdők újrainyítása sok esetben csak részlegesen, vagy nem történt meg.

A biztonságos fürdőüzemeltetés és fürdőlátogatás érdekében a szezon alatti ellenőrzés alkalmával a népegészségügyi munkatársak a Nemzeti Népegészségügyi Központ által kiadott „Útmutató a közfürdők üzemeltetéséről, higiénés feltételeiről és ellenőrzéséről a COVID-19 járvány miatti veszélyhelyzet időszakában” című szakmai anyagban foglalt betartását is vizsgálták, melynek eredményei alapján elmondható, hogy az üzemeltetők az abban meghatározott előírások nagy részét betartották.

Hatósági vízmintázással egybekötött helyszíni ellenőrzések a működő medencés közfürdők esetében megtörténtek, melynek során megállapítást nyert, hogy valamennyi a jogszabályi előírások és a járvány okán szigorúbb higiénés előírások szerint üzemelt.

Az üzemeltetők az ellenőrzések során együttműködőek voltak, az elrendelt kötelezettségeket végrehajtották, a hiányosságokat felszámolták.

2021. évben az üzemeltetői (önkontroll) és a hatósági fürdővíz-minták vizsgálati eredményeinek minősítési kategóriák szerinti megoszlását a 3. és a 4. táblázatok mutatják be.

3. táblázat Önkontroll fürdővíz-minták vizsgálati eredményeinek minősítési kategóriák szerinti megoszlása Jász-Nagykun-Szolnok megyében 2021. évben

Üzemeeltetett töltő-űrítő medencék száma	Töltő-űrítő medencék vizsgálatának száma	Töltő-űrítő medencék vizsgálatának minősítése						Üzemeeltetett visszaforgatásos medencék száma	Visszaforgatásos medencék vizsgálatának száma	Visszaforgatásos medencék vizsgálatának minősítése			
		megfelelő		tűrhető		kifogásolt				megfelelő		kifogásolt	
		db	%	db	%	db	%			db	%	db	%
78	312	234	75,0	70	22,4	8	2,6	128	419	410	97,9	9	2,1

Adatforrás: JNSZMKH NFO

4. táblázat Hatósági fürdővíz-minták vizsgálati eredményeinek minősítési kategóriák szerinti megoszlása Jász-Nagykun-Szolnok megyében 2021. évben

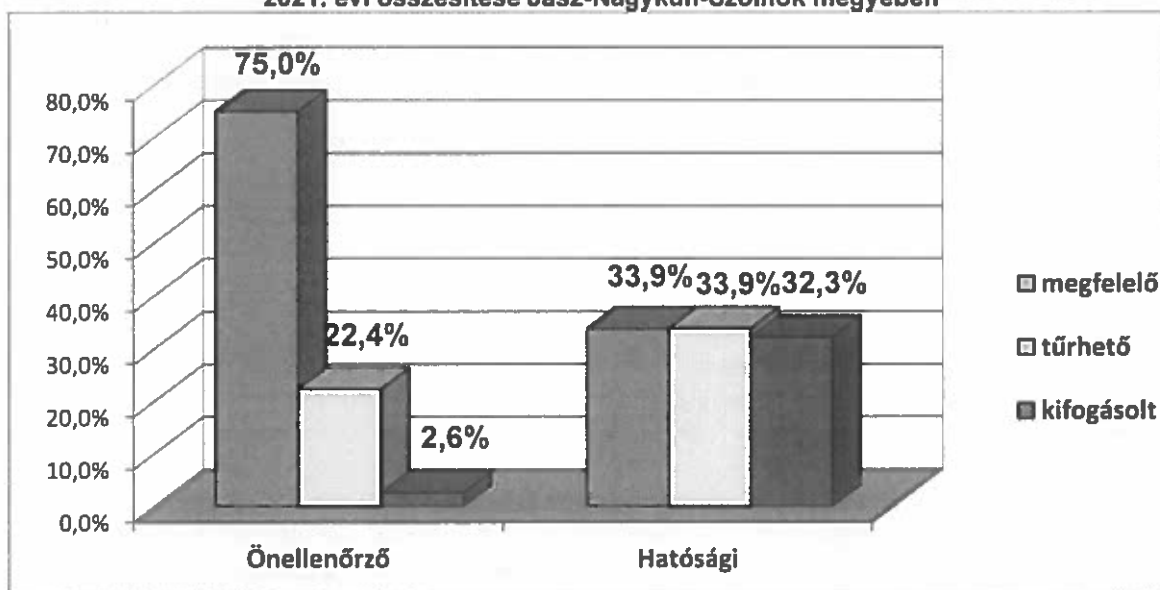
Üzemeeltetett töltő-űrítő medencék száma	Töltő-űrítő medencék vizsgálatának száma	Töltő-űrítő medencék vizsgálatának minősítése						Üzemeeltetett visszaforgatásos medencék száma	Visszaforgatásos medencék vizsgálatának száma	Visszaforgatásos medencék vizsgálatának minősítése			
		megfelelő		tűrhető		kifogásolt				megfelelő		kifogásolt	
		db	%	db	%	db	%			db	%	db	%
78	65	22	33,85	22	33,85	21	32,30	128	94	78	83,0	16	17,0

Adatforrás: JNSZMKH NFO

A megyei kormányhivatal évente legalább egyszer megvizsgál minden olyan zárt (fedett) közfürdőt, amelynek megengedett legnagyobb terhelése az 50 főt, nyitott (szabadtéri) közfürdő esetén a 100 főt meghaladja.

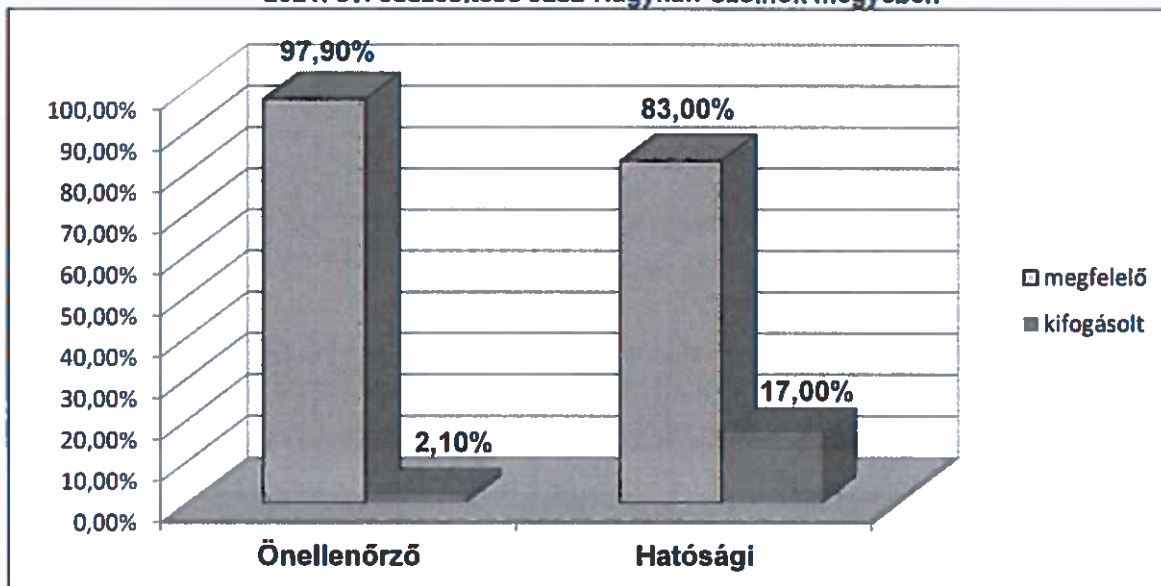
A korábbi évekhez hasonlóan a mikrobiológiai kifogások jellemzően a töltő-űrítő rendszerű medencéknél jelentkeztek. A hatósági vizsgálatok kifogásoltsága jelentősen nagyobb arányú volt, mint az önellenőrzői minták esetében, aminek feltehetően az lehetett az oka, hogy a hatósági mintavételezések minden esetben a jogszabályi előírásoknak megfelelően, a lehető legnagyobb terhelés idején történnek (49. és 50. ábra).

49. ábra Töltő-űrítő medencék bakteriológiai vizsgálati eredményeinek 2021. évi összesítése Jász-Nagykun-Szolnok megyében

Adatforrás: JNSZMKH NFO

50. ábra Visszaforgatásos medencék bakteriológiai vízvizsgálati eredményeinek 2021. évi összesítése Jász-Nagykun-Szolnok megyében

Adatforrás: JNSZMKH NFO

A vízforgató berendezéssel üzemelő medencék esetében a folyamatos fertőtlenítőszer-adagolás miatt a bakteriológiai kifogásoltság kevésbé jellemző.

2021. évben a vízforgatásos medencék vizének kémiai kifogásoltságai mind az önellenőrzői, mind a hatósági mintázások során a fertőtlenítőszer nem megfelelő adagolása következtében határérték feletti THM és pH értékek miatt jelentkeztek. A medencés fürdővizek szakmai felügyeletét ellátó járási népegészségügyi osztályok a víz minőségének helyreállítása érdekében a szükséges intézkedéseket valamennyi esetben haladéktalanul megtették és a megfelelő üzemeltetői beavatkozásoknak köszönhetően a kifogásolt paramétereket sikerült határérték alá csökkenteni. A fenti eredmények ismeretében megállapítható, hogy az üzemeltetőknek a vegyszeradagolás beállítására, a műszerek állapotának folyamatos kontrollálására nagyobb figyelmet kell, hogy fordítsanak.

A medencés fürdők üzemelése alatt rendkívüli esemény megyénk területén 2 esetben történt, melyek az alábbiak voltak:

1. A Jászszentandrás Strandfürdő termálmedencéjében egy idős férfi fürdőző vendég szívinfarktust kapott és a helyszínen elhalálozott. A rendőrségi vizsgálat során nem merült fel a fürdő felelőssége, természetes halálnak minősítették az esetet.
2. A karcagi Akácliget Gyógy- és Strandfürdőben szintén haláleset történt. Július hónapban egy kislány fulladt bele egy töltő-ürítő rendszerű medence gyógyvizébe, emiatt rendőrségi eljárás indult, mely 2022. évre is áthúzódott, jelenleg is folyamatban van.

Természetes fürdők

Illetékességi területünkön 4 db nyilvántartott természetes fürdőhely található, ebből 2021. évben 3 üzemelt (Abádszalók Tisza-tó Strand, Tiszafüred Szabadstrand, Szolnoki Szabadstrand), mivel Tiszapüspöki Községi Önkormányzat ebben a szezonban nem üzemeltette a fürdőhelyet.

A természetes fürdőhelyeken a fürdési szezon előtt és alatt az ütemezett önellenőrzői és hatósági vízvizsgálatok megtörténtek.

A szabad strandok üzemeltetése alatt intézkedést igénylő közegészségügyi szabálytalanság nem merült fel. A természetes fürdővizek minősítése 4 év fürdővíz vizsgálati eredményei alapján történik. A Szolnok tiszai szabadstrand 2019 évtől szerepel a Népegészségügyi Főosztály nyilvántartásában, így újonnan nyitott strandnak számít, ezért a minősítése még besorolás alatt van. Az Abádszalók szabadstrand, a Tiszafüred szabadstrand, a Tiszapüspöki strand (2021-ben nem üzemelt) természetes fürdővizek minősítése a vonatkozó jogszabály alapján hosszú évek óta kiváló.

2021. évi szezon alatt két esetben fordult elő vízvizsgálati jegyzőkönyvvel igazolt rövidtávú szennyezés az alábbiak szerint:

1. Abádszalók Tisza-tó Strand

Abádszalók Tisza-tó Strandon ütemterv alapján végzett üzemeltetői vízvizsgálat eredménye egy esetben kifogásolt lett. Az eredményt a vizsgálatot végző laboratórium az előírások szerint e-mailen megküldte az üzemeltetőnek. A kifogásolt eredményre az Üzemeltető csak az NFO megkeresése után kezdett el intézkedni. Az Üzemeltető tájékoztatása szerint a vízmintavétel időpontjában heves esőzés volt, amely alapján valószínűsíthető, hogy a vízminta kifogásoltságát ez idézte elő. Az elvégzett kontroll mintavétel vizsgálati eredménye szerint a fürdővíz már kiváló minősítésű lett.

A kifogásolt minta előtt vett hatósági, illetve az utána vett önellenőrzői vízminták eredményei mind kiváló minősítésűek lettek.

2. Szolnoki tiszai szabadstrand

A Szolnoki tiszai szabadstrandon vett üzemeltetői vízmintavétel vizsgálati eredménye egy alkalommal kifogásolt lett. Az eredményt a vizsgálatot végző laboratórium e-mailen megküldte az üzemeltetőnek, ezzel egyidejűleg az NFO-nak és az NNK-nak is. Ezt követően hatósági mintavételre, illetve az üzemeltető részéről egy ismételt mintavételre került sor. Mind a hatósági, mind a kifogásolt eredményt követően vett önellenőrző vízvizsgálatok eredménye szerint a természetes fürdővíz minősítése már kiváló volt. A laboratóriumi vizsgálatnál igazolt szennyezés oka egyértelműen nem volt megállapítható.

8.1.3. Levegőhigiéne - Aerobiológiai hálózat működése

A légszennyezés az egyik legfontosabb környezet-egészségügyi kockázati tényező, melynek csökkentésével jelentősen mérsékelhető a légzőszervi megbetegedések száma, különösen nagy probléma a parlagfű, mely rendkívül erősen allergizáló pollent termel.

A 2020. évben a MÁV Kórház és Rendelőintézet (Kórház), a Nemzeti Népegészségügyi Központ (NNK) és a Jász-Nagykun-Szolnok Megyei Kormányhivatal között létrejött szakmai együttműködési megállapodás alapján a pollen csapdát a Kórház üzemeltette 2021-ben a Szolnok, Verseggy út 5. sz. alatt. Az 5. és a 46. hét közötti időszakban heti gyakorisággal történt a pollengyűjtő dob felszállítása az NNK Közegészségügyi Laboratóriumi Főosztályának Környezetegészségügyi Laboratóriumi Osztályára mikroszkópos leolvasás és elemzés céljából. A pollenmonitorozás Szolnokon február 4-én indult és november 16-án ért véget. A monitorozás teljes idejének (268 nap) 2,6%-ában (7 nap) csapdahiba miatt nem állt rendelkezésre értékelhető napi adat.

A 2021. évben a főbb 20 allergén alapján számolt átlagos napi pollenkoncentráció értékek Szolnokon az országos átlag környékén ingadoztak, vagy bizonyos időszakokban meghaladták azt.

A tavaszi szezon a mogyoró (*Corylus*), az éger (*Alnus*), valamint a ciprus- és tiszafafélék (*Cupressaceae/Taxaceae*) pollenszórásával indult 2021-ben is. A mogyoró virágzása a monitorozás kezdete előtt már elindult, így azt nem regisztrálták, szezonja azonban így is erősebb volt az országos átlaghoz viszonyítva, hiszen az összpollenzszám és a mért legmagasabb napi koncentráció értéke is magasabb volt. Az éger pollenszezonja az országos átlagnál alacsonyabb volt, míg a ciprus- és tiszafafélék esetében a napi maximum az országos átlagnál jelentősen magasabb volt. A többi tavaszi allergén közül az országos átlaghoz képest erősebb terhelés jellemezte még a fűz (*Salix*), a nyár (*Populus*), a juhar (*Acer*), a szil (*Ulmus*), valamint a platán (*Platanus*) szezonját, a tölgy (*Quercus*) és a kőris (*Fraxinus*) pollenszórása az országos átlaghoz hasonló erősségű volt, míg a nyír (*Betula*) alacsonyabb.

Az átmeneti, kora nyári – nyári időszakban a fenyőfélék (*Pinaceae*) és a lórom (*Rumex*) szezonját az országos átlaghoz hasonló terhelés jellemezte, míg a hársé (*Tilia*) gyengébb, az útifű (*Plantago*) és a pázsítűféléké (*Poaceae*) pedig erősebb volt.

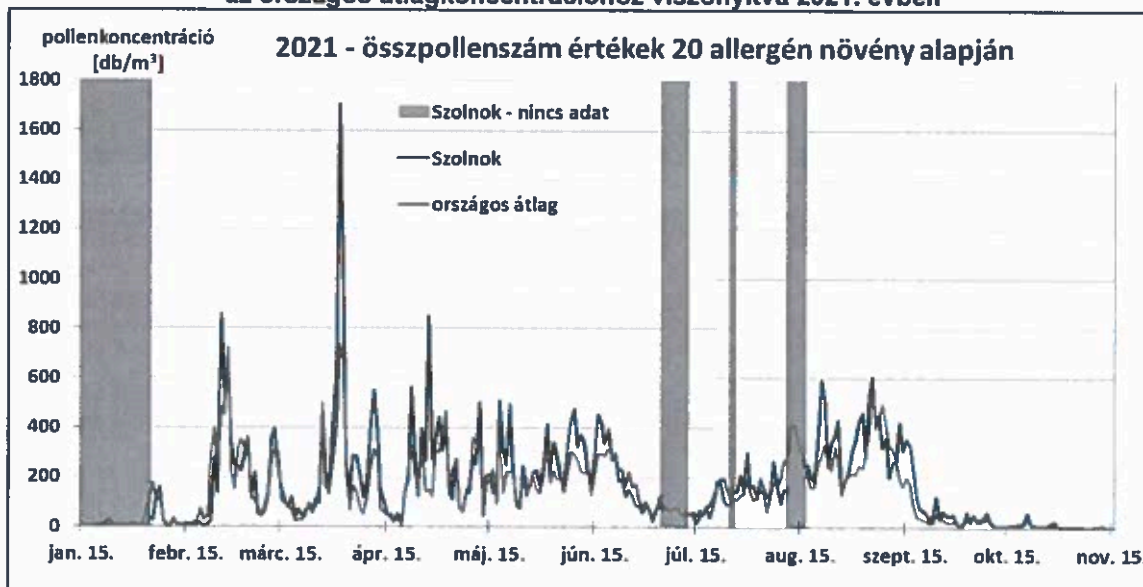
A júliusi és az augusztusi csapdahiba okozta adathiány jelentősen érintette a csalánfélék (*Urticaceae*), a libatopfélék (*Chenopodiaceae*), valamint az üröm (*Artemisia*) pollenszezonját. A csalánfélék esetében a csúcsidezokról nincs információ, így az összpollenzszám értéke is csak közelítő adat, míg az ürömnél és a libatopféléknél a napi maximum értéke csak valószínűsíthető, és az összpollenzszám is közelítő érték. (Meg kell jegyezni, hogy a libatopfélék esetében ezek a paraméterek még így is az országos átlagértékek felett vannak, így valószínűsíthető, hogy pollenszórásuk az átlaghoz viszonyítva erősebb volt.)

A parlagfű (*Ambrosia*) pollenszórásának elejét szintén érintette a csapdahiba, azonban nem olyan súlyos mértékben. Az első tüneteket okozó (10 db/m³ feletti) napi koncentráció értéket augusztus 6-án regisztrálták, az utolsót október 29-én. A mért legmagasabb napi koncentráció érték egybeesett az országos átlag

tetőzésével (szeptember 5.), értéke kicsit magasabb volt (527 db/m^3), továbbá az éves összpollenzszám érték is az országos átlagnál magasabb volt (9498 db/m^3). A magas pollenkoncentrációjú napok száma 47, melyből 30 napon nagyon magas volt a parlagfű pollenkoncentrációja.

Az 51. ábra mutatja be 2021. évben a napi pollenkoncentráció alakulását Szolnokon az országos átlagkoncentrációhoz viszonyítva.

51. ábra A napi pollenkoncentráció alakulása Szolnokon az országos átlagkoncentrációhoz viszonyítva 2021. évben

Adatforrás: NNK

8.1.4. Extrém hőmérsékleti helyzetek

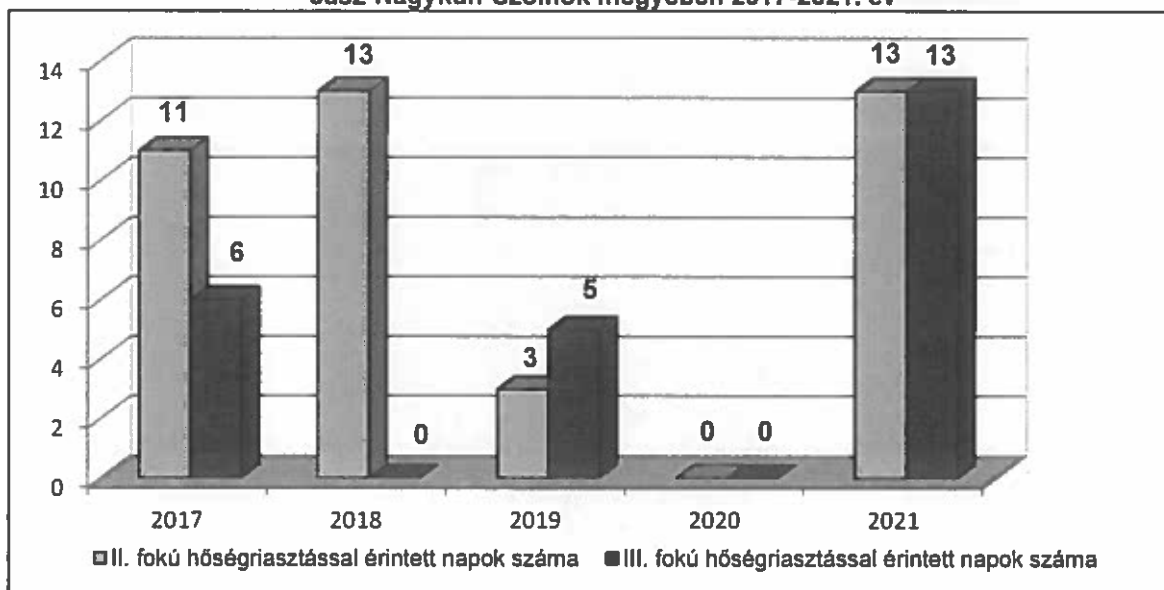
A klímaváltozás kedvezőtlen hatását nemzetközi kutatási eredmények igazolják.

A több napig tartó magas átlaghőmérséklet megterheli a szervezetet, fokozódik a rosszullétek száma. A klímaváltozás káros hatásaihoz való alkalmazkodás elősegítése érdekében fontos, hogy a szükséges intézkedések megtörténjenek már a hőség hullámok megérkezése előtt. A szezon előtti időszakban az NNK jogelődje által készített háttéranyagokat, lakossági tájékoztatókat megküldtük az érintett intézményekbe.

A kormányhivatal a hőségriasztás elrendeléséről szóló országos tisztifőorvos által foglaltakról a lehető legrövidebb időn belül tájékoztatja az egészségügyi szolgáltatókat annak érdekében, hogy a fokozott környezet-egészségügyi kockázattal kapcsolatban várhatóan megnövekvő betegellátási igényeknek eleget tudjanak tenni.

2021. évben a megye területét érintően az országos tisztifőorvos által II. és III. fokú hőségriasztás elrendelésére 4, illetve 3 alkalommal került sor. A hőségriasztás meghosszabbítása 2 esetben vált szükségessé. A 2017-2021. év közötti időszakban a II. és III. fokú hőségriasztással érintett napok számának évenkénti alakulását az 52. ábra szemlélteti.

52. ábra II. és III. fokú hőségriasztással érintett napok száma évenkénti bontásban Jász-Nagykun-Szolnok megyében 2017-2021. év

Adatforrás: JNSZMKH NFO

8.1.5. Nemdohányzók védelme

Népegészségügyi szempontból indokolt súlyos problémának tekinteni a dohányzást, hiszen az elkerülhető és korai halálozás háttérben meghúzódó legjelentősebb kockázati tényező. A dohányzás meghatározó szerepet játszik a szájüregi, nyelöcső-, gége-, tüdő-, hasnyálmirigy- és hólyagrák, a krónikus obstruktív tüdőbetegségek és más légzőszervi-, szív-, érrendszeri betegségek kialakulásában. 2012. január 1-től a korábbi tiltásokat kiterjesztő szabályozás lépett érvénybe a nemdohányzók védelmének érdekében. A módosított szabályozás dohányfüstmentessé nyilvánította a köz- és közösségi tereket: buszmegállókat, a gyalogosok által igénybe vett aluljárókat, gyermekjóléti intézményeket, egészségügyi intézményeket, a játszótereket, vendéglőket, bárakat és a munkahelyeket.

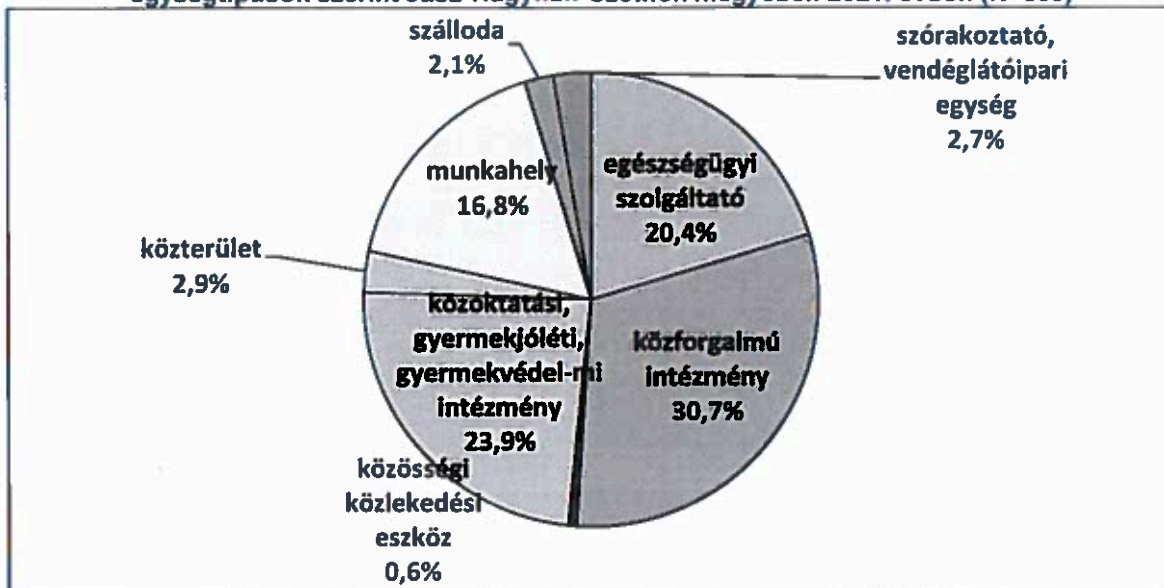
A nemdohányzók védelméről és a dohánytermékek fogyasztásának, forgalmazásának egyes szabályairól szóló 1999. évi XLII. törvény (továbbiakban: Nvt.) előírásai alapján 2021. év során 339 hatósági ellenőrzést végeztünk, a hatósági ellenőrzések száma jelentősen lecsökkent a pandémia miatt. Az ellenőrzések egészségügyi szolgáltatóknál, közforgalmú intézményekben, közösségi közlekedési eszközökön, közoktatási, gyermekjóléti, gyermekvédelmi intézményekben, közterületeken, munkahelyeken, szállodákban, szórakoztató- és vendéglátóipari egységekben történtek, melynek megoszlását az 5. táblázat és az 53. ábra mutatja be.

5. táblázat Nemdohányzók védelmében végzett ellenőrzések száma az ellenőrzött egység típusok szerinti megoszlásban Jász-Nagykun-Szolnok megyében 2021. évben

egészségügyi szolgáltató	közforgalmú intézmény	közösségi közlekedési eszköz	közoktatási, gyermekjóléti, gyermekvédelmi intézmény	közterület	munkahely	szálloda	szórakoztató, vendéglátóipari egység
69	104	2	81	10	57	7	9

Adatforrás: JNSZMKH NFO

53. ábra Nemdohányzók védelmében végzett ellenőrzések megoszlása az ellenőrzött egységtypusok szerint Jász-Nagykun-Szolnok megyében 2021. évben (N=339)

Adatforrás: JNSZMKH NFO

Az ellenőrzések során tapasztaltak minden esetben egy erre a célra létrehozott országos „Jegyzőkönyv kítő a Nemdohányzók védelméről szóló törvény betartásának ellenőrzéséről” megnevezésű nyilvántartó programban kerültek rögzítésre, melyben folyamatosan nyomon követhetőek az Nvt. előírásainak teljesülése érdekében végzett ellenőrzések és intézkedések.

2021. évben az Nvt.-ben foglalt előírások megsértése miatt természetes személyekkel szemben 7 alkalommal, összesen 140 000,- Ft összegben került sor egészségvédelmi bírság kiszabására.

8.2. Élelmezés- és táplálkozás-egészségügyi szakterület

Az oktatási intézményekben biztosított étkeztetés nagyon fontos területe a közétkeztetésnek, hiszen a gyermekek idejük jelentős részét az óvodákban, iskolában töltik, így egészségükre nagy hatással van, hogy milyen ételeket fogyasztanak ott. A helyes táplálkozás nem csupán a gyermekek megfelelő fejlődéséhez szükséges, de pozitív hatással van szellemi képességeikre is. Bizonyított, hogy a helytelen táplálkozás az iskolás gyermekeknél növeli a hiányzások számát és összefügg egyes magatartás-zavarokkal is. Ebben a korban alakulnak ki a felnőttkori szokások, ezért fontos, hogy támogassuk a megfelelő táplálkozási magatartás kialakulását, hiszen a betegségek 80%-a összefügg a táplálkozással.

A legnagyobb problémát a nem megfelelő mennyiségű zöldség, gyümölcs, tej, tejtermék és teljes kiőrlésű pékáru biztosítása jelenti. A korábbi felmérésekhez képest a kényelmi termékeket felhasználó közétkeztetők aránya csökkent, azonban az ételek sótartalma még mindig meghaladta a korcsoportos ajánlást. Gyakori, hogy az ételek energiatartalma pedig nem érte el az előírtakat.

A vizsgálatok eredményei sajnos azt mutatták, hogy már a gyermekek táplálkozásában is jelen vannak azok a kiemelt kockázati tényezők, amelyek felelősek a szív- és érrendszeri megbetegedések, a cukorbetegség, a magas vérnyomás, az elhízás és a daganatos betegségek kialakulásáért. Nem kétséges tehát, hogy milyen nagy szerepe is van a közétkeztetésnek az egészséges táplálkozás megvalósításában.

A közétkeztetésre vonatkozó táplálkozás- egészségügyi előírásokról szóló 37/2014. (IV. 30.) EMMI rendelet pontosan meghatározza a különböző korosztályú gyermekek számára szükséges energia- és tápanyagigényt, mely előírások betartásával a közétkeztetők biztosítani tudják a gyermekek számára a minőségében és mennyiségében is megfelelő táplálékot.

Az egészséget támogató táplálkozás-egészségügyi környezet javítása az oktatási intézményekben hosszú távú befektetést jelent, melynek pozitív hatásai a felnőtt korra is kihatnak.

8.2.1. Táplálkozás-egészségügyi vizsgálatok

A gyermek közétkeztetés keretében az óvodai és általános iskolai, valamint a középiskolai korosztály étkeztetésének vizsgálata kapcsán lefolytatott hatósági ellenőrzések száma a kialakult járványügyi helyzet miatt jelentősen lecsökkent, ezen egységekre vonatkozóan a kiemelt munkatervi feladatok keretében kizárólag a speciális gyermekotthonok közétkeztetésének szűrőpróbaszerű táplálkozás-egészségügyi vizsgálata került beütemezésre.

Megyei sajátosságok figyelembevételével a **speciális gyermekotthonok** hiányában az egésznapos ellátást nyújtó bentlakásos gyermekotthonok közétkeztetésének szűrőpróbaszerű táplálkozás-egészségügyi laboratóriumi vizsgálata a megyénk illetékességi területén működő Jász-Nagykun-Szolnok Megyei Fogyatékosok Otthona „Gólyafészek Otthon” főzőkonyháján került végrehajtásra.

A hatósági ellenőrzés az egésznapos étkeztetés során biztosított ételek táplálkozás-egészségügyi vizsgálatára terjedt ki, tápanyagszámítással és hatósági mintavételezéssel egyidejűleg. A laboratóriumi vizsgálat az egésznapos étkezés során biztosított ételek fehérje, zsír, szénhidrát, energia és sótartalom, valamint tételes nettó tömeg meghatározására terjedt ki. A laboratóriumi vizsgálati jegyzőkönyv eredményei alapján az élelmiszer minta magas sótartalma miatt (14,7g/fő) kifogásolt minősítést kapott.

Az ellenőrzés alá vont közétkeztetési egységben a népegészségügyi feladatkörében eljáró járási hivatal munkatársai az egésznapos étkeztetés 10 élelmezési napjának tápanyagszámítását a NutriComp 5.0 program segítségével végezték el. Az étrend értékelés alapján felmerült szabálytalanságok, kifogásoltságok (az előállított ételek zsír energia %-a, és sótartalma meghaladta a rendeletben előírt értékeket, egyes élelmiszerek, élelmiszercsoportok 10 élelmezési napra előírt gyakoriságot nem érték el, pl. gabona alapú élelmiszer, teljes kiőrlésű gabona, tej, tej-termékek) megszüntetésére rendelkező határozat került kiadásra.

A Jász-Nagykun-Szolnok Megyei Kormányhivatal Gyámügyi és Igazságügyi Főosztályától érkezett hivatalos megkeresések kapcsán a bölcsődei korosztály részére biztosított 4-szeri étkezés táplálkozás-egészségügyi vizsgálatára került sor. Az étrendértékelés alapján intézkedést igénylő hiányosságok nem kerültek megállapításra.

A népegészségügyi feladatkörében eljáró járási hivatal munkatársai más szakterületi (gyermek-és ifjúság-egészségügy) munkatervi feladatok (óvodák közegészségügyi felmérése) végrehajtása kapcsán vizsgálták az óvodai főző- és tálalókonyhákban a közétkeztetésre vonatkozó táplálkozás-egészségügyi jogszabályi előírások érvényesülését. A vizsgálat alá vont közétkeztetési egységekben hiányosságot nem tapasztaltak, hatósági intézkedésre nem került sor.

Egy óvodai főzőkonyha tápanyagszámítással egybekötött hatósági ellenőrzésére lakossági bejelentés kapcsán került sor. Az elvégzett étrend értékelés során feltárt szabálytalanságok (pl. az előállított ételek só-, és energiatartalma meghaladta a rendeletben előírt értékeket; teljes kiőrlésű gabonaalapú élelmiszerek, zöldség, gyümölcs mennyisége az előírt mennyiségeket nem érte el; bő olajban sült ételek, száraztészta mennyisége túllépték az előírt gyakoriságot) megszüntetésére rendelkező határozat került kiadásra.

Megyénkben a járási népegészségügyi osztályok munkatársai összesen 6 középiskolai büfében 35 db forgalmazás alatt álló termék célzott hatósági ellenőrzését végezték el, melynek során 11 db élelmiszer (a vizsgált termékek 31%-a: cukros üdítő, előrecsomagolt cukrozott készítmények, sós snack) értékesítése esett kifogásoltság alá a határértéket meghaladó cukor-, illetve sótartalmuk miatt.

A kifogásolt egységekben feltárt szabálytalanságok megszüntetésére kötelező határozat kiadására került sor. Az utóellenőrzések során megállapítást nyert, hogy az üzemeltetők a kifogásolt termékek forgalmazását megszüntették. A hatósági ellenőrzések alkalmával 4 egységben a népegészségügyi termékadóról szóló törvényben meghatározott határérték közeli 2-2 db sós és cukrozott termék mintavételezésére került sor. A laboratóriumi vizsgálati jegyzőkönyvek eredményei alapján a termékminták megfelelő minősítést kaptak.

Megyénk illetékességi területén működő fekvőbeteg-ellátó intézményekben táplálkozás-egészségügyi vizsgálatra tárgyévben nem került sor.

Szociális intézményekben táplálkozás-egészségügyi vizsgálatok lefolytatására a Jász-Nagykun-Szolnok Megyei Kormányhivatal Gyámügyi és Igazságügyi Főosztályától érkezett hivatalos megkeresések kapcsán került sor. A személyes gondoskodást nyújtó szociális intézményekben végzett hatósági ellenőrzés elsősorban a diétás étkeztetés feltételeinek biztosítására, valamint az étkezések energiatartalmának vizsgálatára irányult. Intézkedést igénylő hiányosság nem került megállapításra.

8.2.2. Étrend-kiegészítők, különleges táplálkozási igényeket kielégítő élelmiszerek

2021. évben az étrend-kiegészítő készítmények közül az interneten, üzletben vagy fitness teremben forgalmazott zsírégető (fogyást elősegítő, vagy kifejezetten sportolóknak szánt) étrend-kiegészítő termékek célzott laboratóriumi vizsgálatokkal egybekötött hatósági ellenőrzésére került sor. A termékminta laboratóriumi vizsgálata megtörtént, a vizsgálati eredmény alapján az étrend-kiegészítő termékminta koffein tartalma megfelelő volt, szintetikus gyógyszerhatóanyagot nem tartalmazott.

Az OGYÉI nyilvántartásában szereplő jogerős határozattal kitiltott étrend-kiegészítők forgalmazását a vizsgálat alá vont kiskereskedelmi egységben a népegészségügyi feladatkörében eljáró járási hivatalok munkatársai nem tapasztalták, így hatósági intézkedés megtétele sem vált szükségessé.

Az OGYÉI által megküldött kifogásolt notifikációs igazolások kivizsgálásával kapcsolatosan az elmúlt évben egy megkeresés érkezett („CBD Életcseppek” megnevezésű, 23797/2020 notifikációs számú kifogásolt étrend-kiegészítő készítmény forgalmazása) melynek teljes körű kivizsgálása az illetékes népegészségügyi feladatkörében eljáró járási hivatal által megtörtént. A kivizsgálás eredményeként a kifogásolt étrend-kiegészítő készítmény kereskedelmi forgalmazását munkatársaink nem tapasztalták, azonban az emberi egészség és a fogyasztók érdekeinek magas szintű védelmének biztosítása érdekében az érintett készítmény forgalomba hozatalának megtiltása határozat formájában megtörtént.

2021. évben különleges táplálkozási célú élelmiszerek hatósági ellenőrzésére megyénk illetékességi területén nem került sor.

8.2.3. Kozmetikumok

Illetékességi területünkön 2021. évben 1 db nyilvántartott **kozmetikai gyártóhely** működött, melynek munkaterv szerinti közegészségügyi ellenőrzéssel egybekötött hatósági mintavételezése megtörtént. Az ellenőrzés során közegészségügyi hiányosság nem merült fel, hatósági intézkedésre nem került sor.

A **forgalomban lévő kozmetikai termékek** laboratóriumi vizsgálatával egybekötött címke ellenőrzésére 16 kiskereskedelmi egységben került sor. A szűrőpróbaszerűen megvizsgált termékből 35 megfelelő, 2 pedig kifogásolt minősítést kapott. Egy kiskereskedelmi egységben az ellenőrzés során megállapítást nyert, hogy 2 kozmetikum felhasználhatósági, minőség-megőrzési ideje több éve lejárt, ezért az eljáró járási hivatal határozatban kötelezte a forgalmazót a kifogásolt termékek forgalomból történő kivonására, valamint 30.000,- Ft egészségügyi bírság megfizetésére.

A hatósági ellenőrzések alkalmával megmintázott kozmetikai készítmény (babatörölő kendő) laboratóriumi vizsgálatának eredményei megfelelőek voltak, hatósági intézkedésre nem került sor. Az ellenőrzés alá vont termékek regisztrációja a CPNP rendszerben megtörtént, feliratozásuk a jogszabálynak megfelelő volt, tiltott összetevőt nem tartalmaztak.

Tárgyévben a Jász-Nagykun-Szolnok Megyei Kormányhivatal illetékességi területén működő népegészségügyi feladatkörében eljáró járási hivatalokhoz kozmetikumokat érintő RASFF és RAPEX riasztással kapcsolatos megkeresés nem érkezett.

8.2.4. Élelmiszer eredetű megbetegedések

2021. évben előfordult esemény(ek)számszerű adatait a 6. táblázat tartalmazza.

6. táblázat Élelmiszer eredetű megbetegedések Jász-Nagykun-Szolnok megyében 2021. évben

Év	Esetek száma			Összes eset	Betegek száma	
	Egyedi	Csoportos	Tömeges		Összesen	Kórházban ápol
2021.	0	1	0	1	22	2

Adatforrás: JNSZMKH NFO

Élelmiszer eredetű megbetegedés kivizsgálásának eredménye:

Az elmúlt évben megyénkben egy élelmiszer eredetű, Salmonella okozta megbetegedés került bejelentésre, mely a vendéglátásban fordult elő.

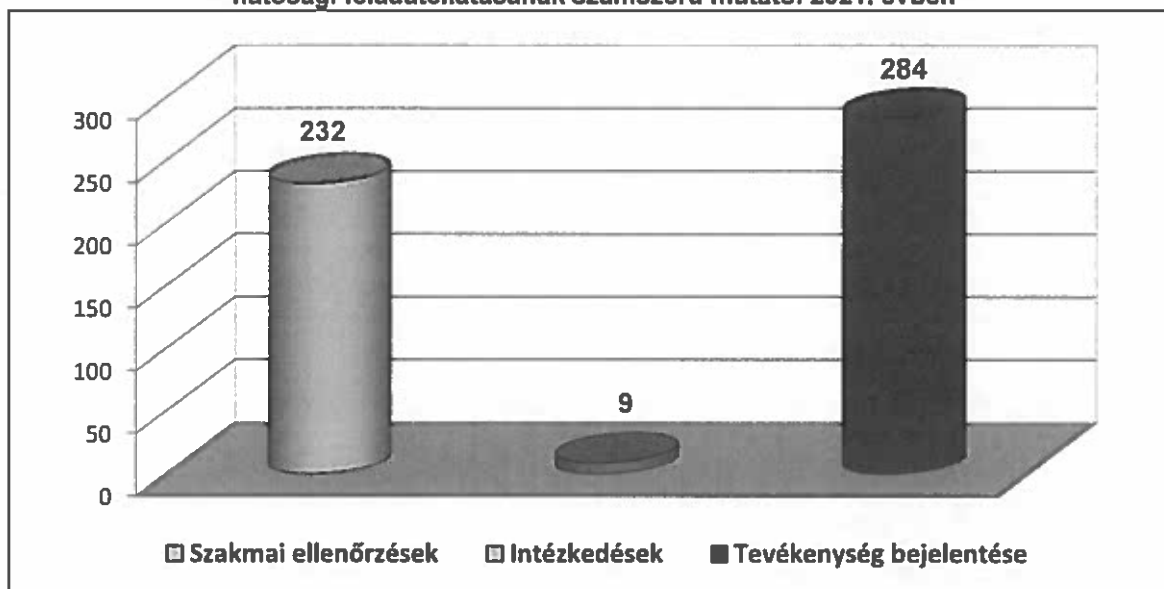
Az élelmiszer eredetű megbetegedés élelmiszer-biztonsági kivizsgálását teljes körűen a Jász-Nagykun-Szolnok Megyei Kormányhivatal Agrárügyi Főosztály Élelmiszerlánc-biztonsági és Állategészségügyi Osztály szakemberei végezték.

8.3. Kémiai biztonság

A kémiai biztonság a veszélyes anyagok és veszélyes keverékek káros hatásainak megfelelő módon történő azonosítása, megelőzése, csökkentése, elhárítása, valamint ismertetése. A kémiai anyagok körülvesznek minket a mindennapokban, az ipar újabb és újabb vegyületeket fejleszt ki, melyek helytelen használata mérgező esetekhez, sérülésekhez vezethet, egészségkárosodást okozhat. Célunk a kockázat elkerülése, csökkentése.

2021. évben illetékességi területünk kémiai biztonsági helyzete stabil volt, rendkívüli esemény nem fordult elő. Az év során a szakterület hatósági feladatellátásának számszerű mutatóit az 54. ábra mutatja be.

54. ábra Jász-Nagykun-Szolnok Megyei Kormányhivatal kémiai biztonsági hatósági feladatellátásának számszerű mutatói 2021. évben

Adatforrás: JNSZMKH NFO

A kémiai biztonsági ellenőrzések a veszélyes anyagot, illetve keveréket gyártókra, importálókra, továbbfelhasználókra, forgalmazókra és felhasználókra terjedtek ki. Munkánk során továbbra is nagy hangsúlyt kapott a tájékoztató tevékenység az ellenőrzések és piacfelügyeleti tevékenység kapcsán. Megfigyelhető volt, hogy az egyes piaci szereplők is fontosnak tartják a kémiai biztonsági előírások betartását, azonban a folyamatosan gyarapodó, változó előírások egyre nagyobb terhet rónak rájuk.

A veszélyes anyagok és keverékek kereskedelmének mintavétellel egybekötött ellenőrzése során a laboratóriumi vizsgálati eredménye 1 esetben határérték feletti adalékanyag tartalmat igazolt, mely miatt intézkedés vált szükségessé a kifogásolt termékek kereskedelmi forgalomból történő kivonása érdekében.

2021. évben a népegészségügyi hatósághoz a fogyasztók védelmére létrejött, nem élelmiszer jellegű veszélyes termékek európai gyors riasztási rendszerén érkezett RAPEX riasztási dokumentumban foglalt termékek kiskereskedelmi üzletekben történő forgalmazásának szűrőpróbaszerű ellenőrzését folyamatosan végeztük. A riasztásban szereplő kifogásolt termék (jellemzően kínai származású ékszerek, bőrárúk) forgalmazását egyetlen esetben sem tapasztaltuk, így intézkedés sem vált szükségessé.

8.4. Gyermek- és ifjúság-egészségügyi szakterület

A kialakult járványügyi helyzet miatt a szakterületen dolgozó munkatársak az előző évhez hasonlóan 2021. évben is (hétköznap, hétvégén, túlmunkában) részt vettek a koronavírus járvánnyal kapcsolatos többletfeladatok ellátásában.

A 2020. évi kiemelt munkatervi feladat folytatásaként „Óvodák közegészségügyi felmérése” történt 2021. évben is. A felmérések a Nemzeti Népegészségügyi Központ által kidolgozott egységes felmérőlap szempontjai szerint történtek.

Tárgyévben a szakterületi munka, a munkatervi feladat (óvodák közegészségügyi felmérése helyszíni vizsgálattal), más hatóságoktól érkezett, szakterületet érintő megkeresések, valamint a bejelentett nyári gyermek-, és ifjúsági táborokhoz kapcsolódó hatósági feladatok teljesítésére került sor.

Bölcsődék:

Ezen egység típusra jellemzően elmondható, hogy a korábbi években megvalósult fejlesztéseknek köszönhetően a bölcsődék közegészségügyi körülményei tovább javultak.

A járványhelyzet kialakulását megelőzően az engedélyező hatóság felkérésére néhány egységben közös hatósági ellenőrzésekre került sor, melynek alkalmával munkatársaink a közegészségügyi, a kémiai biztonsági, a dietetikai és a táplálkozás-egészségügyi feltételek meglétét, valamint a dohányzásra vonatkozó jogszabályi előírások betartását ellenőrizték. Az ellenőrzések során közegészségügyi hiányosságot munkatársaink nem tapasztaltak, hatósági intézkedésre nem került sor.

Egy vidéki bölcsőde tálalókonyháján önellenőrzés keretében végzett ivóvíz vizsgálatának eredménye alapján az ólomtartalom meghaladta a jogszabály által előírt határértéket. A kifogásoltóság megszüntetésére a szükséges hatósági intézkedések megtörténtek. Rendelkező határozatban megtiltottuk a vezetékes ivóvíz ivási célra való felhasználását az intézményben. Előírtuk az érintettek részére az ivóvíz minőségű víz biztosítását, az ivóvízhálózat műszaki felülvizsgálatát, javítását és mosatását, valamint az ivóvíz ólom vizsgálatának akkreditált laboratóriummal történő elvégztetését. A fenntartó a határozatban előírtakat teljesítette, az ismétlődő vízminta laboratóriumi vizsgálati eredménye megfelelő lett. Az ivóvíz ismételt fogyaszthatóságáról szintén határozatban rendelkezünk.

Az építési engedélyezési eljárásokban (tervbírálat, használatbavétel) a népegészségügyi feladatkörben eljáró járási hivatalok szakhatóságként működtek közre.

Megyeinkben a mini bölcsődék száma továbbra sem jelentős. Ezen egység típus tervezése, létesítése elsősorban kisebb vidéki településekre jellemző.

Családi bölcsőde: Ezen egységek tekintetében hatósági ellenőrzésre nem került sor.

Napközbeni gyermekfelügyelet: 2021. évben az illetékességi területünkön működő egységek száma 1-gyel nőtt, hatósági ellenőrzésre nem került sor.

Gyermekotthon, gyermekek átmeneti otthonai: Illetékességi területünkön tárgyévben ezen egységek ellenőrzése nem történt.

Óvodák:

Az elmúlt évekhez hasonlóan a felújítási, korszerűsítési munkálatok 2021. évben is tovább folytatódtak, ezáltal egyre több óvodai intézményről mondható el, hogy korszerű, az életkori sajátosságoknak megfelelő felszereltségű. A korszerűsítési munkálatok keretében több intézményben sor kerülhetett a fűtés-, elektromos- és vízhálózat teljes cseréjére, az épület akadálymentesítésére, valamint a csoportszobák, szociális helyiségek bővítésére, felújítására is.

Kiemelt munkatervi feladatként szerepelt az óvodák közegészségügyi felmérése egységes szempontrendszer alapján. A járási hivatalok munkatársai jogszabályban rögzített népegészségügyi feladatkörükben eljárva hatósági helyszíni ellenőrzést végeztek, melynek keretében kitöltésre kerültek az NNK által kidolgozott, az óvodák épületeinek felmérésére vonatkozó egységes felmérőlapok.

Általános és középiskolák:

Tárgyévben a település-egészségügy szakterület által egy esetben az ivóvíz magas ólomtartalma miatt történt hatósági ellenőrzés. Egy általános iskola esetében a megfelelő higiénés kézmosáshoz szükséges kevert, hideg-meleg folyóvíz biztosításának hiánya miatt az előző évben kiadott határozatban előírt intézkedések megtételének utóellenőrzésére 2021. évben került sor. Az ellenőrzés során hiányosságot és szabálytalanságot nem tapasztaltunk.

Az oktatási-nevelési intézményekben évek óta visszatérő problémát jelent a népegészségügyi hatóság határozataiban előírt teljesítési határidők betartása, mivel a teljesítés olyan pénzügyi fedezetet igényel, amit sok esetben csak sikeres pályázati forrásból tudnak megoldani. A már korábban kiadott rendelkező határozatok tekintetében több esetben is sor került határidő módosításra.

Kollégiumok, felsőoktatási intézmények: 2021. évben ezen egységtípusnál hatósági ellenőrzésre nem került sor.

Lakásotthonok:

Az engedélyező hatóság felkérésére az érintett egységekben közös hatósági ellenőrzésekre került sor, melynek alkalmával munkatársaink a közegészségügyi, a kémiai biztonsági, a dietetikai és a táplálkozás-egészségügyi feltételek meglétét, valamint a dohányzásra vonatkozó jogszabályi előírások betartását ellenőrizték. Az ellenőrzések során közegészségügyi hiányosságot egy intézmény vizes blokkjaiban tapasztaltak (mennyezeti beázások nyomai, rozsdás csövezetékek, tisztasági meszelés hiánya), melynek megszüntetésére rendelkező határozat kiadására került sor. Az előírtak végrehajtását utóellenőrzés keretében vizsgáljuk.

Táborok:

Megyénk illetékességi területén összesen 99 db nyári ifjúsági gyermektábor átfogó közegészségügyi ellenőrzésre került sor. Az új koronavírus okozta járvány terjedésének megakadályozása érdekében a táborok hatósági ellenőrzése alkalmával - az elmúlt évhez hasonlóan - tárgyévben is különös figyelmet fordítottunk a járványügyi megelőző intézkedések betartásának fokozott ellenőrzésére, az NNK által kiadott táboroztatás során betartandó járványügyi megelőző szabályokról szóló útmutatóban előírtak alapján.

Az illetékességi területünkről több olyan új táboroztató (szervezet, magánszemély, egyéni vállalkozó) jelentett be gyermektáboroztatást, aki korábban ilyen jellegű tevékenységet nem végzett. Különösen sok érdeklődő ügyfél volt május és június hónapokban, amikor is a járványügyi helyzet bizonytalansága miatt kevés információ állt rendelkezésre az ifjúsági táborok megszervezhetőségéről, ill. annak részletszabályozásairól. A szervezők számára igyekeztünk részletes tájékoztatást adni az ifjúsági táborok üzemeltetésének előírásairól, gyakorlati tanácsokkal kiegészítve.

Az ellenőrzések tapasztalatai alapján elmondható, hogy valamennyi táborszervező együttműködő volt, a fennálló járványügyi helyzetben a higiénés rendszabályok betartására fokozott hangsúlyt helyeztek, igyekeztek a táboroztatás során betartandó járványügyi megelőző előírásoknak eleget tenni (kiemelt figyelemmel gondoskodtak a távolságtartási szabályok betartására, az egészségügyi nyilatkozatok meglétére, a fertőtlenítőszeres folyamatos biztosítására) a táborozó gyermekek egészségének megőrzése érdekében.

Játszóterek:

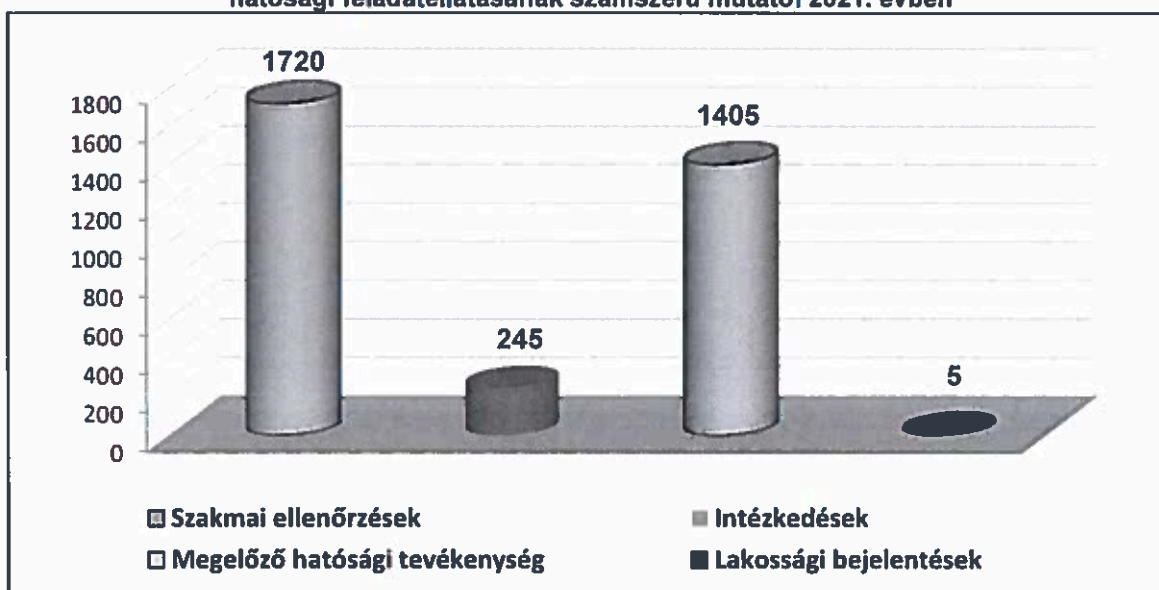
A nyilvántartott közterületi játszóterek ellenőrzésre egyéb feladatokhoz (táboroztatás) kapcsolódóan, a nemdohányzók védelméről szóló törvény ellenőrzése céljából történt, közegészségügyi hiányosságot nem tapasztaltunk.

8.5. Hatósági aktivitás a szakterületen

2021. évben valamennyi közegészségügyi szakterületet (település- és környezet-egészségügy, kémiai biztonság, élelmezés- és táplálkozás-egészségügy, gyermek- és ifjúság-egészségügy, nemdohányzók védelmével kapcsolatos teendők) tekintve, a nyilvántartott és a nem nyilvántartott egységekre vonatkoztatva a járási és megyei szinten elvégzett hatósági tevékenységek (szakmai ellenőrzések, intézkedések, megelőző hatósági tevékenység, lakossági bejelentések kivizsgálása) együttes száma magas, de jelentősen

elmarad az elmúlt évekhez képest a pandémia miatt, melyet az 55. ábra is jól mutat. Ennek is köszönhetően megyénkben az elmúlt évben a közegészségügyi biztonság stabil helyzete nem változott.

55. ábra Jász-Nagykun-Szolnok Megyei Kormányhivatal közegészségügyi hatósági feladatellátásának számszerű mutatói 2021. évben

Adatforrás: JNSZMKH NFO

9. Egészségügyi ellátás

Az **egészségügyi ellátás** a lakosság egészségi állapotát befolyásoló egyik meghatározó tényező, ezáltal az ország gazdasági fejlődésének is egyik döntő alkotóeleme.

Az egészségügyről szóló 1997. évi CLIV. törvény szerint az **egészségügyi ellátások rendszere** az eltérő egészségi állapotú egyének differenciált ellátását szolgáló, a munkamegosztás és a fokozatosság elvén alapuló intézményrendszerre épül, melyben az egyén egészségi állapotának összes jellemzője együttesen határozza meg a szükséges ellátási szintet.

A **progresszív ellátás elve** az egészségügyi ellátás valamennyi szintjén érvényesül, mely az egészségügyi ellátás egymásra épülő, feladatmegosztáson alapuló, kötelezően, piramisszerűen hierarchizált kapcsolatrendszerét és ennek szabályrendszerét jelenti, ahol minden betegnek az ellátási igényének megfelelő szinten hozzá kell jutnia a megfelelő ellátáshoz.

A progresszív betegellátás célja az ellátórendszer eltérő kompetenciájú hierarchizálása, melyben:

- Az ellátórendszer szereplői eltérő kompetenciával és eltérő elvárás-rendszerrel (minimumfeltételek) rendelkeznek.
- A legáltalánosabb (legalacsonyabb kompetenciájú) ellátó helyek találhatók a legnagyobb számban, és elhelyezkedésük lakosság közeli, melyek igénybevétele közvetlen, azaz nem kötött beutalóhoz (alapellátás).
- Az alacsony kompetenciájú ellátók a kompetenciájukat meghaladó eseteket továbbküldik az ellátórendszer specializált egységeihez, és ezek igénybevétele jellemzően már beutalóhoz kötött (járóbeteg- és fekvőbeteg szakellátás).
- Az ellátó-szintek specializációja fordítottan arányos a kompetenciával, azaz az egyre speciálisabb ellátásokat egyre kevesebb szolgáltató nyújtja.

Az egészségügyi ellátórendszer az alapellátás, a járóbeteg- és a fekvőbeteg szakellátás különböző progresszivitási szintű szakterületeinek működésével hivatott biztosítani a lakosság gyógyító-megelőző ellátását.

9.1. Alapellátás

Az alapellátás általános megfogalmazás szerint az a lakosság-közeli ellátási forma, amely az általánosan igénybe vett „alap” (és nem szak) ellátásokat biztosítja.

Az alapellátás hosszú távú, folyamatos, személyes kapcsolaton alapuló, a lakosság által nemre, korra és a betegség természetére tekintet nélkül, a lakos által

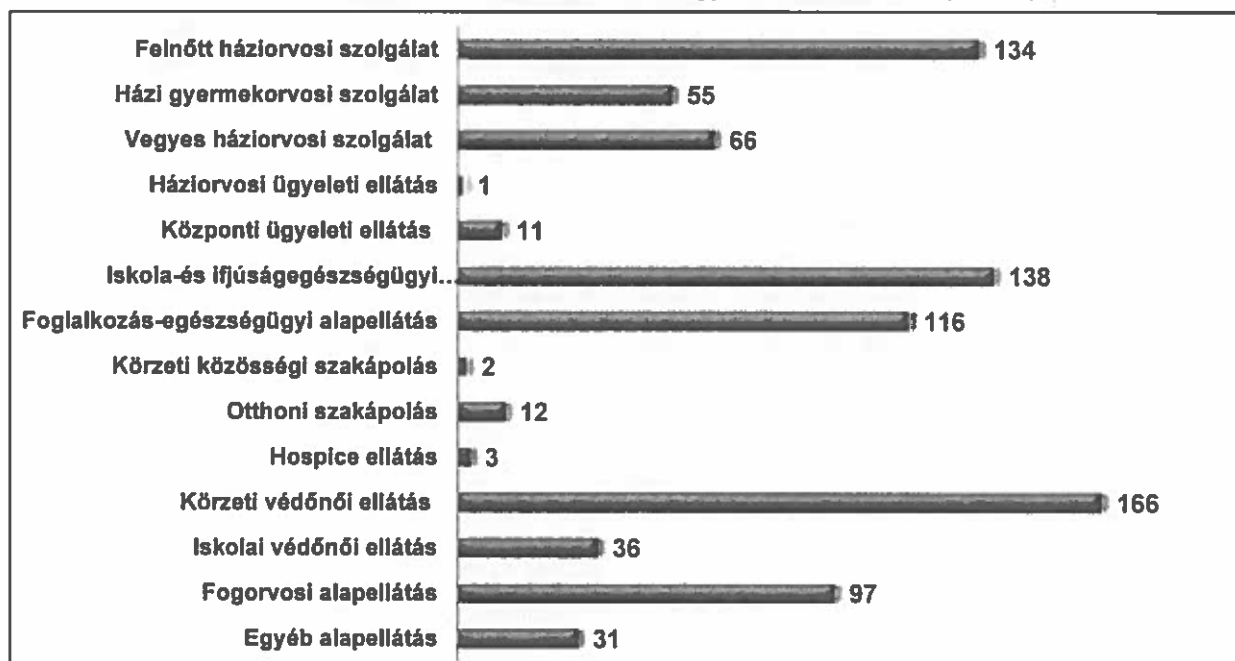
- közvetlenül,
- lakóhely-közelen (lehetőleg lakóhelyén),
- egyenlő eséllyel igénybe vehető,
- behatárolt szakmai kompetenciájú gyógyító ellátások,
- és egészségügyi szakszemélyzet által nyújtott prevenció, rehabilitációs és gondozó jellegű ellátások összessége.

Az egészségügyről szóló törvény szerint az alapellátást a helyi önkormányzatoknak kötelező feladatként az alábbi területeken kell biztosítani:

- háziiorvosi-,
- házi gyermekorvosi-,
- fogorvosi-,
- alapellátáshoz kapcsolódó ügyeleti-,
- védőnői- és iskola-egészségügyi ellátás.

2021. évben az alapellátást megyénkben 868 szolgálat biztosította, melyből 88,3% az egészségbiztosítási pénztár által finanszírozott szolgáltatást nyújtott. E szolgáltatók számának az ellátandó feladat szerinti megoszlását az 56. ábra mutatja be:

56. ábra Az alapellátás szerkezete az ellátandó feladat és az ellátást nyújtó szolgáltatók száma szerint Jász-Nagykun-Szolnok megyében 2021. évben (N=868)

Adatforrás: JNSZMKH NFO

Megoldásra váró problémák, alapellátás

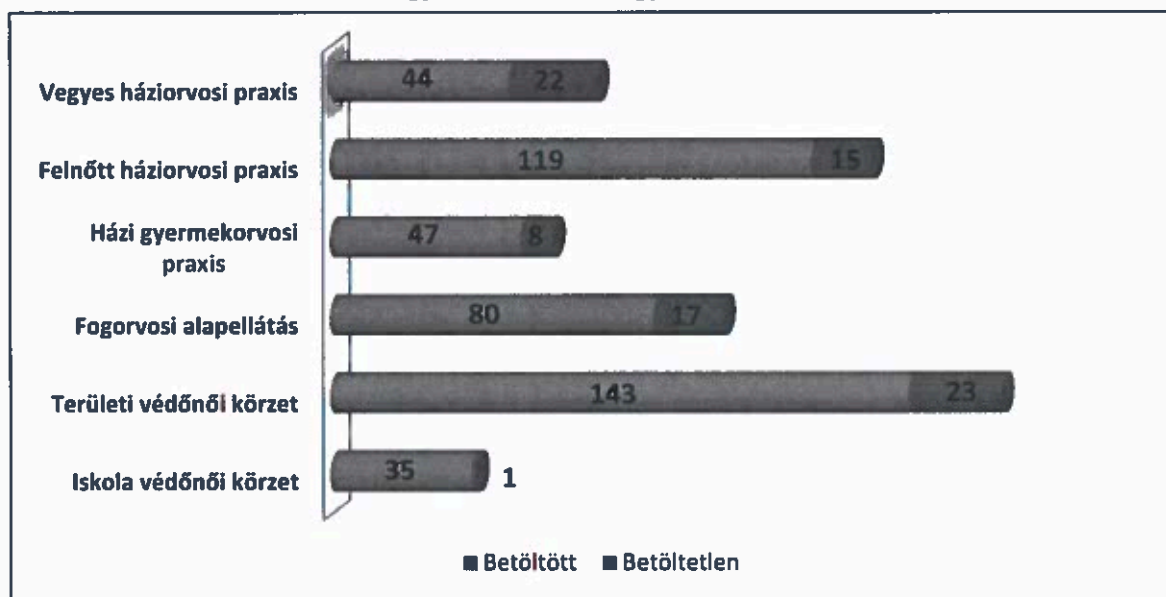
2021. évben a megyében működő közfinanszírozott alapellátási feladatot ellátó szolgálatok közül kiemelve:

- a 255 háziiorvosi (felnőtt, gyermek és vegyes) praxisból 45 (17,6%) (2020. évben: 15,6%, 2018. évben: 12,3%, 2017. évben: 10,9%),
- a 97 fogorvosi praxisból 17 (17,5%) (2020. évben: 14,1%, 2018. évben: 13,3%, 2017. évben: 14,4%), illetve
- a 202 védőnői státusból 24 (11,9%), (2020. évben: 12,3%, 2018. évben: 16,6%, 2017. évben: 15,9%)

betöltetlen, melyekben az ellátás minden esetben helyettesítéssel megoldott.

A közfinanszírozott alapellátás személyi feltételének 2021. évi alakulását az 57. ábra, a betöltetlen körzetek településenkénti megoszlását a 7. táblázat szemlélteti:

57. ábra A közfinanszírozott alapellátás személyi feltételei Jász-Nagykun-Szolnok megyében 2021. évben

Adatforrás: JNSZMKH NFO

7. táblázat Betöltetlen körzetek településenkénti megoszlása Jász-Nagykun-Szolnok megyében 2021. évben

Alapellátás típusa	Helyettesítéssel <u>ellátott</u> települések megnevezése	<u>Ellátatlan</u> települések megnevezése
Vegyes háziiorvosi praxis (22)	Szajol, Besenyszög (2), Tizsasüly, Szászberek, Tiszajenő, Rákócziújfalú, Tizsatenyő, Jászdózsa, Jászládány, Jászsalsószentgyörgy, Kenderes (2), Tizsagyenda, Mesterszállás, Mezőhék, Szelevény, Csépa, Tizsasas, Öcsöd (2), Cibakháza	nincs
Felnőtt háziiorvosi praxis (15)	Szolnok (3), Martfű, Kengyel (2), Fegyvernek, Jászberény, Jászfényszaru (2), Jászládány (2), Jászapáti (2), Abádszalók	nincs
Házi gyermekorvosi praxis (8)	Szolnok, Törökszentmiklós, Fegyvernek, Jászberény, Kunmadaras, Tiszafüred, Mezőtúr, Tiszaföldvár	nincs
Fogorvosi alapellátás (17)	Szolnok, Martfű, Szászberek, Tizsasüly, Kőtelek, Kengyel, Törökszentmiklós, Jászládány, Jászsalsószentgyörgy, Jászdózsa, Tiszaderzs, Tizsaszlós, Kunhegyes, Túrkeve, Tizsakürt, Csépa, Tizsasas	nincs
Területi védőnői körzet (23)	Besenyszög, Kengyel, Örményes, Kuncsorba, Jászapáti, Jánoshida, Jászsantandrás, Karcag (2), Kisújszállás, Kenderes (2), Kunmadaras, Tizsaörs, Kunhegyes, Tizsabó, Tizsabora, Tizsaroff, Túrkeve, Csépa, Tiszaföldvár, Kunszentmárton, Cibakháza	nincs
Iskola védőnői körzet (1)	Karcag	nincs

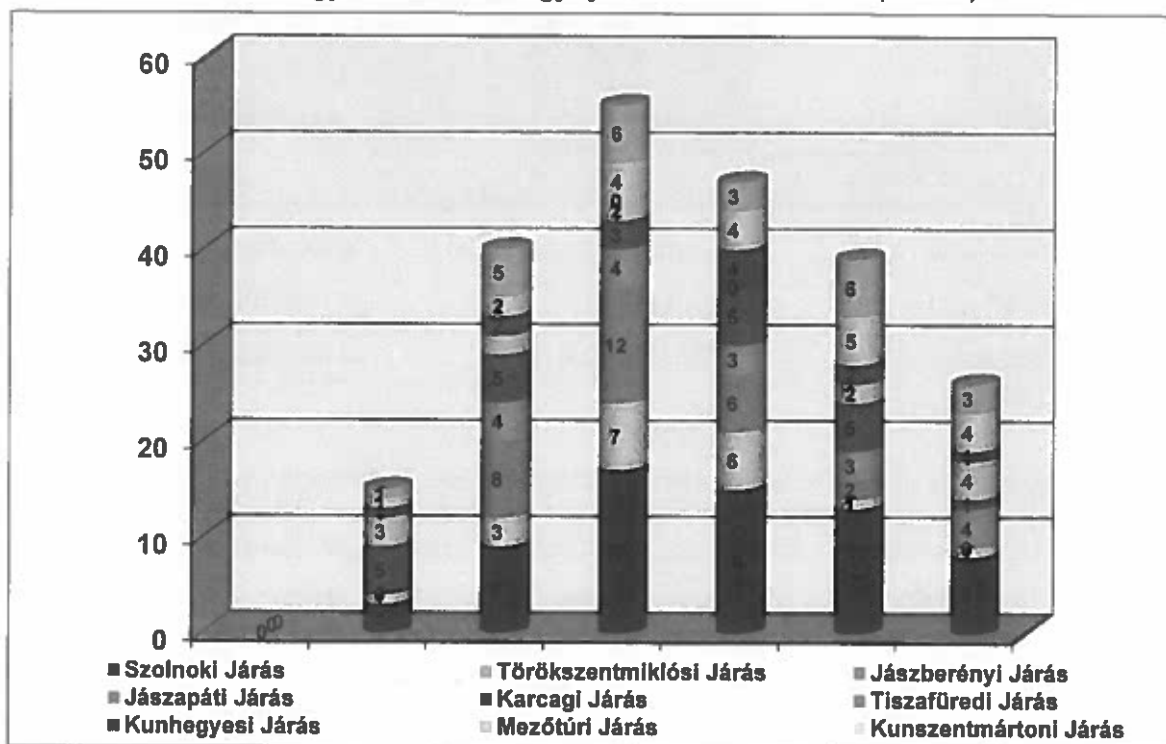
Adatforrás: JNSZMKH NFO

Jász-Nagykun-Szolnok megye alapellátási helyzetének javítása érdekében megoldásra váró legfőbb probléma az ellátás személyi feltételrendszerének biztosítása, mely nemcsak megyénkben, hanem az ország egész területén évről-évre egyre fokozódó ellátási gondot okoz.

A már évek óta betöltetlen háziiorvosi körzetekben a lakosság biztonságos és folyamatos ellátásának biztosítása állandó helyettesítéssel történik. A háziiorvosi rendszer fenntarthatóságának kockázatát vetítik előre: az előregedő humán kapacitás és az emelkedő betöltetlen praxisszám.

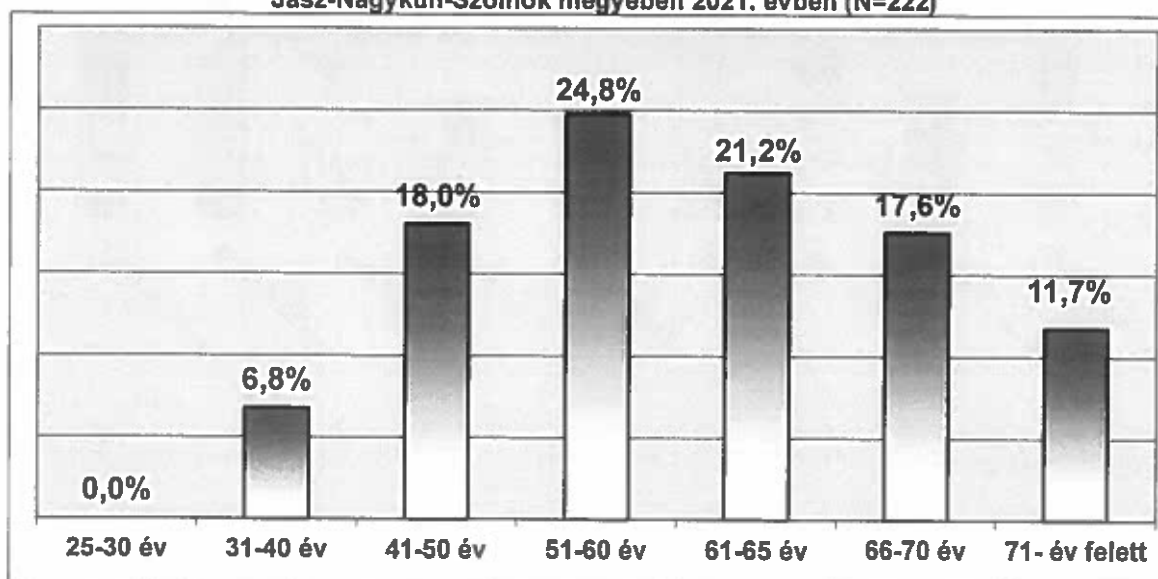
A háziiorvosok életkor szerinti megoszlását az egyes járásokban az 58. ábra, míg a megyei „háziiorvosi korfát” az 59. ábra szemlélteti.

58. ábra Háziiorvosok életkor szerinti megoszlása
Jász-Nagykun-Szolnok megye járosaiban 2021. évben (N= 222)

Adatforrás: JNSZMKH NFO

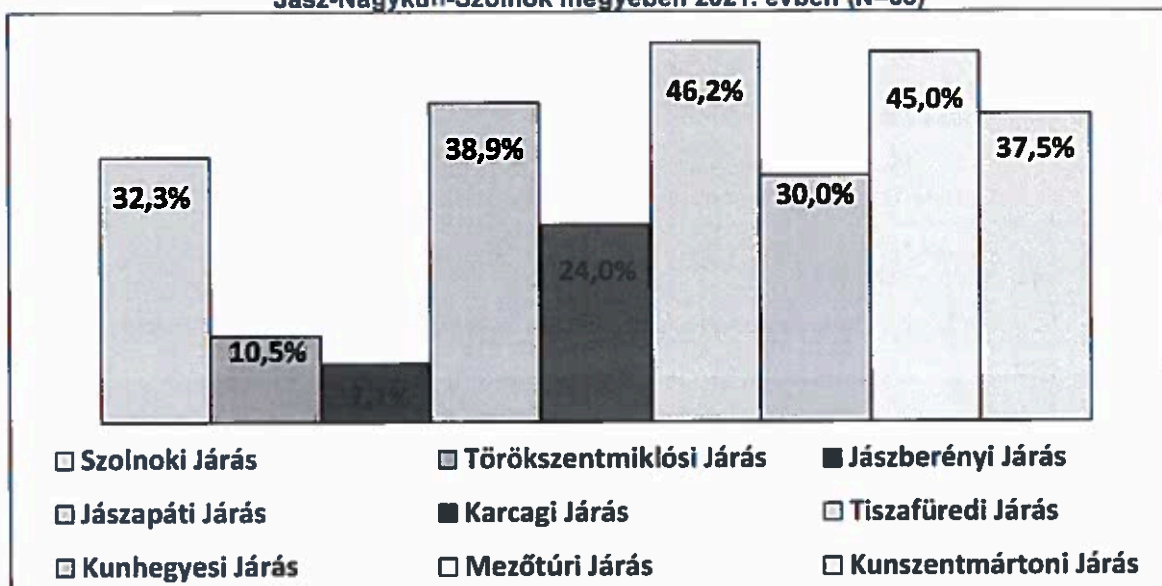
59. ábra Háziiorvosok életkor szerinti aránya
Jász-Nagykun-Szolnok megyében 2021. évben (N=222)

Adatforrás: JNSZMKH NFO

A háziiorvosi ellátás személyi feltételének biztosításában fő probléma, hogy az ellátást nyújtó háziorvosok 50,5%-a 61 év feletti, közülük 58% 65 év feletti, akiknek 23,2%-a pedig 71 év feletti (60. ábra), illetve kevés az új belépő a rendszerbe.

**60. ábra 65 éven felüli háziorvosok járásonkénti aránya
Jász-Nagykun-Szolnok megyében 2021. évben (N=65)**

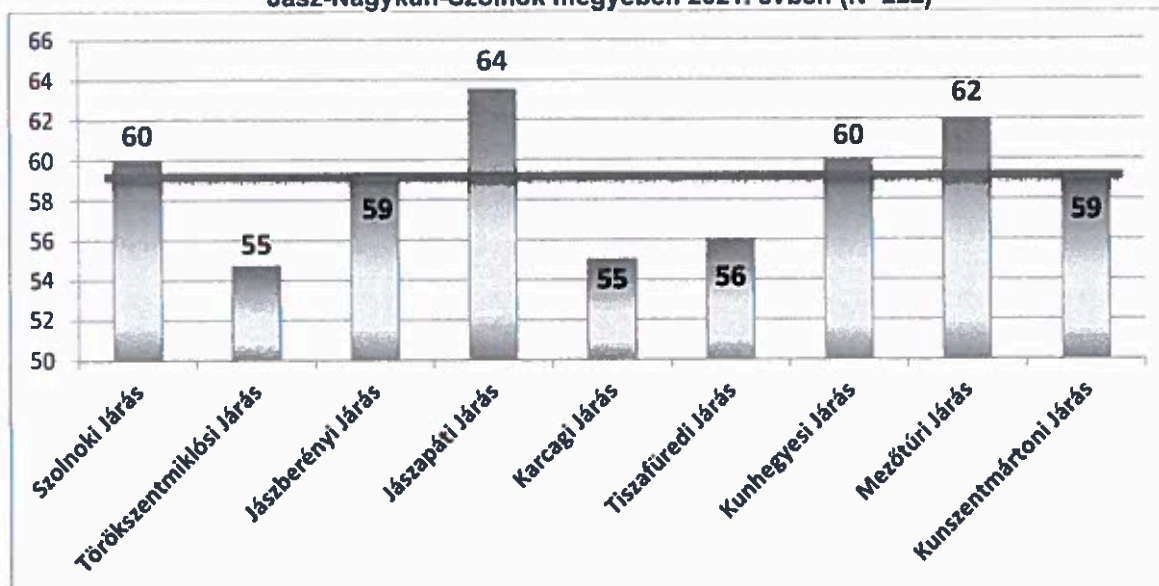

Adatforrás: JNSZMKH NFO

A háziiorvosi ellátásban közreműködő orvosok korösszetétele alapján elsősorban a Tiszafüredi (46,2%), a Mezőtúri (45%), a Jászapáti (38,9%) és a Kunszentmártoni (37,5%) járáson területeken szükséges a proaktív egészségpolitikai beavatkozások fogyanatosítása az ellátási problémák megelőzése érdekében.

A megye területén szolgálatot teljesítő háziorvosok átlag életkora 59 év, melynek járásonkénti alakulását a 61. ábra mutatja be.

**61. ábra Háziorvosok átlag életkora járásonként
Jász-Nagykun-Szolnok megyében 2021. évben (N=222)**

Adatforrás: JNSZMKH NFO

A 2020 és 2021-es évek rendhagyó éveknek tekinthetők a COVID-19 világjárvány miatt, így ebben a rendkívüli helyzetben a szokásostól eltérő feladatokat kellett megoldani, mind az egészségügyi ellátás, mind az egészségügyi igazgatás tekintetében. A pandémia első hulláma során a népegészségügyi feladatkörben eljáró járási hivatalok közreműködésével az alapellátás átszervezésével kapcsolatban több megyei szintű koncepció került kidolgozásra, melyek alapján a légúti és a nem légúti tünetekkel jelentkező betegek ellátását elkülönítetten lehet megszervezni a folyamatos és biztonságos háziorvosi ellátás fenntartása érdekében. A háziorvosi rendszer átalakításának sürgető indoka volt, hogy megyénk 78 településén 255 praxis működik, azonban az ellátásba bevonható orvosok száma mindösszesen 105 fő volt, így a humánerőforrás kapacitás jelentősen lecsökkent az EMMI miniszteri utasítás szerint a 65 év feletti, illetve a 65 év alatti krónikus betegségben szenvedő háziorvosok közvetlen gyógyításból történő kiesése, valamint az eleve helyettesítéssel ellátott körzetek igen magas száma miatt.

Az átszervezés célja:

- a humánerőforrás optimalizálása, mind az alapellátásban dolgozó orvosok, mind a szakdolgozók tekintetében,
- a lakosság közeli ellátás folyamatos és biztonságos fenntartása,
- valamennyi lakos számára egyenlő eséllyel biztosítani az ellátó rendszerhez való hozzáférést,
- a lakosság egészségi kockázatának minimalizálása a felesleges beteg utak elkerülésével,
- a háziorvosok egészségi kockázatának csökkentése,
- háziorvosok kapuőri szerepének fenntartásával az egyébként is szűkös kapacitásokkal rendelkező fekvőbeteg-ellátó intézmények túlterhelésének megakadályozása, amellyel biztosítható, hogy az ellátó rendszer magasabb progresszivitási szintjén valóban csak azok kerüljenek ellátásra, akinek egészségi szükséglete azt ténylegesen indokolja,
- az erőforrások optimalizálásával költséghatékony, fenntartható működés biztosítása.

A célok megvalósítását szolgáló lehetséges eszköz:

A légúti és a nem légúti tünetekkel jelentkező betegek elkülönített ellátásának megszervezése az alábbiak szerint:

1. legalább járásonként egy vegyes (járványügyi feladatokra kijelölt), Szolnokon és ahol megoldható külön felnőtt és gyermek akut ellátási központot kell kialakítani, a kórházi kezelést nem igénylő, de távkonzultációt követően sem egyértelműen diagnosztizálható, COVID-19 eljárásrend szerinti esetdefiníciónak meg nem felelő légúti tünetekkel jelentkező betegek számára, melynek olyan helyszín (általában meglévő egészségügyi intézmény) kerül kiválasztásra, ahol megoldható az orvos és a beteg teljes izolációja,
2. a kórházi kezelést nem igénylő, de távkonzultációt követően sem egyértelmű diagnosztizálható nem légúti tünetekkel jelentkező betegek ellátását elsősorban a beteghez legközelebb eső rendelőben kell megoldani, amely a lecsökkent humánerőforrásra tekintettel csak körzet összevonásokkal oldható meg,
3. a 65 év feletti és a 65 év alatti krónikus betegségben szenvedő orvosok távkonzultációs ellátásának, valamint a légúti és a nem légúti betegeket ellátó orvosok munkájának összehangolása diszpécser szolgálatok kialakításával, így a tényleges betegellátást végző orvosok hirtelen leterhelése minimalizálható,
4. a nem légúti betegellátást végző összevont körzetekhez akut légúti ellátó hely és ügyeleti szolgálat rendelése,
5. az ügyeleti szolgálatok erőforrásainak optimalizálása,
6. lakosság, szolgáltatók és az önkormányzatok folyamatos tájékoztatása.

A megyei szintű koncepció alapellátásba történő zökkenőmentes adaptációja érdekében folyamatos konzultációt folytattunk a megyei védelmi bizottsággal, a járási hivatalvezetőkkel, az önkormányzatokkal, a feladatellátásra kijelölt betegellátó központ vezetőikkel és az érintett háziorvosokkal. Több településen a betegellátó központok fizikai kialakítása, a védelmet szolgáló eszközök beszerzése, az egy központhoz tartozó körzetek összevonása is megtörtént, azonban tényleges működésükre nem került sor.

2021. évben a COVID-19 pandémia 3. hullámától a folyamatos betegellátás fenntartása mellett az alapellátás központi feladatává a járvány elleni védekezés legfontosabb eszközében úgy, mint a lakosság mind szélesebb körben történő immunizációjában való aktív közreműködés vált, amelyben a felnőtt és vegyes háziiorvosi praxisokban dolgozó orvosok, ápolók és asszisztensek időt és energiát nem sajnálva derekasan helytálltak.

- Az alapellátást terhelő problémák megoldására az utóbbi évtizedekben ugyan számtalan egészségpolitikai elképzelés, intézkedés született, de eddig egyik sem eredményezett áttörő eredményt, bár a hatékony intervenció egyre sürgetőbbé válik. Az alapellátás megújítása halaszthatatlan kérdés, ezért a Kormány a lakosság egészségi állapotának javítása és az egészségügyi alapellátás fejlesztése érdekében az egészségügyi alapellátás 2019-2022. évekre vonatkozó szakpolitikai programjának kidolgozásáról és az ahhoz kapcsolódó intézkedési tervről szóló 1773/2018. (XII. 21.) határozatában döntött a szakpolitikai célok elfogadásáról és az ennek megvalósítását szolgáló program kidolgozásáról, majd megszületett a praxisközösségekről szóló 53/2021. (II. 9.) Korm. rendelet.

A megfogalmazott célok megvalósítását szolgálja a kollegiális („laza”) praxisközösségek létrehozása, amelyek az egészségügyi alapellátási szakmai együttműködés érdekében a területi kollegiális szakmai vezető házi orvosok illetékességi területén egy-egy a terület házi orvosai, házi gyermekorvosai, illetve fogorvosi praxisaiból jönnek létre, így a szerveződésük alapja a területi beosztás, amely Jász-Nagykun-Szolnok megyében az alábbiak szerint alakul:

- Szolnoki járás
- Jászapáti járás – Jászberényi járás
- Kunszentmártoni járás – Mezőtúri járás – Törökszentmiklósi járás
- Karcagi járás – Kunhegyesi járás – Tiszafüredi járás.

Az adott területen dolgozó házi orvosokat felvételi kérelmük alapján az adott területen a területi vezető szakmai irányítása mellett kialakuló kollegiális praxisközösségekbe a praxiskezelő, azaz az OKFŐ regisztrálja. Ennek kialakításával az egy-egy kollegiális területen működő házi orvosok gazdasági önállóságuk megőrzése mellett szakmai együttműködése valósulhat meg, alapvetően a prevenciók tevékenység erősítése, strukturálása révén, mivel a részvétel feltétele:

- a területi kollegiális szakmai vezetői választásokon való részvétel,
- a praxiskezelő, illetve a területi szakmai vezető által összehívott konzultációkon való részvétel,
- hetente legalább 20 óra rendelési idő biztosítása, legalább 4 óra prevenciók rendeléssel,
- a prevenciók rendelés során a praxiskezelő által megadott módszertanok alkalmazása és a
- közös helyettesítési és ügyeleti rend kialakítása (mely nem jelent ügyeleti kötelezettséget, illetve a betöltetlen körzetekben történő helyettesítés kötelezettséget sem).

A kollegiális praxisközösségen belül egy telephelyen, vagy egy járáson belül egymás közelében működő egészségügyi alapellátási körzetekben legalább 5 legfeljebb 10 házi orvosai, illetve házi gyermekorvosi szolgálat részvételével a *magasabb szintű egészségügyi szolgáltatás* nyújtása érdekében a következő „szoros” szakmai együttműködési formák hozhatók létre és vehetők nyilvántartásba:

- egyesült praxisközösség, amely több, egy járáson belül működő házi orvosai szolgálat között létrejött szoros szakmai és gazdasági együttműködés, amelyben az alapellátási feladataik összehangolt ellátása érdekében valamennyi házi orvosai szolgálatot ugyanaz az egészségügyi szolgáltató működteti;
- integrált praxisközösség, amely több, egy járáson belül működő házi orvosai szolgálat között létrejött szoros szakmai és gazdasági együttműködés, amelyben az érintett házi orvosai szolgálatban praxisjoggal rendelkező házi orvosok vagy a házi orvosai szolgálatokat működtető egészségügyi szolgáltatók - önállóságukat megtartva - egy közösen alapított egészségügyi szolgáltatót hoztak létre alapellátási feladataik összehangolt ellátása érdekében;
- praxisközösségi konzorcium, amely több, egy járáson belül működő házi orvosai szolgálat között létrejött szoros szakmai és gazdasági együttműködés, amelyben az érintett házi orvosai szolgálatokat működtető egészségügyi szolgáltatók - megőrizve önállóságukat - egymással konzorciumi együttműködési megállapodást kötöttek alapellátási feladataik összehangolt ellátása érdekében, és soraikból egy konzorciumvezetőt jelöltek meg, amely képviseli az együttműködést.

Valamennyi együttműködési formát be kell jelenteni a praxiskezelőnek, ennek deklarálása azt a célt szolgálja, hogy a későbbiekben megjelenő uniós, vagy állami pályázati kiírásokra kész és képes legyen a közösség. A nyilvántartásba vett közösségek többletfinanszírozásra, 80-100%-os bérkiegészítésre jogosultak. Az OKFŐ Alapellátásfejlesztési Igazgatóságának tervei szerint a másodszakvizsgák, valódi kompetenciákat adó licencek révén ezen praxisközösségekben kerülhetnének finanszírozásra olyan, jelenleg a járóbetegellátásban finanszírozott tevékenységek, amelyek az adott kompetenciákkal az alapellátásban is elvégezhetőek lennének, így a praxisközösségekben a valódi szakmai érdeklődések és korábban megszerzett szakképesítések alapján kialakulna egy feladatmegosztáson alapuló munkaközösség, mely jelentős többletfinanszírozás révén egy szakmai szempontból is emelt szintű betegellátást lenne képes megvalósítani a praxisok szintjén.

Megyénk legtöbb településén nincs házi gyermekorvosi praxis, sőt egyes településeken az orvoshiány megoldásaként a már meglévő gyermekkörzeteket is összevonták a felnőtt ellátással, így az itt élő gyermekek mindennapi ellátását a felnőtt lakosságot is ellátó háziorvos biztosítja. E vegyes (felnőtt+gyermek) ellátást nyújtó háziorvosok szakmai munkáját hivatott segíteni a **Mozgó Szakorvosi Szolgálatok** működése. Ez egy olyan speciális szakorvosi ellátást jelent, mely nem fix telephelyen működik, hanem egy-egy terület lakosságát úgy látja el, hogy a hozzá tartozó kistélepüléseken felváltva ("körforgásos" jelleggel) tart szakrendelést. Ez a magyar sajátosságként is említhető ellátási forma elsősorban az anya- és csecsemővédelem területén terjedt el. A Mozgó Szakorvosi Szolgálatok (gyermekgyógyászati és szülésznőgyógyászati MSZSZ) működését a stagnálás jellemzi, a megye legtöbb településén egyik sem érhető el teljes körűen.

A **védőnői ellátásban** legáltalánosabb probléma a **személyi feltétel hiánya**. A tartósan betöltetlen területi védőnői státuszok évek – évtizedek óta állandó helyettesítéssel vannak ellátva. A területen a helyettesítések megszervezésénél közlekedési gondok jelentenek elsődleges problémát. A tartósan betöltetlen védőnői státuszok helyettesítéssel történő biztosítása az ellátandók körét igen hátrányosan érinti. A többlet terhek csökkentése mellett az üres státuszok betöltésének legfőbb szakmai indoka az ellátandó lakosság hozzáférési esélyegyenlőségének biztosítása a védőnői ellátás területén is. A finanszírozás emelése és a védőnői bérezés rendezése egyelőre még nem tudott jelentős változást előidézni.

Pozitívumként említendő, hogy a megye több településén pályázatoknak köszönhetően nagyon szép, jól felszerelt, korszerű, felújított, energiatakarékos, akadálymentesített egészségházak, rendelők, védőnői tanácsadók működnek. Az infrastrukturális- és eszközpark fejlesztések nagymértékben hozzájárultak az ellátás színvonalának emeléséhez, a megbízottság javulásához, viszont azt tovább emelni csak megfelelő létszámú, jól képzett szakemberek alkalmazásával lehetséges.

9.2. Alapellátási ügyelet

Megyénkben 2021. évben a folyamatos **egészségügyi alapellátás ügyeleti** feladatok ellátására jogosító működési engedéllyel rendelkező 6 egészségügyi szolgáltató által 15 telephelyen volt biztosított, melyből 1 fogorvosi-, 2 összevont háziorvosi- és 12 központi ügyeletként működik. Megyénk **házi orvosi ügyeleti** ellátásának területi lefedettsége teljes.

Az alapellátási ügyeleti ellátás 2021. évben a népegészségügyi feladatkörben eljáró járási hivatalonkénti bontásban az alábbiak szerint alakult:

- > Népegészségügyi feladatkörben eljáró Jászberényi Járási Hivatal – *Jászberényi és Jászapáti járási illetékességgel:*

Központi háziorvosi ügyelet Jászberény és Jászapáti telephellyel működik. A Jászapáti telephelyen hétköznapokon 16:00-18:00 óráig, továbbá a Jánoshidai telephelyen hétköznapokon 16:00-18:00 óráig, valamint hétfőn és ünnepnapokon 13:00-15:00 óráig van ügyeleti ellátás, a fennmaradó időben a lakosokat Jászberényben látják el.

Fogorvosi ügyeleti ellátás nem működik ezekben a járásokban. Szabad-, munkaszüneti- és ünnepnapokon a Jászberényi járás 3 és a Jászapáti járás 6 településén élő lakosok fogorvosi sürgősségi ellátását megállapodás alapján a Dr. Abkarovics Dentál Bt. közreműködésével a Szolnoki Kistérség Többcélú Társulása a Szolnok, Móra F. út 9. sz. alatti telephelyen biztosítja.

- > Népegészségügyi feladatkörben eljáró Karcagi Járási Hivatal – *Karcagi, Tiszafüredi és Kunhegyesi járási illetékességgel:*

Központi háziorvosi ügyelet Karcag, Kisújszállás, Kunhegyes és Tiszafüred településeken, míg *összevont háziorvosi ügyelet* Abádszalók településen működik.

Tiszabura település ügyeleti ellátása Abádszalók Város Önkormányzata – kijelölő határozat alapján 2015 óta – mint kijelölt egészségügyi szolgáltató által biztosított.

Fogorvosi ügyeleti ellátás a Karcagi, Tiszafüredi és a Kunhegyesi járások lakosai számára évek óta semmilyen formában nem biztosított.

- Népegészségügyi feladatkörben eljáró **Mezőtúri Járási Hivatal – Mezőtúri és Kunszentmártoni járási illetékességgel:**

Központi háziorvosi ügyeleti ellátást 2 egészségügyi szolgáltató 4 telephelyen (Tiszaföldvár, Kunszentmárton, Mezőtúr, Túrkeve) végez.

A *fogorvosi ügyelet* megoldatlansága évek óta problémát jelent ezekben a járásokban is, azonban a 2020. év részleges, de előremutató megoldást hozott. 16 település közül 13 település csatlakozott a Szolnoki Kistérség Többcélú Társulása által szolnoki telephelyen fenntartott ügyelethez.

- Népegészségügyi feladatkörben eljáró **Szolnoki Járási Hivatal – Szolnoki és Törökszentmiklósi járási illetékességgel:**

Szolnok és 16 környéki település lakosságának *háziorvosi ügyeleti ellátása* központi ügyelet formájában biztosított. Törökszentmiklós járás területén 2 központi ügyelet működik, területi lefedettségük teljes körű.

Fogorvosi ügyeleti ellátást a Dr. Abkarovics Dentál Bt. közreműködésével a Szolnoki Kistérség Többcélú Társulása a Szolnok, Móra F. út 9. sz. alatti telephelyen történik. Az ügyelet kizárólag szabad-, munkaszüneti- és ünnepnapokon biztosított, amelyhez a megye 78 települése közül csak 41 csatlakozott (Szolnok, Besenyszög, Csataszög, Hunyadfalva, Kőtelek, Martfű, Nagykörű, Rákóczi falva, Rákócziújfalú, Szajol, Szászberek, Tiszajenő, Tizasüly, Tiszavárkony, Tószeg, Újszász, Vezseny, Zagyvarékas, Kuncsorba, Mezőtúr, Kétpó, Mesterszállás, Mezőhék, Túrkeve, Kunszentmárton, Cibakháza, Csépa, Öcsöd, Szelevény, Tiszainoka, Tiszasas, Tiszaföldvár, Jászberény, Jászboldogháza, Jásztelek, Jászapáti, Alattyán, Jánoshida, Jászsalsószentgyörgy, Jászkisér, Jászladány). Törökszentmiklósi járásban fogorvosi ügyelet 2018. november 30-a óta nem működik, így a járáshoz tartozó települések –Kuncsorba kivételével– lakosságának ellátása nem megoldott.

Megoldásra váró problémák, alapellátási ügyelet

- **Háziorvosi ügyeleti ellátás működési problémák:**

- A háziorvosi ellátáshoz hasonlóan az ügyeleti ellátásban is egyre nagyobb gondot jelent a fokozódó, képesítési előírásoknak megfelelő **szakorvoshiány**, ezért az ügyeleti beosztás elkészítése is jelentős problémát okoz, valamint nehezen érvényesíthető az a törvényi előírás, hogy az egészségügyi tevékenységek együttes időtartama (függetlenül annak formájától) 6 havi átlagban nem haladhatja meg a heti 60 órát, ha az egészségügyi dolgozó egészségügyi ügyeletet is ellát, akkor a heti 72 órát.
- Egyre kevesebb az ügyeletet **vállaló háziorvos**, ami az állandó helyettesítések és az igen magas napi betegforgalom által túlterhelt háziorvosok részéről érthető.
- Számos olyan orvos ismert, aki **több ügyeletet** biztosító szolgáltatónál is dolgozik egyszerre, így az ügyeleti beosztásokban akár átfedések is előfordulhatnak.
- Jellemzően fiatal, kellő tapasztalattal még nem rendelkező rezidensek, vagy **idősebb (70 év feletti)** orvosok dolgoznak ügyeletben, ritka a gyakorlott fiatal vagy középkorú agilis szakorvos.
- Az ügyeleti szolgáltatók legtöbbször csak **területen kívüli** orvosok bevonásával tudják biztosítani a feladat ellátását.
- A **lakosság** részéről gyakori a sokszor indokolatlan (sürgősségi ellátást nem igénylő) megjelenés az ügyeleten.

- **Fogorvosi ügyeleti ellátás működtetési problémák:**

- Évek óta gondot jelent a megye lakossága részére legalább heti pihenőnapokon, munkaszüneti- és ünnepnapokon a **fogorvosi ügyeleti ellátás** biztosítása.
- Jászdózsán, Jásziványon, Jászszentandráson, Jászágón, Jászárokszálláson, Jászfényszarun, Jászkóhalmán, Jászfelsőszentgyörgyön, Pusztamonostoron, Cserkeszlőn, Tizakürtön és

Nagyréven, valamint a Törökszentmiklósi- (kivéve: Kuncsorba), Karcagi-, Tiszafüredi-, Kunhegyesi járás településein élő személyek részére nem biztosított fogorvosi ügyeleti ellátás.

- Az érintett önkormányzatok a népegészségügyi hatóság megkereséseinek ellenére sem tesznek eleget e feladat-ellátási kötelezettségüknek.

Az ügyeleti feladatokat ellátó egészségügyi szolgáltatók engedélyezésével, ellenőrzésével kapcsolatos **hatósági feladatokat** a népegészségügyi feladatkörben eljáró járási hivatalok a megyei kormányhivatal szakmai irányítása és koordinációja mellett látják el. A hatósági felügyelet minden esetben kiterjed a szakmai, tárgyi minimumfeltételeken túl a jogszabályban előírt személyi feltételek (elvárt szakmai végzettség, előírt létszám) biztosításának ellenőrzésére is. A **személyi feltételek** megfelelő teljesítésének kontrollja érdekében a szolgáltatókat a tárgy hónapot megelőző jelentési kötelezettség terheli a havonkénti ügyeleti beosztások tekintetében, ami megyei szinten kerül összesítésre az esetleges átfedések kiszűrése érdekében.

A háziorvosi ügyeleti ellátás új koncepciójának kidolgozása központi szinten napirenden van.

9.3. Otthoni szakápolás, hospice ellátás

Az alapellátás köréből kiemelendő a szakápolási szolgáltatók által nyújtott otthoni szakápolási és hospice ellátás.

Az **otthoni szakápolás** a beteg otthonában vagy tartózkodási helyén, kezelőorvosa rendelésére, szakképzett ápoló által végzett tevékenység. Cél, hogy a beteg otthoni környezetben, személyre szabottan, humánus és szakszerű ápolásban részesüljön.

Az otthoni szakápolás abban az esetben vehető igénybe, ha a beteg egészségi állapota – orvosi végzettséghez nem kötött – komplex kórházi ápolást igényelne, de azt helyettesíteni lehet az otthoni szakápolás körében nyújtható ellátásokból összeállított kezeléssel.

Az **otthoni hospice ellátás** olyan ellátási forma, melynek célja a gyógyíthatatlan – elsősorban végső stádiumba került daganatos megbetegedésben szenvedő – betegek fájdalmainak és egyéb kínzó tüneteinek megszüntetése vagy csökkentése, a betegek életminőségének javítása, a családtagok, gyászolók támogatása. Megyénk területén ez egy kevésbé elterjedt ellátási forma, bár a lakosság részéről természetes szükségletként jelentkezik ennek igénybevétele is.

2021. évben Jász-Nagykun-Szolnok megyében az otthoni szakápolási feladatot és a hospice ellátást végző szolgálatok száma nem változott (12 illetve 3). Az otthonápolási szolgálatok területi lefedettsége teljes körű, működésük folyamatos, melynek keretén belül tevékenykedő szakdolgozók gyógytorna és fizioterápia szolgáltatást is nyújtanak a lakosság számára. Gyógytorna vonatkozásában nagyobb a kereslet, mint amelyet a szolgáltatók személyi kapacitása ki tudna elégíteni. A szolgáltatók által közfinanszírozás keretében nyújtható vizitek számát kormányrendelet határozza meg.

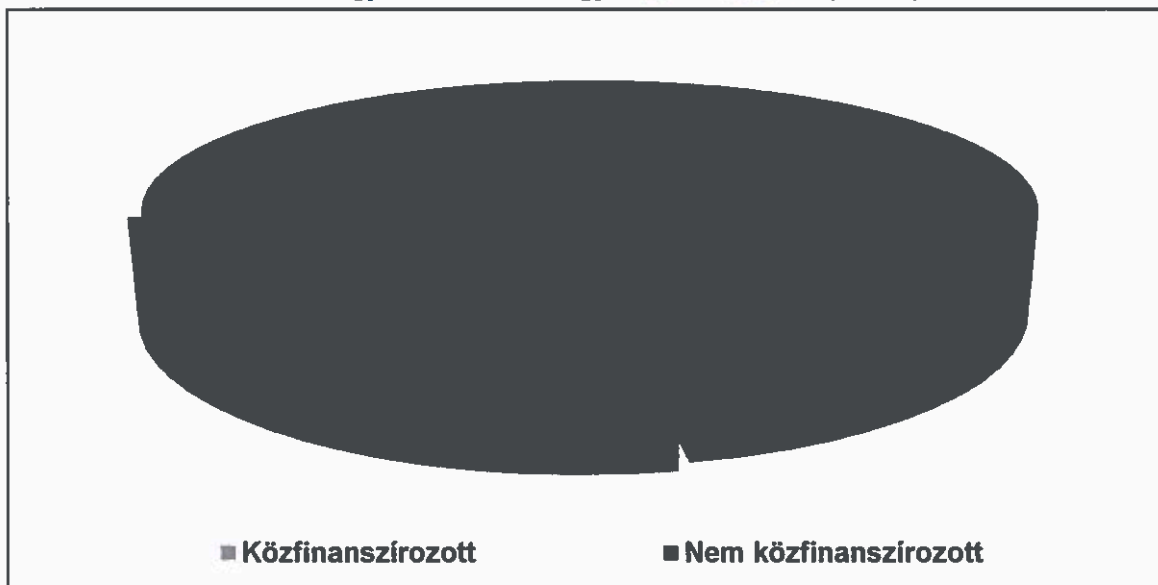
9.4. Járóbeteg szakellátás

Az általános járóbeteg szakellátás a beteg folyamatos ellátását, gondozását végző orvos beutalása, vagy a beteg jelentkezése alapján, szakorvos által végzett egyszeri, illetve alkalmasszerű egészségügyi ellátást, valamint a fekvőbeteg-ellátást nem igénylő krónikus betegség esetén a folyamatos szakorvosi gondozást jelenti.

Az általános járóbeteg-szakellátás mellett a betegségek gyakorisága alapján biztosítani kell speciális diagnosztikai és terápiás háttérrel működő speciális járóbeteg-szakellátást. Ez olyan betegségek ellátására szervezett egészségügyi ellátás, amely különleges szaktudást, illetve speciális anyagi, tárgyi és szakmai felkészültséget igényel.

2021. évben Jász-Nagykun-Szolnok megye lakosságának járóbeteg szakellátását 977 szolgálat biztosította, mely szolgáltatók finanszírozás szerinti megoszlását a 62. ábra szemlélteti.

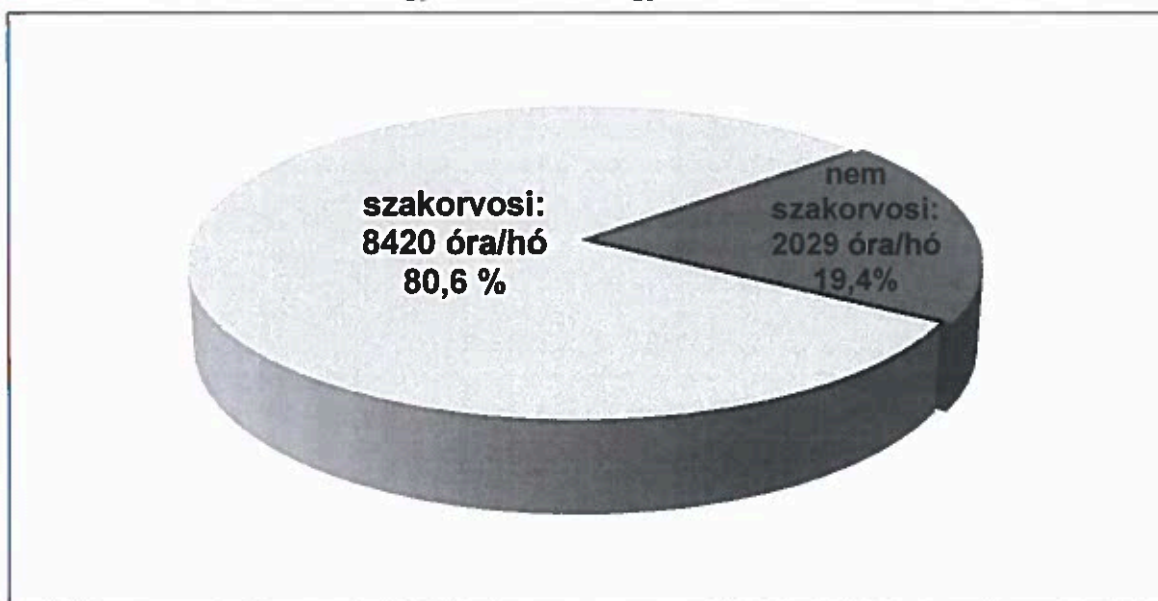
62. ábra Járóbeteg szakellátók finanszírozás szerinti megoszlása
Jász-Nagykun-Szolnok megyében 2021. évben (N=977)

Adatforrás: JNSZMKH NFO

A járóbeteg szakellátás körében az egészségbiztosítás által leköttött 10449 óra/hó (2020. évben: 8927 óra/hó, 2018. évben: 7320 óra/hó; 2017. évben: 9007 óra/hó; 2016. évben: 10871 óra/hó) kapacitás 2021. évi megoszlását a 63. ábra mutatja be.

63. ábra A járóbeteg szakellátás körében leköttött kapacitás megoszlása
Jász-Nagykun-Szolnok megyében 2021. évben

Adatforrás: NNK

2020. évhez képest a leköttött kapacitás összesen 1522 óra/hó (17%) emelkedést mutat, ami a szakorvosi óraszám tekintetében 1096 óra/hó (15%), míg a nem szakorvosi óraszám vonatkozásában 426 óra/hó (26,6%) növekedést jelent.

A nem közfinanszírozott (magán) járóbeteg szakellátók körében jellemző tendencia, hogy folyamatosan növekvő számban jelennek meg az egészségügyi szolgáltatások színterén, melyek döntő többségének hatósági felügyelete a népegészségügyi feladatkörben eljáró járási hivatalok hatáskörébe tartozik.

A közszolgáltatók sokszor előjegyzés alapján tudják csak biztosítani a betegek ellátását, minek hatására az egészségügyi szolgáltatások piacán növekszik az igény a szolgáltatások közvetlen vásárlása iránt. A magán szolgáltatók iránti kereslet indukálta kínálatnövekedés egyrészt hiánypótló funkciót tölt be, másrészt azonban az orvosok jövedelem kiegészítését is lehetővé teszi.

A közfinanszírozott járóbeteg szakellátó szolgáltatók többségének hatósági felügyeletét és engedélyezési jogkörét, illetve valamennyi közfinanszírozott ellátó tekintetében a kapacitás és az ellátási terület meghatározását az NNK látja el, így ezen ellátási szintre vonatkozóan kizárólag az NNK által adott számszerű adatokat mutattuk be.

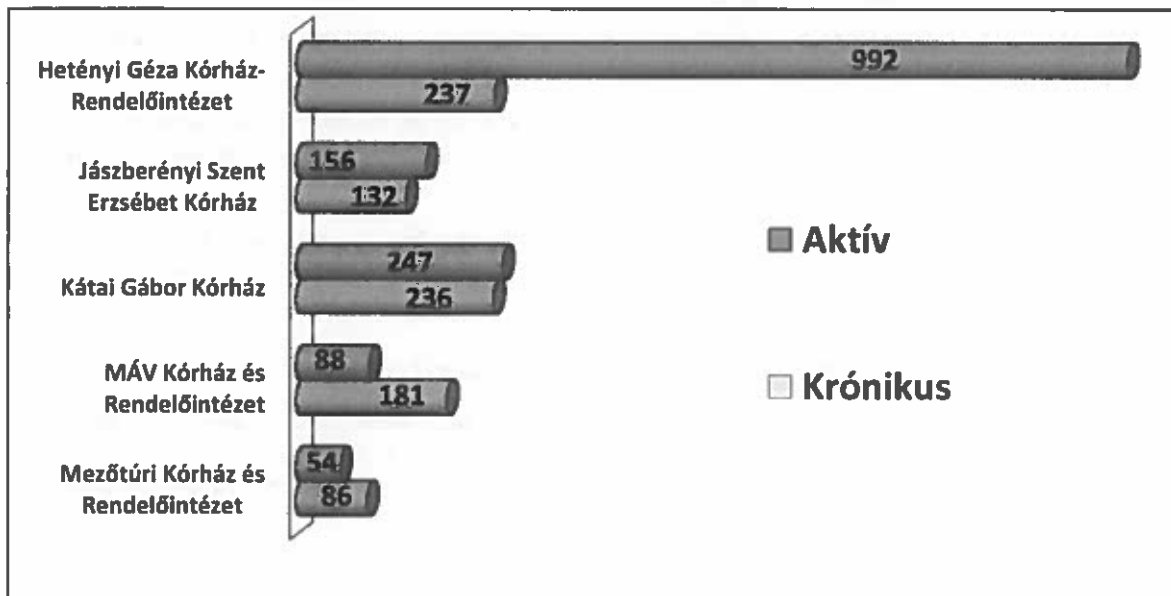
9.5. Fekvőbeteg szakellátás

A fekvőbeteg szakellátás a betegek fekvőbeteg-gyógyintézeti keretek között végzett legmagasabb szintű ellátási formája. A finanszírozás módja szerint, illetve ennek megfelelően az ellátás célja és jellege alapján megkülönböztethetünk aktív és krónikus fekvőbeteg szakellátást.

A fekvőbeteg ellátó szolgáltatók hatósági felügyelete, működésük engedélyezése, valamint kapacitásuk és ellátási területük meghatározása az NNK feladat- és hatáskörébe tartozó tevékenység.

2021. évben Jász-Nagykun-Szolnok megye lakosságának fekvőbeteg-ellátását 5 állami fenntartású egészségügyi intézmény biztosította (64. ábra).

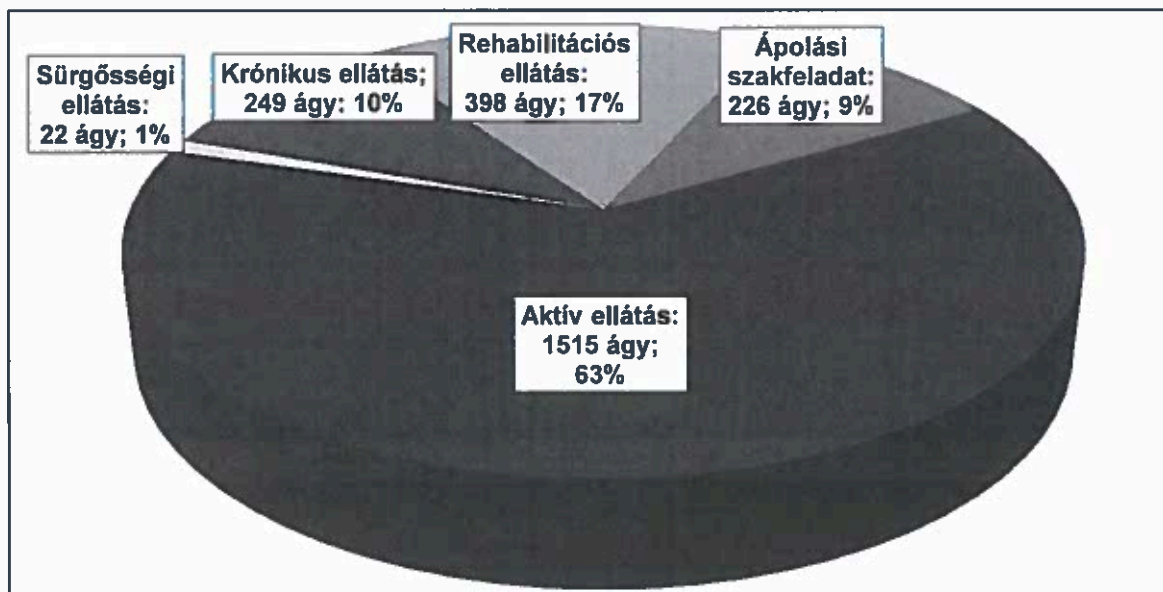
64. ábra A fekvőbeteg szakellátó intézményeinek ágyszám megoszlása az ellátás típusa szerint Jász-Nagykun-Szolnok megyében 2021. évben (N=2409)

Adatforrás: NEAK

2021. évben Jász-Nagykun-Szolnok megye lakosságának aktív és krónikus fekvőbeteg ellátásához 2409 ágy állt rendelkezésre a 65. ábra szerinti megoszlásban.

65. ábra A fekvőbeteg ellátó intézmények összesített ágyszáma (N=2409) és az ágyak aránya az ellátás típusa szerint Jász-Nagykun-Szolnok megyében 2021. évben

Adatforrás: NEAK

2021. évben az aktív fekvőbeteg ellátást is nyújtó szakellátó intézményekben foglalkoztatott egészségügyi szakemberek (orvosok és szakdolgozók) számát és képzettségét az NNK vezette a Humánerőforrás Nyilvántartó Rendszer (HENYIR) közhiteles adatbázisban, melyhez a népegészségügyi feladatkörben eljáró kormányhivatalnak nincs hozzáférése, illetve betekintési jogosultsága, így a létszámadatok tekintetében nem rendelkezünk adatokkal.

A 2020-as és a 2021-es évek rendhagyó évek voltak mind a fekvőbeteg ellátást nyújtó intézmények, mind az egész egészségügyi ellátórendszer működésében. A kialakult pandémia példátlan feladatokkal, nehézségekkel, terheléssel szembesítette az intézményeket.

A megyei fekvőbeteg intézmények által adott helyzetértékelés alapján kórházanként az alábbi megoldásra váró problémák és a jobb ellátást szolgáló pozitív változások voltak 2021. évben:

➤ Jász-Nagykun-Szolnok Megyei Hetényi Géza Kórház-Rendelőintézet

A Jász-Nagykun-Szolnok Megyei Hetényi Géza Kórház-Rendelőintézet 2007. április 1. óta súlyponti kórházként működik, mely feladat azt jelenti, hogy a megye teljes lakossága számára 24 órán keresztül, a legmagasabb színvonalú ellátást kell biztosítani a törvényben megszabott kapacitásoknak és a finanszírozási szerződésben rögzített számadatainak megfelelően.

Az Intézet több szempontból is centrális elhelyezkedésű: egyrészt az Alföld középpontjában található, másrészt három egyetemi centrumtól (Budapest, Debrecen, Szeged) hozzávetőleg egyenlő távolságra helyezkedik el. Ez a pozíció hatással van a betegutakra, illetve azok szervezésére.

A kórház 2 telephelyen, 1179 működő aktív és krónikus ágyon (50 aktív ágy tartósan szünetel, ebből 45 infektológiai ágy), 29 osztályon, valamint 157 járóbeteg szervezeti egységben 60 szakterületen a megye közel 370 ezer lakosát látja el bizonyos szakmákban, továbbá a térségi feladatok miatt egyes szakmákban hozzávetőleg 500 ezer ember ellátásáért felelős.

2021. évben is COVID védekezés céljából 25 ITO-s ágy, illetve 7 belgyógyászati jellegű részleg került bevonásra. A negyedik hullám csúcán 250 fő feletti COVID-os betegek ellátása is folyt a kórházban, amely komoly megpróbáltatást jelentett a dolgozók számára. A járványügyi védekezés keretein belül sikeresen alkalmazták a 2020-as évben kidolgozott betegutak megszervezését, így nagyon rövid határidőre tudtak alkalmazkodni a fokozódó beteg beáramláshoz új COVID részlegek felállításával, illetve osztályok átszervezésével.

A COVID betegek ellátása mellett a COVID elleni védőoltások megszervezése és kivitelezése valósult meg. Ez a tevékenység további plusz humánerőforrás biztosítását tette szükségessé, ami tovább növelte az

Intézmény dolgozóinak terhelését. Az oltási tevékenység keretein belül előbb 4, majd később, a Rendelőintézet bevonásával, újabb 5 oltópont került kialakításra, ami heti 7 napon biztosított lehetőséget az oltakozni vágyóknak.

Megoldásra váró problémák:

Az elmúlt évek tapasztalatai alapján nagy szükség lenne a post COVID betegek ellátásával foglalkozó külön osztály kialakítására. Az Infektológiai osztály szakorvoshiány miatt több éve tartó szünetelése miatt a COVID betegek elhelyezése Intézetükben jelentős nehézséget jelent.

2021-ben jelentősen megnövekedett feladatok miatt egyre érezhetőbbé vált a szakdolgozói és szakorvos hiány az Intézetben.

Az elmúlt időszakban a központi beszerzéseknek köszönhetően jelentősen javult a kórház eszközparkja, de számos területen nagy szükség lenne további műszerek, diagnosztikus eszközök beszerzésére, korszerűsítésére a magas szintű, biztonságos betegellátás érdekében.

A lakosság jobb ellátását szolgáló intézményi változások:

A daganatos betegek számának növekedése miatt tervek között szerepel a Megyei Onkológiai Központ bővítése és korszerűsítése és a krónikus ellátás további megerősítésével hospice részleg kialakítása.

❖ Folyamatban lévő projektek:

- infekciókontroll tevékenységek gyakorlati megvalósítása szemléletformálás és eszközbeszerzés révén,
- egészségügyi ösztöndíjak támogatása az egészségügyi ellátás színvonalának növelése érdekében,
- képzési programok fejlesztése a hiányszakmák felszámolására,
- járóbeteg szakellátási szolgáltatások fejlesztése hatékonyság növeléséért,
- az aktív fekvőbeteg-ellátási forma kiváltása az egynapos sebészeti ellátás rendszerének fejlesztésével,
- a pszichiátriai ellátórendszer strukturált fejlesztése keretében a szakellátások minőségének és hozzáféréseinek javítása,
- gyermek és ifjúságpszichiátria, addiktológia és mentálhigiénés ellátórendszer infrastrukturális feltételeinek fejlesztése,
- családbarát innovatív humán erőforrás fejlesztések a Koraszülött és Újszülött részlegen, valamint a gyermekdiabétesz ellátás fejlesztése a Csecsemő- és Gyerekosztályon, mint az MDT által minősített Gyermek Cukorbeteg Szakellátóhelyen az ellátás korszerűsítése, valamint a cukorbetegség szövődményeinek megakadályozása, illetve késleltetése, valamint a gyermekek életminőségének javítása érdekében.

❖ Előkészítés és tervezés alatt álló jelentősebb fejlesztések:

- onkológiai és kardiológiai eszközpark fejlesztése,
- 408 ágyas pavilonépület energetikai fejlesztése,
- nővérszálló kialakítása, valamint a
- járóbeteg szakellátás fejlesztése.

➤ Jászberényi Szent Erzsébet Kórház

A Jászberényi Szent Erzsébet Kórház jelenleg is megfelelő infrastuktúrája biztosítja a korszerű és biztonságos betegellátást a Jászság, valamint a nagykátai kistérség több, mint 140 ezer fő páciense számára.

2021. év kiemelt feladata és ez által a legnagyobb kihívás a COVID Osztály és COVID Intenzív Terápiás Osztály, valamint az Oltópont működtetése volt, amely jelentős humán erőforrás átcsoportosítást igényelt a napi betegellátásból.

Megoldásra váró problémák:

A legégetőbb probléma az intézmény működésében a szakorvos és ápoló hiány különösen a belgyógyászati, a nőgyógyászati, a sebészeti és a krónikus ellátás területén.

A Központi Anaesthesiológia és Intenzív Terápiás Osztály ágyszámának növelése, mivel a jelenlegi 5 db ágykapacitás időszakosan megnehezíti mind az előjegyzett, mind a sürgősséggel jelentkező rossz általános állapotú, veszélyeztetett betegek korszerű ellátását.

Fejlesztési igényként az anaesthesiológiai ambulancia fejlesztése és rugalmasabbá tétele mind az elektív, mind az egynapos ellátások tekintetében fontos célkitűzés lehet.

A traumatológiai eszközpark tekintetében továbblépést jelenthet egy korszerű vonalkódos rendszerű konzignációs raktár kialakítása, amely tovább bővíthetné a szakemberek számára az egyénre szabott implantátumválasztást.

A lakosság jobb ellátását szolgáló intézményi változások:

Jelenleg folyamatban van a traumatológiai műtő digitális monitorrendszerrel való fejlesztése, amely lehetővé tenné a digitális képalkotás (digitális röntgen, CT, 3D CT rekonstrukció) peri- és intraoperatív használatát, illetve lehetőséget teremtene az intraoperatív digitális képanyagrögzítéshez.

➤ Karcagi Kátai Gábor Kórház

2021. évben is a feladatok súlypontja a COVID-19 fertőző megbetegedésben szenvedők biztonságos és folyamatos ellátásának tárgyi és személyi feltételeinek, illetve az oltópontok zökkenőmentes működtetésének biztosítása volt, amely azonban a finanszírozás tekintetében jelentős teljesítménycsökkenést eredményezett.

2021. évben is a COVID-19 betegek ellátására a központilag elvárt ágyszám kapacitások kialakítása megtörtént.

A COVID-19 fertőzött betegek hatékony elkülönítéssel történő ellátása érdekében 2020. évben három új szervezeti egység került kialakításra, melyek 2021. évben is folyamatosan működtek:

- Sürgősségi betegellátó osztály II. („Légúti” SBO),
- COVID-19 osztály (COVID-19 GYEM a gyanús esetek megfigyelése és ellátása, valamint a COVID-19 POZ a pozitív esetek ellátása).
- Intenzív osztály II. (COVID ITO)

Fentiekén túl a megemelkedett beszerzési ár mellett, a tervezettnél nagyobb mennyiségben kellett beszerezni védőeszközöket, továbbá meg kellett szervezni a szűkös készletek és a külső elvárások miatt a heti védőeszköz és szakmai anyag osztást, mely többlet munkaerőt igényelt. Megnövekedett a raktározott készletek értéke és ezek mellett a készlet forgási sebesség is.

Megoldásra váró problémák:

- A szakorvosi létszámon belül igen kevés az egészségügyi szolgálati jogviszonyban foglalkoztatott szakorvos, ezért egyre több egészségügyi szakellátást közreműködő szakorvossal (az összes szakorvos 68%-a!) lehet csak biztosítani, ez a tendencia a vállalkozók részére biztosított kedvező adózási feltételekre, valamint az orvos társadalom demográfiai összetételére, és nem utolsósorban az egészségügyi szolgálati jogviszonnyal összefüggő évközi jogszabályi változásokra vezethető vissza.
- A bevételek jelenlegi szintje nem ad lehetőséget arra, hogy a tevékenység ellátásához elengedhetetlenül szükséges szállítások, szolgáltatások finanszírozására biztosított forrás miatt képződő adósságállományt az Intézmény teljes egészében saját forrásaival jelentősen csökkentse/felszámolja.

A lakosság jobb ellátását szolgáló intézményi változások:

- A Családbarát szülészeti pályázati program keretében 14 dolgozó továbbképzése valósult meg, mellette a Szülészeti-nőgyógyászati osztály eszközfejlesztése zajlott a beszerzett CTG központtal. A program eredményeként az érdeklődők részére szülésfelkészítő oktatáson való részvételre nyílik lehetőség a Kórház szervezésében, melyhez oktató eszközök beszerzése is megvalósult.
- Pszichiátriai épület külső felújítása.
- Infrastruktúra fejlesztése hazai központi támogatásból.
- Infekciókontroll tevékenységek megvalósítása európai uniós pályázat keretében.
- A lakosság egészségi állapotának felmérése és lelki egészségi állapotának javítása érdekében Egészségfejlesztési Iroda és Leleki Egészség Központ (EFI) folyamatos működtetése.

➤ **Mezőtúri Kórház és Rendelőintézet**

2021. év az Intézményt további működésbeli és strukturális átalakításokra kényszerítette a COVID-19 járvány.

2021. évben a pandémia a betegellátásban átrendeződést eredményezett, miszerint a súlypont a fekvőről a járóbeteg-ellátásra helyeződött át, amely azonban finanszírozási szempontból az átlagfinanszírozás miatt nem jelentett változást.

A kórház szakmaszerkezete alapján ugyan nem került kijelölésre, mint COVID-19 fertőzésben szenvedő betegeket ellátó intézmény, azonban ez az új helyzet az Intézet minden területén kardinális változásokat hozott, melyhez hozzájárult az állandó, folyamatosan bővülő, feszített adatszolgáltatási kötelezettség, a járványügyi készenléti szolgálat orvosi, szakdolgozói, technikai és üzemvitel szintjén egyaránt.

Fentiekén túl jelentős terhet jelentett az oltópontok folyamatos működtetése, különös tekintettel a személyi feltételek biztosítására, mivel a kórház jelentős szakorvos hiánnyal küzd.

Az új szerkezetű szakmai ellátáshoz alkalmazkodva, a járványügyi védekezéshez és intézkedéseknek megfelelően jelentős költségnövekedés lépett fel. Folyamatosan nőtt a védőruházatok, az egyszer használatos termékek, eszközök iránti igény. A szakdolgozók többsoros készenléte, valamint a műszakpótlékok is tovább növelték a kiadásokat.

Fentiek ellenére az Intézmény eredményesen helytállt mind a szakmai betegellátás, mind a működés tekintetében, betegpanasz nem érkezett, nem volt említésre méltó dolgozói elvándorlás.

Megoldásra váró problémák:

- Az orvosi létszám több területen elmarad az optimálistól, illetve a foglalkoztatott szakorvosok átlagéletkora magas, eléri a 65 évet.
- Humán erőforrás tekintetében további nehézséget jelent, hogy az intézmény akkreditáció hiányában rezidenseket nem foglalkoztathat.

A lakosság jobb ellátását szolgáló intézményi változások:

- Digitális RTG-készülék beszerzése.
- Számítógéppark beszerzése központi medikai szerverrel.
- Épület- és épületgépészeti felújítás.
- A krónikus ellátásban használatos berendezések, ellátást segítő eszközök beszerzése, amelyek a betegek ellátását, komfortját, illetőleg a szakdolgozók terhelésének könnyítését szolgálják.
- Műtőegység eszközfejlesztése: műtőasztal, sterilizátor, kötözőkocsi, operációs eszközök, valamint korszerű, új altatógépek és lélegeztetőgépek beszerzése.
- Gasztroszkóp és kolonoszkóp beszerzése.

➤ **MÁV Kórház és Rendelőintézet, Szolnok**

Megoldásra váró problémák:

- Energetikai program befejezése az épületek külső szigetelésével.
- Közmű hálózat felújítása.
- Orvos, nővérszálló teljes körű felújítása.

A lakosság jobb ellátását szolgáló intézményi változások:

Az intézmény saját hőforrásának gyógyászati célú hasznosítása. Hidroterápiás és fizioterápiás kezelési lehetőségekkel komplex mozgásszervi rehabilitációs szolgáltatás kialakítása válik lehetővé. Az intézmény mozgásszervi szakkórházi funkciójának megerősítése, kiteljesedése, piacképes szolgáltatás nyújtásának lehetősége. Integrált, komplex ellátóhely létrehozása, mely szervesen illeszkedik Szolnok város fejlesztési stratégiájához.

9.6. Mentés, betegszállítás

Az egészségügyről szóló törvény szerint a mentés az azonnali egészségügyi ellátásra szoruló betegnek a feltalálási helyén, mentésre feljogosított szervezet által végzett sürgősségi ellátása, illetve az ehhez szükség szerint kapcsolódó, az egészségi állapotának megfelelő ellátásra alkalmas legközelebbi egészségügyi szolgáltatóhoz történő szállítása, valamint a szállítás közben végzett ellátása.

Az egészségügyről szóló törvény szerint a betegszállítás célja, hogy az orvos rendelése alapján biztosítsa az egészségügyi ellátáshoz való hozzáférést abban a mentőápolói felügyeletet nem igénylő esetben, ha az egészségügyi ellátás elérhetősége másként nem biztosítható.

A mentési és betegszállítási tevékenységek hatósági felügyelete, engedélyezése 2020. január 1. napjától ismételt az NNK hatáskörébe tartozó feladat lett.

2021. évben a mentési tevékenységet 16 telephelyről és 1 mentő telephelyről 39 db mentőgépjárművel (melyből 7 eset és rohamkocsi, 1 mentőorvosi kocsi) végezte az Országos Mentőszolgálat Észak-alföldi Régió Jász-Nagykun-Szolnok Megyei Kirendeltsége. Az év során 56 671 mentési feladatot végeztek a megyében, amely 11%-os emelkedés az előző évhez képest.

A mentőszolgálat 2021. évben a mentési feladatai mellett aktívan szerepet vállalt a Covid-19 járvánnyal kapcsolatos feladatok végrehajtásában. A Covid-19 gyanús betegek mintavételezését végezte a betegek otthonában és a megyében 4 statikus mintavételi ponton (Szolnok, Jászberény, Karcag, Mezőtúr). A feladatellátásban 16 gépkocsival járták a megye településeit, melyhez több gépjárművet kaptak a társszervektől, illetve a betegszállítóktól. A feladat személyi feltételeiben orvostanhallgatók, betegszállítók is részt vettek, melyet kirendelésekkel segítettünk a Kormányhivatal részéről. Összesen 51 026 Covid-19 mintavételezést végeztek, a magas betegszámmal járó negyedik hullámban novemberben például 16 202 esetben. A levett minták 28,1%-a bizonyult pozitívnak.

2021. évben megyénkben 5 egészségügyi szolgáltató végzett betegszállítási szolgáltatást. A betegszállítók aktívan segítettek a Covid-19 mintavételezést.

9.7. Gyógyszerellátás

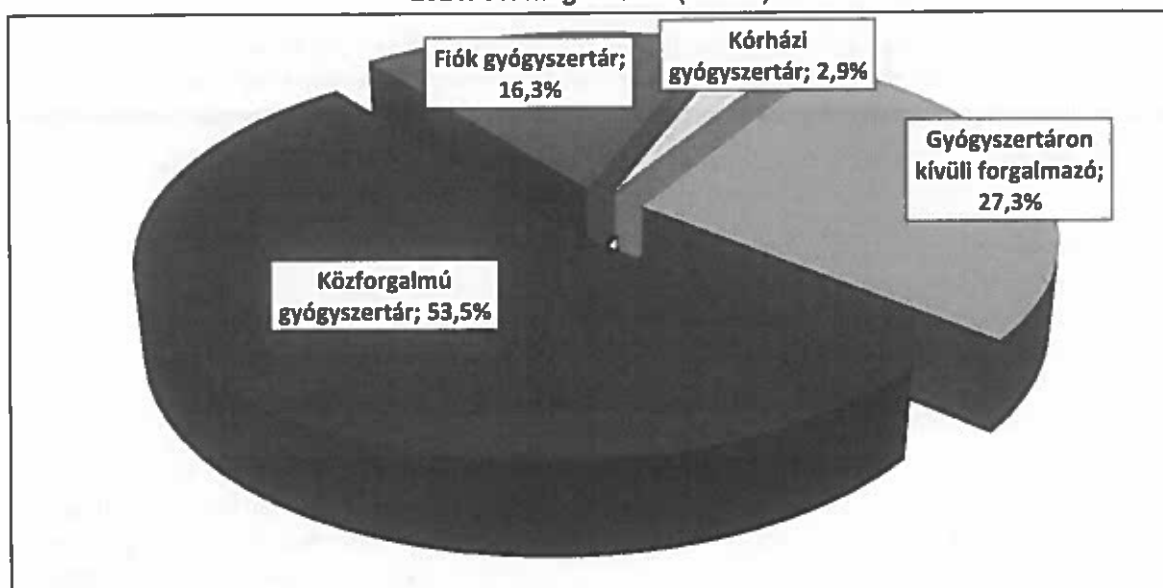
Jász-Nagykun-Szolnok megye lakosságának gyógyszerellátási helyzete biztonságosnak és kiegyensúlyozottnak, egyenletesnek mondható 2021. évben is.

Megyénkben az OGYÉI adatai szerint 172 gyógyszerellátó hely működött, ebből

- 92 közforgalmú gyógyszertár,
- 28 fiókgyógyszertár,
- 5 kórházi gyógyszertár, ezek közül 3 végez lakossági gyógyszerellátást biztosító tevékenységet is, illetve
- 47 gyógyszertáron kívüli gyógyszerforgalmazó egység (drogéria, benzinkút),

amelyet a 66. ábra szemléltet.

66. ábra Jász-Nagykun-Szolnok megye gyógyszerellátó helyeinek
2021. évi megoszlása (N=172)

Forrás: OGYÉI

A gyógyszeresztárak nyitva tartása igazodik a településeken levő orvosi rendelések idejéhez.

Három településen (Szolnok, Jászberény, Törökszentmiklós) biztosított a lakosság 24 órás gyógyszerhez jutási lehetősége gyógyszeresztári ügyelet és/vagy készenlét formájában. Más településeken hétköznap vagy hétvégén biztosítanak a gyógyszeresztárak néhány órás gyógyszeresztári ügyeletet vagy készenléti szolgáltatást.

2021. évben Öcsöd településen új közforgalmú gyógyszeresztár létesült.

A megyében 8 településen (megközelítő lakosság szám adatok) nem működik gyógyszeresztár.

- Csataszög (330 fő)
- Hunyadfalva (190 fő)
- Jászágó (735 fő)
- Jászivány (398 fő)
- Mezőhék (355 fő)
- Tiszabura (3211 fő)
- Tiszaderzs (1165 fő)
- Nagyrév (872)

9.8. Hatósági aktivitás

9.8.1. Egészségügyi szolgáltatók hatósági felügyelete és engedélyezési eljárása

Az egészségügyi törvény szerint az egészségügyi szolgáltatások minőségét és minőségfejlesztését az egészségügyi szolgáltató belső minőségbiztosítási, minőségfejlesztési és ellenőrzési rendszere biztosítja. Az egészségügyi szolgáltatók minőségbiztosításának célja, hogy az ellátás során érvényesüljenek a jogszabályban foglalt vagy egyéb szakmai szabályok, így különösen a tudomány mindenkori állását tükröző és bizonyítékokon alapuló szakmai irányelvek, ezek hiányában a módszertani útmutatókban közzétett szabályok, a szakmai irányelvek vagy módszertani útmutatók hiányában pedig a széles körben elfogadott szakirodalomban közzétett szakmai követelmények.

A külső minőségügyi rendszer működése az egészségügyi szolgáltatók működési engedélyezési rendjére épül, és a szolgáltatások biztonságos nyújtáshoz szükséges követelményeknek, az egyes szolgáltatások szakmai tartalmának, a szolgáltatások értékelési szempontjainak vizsgálatára terjed ki. A hatósági szakfelügyelet keretében az egészségügyi államigazgatási szerv feladata az egészségügyi ágazati jogszabályok érvényesülésének ellenőrzése.

A szakfelügyelet az állami szerepvállalás kinyilvánítása az egészségügyi szolgáltatások megfelelőségével kapcsolatban, melyet az egészségügyi államigazgatási szerv révén gyakorol. Az egészségügyi tevékenységet végzők és szolgáltatók **hatósági felügyeletét** (jogszabályi előírásoknak megfelelő működés ellenőrzése) a működési engedélyezésre jogosult hatóság (NNK, népegészségügyi feladatkörben eljáró járási hivatalok) országos névjegyzékbe vett, esetileg megbízott szakfelügyelők közreműködésével látja el.

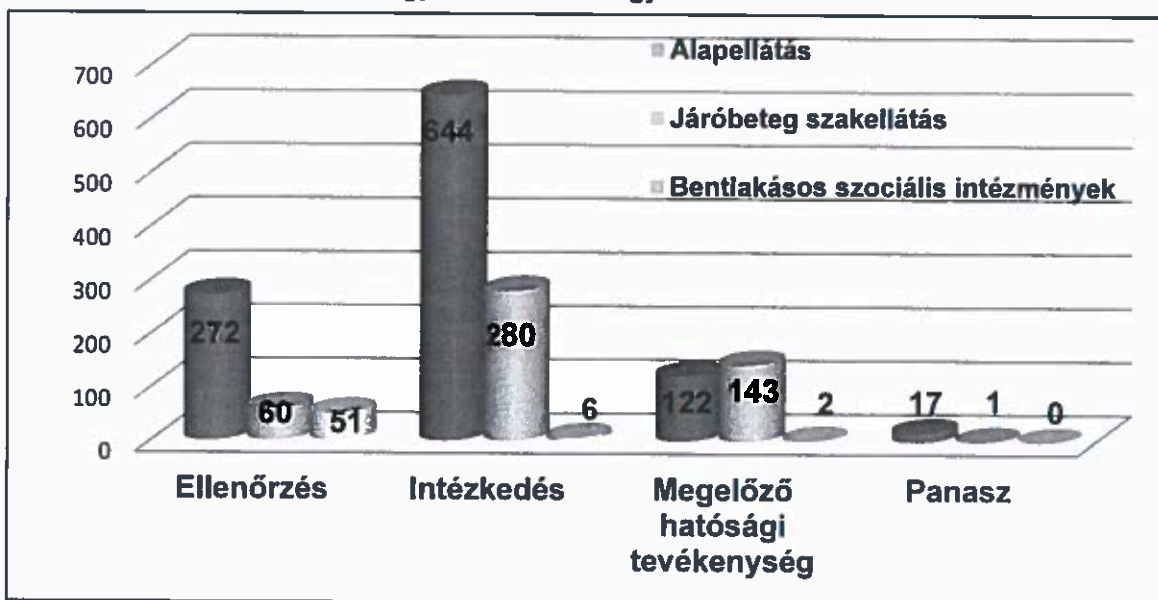
Szakfelügyelet alatt tehát a szakmai előírások, protokollok érvényesülésének **hatósági ellenőrzését** értjük, melynek során a szakfelügyelő a megbízása szerinti egészségügyi szolgáltatónál vizsgálja

- az egészségügyi **jogszabályok** rendelkezéseinek végrehajtását,
- a feladatok ellátásához szükséges **személyi és tárgyi feltételek** meglétét,
- az egyedi **panaszok** érdemi kivizsgálásával kapcsolatban:
 - a megelőzés, a kórismézés, a gyógyítás, az ápolás, a gondozás, a rehabilitáció és az orvosi szakvéleményezés szakszerűségét, eredményességét,
 - a szakmai irányelvek, protokollok és módszertani levelek előírásainak végrehajtását, teljesülését.

Az alapellátást, otthoni szakápolást, otthoni hospice ellátást, gyógyászati segédeszközökkel kapcsolatos szolgáltatást, intézeten kívüli szülészeti és újszülött-ellátási tevékenységet, rendezvény egészségügyi biztosítását, bentlakásos szociális vagy gyermekvédelmi intézményben szervezett egészségügyi ellátást, önálló járóbeteg-szakellátást és diagnosztikai szolgáltatást nyújtó szolgáltatók **ellenőrzése és engedélyezése** a népegészségügyi feladatkörben eljáró **járási hivatalok** feladata.

A fekvőbeteg-szakellátást, mentést, betegszállítást, vérellátást, haemodialízist és sejt- és szövetbanki, biobanki, in vitro fertilizáció, klinikai genetikai, genetikai tanácsadási, molekuláris genetikai laboratóriumi diagnosztikai, valamint a fekvő- és járóbeteg-szakellátást - diagnosztikai szolgáltatást is ideértve - egyidejűleg nyújtó szolgáltatók pedig az **NNK** hatáskörébe tartoznak, melyből egyértelműen következik, hogy a népegészségügyi feladatkörben eljáró kormányhivatal jogköre nem terjed ki e szolgáltatók hatósági ellenőrzésére és engedélyezésére. Fentiekre tekintettel a 67. ábra 2021. évi hatósági aktivitásra vonatkozó adatai kizárólag a járási hivatalok által szolgáltatott jelentéseken alapulnak.

67. ábra Egészségügyi igazgatási szakterület hatósági aktivitása Jász-Nagykun-Szolnok megyében 2021. évben

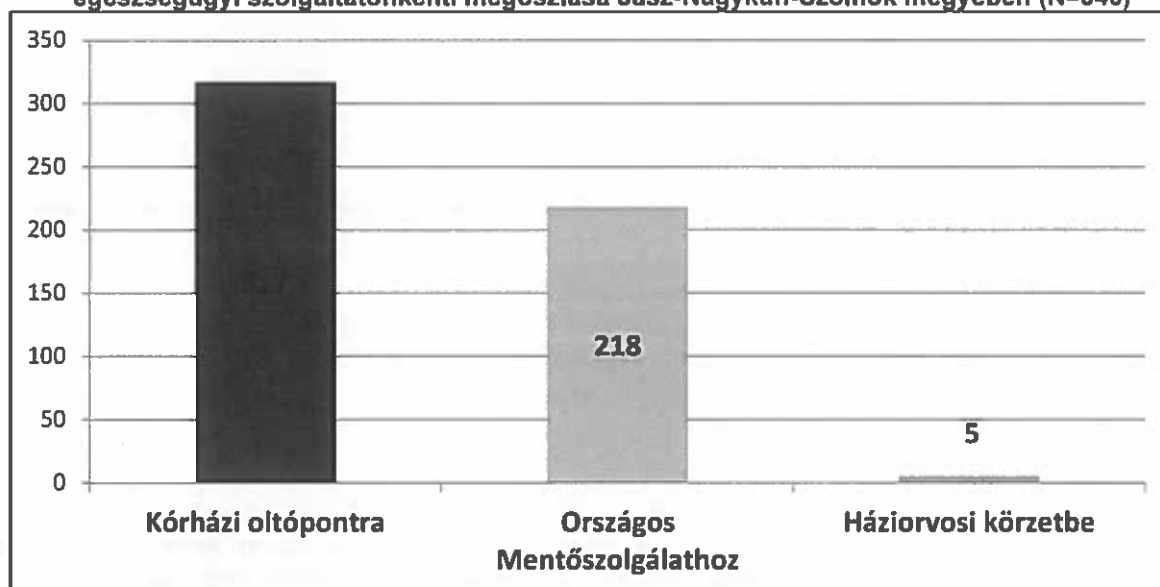

Adatforrás: JNSZMKH NFO

A népegészségügyi hatóság egészségügyi igazgatási tevékenységét 2021. évben is alapvetően a COVID-19 fertőző betegség elleni járványügyi védekezés határozta meg, melynek keretében az egészségügyi válsághelyzeti intézkedések megtételére a népegészségügyi feladatkörben eljáró kormányhivatal rendelkezik hatáskörrel.

2021. évben a Miniszterelnökségtől érkezett feladat kiosztás és a hetente megadott létszámigények, valamint a megyei iránítói jogkörrel rendelkező fekvőbeteg intézmény vezetőjének megkeresése alapján az orvos- és egészségügyi tudományi képzésben résztvevő hallgatók, valamint iskola-egészségügyi feladatokat ellátó védőnők egészségügyi válsághelyzeti feladatok ellátására 540 esetben kerültek kirendelésre, amelynek szolgáltatónkénti megoszlását a 68. ábra mutatja be.

68. ábra 2021. évben egészségügyi válsághelyzeti feladatokra történő kirendelések száma és egészségügyi szolgáltatónkénti megoszlása Jász-Nagykun-Szolnok megyében (N=540)

Adatforrás: JNSZMKH NFO

9.8.2. Kormányhivatal népegészségügyi feladatkörében végzett szakfelügyeleti tevékenység eredményei

Az ápolás szakfelügyeletét és a védőnői szakfelügyeletet a kormányhivatal és a járási hivatalok az alkalmazásukban álló tisztviselőkkel biztosítják.

Ápolási szakfelügyelet

A megye minden népegészségügyi feladatkört ellátó járási hivatalának illetékességi területén biztosított az ápolási szakfelügyeleti tevékenység végrehajtása. A szakfelügyelő ápolók leterheltek, mivel osztott munkakörben, egyidejűleg több járási népegészségügyi osztályon, több szakterület (egészségügyi igazgatás, egészségfejlesztés, közegészségügy-járványügy) feladatait is ellátják.

Jász-Nagykun-Szolnok megyében öt kórházban folyik fekvőbeteg ellátás, a tárgyév során az intézményekben strukturális változás nem következett be. Az intézményekre jelentős terhet rótt a koronavírus járvány okozta feladat többlet, valamint az intézményekben kialakított oltópontok működtetése.

Az ápolás szakterület vonatkozásában a Nemzeti Népegészségügyi Központ által 2021. évre meghatározott hatósági ellenőrzési és munkatervi feladat keretében a járási népegészségügyi osztályok munkatársai a járóbeteg szakrendelők (azaz a nem kórházakhoz integrált rendelők) 9 egységében (2 kardiológia, 3 sebészet, 3 urológia és 1 szülészeti-nőgyógyászati) ellenőrizték a személyi, tárgyi, szakmai környezeti feltételeket és a dokumentáció vezetését. Hatósági intézkedés nem vált szükségessé.

A gyógyászati amalgám felhasználásában érintett fogászati ellátást nyújtó 86 szolgáltató (az összes 46%-a) igazgatási célú szakfelügyeleti ellenőrzése megtörtént helyszíni ellenőrzéssel vagy kérdőíves nyilatkoztatással. Hatósági intézkedést igénylő hiányosság nem került feltárássra az ellenőrzések során.

A 2021. évi munkatervben meghatározott feladatokon túl a járási vezető ápolók az alapellátás területén folytattak ellenőrzéseket házi orvosi, házi gyermekorvosi praxisokban.

A helyszíni ellenőrzések lehetőséget adtak a betegellátásban résztvevőkkel történő személyes konzultációra, esetlegesen feltárt apró hiányosságok, hibák megbeszélésére, a szakdolgozók szakmai ismeretének frissítésére. Különösen fontos a személyes találkozások során a pozitív visszajelzés közvetítése, hangsúlyozva az ápolói hivatást gyakorlók mindennapi munkájának az elismerését.

Az alapellátás területén az ápolási szakfelügyeleti ellenőrzések során az alábbi problémákkal találkozunk gyakran a járási vezető ápolók: a szakdolgozók nyugdíjas életkora, az orvostechikai eszközök időszakos felülvizsgálatának hiánya, a továbbképzési kötelezettségek teljesítésének hiánya, a regisztrációs kártyák megújításával kapcsolatos eltérések.

A kisebb súlyú szakmai eltéréseket jegyzőkönyvben rögzítették, melyek korrigálását utóellenőrzés keretében vizsgálta a szakfelügyelet.

Az ellenőrzött egységek szakdolgozói az ellenőrzések kapcsán folyamatos tájékoztatást kaptak a jogszabályváltozásokról, a kamarai tagság és a működési nyilvántartásba vétel menetéről, valamint a pontszerző továbbképzésekről.

Megyénkben a szakfelügyeleti munka továbbra is országosan egységes szempontrendszer szerint zajlik.

Védőnői szakfelügyelet

A védőnői szakfelügyelet tekintetében a szervezett állások száma megyei szinten: 1 (betöltött: 1), járási szinten: 5 (betöltött: 3), a betöltetlen státuszban a vezető védőnői feladatok ellátása helyettesítéssel történik. Munkájuk során vizsgálják a védőnői feladatellátás helyzetét, továbbá a szakmai szabályok, protokollok betartását.

Területi védőnői ellátás

A területi védőnői státuszok száma 166, ebből betöltött 143, betöltetlen 23. A tavalyi évhez képest 2 státusszal csökkent a területi védőnői körzetek száma: Kunhegyesen az 5 vegyes védőnői körzet közül egyet megszüntetett a fenntartó a körzetek létszám csökkenése miatt, valamint Tiszassas és Szelevény védőnői körzetek összevonására volt szükség szintén a körzet létszámok csökkenése miatt.

A betöltetlen körzetekben valamint a betöltött, de GYED, GYES miatt átmenetileg üres körzetekben helyettesítő védőnők látják el a feladatokat.

A megyében 81 tanácsadóban működik területi védőnői ellátás. Valamennyi védőnői tanácsadóban megfelelő paraméterekkel rendelkező számítógép vagy laptop áll rendelkezésre. Az internet elérhetőség segíti a gyors információáramlást, a nyomtatási- és postaköltségek csökkenését.

A tanácsadók működési feltételeinek vizsgálata során tapasztalt hiányosságok pótlása nagy részben megtörtént, azonban az építészeti megoldásokat igénylőkre (pl. akadálymentesítés, babakocsi tároló) a szolgáltatók továbbra is határidő módosítást kértek forráshiányra hivatkozva. Az önálló védőnői tanácsadásokat az előírásoknak megfelelően megtartó védőnői körzetek aránya: 100%.

Adatszolgáltatási kötelezettségének minden védőnő maradéktalanul eleget tett.

A területi védőnők a védőoltásokkal kapcsolatos, illetve a fertőzésvédelem megelőzése és a fertőzőség csökkentése érdekében végzett feladatukat az előírásoknak megfelelően hajtják végre.

A járványügyi védekezésbe bekapcsolódtak, a veszély és készültség idején az eljárási rendet elsajátították és alkalmazták.

Szakfelügyeleti vizsgálatok alkalmával nem tapasztaltunk olyan hiányosságot, vagy szakmai mulasztást, mely intézkedést igényelt volna.

Iskola-védőnői ellátás

Megyénkben 36 iskola-védőnői státusz volt, 1 betöltetlen. A tavalyi évhez képest 2 státusszal növekedett az iskolai védőnői helyek száma: kialakításra került szakfelügyeleti javaslatra egy 20 órás iskolavédőnői státusz Jászladyban és egy 20 órás iskolavédőnői státusz Jászfényszaruban.

Azokon a településeken, ahol nincs főállású iskolavédőnő, a területi védőnők látják el az iskola-egészségügyi feladatokat.

A kampányoltások, a szűrővizsgálatok, a tisztasági szűrések és az egészségnevelési előadások az előírásoknak megfelelően történnek.

Kiemelendő az egészséges táplálkozás oktatása 5. osztályban, a dohányzás megelőzése érdekében ismeretátadó egészségnevelési órák tartása 6. osztályban, valamint a középiskolák 11. osztályában évek óta folyamatosan oktatott mell- és a here önvizsgálat.

Iskolavédő ellen nem történt panaszbejelentés, intézkedésre nem volt szükség.

Oktató védőnői feladatok

A korábbi évekhez hasonlóan 2021. évben is folyamatosan voltak főiskolai védőnő hallgatók szakmai gyakorlaton a megyében.

A Debreceni Egyetem Egészségügyi Kar 2021. év szeptemberében elindította az egészségügyi gondozás és prevenció alapszak védőnő szakirány levelező képzését a Debreceni Egyetem Szolnok Campus helyszínen. Ez a jövőben valószínűleg növeli a megyében letöltendő szakmai gyakorlatok számát.

A szakmai gyakorlat során van lehetőség az ismeretek elmélyítésére, a módszertani folyamatok átgondolására, az adminisztrációs tevékenység megismerésére. Minden hallgatót szívesen várunk vissza dolgozni, ezáltal csökkentve a betöltetlen státuszok számát.

Kórházi védőnői ellátás

A Jász-Nagykun-Szolnok Megyei Hetényi Géza Kórházban 2 fő kórházi védőnő dolgozik. Egy kórházi védőnőre jutó szülések száma átlagosan 800.

A Jászberényi Szent Erzsébet Kórházban egy kórházi védőnő dolgozik, 2021. évtől heti 40 órában. A kórházban a szülések száma átlagosan 700 fölötti.

A Karcagi Kátai Gábor Kórházban jelenleg nincs kórházi védőnő, a Szülésértesítő Rendszert egy diplomás ápoló alkalmazza. A kórházban a szülések száma átlagosan 6-700.

A Mezőtúri Városi Kórházban nincs kórházi védőnő, heti 5 órában egy mezőtúri területi védőnő használja a Szülésértesítő Rendszert és lát el kórházi védőnői feladatokat. A kórházban a szülések száma átlagosan 2-300.

9.9. Családvédelmi Szolgálatok működtetése

A CSVSZ tanácsadás működésében nem történt változás, mindegyik tanácsadót a Járási Hivatalok Népegészségügyi Osztályai működtetik, Jászberény, Karcag, Szolnok, Mezőtúr és Kunszentmárton telephelyen. Jászberényben, Mezőtúron, Kunszentmártonban heti egy alkalommal, Karcagon heti két alkalommal, Szolnokon heti 2x4 alkalommal van tanácsadás. A CSVSZ tanácsadás az éves rendes szabadság idejére helyettesítéssel megoldott.

A megyében a családvédelmi feladatokat 2 főállású védőnő (Szolnoki Járási Hivatal) és 2 fő vezető védőnő osztott munkakörben (Karcagi és Mezőtúri Járási Hivatal) végezte 6 tanácsadóban. Jászberényben 2018 novemberétől Szolnokról történő helyettesítéssel, csökkentett óraszámban, de továbbra is zavartalanul működött a CSVSZ.

A tanácsadások igénybevétele ingyenes, szabadon választható, azaz lakóhelytől függetlenül bármelyik CSVSZ-t fel lehet keresni. A várakozási idő elkerülése és a megfelelő tanácsadási idő biztosítása érdekében (min. 40 perc) a CSVSZ-ek előjegyzés alapján működnek, időpontot telefonon lehet kérni.

A CSVSZ védőnő feladata a családtervezési ismeretek terjesztése az oktatási intézményen kívül, a válsághelyzetben lévő várandós anyák segítése, támogatása, illetve a terhesség-megszakítás előtti és utáni magzatvédelmi tanácsadás biztosítása. A tanácsadásokon elhangzó tájékoztatások témaköreit a magzati élet védelméről szóló 1992. évi LXXIX. törvény nevesíti. A tanácsadáson a CSVSZ védőnő a várandós nő helyzetének megismerésére törekszik, és a válsághelyzet megoldását segítő információk, tájékoztatások adásával támogatja a várandóst a válsághelyzete megoldásában, és a magzati élet védelemében.

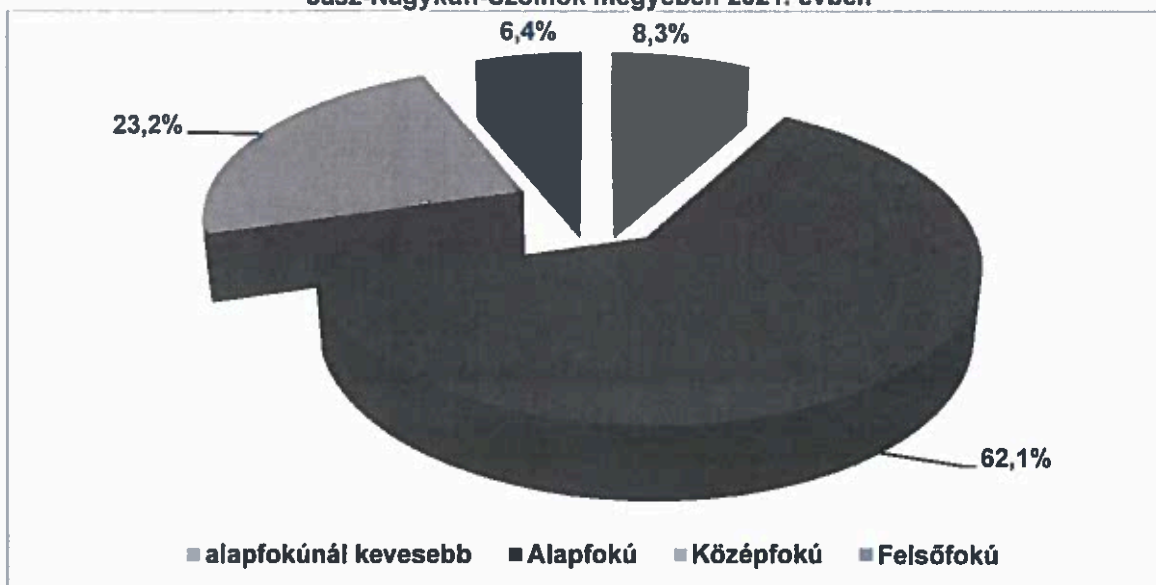
Az év során 2792 fő kereste meg a CSVSZ tanácsadót (A+B tanácsadás):

- „A” tanácsadáson 1484 fő,
- a második „B” tanácsadáson 1308 fő jelent meg.

Megváltoztatta szándékát (megtartotta magzatát): 76 fő.

A tanácsadáson megjelentek iskolai végzettség szerinti megoszlását a 69. ábra szemlélteti:

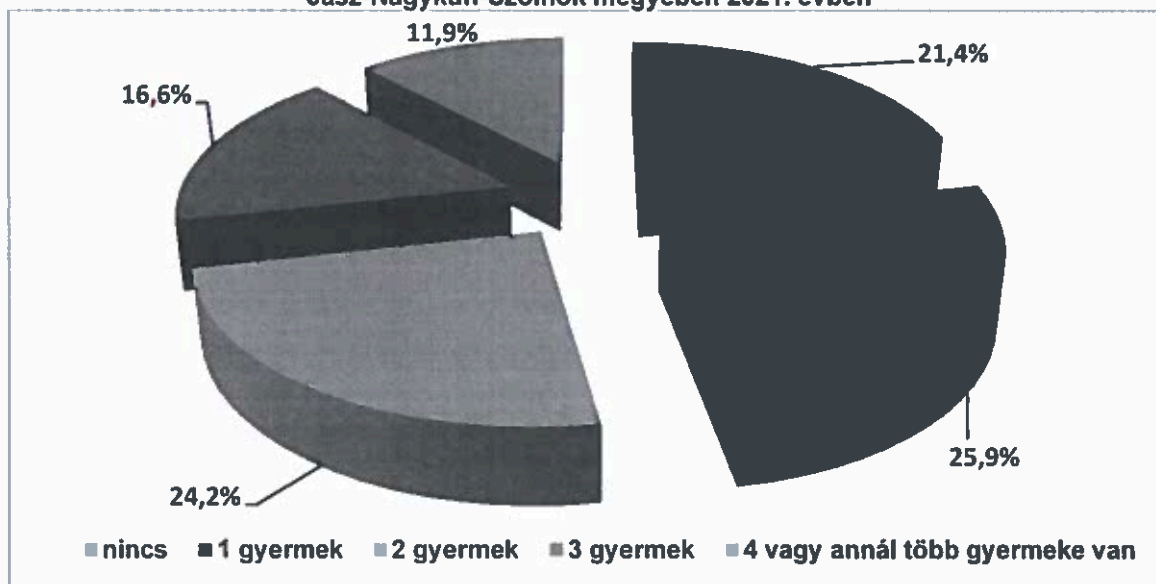
69. ábra CSVSZ tanácsadáson megjelentek aránya iskolai végzettség szerint Jász-Nagykun-Szolnok megyében 2021. évben

Adatforrás: JNSZMKH NFO

A nem kívánt terhesség ellen a megszakítást kérők 54,9%-a nem védekezett vagy rendszertelenül védekezett. Ez összefügg az egészségügyi ismeretekkel, szociális helyzettel, iskolai végzettséggel. A térítési díj kiszabásánál az esetek 58,9%-ában alkalmazni lehetett szociális indokokból adódó csökkentéseket. A megjelentek 54,3%-ban a 20-29 éves korosztályból kerültek ki, 15 év alatti 2 fő volt. A megjelentek közül 20,4% volt családi állapota szerint házas, a többi hajadon, elvált vagy özvegy. A CSVSZ-nél terhesség-megszakítást kérelmezők 21,4%-ának nincs élő gyermeke. A tanácsadáson megjelentek esetében az életben lévő gyermekek arányát a 70. ábra szemlélteti:

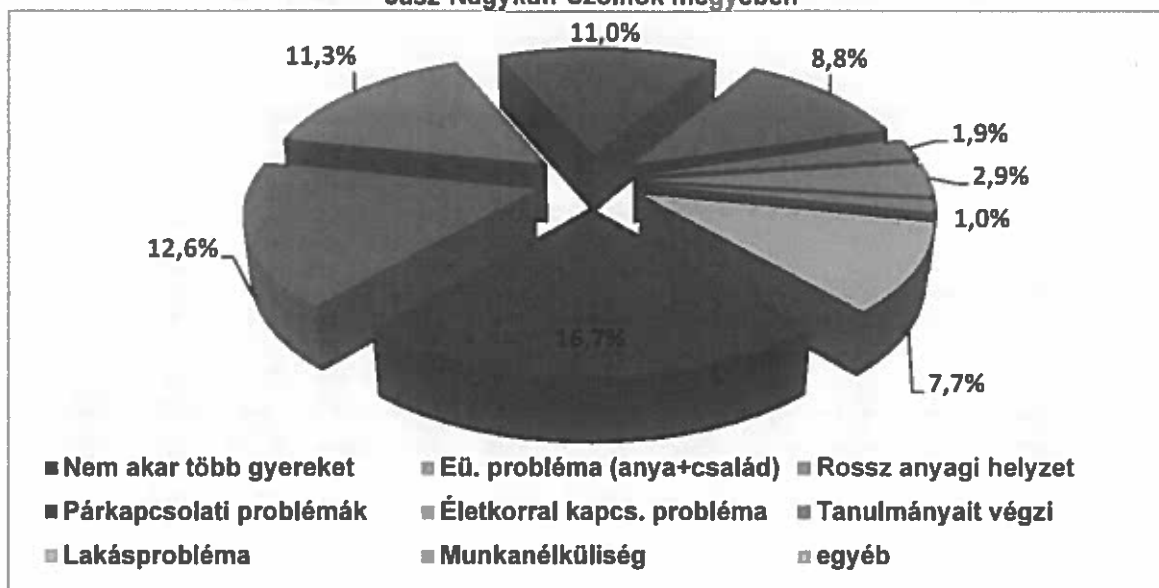
70. ábra Az életben levő gyermekek aránya a CSVSZ tanácsadáson megjelentek esetében Jász-Nagykun-Szolnok megyében 2021. évben

Adatforrás: JNSZMKH NFO

A B tanácsadáson megjelent 1308 fő közül 620 fő töltötte ki a terhesség-megszakítás kérésének a legfőbb indokáról szóló kérdőívet, melyből megállapítható, hogy a leggyakoribb indok (16,7%) a „nem akar több gyermeket” (71. ábra).

71. ábra A terhesség-megszakítás kérésének az indoklása a 2021. évben jelenteknél Jász-Nagykun-Szolnok megyében

Adatforrás: JNSZMKH NFO

A kliensek elégedettségét kérdőívekkel rendszeresen monitorozzuk, hasonlóan az előző évekhez, a nagyon elégedettek és elégedettek aránya majdnem 100%-os.

10. Szervezett, célzott lakossági szűrővizsgálatokkal kapcsolatos feladatok

A másodlagos (szekunder) megelőzés lényege, hogy betegség kialakulására figyelmeztető állapotokat vagy betegségeket korai szakaszban felismerjék, és ezáltal lehetővé váljon azok időbeni kezelése. Legfontosabb szekunder prevenciósi tevékenység a szűrés, amely rendszerint az egészségügyi ellátás keretein belül történik.

Emlőszűrés

Az emlőrák a nők leggyakoribb rosszindulatú daganata, az összes tumor 20%-a. A morbiditás, mortalitás növekszik, országosan évente 6000 új esetet regisztrálnak, az évenkénti halálozás 2300-2500 fő.

A kilencvenes évek elejétől van lehetőség hazánkban mammográfiás emlőrák szűrésre és az 1998-ban kiadott – a lakossági emlőrák szűréseket szabályozó – kormányrendelet óta hívják be az érintett hölgyeket ingyenes szűrővizsgálatra. A rendszeres, szervezett emlőrák szűrés 2001-ben a Népegészségügyi Program alapján kezdődött el. A szűrésbe bevonandó korcsoportok meghatározása epidemiológiai, daganatbiológiai és gazdaságossági megfontolásokon alapul.

Az országosan kiterjesztett szervezett, célzott lakossági szűrések közül az emlőszűrés terv szerint folytatódott a megyében. Az akkreditált Mammográfiás Központ folyamatosan fogadta a szűrővizsgálatra meghívott 45-65 év közötti nőket, nem volt időszakos leállás a Covid-19 megbetegedések miatt.

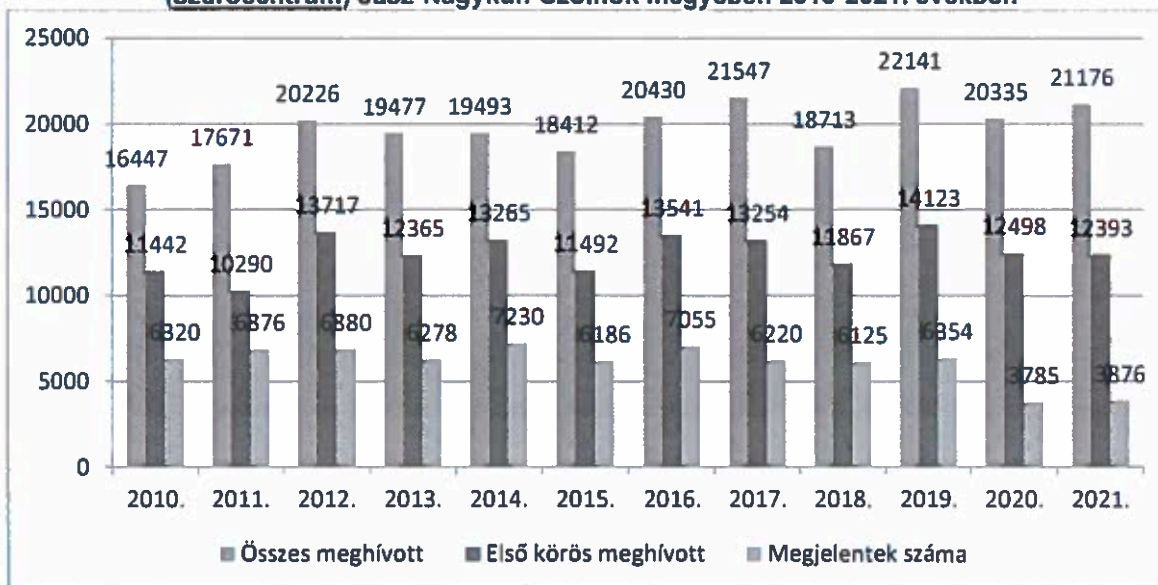
Emlőszűrés a megyében a MaMMA centrumban és a mobil szűrőbuszban történt, utóbbi emelte a lakossági megjelenések számát, 2021. évben 7 település vette igénybe ezt a lehetőséget. Az érintett női lakosságot az utazási költség és idő megtakarítás is motiválja a szűrőbusz igénybevételekor.

Legtöbb településen a háziorvosok, védőnők, ápolónők, önkormányzat, civil szervezetek munkatársai segítik a szervezési munkát.

Főosztályunk feladata az emlőszűrő vizsgálatok szervezése, összehangolása, felügyelete, a behívó-követő rendszer működtetése, a szűrés ütemezéséről a járási hivatalok és a szűrésben érintett háziorvosok tájékoztatása.

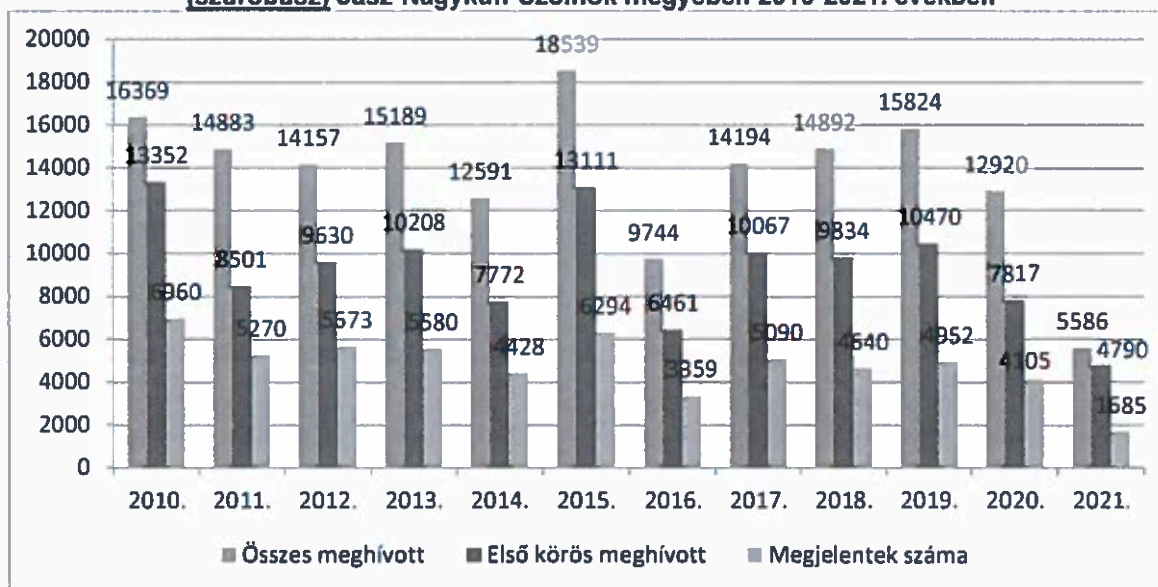
Az emlőszűrésre behívottak és jelentek számát a szűrés helyszíne függvényében a 72., 73. és 74. ábrák szemléltetik.

72. ábra Emlőszűrésre behívottak és megjelentek száma szűrés helyszíne függvényében (szűrőcentrum) Jász-Nagykun-Szolnok megyében 2010-2021. években

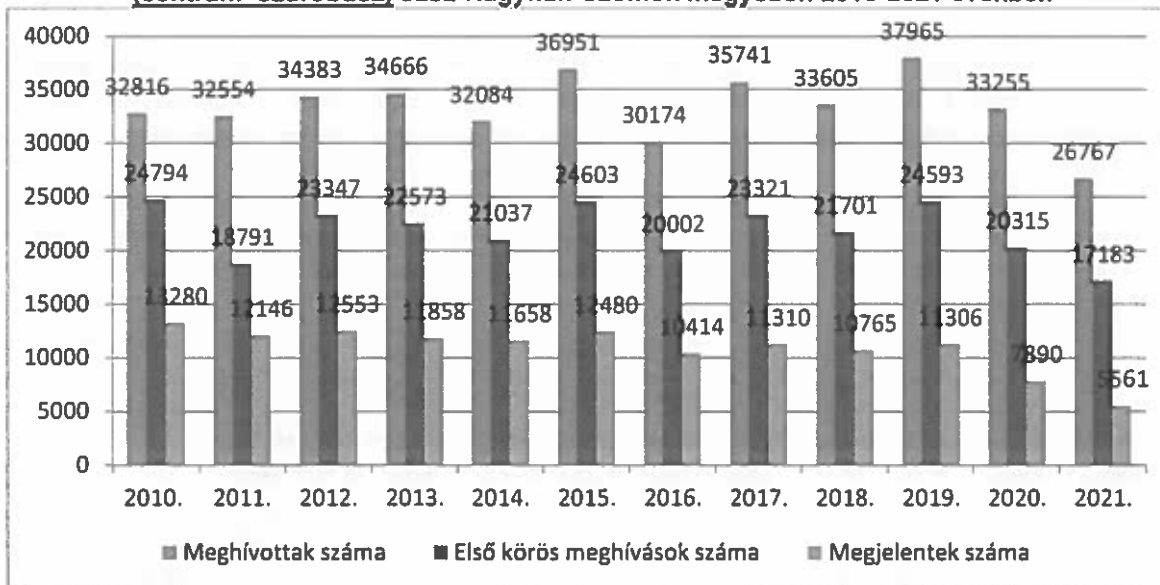
Adatforrás: JNSZMKH NFO

73. ábra Emlőszűrésre behívottak és megjelentek száma szűrés helyszíne függvényében (szűrőbusz) Jász-Nagykun-Szolnok megyében 2010-2021. években

Adatforrás: JNSZMKH NFO

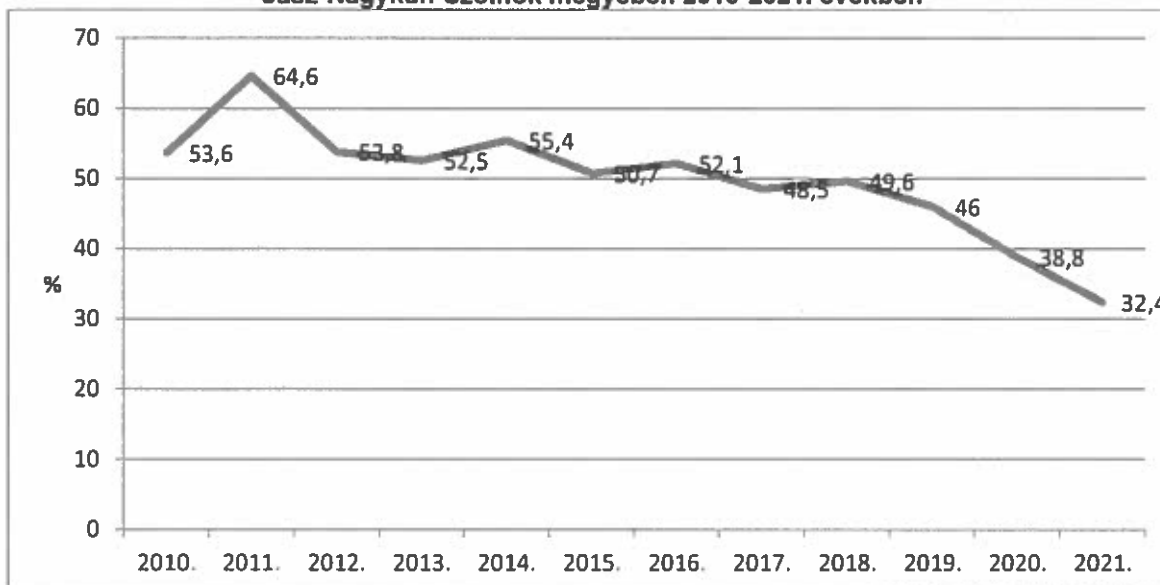
74. ábra Emlőszűrésre behívottak és megjelentek száma (centrum+szűrőbusz) Jász-Nagykun-Szolnok megyében 2010-2021 években

Adatforrás: JNSZMKH NFO

2021-ben 17183 asszony kapott **emlőszűrésre** behívó levelet (első körös behívás). Újbóli behívást, - mivel az első meghívó levélre nem reagált – 9584 asszony kapott (összesen: 26767 meghívó levél). Szűrésen 5561 fő jelent meg, ez az első körös behívásokhoz viszonyítva 32,4%-os megjelenési arány volt, ami az utóbbi 10 évben a legalacsonyabb volt. Ennek a fő oka, hogy sokan továbbra is óvakodtak kimozdulni otthonról tartva a járványtól. A meghívások csökkenése főleg a szűrőbuszra történő behívásokat érintette a jelenleg érvényben lévő átlagfinanszírozás és asszisztensi munkaerőhiány miatt. A szűrőbusz az elmúlt évekhez viszonyítva sokkal kevesebbszer települt ki vidékre. Sajnos a jelenlegi finanszírozás nem téríti a Mobil Szűrőállomás kitelepülési költségeit, melyet a fenntartó önerőből próbál biztosítani, de az elmúlt években megemelkedett munkabér, közüzemi díjak és üzemanyagár költségek is ezt egyre inkább megnehezítették (75. ábra).

75. ábra Megjelenési arány (%) az összes (Centrum és Busz) első körös behíváshoz viszonyítva Jász-Nagykun-Szolnok megyében 2010-2021. években

Adatforrás: JNSZMKH NFO

Radiológusok a vizsgálat elvégzése után műtétre javasoltak 53 asszonyt, közülük 21 páciensnél az elváltozás rosszindulatú volt.

Méhnyakrák szűrés

Hazánkban a méhnyakrák miatti relatív halálozási kockázat magas, az európai uniós országok átlagának mintegy háromszorosa. A tapasztalatok szerint a későn diagnosztizált esetek többsége a hátrányos társadalmi-gazdasági helyzetű, alacsonyabb iskolai végzettségű, szűrővizsgálaton korábban részt nem vett nők körében fordul elő.

Az időben történő felfedezés alapja a rendszeres szűrés. A méhnyakrák szűrése szervezett keretek között történik, a vizsgálatra minden 25 és 65 év közötti nőnek 3 évente küldenek meghívó levelet. A levélben mellékelt lista tartalmazza azoknak a nőgyógyászati vizsgálóhelyeknek a címét és telefonszámát, ahol a szűrést az Egészségbiztosító finanszírozza. Ezekben a helyeken szűrővizsgálat teljes egészében ingyenes.

Sajnos mindezek ellenére a megjelenési arány igen alacsony. Nem szűrésenként van nyilvántartva, ha valaki a behívó levél nélkül jelentkezik nőgyógyászati vizsgálatra, továbbá az sem, ha a méhnyakról vett kenetet nem az akkreditált cytologiai laboratóriumok vizsgálják meg. A fentiekből adódik, hogy csak 2,1%-os háromévenkénti szűrésen való megjelenést tudunk kimutatni a 25-65 éves korosztályban.

A valóságban a nők több mint fele vizsgálatra kerül három évenként legalább egyszer.

A méhnyakrák elsődleges (HPV elleni védőoltás) és másodlagos (szűrés) prevenciója nem egymás alternatívái, azokat közösen kell alkalmazni, törekedve a célcsoportok teljes lefedettségére. Ehhez fontos növelni a méhnyakszűréshez való hozzáférhetőséget, különösen a falvakban élő lakosság számára.

Az NNK jogelődje kezdeményezte a védőnői méhnyakszűrés országos kiterjesztését. A projekt lényege, hogy a védőnők a szűrést – egy képzést követően – önállóan végezhetik el. A megyében jelenleg 4 fő védőnő végez lakossági méhnyakszűrést.

Vastagbéliszűrési program

2016-ban „Komplex népegészségügyi szűrések” szervezését kezdte meg az NNK jogelődje.

Szervező munkánknek köszönhetően a Jász-Nagykun-Szolnok megyében 2021. évben 65 háziorvos vett részt a programban.

A vastagbéliszűrési program kétlépcsős, először a háziorvosok közreműködésével a szűrésben érintett 50 és 70 év közötti személyeknek székletmintát kell küldeni a vizsgálatot végző laboratóriumba. Ezt követően értesítést kapnak kolonoszkópiára azok, akiknél a minta eredménye ezt szükségessé teszi.

2021. évben sokkal több volt a postai úton kiküldött meghívók száma, így a szűrést is sokkal több lakos vehette igénybe, a háziorvostól a meghívottak közül csak 21,9% vette át a szűrési csomagot (8. táblázat).

8. táblázat A vastagbéliszűrési programban részt vett lakosok száma Jász-Nagykun-Szolnok megyében 2019-2021. években

Év	Postai meghívók száma	Háziorvostól átvette a szűrési csomagot (fő/%)	Átvette a szűrési csomagot, de nem küldte be a mintát (fő/%)	Beküldött minták száma (fő/%)	Negatív (fő/%)	Nem negatív (fő/%)	Értékelhetetlen (fő/%)
2019	2949	516 (17,5 %)	68 (13,2 %)	448 (86,8%)	373 (83,3%)	62 (13,8%)	13 (2,9 %)
2020	8580	2282 (26,6%)	258 (11,3%)	2024 (88,8%)	1723 (85,3%)	229 (11,3%)	72 (3,4%)
2021	57215	12557 (21,9%)	1301 (10,4%)	11256 (89,6%)	9447 (89,1%)	1159 (10,9%)	650 (5,7%)

Adalforrás: Nemzeti Népegészségügyi Központ Szűrésirányítási Főosztály

A cél, hogy a szűrési csomagot legalább a szűrésre meghívottak 45-50%-a átvegye a háziorvostól. Ebben kulcsfontosságú szerepe van a tájékoztatásnak (házi orvos, asszisztens, média, plakátok, mikroközösségek ún. megmondó emberei által közvetített ismeretek). Sajnos ez az érték 21,9 % volt 2021-ben, tehát csak minden 4. embert érdekelt a szűrés lehetősége.

A vastagbél-daganat esetében a rák megelőző állapot átlagosan 10 évig áll fenn. Ez alatt az idő alatt tünetek még nem jelentkeznek, de az elváltozás szűréssel már felismerhető. A mintavételhez nem kell nagyobb körültekintés, mint az átlagos személyi higiéniéhez. A tárolás, postára adás semmilyen kellemetlenséget nem okoz.

11. Főbb eredmények, szükséges tennivalók

Az egészségi és a halálozási mutatók

Helyzet

- Az egészség szubjektív megítélésében a jó, illetve nagyon jó egészségűek aránya az elmúlt évtizedben emelkedett.
- Az összes haláleset fele az egészségtelen életmód miatt következett be.
- 2019-ben minden negyedik felnőtt naponta dohányzott.
- A felnőttkori elhízás szintén az egyik leggyakoribb betegséget kiváltó ok. 2019-ben a 15 éves vagy annál idősebbek közel negyede volt elhízott.
- Megyénk lakosságának halálozási mutatói a legtöbb vizsgált halálok tekintetében rosszabbak az országostól.
- A megye területén belül is jelentős eltérések vannak a lakosság egészségi állapotában és az ezt közvetve kifejező halálozási mutatókban. Sok területen rosszabbak a mutatószámok az országos adatokhoz viszonyítva.

Szükséges tennivalók

- Minden politikai, egészségpolitikai döntésnek azt a célt kell szolgálnia, hogy csökkenjenek az egészségi állapotban megnyilvánuló egyenlőtlenségek.
- A nem fertőző, krónikus betegségek kialakulását kívánjuk csökkenteni az egészség-magatartás fejlesztésével, az életmódváltozás elérésével.
- Az oktatási intézményekben az egészségmegőrzést szolgáló feladatok kidolgozásában és végrehajtásában való aktív részvételt preferáljuk.

Egészségfejlesztés

Helyzet

- Az egészségi állapot javítása több szektort, területet is érintő feladat, melynek megvalósítása során a döntéshozók, valamint a társadalmi- és civil, továbbá a beteg szervezetek támogatása és aktív szerepvállalása nélkül nem képzelhető el sem tartós, sem érdemi eredmény.
- A statisztikában a meghatározó betegségek között több olyan is található, mint például a daganatok, szívbetegségek, alkohol okozta májzsugor, vagy a közlekedési balesetek is, amelyek primer prevenció által befolyásolhatók. Első helyre az egészséges életmód népszerűsítését kellene tenni, valamint az egészségügyi ismeretek terjesztését, a testi egészségen kívül a lelki egészség fejlesztését kellene célul tűzni, melyben segítené a különböző szintűen megvalósuló egészségfejlesztési programok megszervezése.

Szükséges tennivalók

- A rizikófaktorok korai felismerése, azonosítása.
- Primer prevenció programok támogatása, a szűréseken történő lakossági részvétel fokozását célzó programok szervezése.
- Szekunder prevenció keretében végzett szűrővizsgálatok népszerűsítése.
- A megyében működő Egészségfejlesztési Irodák szakmai munkájához történő kapcsolódás.
- Az Egészségfejlesztési Beavatkozási Index (EFBI) figyelembe vétele indokolt. Az EFBI eredményskálán rosszabb mutatókkal rendelkező megyei területek, települések esetén nagyobb hangsúlyt kell fektetni egészségfejlesztési programokra, az ilyen jellegű népegészségügyi beavatkozások szervezésére.

Járványügyi terület

Eredmény

- A kötelező védőoltások tekintetében a kiemelkedően jó megyei átoltottság fenntartása, ezáltal számos fertőző betegség megelőzhető, megszüntethető.
- A COVID-19 járvány elősegítette a fertőtlenítési gyakorlat fejlődését, megújulását. A levegő fertőtlenítése, az ózonos technológia előtérbe került, az ózongenerátorokat az elmúlt időszakban rutinszerűen kezdték alkalmazni a záró fertőtlenítés kiegészítéseként.

Szükséges tennivalók

- Feladatunk a térítésmentesen biztosított influenza elleni oltóanyag felhasználásának a növelése.
- Stabil járványügyi helyzet fenntartása, gyorsreagálás biztosítása.
- A kórházhigiénés tevékenység fejlesztését folytatni kell, az Országos Tisztifőorvos által kiadott módszertani útmutatókban foglaltak következetes betartásával, betartatásával. Javítani kell a nosocomialis járványok felügyeletét, ezáltal csökkentve a kórházi fertőzések okozta halálozást.

Közegészségügyi terület

Eredmény

- A közegészségügyi biztonságot veszélyeztető kiemelt esemény nem történt.
- Ivóvíz, fürdővíz terjesztésével járvány nem alakult ki.
- Táplálkozási rendelet előírásainak betartási fegyelme javul, egyre kevesebb a hiányosság, ezért a közétkeztetésben egészségesebb ételhez jutnak az azt igénybe vevők.
- Javultak a nevelési-oktatási intézmények higiénés feltételei.
- Kémiai biztonság szabályait a vállalkozások betartják.
- A nemdohányzók védelméről szóló törvény előírásainak betartási fegyelme javul.

Szükséges tennivalók

- Elsőrangú közegészségügyi feladat az ivóvíz-biztonság fenntartása, a vízzel terjedő járványok megelőzése. Az ivóvízminőség-javító programok megvalósítása során a lakosság egészséges ivóvízzel történő ellátásának biztosítása érdekében a szükséges preventív intézkedések megtétele.
- A népegészségügyi mutatók kedvező irányú befolyásolása érdekében kiemelten fontos meghatározott lakosságcsoportok körében a táplálkozás-egészségügyi vizsgálatok végzése, az egészséges táplálkozás megvalósítása érdekében a jogszabályi követelmények érvényesítése, a hatósági felügyelet.
- A kereskedelmi forgalomban lévő étrend-kiegészítők, különleges táplálkozási célú élelmiszerek, kozmetikumok köréből az egészségre ártalmas készítményeknek laboratóriumi vizsgálattal egybekötött hatósági ellenőrzéssel történő kiszűrése.
- A környezetszennyezések, mérgezések megelőzése érdekében fontos feladat a kémiai biztonsági követelmények betartásának szakmai felügyelete.
- Az oktatási intézményekben - a gyermek- és ifjúság-egészségügy vonatkozásában - előtérbe állítandó cél az egészségmegőrzést szolgáló feladatok kidolgozásában és végrehajtásában való aktív részvétel.

Egészségügyi ellátás

Eredmény

- A megye lakosságának biztonságos és folyamatos egészségügyi ellátása biztosított volt.

Szükséges tennivalók

- A házi orvosok „kapuőri” szerepének megerősítése, illetve szakmai munkájuk fokozottabb elismerésének megteremtése.
- Praxisközösségek további támogatása, prevenciók tevékenységének erősítése.
- Az önkormányzatok alapellátás területén egy-egy nehezen biztosítható kötelező feladatának társulási formában történő ellátásra való ösztönzése.

- A megye valamennyi lakosa számára legalább munkaszüneti és pihenőnapokon a fogorvosi ügyeleti ellátás biztosítására való törekvések támogatása.
- Területi védőnői körzetek felülvizsgálata a feladatellátás személyi feltételrendszerére és az ellátandó gyermek létszámra is tekintettel.
- Az egészségügyi szakdolgozók általános elismerésének, megbecsülésének és pályán maradásának további támogatása.

12. Irodalom, adatbázisok, hivatkozások

- A kormányhivatalok és járási/kerületi hivatalok népegészségügyi feladatkörében ellátott 2021. évi feladatok éves beszámoló jelentése, Jász-Nagykun-Szolnok megye
- Budapest Fővárosi Kormányhivatala, Népegészségügyi Főosztálya 2022.
- Commission on Social Determinants of Health, 2018
- Emberi Erőforrások Minisztériuma: „Egészséges Magyarország 2021–2027” Egészségügyi Ágazati Stratégia 2021. január.
- Eurostat jelentése 2020.
- JNSZM Önkormányzati Hivatal: Helyzetelemzés JNSZ megye 2020.december
- Központi Statisztikai Hivatal (KSH) <https://www.ksh.hu>
- Központi Statisztikai Hivatal (KSH): Tehetünk egészségünkért 2020.
- Központi Statisztikai Hivatal (KSH): Egészségügyi helyzetkép 2019.
- Megelőző orvostan és népegészségtan Ádány Róza Budapest, 2012.
- Magyar Nemzeti Bank: Versenyképességi Jelentés 2020.
- Magyarország Kormánya: Magyarország 2022. évi Nemzeti Reform Programja 2022. április
- Magyarország Egészségügyi országprofil 2017.
https://ec.europa.eu/health/sites/health/files/state/docs/chp_hu_hungary.pdf
- Népegészségügyi Elemzési Központ Információs Rendszer (NEKIR), EFOP 1.8.0-VEKOP-17-2017-00001 számú. Egészségügyi Ellátórendszer Szakmai Módszertani Fejlesztése projekt, Nemzeti Népegészségügyi Központ, 2021.
- OECD/European Observatory on Health Systems and Policies (2021), Magyarország: Egészségügyi országprofil 2021, State of Health in the EU, OECD Publishing, Paris/European Observatory on Health Systems and Policies, Brussels
- Vitrai J. 2011. Az egészség és az egészség-egyenlőtlenség egyéni és közösségi szintű befolyásoló tényezők
- OSZIR Járványügyi Felügyeleti Rendszer
 - Az egészségügyi hatósági és igazgatási tevékenységről szóló 1991. évi XI. törvény
 - Az egészségügyről 1997. évi CLIV. törvény
 - A nemdohányzók védelméről és a dohánytermékek fogyasztásának, forgalmazásának egyes szabályairól szóló 1999. évi XLII. törvény
 - A kémiai biztonságról szóló 2000. évi XXV. törvény
 - A népegészségügyi termékadóról szóló 2011. évi CIII. törvény (Neta tv)
 - A kozmetikai termékekről szóló Az Európai Parlament és a Tanács 1223/2009/EK Rendelete
 - Az ivóvíz minőségi követelményeiről és az ellenőrzés rendjéről szóló 201/2001. (X. 25.) Korm. rendelet
 - A természetes fürdővizek minőségi követelményeiről, valamint a természetes fürdőhelyek kijelöléséről és üzemeltetéséről szóló 78/2008. (IV. 3.) Korm. rendelet
 - A kozmetikai termékekről szóló 246/2013. (VII. 2.) Korm. rendelet
 - A fővárosi és megyei kormányhivatal, valamint a járási (fővárosi kerületi) hivatal népegészségügyi feladatai ellátásáról, továbbá az egészségügyi államigazgatási szerv kijelöléséről szóló 385/2016. (XII. 2.) Korm. rendelet
 - A közfürdők létesítésének és üzemeltetésének közegészségügyi feltételeiről szóló 37/1996. (X.18.) NM rendelet
 - Az élelmiszer-eredetű megbetegedések esetén követendő eljárásról szóló 62/2003. (X. 27.) ESZCSM rendelet
 - A különleges táplálkozási célú élelmiszerekről szóló 36/2004. (IV. 26.) ESzCsM rendelet
 - Az étrend-kiegészítőkről szóló 37/2004. (IV. 26.) ESzCsM rendelet

- Az egyes nem üzleti célú közösségi, szabadidős szálláshelyek üzemeltetésének egészségügyi feltételeiről szóló 37/2007. (VII.23.) EüM-SZMM együttes rendelet
- A nevelési-oktatási intézmények működéséről és a köznevelési intézmények névhasználatáról szóló 20/2012. EMMI rendelet
- A közétkeztetésre vonatkozó táplálkozás-egészségügyi előírásokról szóló 37/2014. (IV. 30.) EMMI rendelet
- Az egészségügyi hatósági és igazgatási tevékenységről szóló 1991. évi XI. törvény
- Az egészségügyről szóló 1997. évi CLIV. törvény
- Az önálló orvosi tevékenységről szóló 2000. évi II. törvény
- Az egészségügyi ellátórendszer fejlesztéséről szóló 2006. évi CXXXII. törvény
- Az egészségügyi alapellátásról szóló 2015. évi CXXIII. törvény
- A fővárosi és megyei kormányhivatal, valamint a járási (fővárosi kerületi) hivatal népegészségügyi feladatai ellátásáról, továbbá az egészségügyi államigazgatási szerv kijelöléséről szóló 385/2016. (XII. 2.) Korm. rendelet
- Az egészségügyi szolgáltatás gyakorlásának általános feltételeiről, valamint a működési engedélyezési eljárásról szóló 96/2003. (VII. 15.) Korm. rendelet
- Az önálló orvosi tevékenységről szóló 2000. évi II. törvény végrehajtásáról szóló 313/2011. (XII. 23.) Korm. rendelet
- Az egészségügyi válsághelyzeti ellátásról szóló 521/2013. (XII. 30.) Korm. rendelet
- Az iskola-egészségügyi ellátásról szóló 26/1997. (IX. 3.) NM rendelet
- A betegszállításról szóló 19/1998. (VI. 3.) NM rendelet
- A háziorvosi, házi gyermekorvosi és fogorvosi tevékenységről szóló 4/2000. (II. 25.) EüM rendelet
- Az egészségügyi szolgáltatások nyújtásához szükséges szakmai minimumfeltételekről szóló 60/2003. (X. 20.) ESzCsM rendelet
- Az egészségügyi szolgáltatók és működési engedélyük nyilvántartásáról, valamint az egészségügyi szakmai jegyzékről szóló 2/2004. (XI. 17.) EüM rendelet
- Az egészségügyi ellátás folyamatos működtetésének egyes szervezési kérdéseiről szóló 47/2004. (V. 11.) ESzCsM rendelet
- A területi védőnői ellátásról szóló 49/2004. (V. 21.) ESzCsM rendelet
- A mentésről szóló 5/2006. (II. 7.) EüM rendelet
- A praxisközösségekről szóló 53/2021. (II. 9.) Korm. rendelet

13. Rövidítések

CDI	Clostridium difficile
CPNP	Cosmetic Products Notification Portal (kozmetikai termékek bejelentési rendszere)
CSVSZ	Családvédelmi Szolgálat
EFI	Egészségfejlesztési Iroda
HENYIR	Humán erőforrás Nyilvántartó Rendszer (egészségügyi szolgáltatókra vonatkozó)
HIV	Human Immunodeficiency Vírus
Hospice	haldokló beteg gondozás
HPV	Humán papilloma vírus
HUMVI	Humán Vízhaználókat Környezet-egészségügyi Szakrendszere
JNSZMKH	Jász-Nagykun-Szolnok Megyei Kormányhivatal
KSH	Központi Statisztikai Hivatal
MRK	Multirezisztens kórokozó
MSZSZ	Mozgó Szakorvosi Szolgálatok
NEKIR	Népegészségügyi Elemzési Központ Információs Rendszere
NFO	Népegészségügyi Főosztály
NNK	Nemzeti Népegészségügyi Központ (Országos Tisztifőorvosi Hivatal és EMMI Országos Tisztifőorvosi Feladatokért Felelős Helyettes Államtitkárság jogutód)
NVT	A nemdohányzók védelméről és a dohánytermékek fogyasztásának, forgalmazásának egyes szabályairól szóló 1999. évi XLII. törvény
OGYÉI	Országos Gyógyszerészeti- és Élelmezés-egészségügyi Intézet
OKFŐ	Országos Kórházi Főigazgatóság

OSAP	Országos Statisztikai Adatgyűjtési Program
OSZIR	Országos Szakmai Információs Rendszer
OTH	Országos Tisztifőorvosi Hivatal
RAPEX	nem élelmiszerekre vonatkozó gyorsvészjelző rendszer
RASFF	Az Európai Unió élelmiszer- és takarmánybiztonsági riasztási rendszere (Rapid Alert System for Food and Feed)
SHA	Standardizált Halálozási Arányszámok
SHH	Standardizált Halálozási Hányados
TBC	tüdőgümőkór
WHO	World Health Organization (Egészségügyi Világszervezet)

KÖTIVIZIG 2018. ÉVI ÖNTÖZÉSFEJLESZTÉSI STARTÉGIA – FELÜLVIZSGÁLATA

KIVONAT

**Közép-Tisza vidéki Vízügyi Igazgatóság
5000 Szolnok, Boldog Sándor István krt. 4.**

**Jóváhagyta: Lovas Attila
igazgató**

**Békési István
osztályvezető**

2022.10. hó

**Összeállította: Virágné Kőházi-Kiss Edit
vízhiánykérelhárítási szakcsoport vezető
Bodnárné Szabó Andrea
műszaki ügyintéző**

Tartalom

ELŐZMÉNYEK	3
JNSZ MEGYE ÉS A KÖTIVIZIG MŰKÖDÉSI TERÜLETE:	3
1. KÖTIVIZIG, JELLEMZŐEN JNSZ MEGYE ÖNTÉZÉSES GAZDÁLKODÁSÁNAK ORSZÁGOS JELENTŐSÉGE	7
1.1. IGÉNYFELMÉRÉSEK, KONKRÉT ÖNTÖZÉSFEJLESZTÉSI IGÉNYEK	7
1.2. MEZŐGAZDASÁGI VÍZSZOLGÁLTATÁS KÖTIVIZIG	10
2. A 2018. ÉVI ÖNTÖZÉSFEJLESZTÉSI STRATÉGIA	14
2.1. A STRATÉGIA CÉLKITŰZÉSEI	14
2.2. MIÉRT HATÉKONY A KÖTIVIZIG ÖNTÖZÉSFEJLESZTÉSI STRATÉGIÁJÁNAK MEGVALÓSÍTÁSA	16
2.2.1. A MŰSZAKI INFRASTRUKTÚRÁLIS HÁTTÉR (CSATORNAHÁLÓZAT) RENDELKEZÉSRE ÁLL	16
2.2.2. NEM ÜZEMELŐ SZIVATTYÚS ÖNTÖZŐRENDSZEREK GRAVITÁCIÓS ÁTKAPCSOLÁSA	16
3. 2018. ÉVI ÖNTÖZÉSFEJLESZTÉSI STRATÉGIA MEGVALÓSÍTÁSA – 2022.ÉVI PRIORITÁSI SORREND ALAPJÁN	18
3.1. I. ÜTEM – LEGSÜRGETŐBB FELADATOK.....	18
3.1.1. SZOLNOK VÁROS FELSZÍNI IVÓVÍZKIVÉTELI MŰ ÁTÉPÍTÉS	18
3.1.2. A VÍZHIÁNY ENYHÍTÉSE ÉS AZ ÖNTÖZÉSFEJLESZTÉSI IGÉNYEK KIELÉGÍTÉSE A TILALMASI ÖNTÖZŐRENDSZER FEJLESZTÉSÉVEL	20
3.1.3. TISZAFÜREDI ÖNTÖZŐRENDSZER REKONSTRUKCIÓJA 1., 2., 3. RÉSZFELADATRA BONTVA.....	21
3.1.4. NK. XII ÖNTÖZŐFÜRT REKONSTRUKCIÓJA ÉS FEJLESZTÉSE (KETTŐSMŰKÖDÉSŰ CSATORNÁKKAL)	22
3.1.5. GÓI-TÓI ÖNTÖZŐFÜRT FEJLESZTÉSE A KÖTIVIZIG TERÜLETÉN.....	23
3.1.6. TISZAVÁRKONYI ÖNTÖZŐRENDSZER FEJLESZTÉSE	24
3.1.7. TISZAFÜREDI ÖNTÖZŐRENDSZER REKONSTRUKCIÓJA 3. részfeladat	25
3.1.8. TISZAFÜREDI ÖNTÖZŐRENDSZER REKONSTRUKCIÓJA 2. részfeladat	25
3.1.9. JÁSZSÁGI-FŐCSATORNA HATÁSTERÜLET NÖVELESE, ZAGYVAI ÖKOLÓGIA VÍZPÓTLÁS KIALAKÍTÁSA ..	25
3.1.10. ÖNTÖZÉSFEJLESZTÉS A KUNGYALU I. BELVÍZCSATORNA MENTÉN	26
3.1.11. JÁSZAPÁTI ÖNTÖZÉSFEJLESZTÉSÉT ELŐSEGÍTŐ, VÍZELLÁTÓ ÚTVONAL KIÉPÍTÉSE, J.II. ÖNTÖZŐFÜRT KETTŐS MŰKÖDÉSŰ CSATORNÁINAK FELÚJÍTÁSA	27
3.2. II. ÜTEM – KÖZÉPTÁVÚ ÖNTÖZÉSFEJLESZTÉSI ELKÉPZELÉSEK	29
3.2.1. NK-VI FÜRT KIÉPÍTÉSE, A FEGYVERNEK-SZAJOLI ÖBLÖZETEK KOMPLEX FEJLESZTÉSE	29
3.2.2. JÁSZSÁGI-FŐCSATORNA KOMPLEX FEJLESZTÉSE, ZAGYVAI-ÁG KIÉPÍTÉSE.....	30
3.2.3. GÁSTYÁSI ÖNTÖZŐRENDSZER ÁTKAPCSOLÁSA A NAGYKUNSÁGI FŐCSATORNÁRA.....	33
3.2.4. NAGYKUNSÁGI FŐCSATORNA FEJLESZTÉSE, ÁTFOLYÁSOS TÁROZÓK KIALAKÍTÁSA.....	34
3.3. III. ÜTEM - NEM ÜZEMELŐ ÖNTÖZŐRENDSZEREK, ÖNTÖZŐFÜRTÖK, ISMÉTELT ÜZEMBEHELYEZÉSE, GRAVITÁCIÓS ÁTKAPCSOLÁSA	38
3.3.1. NK III-2-12. ÖNTÖZŐRENDSZER: NK.III-.2-12. ÖNTÖZŐCSATORNA (STRATÉGIA alapján).....	38
3.3.2. J. I. ÖNTÖZŐFÜRT: J. I-1. FÜRTFŐCSATORNA ISMÉTELT ÜZEMBE HELYEZÉSE (STRATÉGIA alapján) ...	39
3.3.3. MEZŐTÚR-ÁLOMZUGI BELVÍZÖBLÖZET VÍZGAZDÁLKODÁSI REFORMJA II. ÜTEM (STRATÉGIA alapján) 40	
3.3.4. JÁSZSÁGI ÖNRSZ\MILLÉRI ÖNTÖZŐFÜRT: KETTŐS MŰKÖDÉSŰ CSATORNÁINAK FEJLESZTÉSE (STRATÉGIA alapján)	41
3.3.5. LAKITELKI ÖNTÖZŐRENDSZER FEJLESZTÉSE	43
3.3.6. KÚTRÉTI ÖNTÖZŐRENDSZER HATÁSTERÜLETÉNEK ELLÁTÁSA (STRATÉGIA alapján)	44
3.3.7. ZAGYVA VÍZELVEZETŐ ÚTVONAL KIÉPÍTÉSE 1. ÉS 3. ÚTVONAL	46
3.3.8. J. X-3. ISMÉTELT ÜZEMBE ÁLLÍTÁSA	47

ELŐZMÉNYEK

Az Öntözésfejlesztési Stratégia megalkotásáról szóló 1744/2017. (X.17.) Kormányhatározat (a továbbiakban: Kormányhatározat) alapján: „A Kormány állami feladatnak tekinti az öntözéses gazdálkodás elterjesztésének, ésszerű fejlesztésének, a vízkészletek védelmének és hasznosításának ügyét, ezért egyetért az Öntözésfejlesztési Stratégia megalkotásának szükségességével, amelynek érdekében.....

3. pont alapján: felhívja a belügyminisztert, hogy vizsgálja meg az öntözési célú víztározási lehetőségeket, vizsgálja felül a kettősműködésű rendszerek, valamint a belvízrendszerek üzemeltetését a védekezés fenntartása és a víz visszatartása és tározása érdekében, és határozza meg a védekezés fenntartását, a belvizek területen hagyását, a víz visszatartását, tározását szolgáló lehetséges területeket.

5. pont alapján: felhívja a belügyminisztert, hogy a földművelésügyi miniszterrel együttműködve mutassa be a hatékony öntözéses gazdálkodás elterjesztéséhez és működtetéséhez szükséges műszaki, infrastrukturális feltételrendszert, humánerőforrás – és pénzügyierőforrás-igényt, valamint készítsen szakmai stratégiát az öntözésfejlesztéshez szükséges jelenlegi és távlati infrastrukturális és vízkészlet-gazdálkodási lehetőségekről.”

Ennek keretében a KÖTIVIZIG 2018-ban kidolgozta a működési területére vonatkozó Öntözésfejlesztési Stratégiája I. (víztározási lehetőségek) és II. kötetét (öntözésfejlesztés – vízkészletgazdálkodási lehetőségek), amely megtalálható a KÖTIVIZIG honlapján.

Stratégia ráirányította a figyelmet arra, hogy megnő a vízgazdálkodási létesítmények igénybevételével történő optimális vízszétosztás fontossága, a vízhiányos területekre történő – lehetőség szerint a költséghatékony üzemelést biztosító gravitációs – vízátvétel szerepe. A Stratégia tervezés lényeges elemei: az üzemelő vízpótló- és elosztó létesítmények fejlesztése, rekonstrukciója, a felhagyott, üzemképtelenné vált szivattyús öntözőrendszerek ismételt üzembe helyezése, – a fenntarthatóság elvét figyelembe véve - gravitációs átkapcsolása, új fűrtök klépítése, törekedve a meglévő csatornahálózat felhasználására, a belvízcsatornák kettős működésűvé történő felkészítésére. A tervezett fejlesztéseknél figyelembe kell venni a Tisza-tó meglévő szabad vízkészletét, valamint a 2017-ben elkészült *Vízkészlet-Gazdálkodási Térségi Terv* (továbbiakban VKGTT) ajánlásait, az öntözésre és más vízhasználatokra, rendelkezésekre álló igénybevételi kontingens és az igénybevétel feltételeinek meghatározása tekintetében.

A Tisza-tó a Tiszát és a hullámtereit egyesítő, átfolyásos jellegű síkvidéki víztározó. A Tisza vízkészlete a térségi vízgazdálkodás legfontosabb eleme, ezért a jobb kihasználás érdekében 1973-ban üzembe helyezésre került a Kiskörei Vízlépcső, amely a Tisza vízkészletének szétosztásában kulcsszerepet tölt be.

A vízlépcső, a Tisza tó és a hozzá tartozó öntözőrendszerek komplex vízgazdálkodási létesítmények, elsődleges céljuk a térségi vízátvétel más rendszerekbe, a Tisza-völgy mezőgazdasági termőerejének stabilizálása, az öntözővíz, az ipar fejlesztéséhez és a lakosság ivóvízellátásához szükséges vízmennyiség biztosítása.

A KÖTIVIZIG, amely jellemzően JNSz megye területét foglalja magában, az öntözéses gazdálkodás fellelője, az öntözőrendszerek – kis kivétellel - itt épültek ki.

JNSz megye és a KÖTIVIZIG működési területe:

2022. évi országos adatok:

- 1 677 db vízhasználói vízjogi engedély
- 128 201 ha engedélyezett nettó terület
- 208 792 em³ engedélyezett éves vízmennyiség
- 181 104 em³ megrendelt éves vízmennyiség
- 189 985 em³ szolgáltatni tervezett vízmennyiség

ebből KÖTIVIZIG (jellemzően JNSZ megye)

- 475 db vízhasználói vízjogi engedély
- 34 116 ha engedélyezett nettó terület
- **71 099 em³ engedélyezett éves vízmennyiség**
- **67 612 em³ megrendelt éves vízmennyiség**
- 54 872 em³ szolgáltatni tervezett vízmennyiség

KÖTIVIZIG 08. havi adatok (jellemzően JNSZ megye)

- 558 db vízhasználói vízjogi engedély
- 35 628 ha engedélyezett nettó terület
- **77 695 em³ engedélyezett éves vízmennyiség**
- **69 956 em³ megrendelt éves vízmennyiség**
- 63 457 em³ szolgáltatni tervezett vízmennyiség

A Tisza-Körös-völgyi vízkészlet megosztás (VKKI-226-0001/2007.) határozza meg a KÖTIVIZIG számára a térségek közötti vízátviteli kötelezettséget, továbbá a helyben felhasználható vízkészleteket. A vízgazdálkodási rendszer célja, hogy a Tiszából történő vízátvitelével a vízhiányos térségek vízkészletét pótolja, a vízkormányzási, üzemeltetési tevékenységgel az Alföldre jellemző időjárási szélsőségek vízkészletekben mutatkozó hatását csökkentse. 2012-ben – az érintett VIZIG-ekkel egyeztetve – készült el az első TIKEVIR-KÖTIVIZIG vízkészlet optimalizálási (vízkorlátozási) terve, amely szükség szerint felülvizsgálatra kerül.

A KÖTIVIZIG fontosnak tartja, hogy tervszerű felkészüléssel és hatékony, operatív beavatkozásokkal megelőzze, illetve mérsékelje az extrém vízhiányos helyzetekből adódó károkat. 2010-től a mezőgazdasági vízhasznosítási tevékenységet ISO 9001/2008. minőségirányítási eljárási rend szerint folytatja. 2012-től a KÖTIVIZIG védelmi szervezetébe integráltan – az országban elsőként – megkezdte munkáját a Vízhiány-kárelhárítási Szakcsoport.

Fontos szempont továbbá az is, hogy a területi vízgazdálkodási fejlesztések kialakítása során messzemenően figyelembe kell venni a természetvédelmi előírásokat.

A KÖTIVIZIG Öntözésfejlesztési Stratégiájában – szélsőséges hidrometeorológiai és természet-földrajzi adottságok, felszíni és felszín alatti vízbázisok, a vízigények, a műszaki infrastruktúrális háttér, a kiépítettség figyelembe vételével - megfogalmazott rövid-, közép-, és hosszútávú célkitűzések napjainkra továbbra is megfelelőek, időtállóak. A Stratégiában szereplő projekttervek ütemezett megvalósítása változatlanul szükséges. Az állami főművek tervezett fejlesztését azonban a folyamatosan jelentkező, új,

konkrét gazdálkodói igényekkel szükséges összehangolni, különös tekintettel a 2022. évi rendkívüli vízhiánykár-elhárítás tapasztalataira. Ezért időszerű a Stratégia felülvizsgálata, elsősorban tehát a beavatkozások prioritási sorrendjének újra értékelése, valamint a Közép-Tisza völgyi vízhiány elleni védekezés hatékonyságát növelő új projekt javaslat beépítése tekintetében.

*A projektek tervezését, a természetre alapozott megoldások alkalmazását az **Útmutató a vízmegőrzés természetre alapozott módszereinek kiválasztására, megtervezésére, megvalósításának támogatására Európában (Európai Bizottság Általános Környezetvédelmi Igazgatóság, Brüsszel 2014. NWRM Pilot Project)** című kiadvány figyelembe vételével kell elkészíteni.*

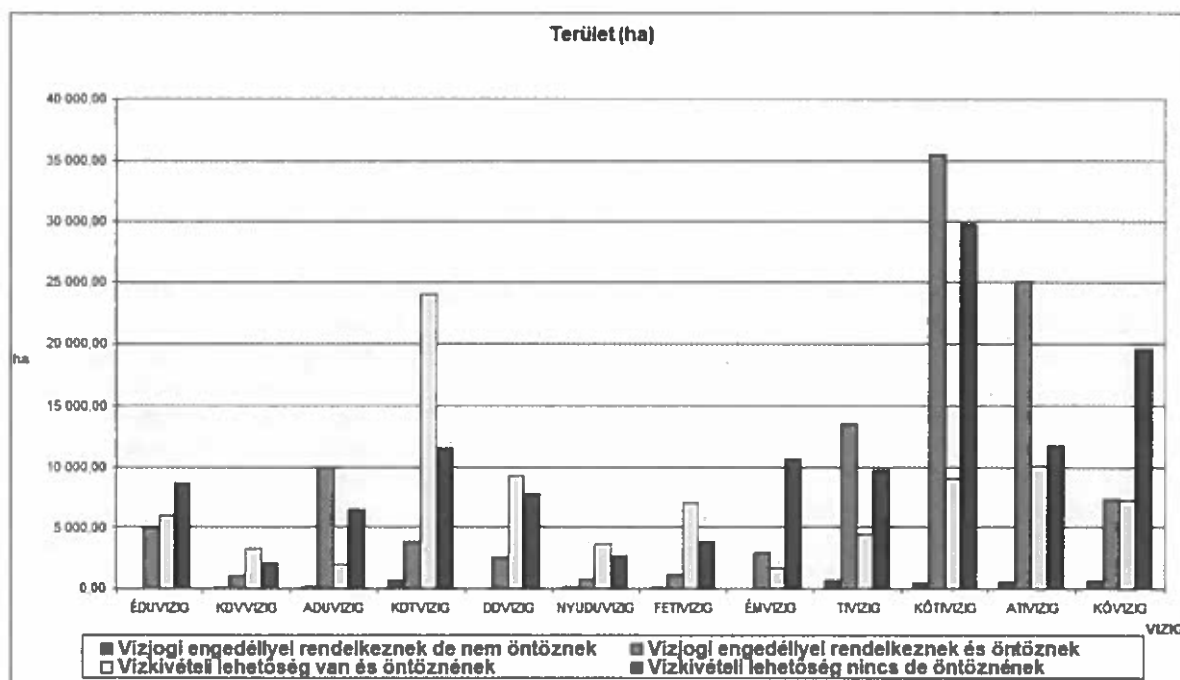
1. KÖTIVIZIG, JELLEMZŐEN JNSZ MEGYE ÖNTÉZÉSES GAZDÁLKODÁSÁNAK ORSZÁGOS JELENTŐSÉGE

1.1. IGÉNYFELMÉRÉSEK, KONKRÉT ÖNTÖZÉSFEJLESZTÉSI IGÉNYEK

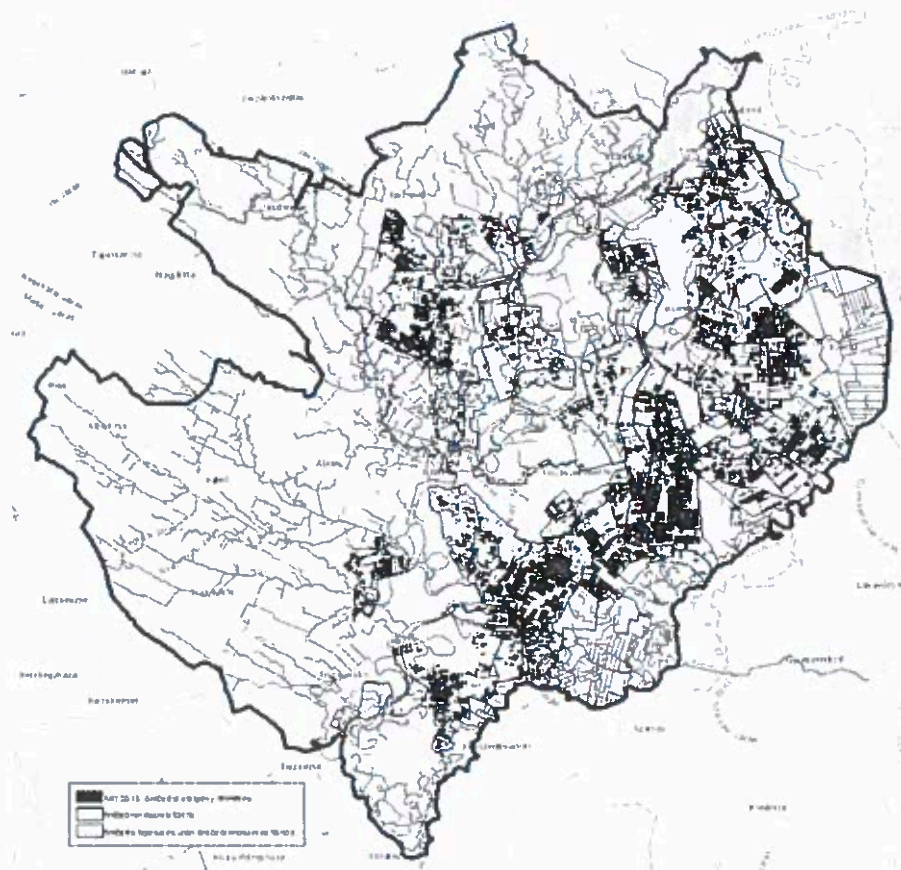
JNSz megye és így tehát a KÖTIVIZIG területén nagy hagyományai vannak az öntözéses gazdálkodásnak, melyhez a térség jelenleg is jó műszaki infrastruktúrális adottságokkal, - Tisza-tó vízkészletére alapozott, részben kihasználatlan, gravitációs vízszétosztó hálózattal - rendelkezik.

A gazdálkodói kör az öntözésfejlesztések tekintetében elkötelezett, ezt támasztja alá a NAK 2014. évi igényfelmérése, valamint az AM által 2018-ban történt vizsgálata is, ami országosan jól szemlélteti, hogy az öntözéses gazdálkodás és öntözésfejlesztés középpontja a JNSZ megye területére esik.

Nemzeti Agrárkamara országos öntözési igényfelmérése (2014.03.) is jól szemlélteti, hogy a Közép-Tisza vidékén, JNSZ megyében jelentkeznek a legnagyobb öntözési fejlesztési igények.

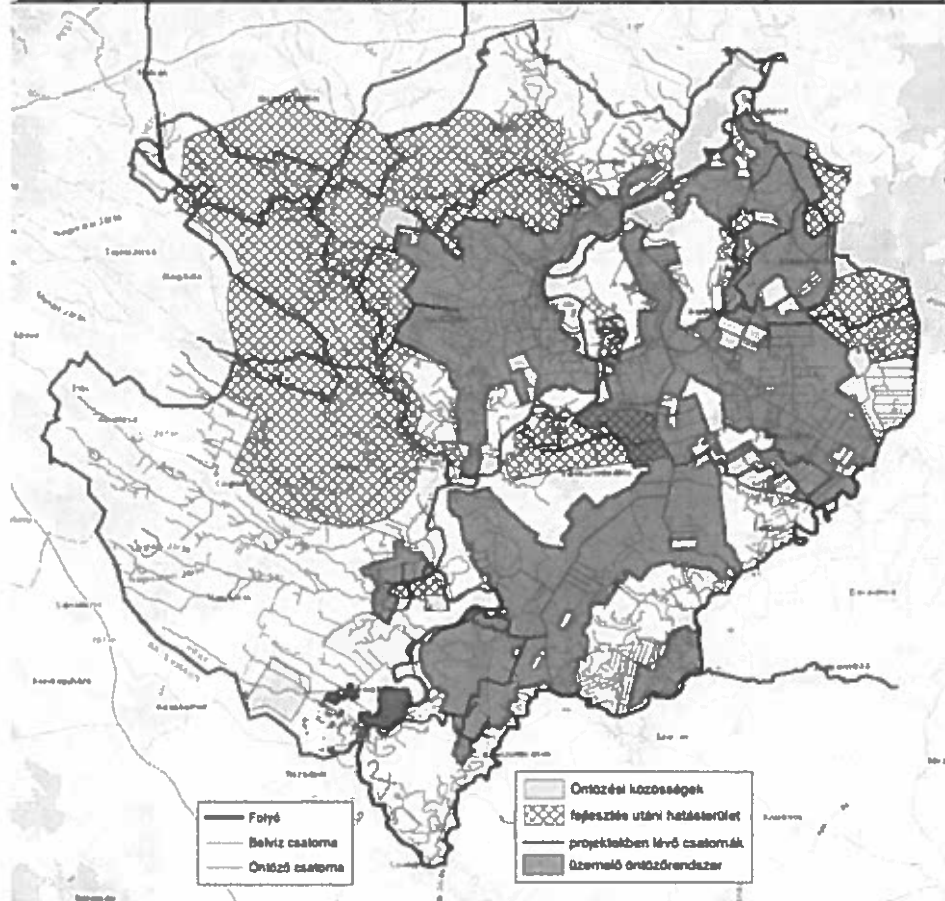

Az Agrárminisztérium 2017-2018-ban elvégzett új vízigény felmérése az öntözőrendszerek hatásterületére korlátozódott. A KÖTIVIZIG területére eső vízigény felmérés alapján jelentkező új öntözési igények is igen magas értékeket mutattak: új vízigény: 26 548,4 em³, öntözendő terület: 31 350,7 ha.

A JNSz megyében sorra alakulnak meg az öntözési közösségek, amelyek az öntözésfejlesztés tekintetében elkötelezettek, hiszen így lehet csak megteremteni a termelés biztonságát, amelynek aktualitását különösen kiemeli a 2022. évi rendkívüli aszályhelyzet, és egyúttal a terméshozam növeléséhez is elengedhetetlen. A 14 699,8 ha-on jelentkező konkrét öntözésfejlesztési elképzeléseket a KÖTIVIZIG vagyongazdálkodó hozzájárulásában támogatta és mindent megtesz annak érdekében, hogy a mezőgazdasági vízszolgáltatás a gazdálkodók számára biztosított legyen, de ilyen mértékű terület és vízigény növekedés biztonságos kiszolgálásához, a vízi utak kialakításához, fejlesztéséhez a rendelkezésre álló fenntartási keretei nem elégségesek.

Sőr- szám:	Öntözési közösség neve:	Érintett települések:	Öntözött terület (ha):
1	AQUADIA Mezőgazdasági Kft.	Vezény	359,4872
2	Fegyvermeki Öntözési Közösség Kft.	Fegyvermek	297,8
3	Héki Öntözőfürt Kft.	Mezőhék	154,6462
4	HORGAI Öntözőfürt Kft.	Ócsöd	478,0639
5	IRRIGO Öntözési Közösség Kft.	Nagyrév	746,54
6	Jászrági Öntözési Közösség Kft.	Jászráti	1547,4758
7	K&J TRIO Öntözési Közösség Kft.	Füzesabony, Sarud	394,8544
8	Kertős Öntözési Közösség Kft.	Kunhegyes, Tiszaszentimre	221,39
9	Kisújszállás-Göröngyösi Rizstermesztők Öntözési közössége Kft.	Kisújszállás	599,5665
10	Kisújszállás-Kontai Gazdák Öntözési közössége Kft.	Kisújszállás	1084,1597
11	Kisújszállás-Nagyréti Rizstermesztők Öntözési közössége Kft.	Kisújszállás	737,3612
12	KUNHALOM-VÍZ Öntözési közösség Kft.	Tiszaföldvár, Mezőhék	161,7853
13	Kunmadarasi Öntözési közösség Kft.	Kunmadaras, Karcag	580,43
14	Kunsági Öntözési Szolgáltató Betéti Társaság	Kunhegyes	777
15	Lános úti Öntözési közösség Kft.	Tiszaszentimre	104,4787
16	Nagyüllői Öntözési közösség Kft.	Kunmadaras	397,1606
17	Pásztói Öntözési közösség Kft.	Túrkeve	110
18	Szék Öntözési közösségi Kft.	Besenyőszög	851,9823
19	TURGONY-ÖNTÖZŐ Szolgáltató Kft.	Kisújszállás	157,0442
20	Ültőparti Öntözési közösség Kft.	Karcag	298,027
21	Vitóz-sori Öntözési közösség Kft.	Kunhegyes, Kenderes	153,3915
22	Alfased Kft.	Karcag	31,84
23	Kia Öntözési Közösség Kft.	Karcag	105,7
25	Kunmadaras Öntözési Közösség Kft. Nagy-Széki	Karcag	233,296
26	Klygyóci Öntözésfejlesztési Kft.	Abádszalók	332,47
27	TÓKA AGRO Öntözési Közösség Kft.	Tiszagyenda, Tiszabura és Tiszaroff	207,53
28	Agrokeve Öntözési Közösség Kft.	Túrkeve	282,9961
29	Ladány Csepp Korlátolt Kft.	Jászladány	295,2147
30	Tender Terv Kft., Tuzok-Föld Kft.	Tiszaszily, Csataszög, Kőtelek, Besenyőszög, Pély, Hunyadfalva	1837,72
31	Tilalmasi Öntözési Közösség Kft.	Karcag	1160
	Összesen:		14699,8063

A KÖTIVIZIG Öntözésfejlesztési Stratégiájával összhangban a JNSz Megyei Gazdságfejlesztési Program az agrárágazat versenyképességének növelését az alábbiak szerint határozta meg:

„Stratégiai ágazatként tekintünk tehát a mezőgazdaságra, hiszen komoly fejlődési potenciál van benne és a megye jó adottságokkal rendelkezik az agárágazat területén. Megyénk alapvetően mezőgazdasági megye (itt található az ország termőföldjének egyötöde és ezen terem meg az elfogyasztott élelmezési gabona 20%-a). A külterjes jellegű, viszonylag alacsony hozamú és feldolgozó kapacitással csak részben rendelkező agrárium megújítása tájgazdálkodáson, öntözésfejlesztésen és a belterjesebb termelés kialakításán keresztül valósítható meg. A megyében található jelenleg kihasználatlan csatornahálózat lehetővé teszi az öntözés viszonylag nagy volumenű fejlesztését, amely a mezőgazdasági termelés megújításának egyik alapja. A Jászság vízháztartásának hiányosságai a Jászsági-főcsatorna megvalósításával pótolhatók. A Jászsági-főcsatorna továbbépítése mellett elsődlegesen Cibakháza, Tiszaföldvár, Nagyrév, Mezőhék, Jászboldogháza, Karcag, Kisújszállás, Tiszaderzs, Abádszalók, Tiszabura, Kunmadaras, Tiszaigar, Nagykörű, Szolnok vonatkozásában vált szükségesség az öntözési kapacitás és technológia fejlesztése rövidtávon. Hosszabb távon megye további területein is indokoltá válhat az öntözés fejlesztése a klimatikus viszonyok változásából adódóan.” (9. oldal)

1.2. MEZŐGAZDASÁGI VÍZSZOLGÁLTATÁS KÖTIVIZIG

A Stratégia kidolgozásának évéhez képest (2018.) az üzemelő öntözőrendszerek hatásterülete 200 710 ha-ról 2022-re 211 481 ha-ra, vagyis 10 771 ha-al növekedett. 2019., 2020., 2021-ben a központi költségvetésből biztosított infrastruktúrális többlet fenntartási keretek felhasználásával, jellemzően a belvízcsatornák kettősműködésűvé történő fejlesztésével, továbbá nem üzemelő rendszerek ismételt üzembehelyezésével sikerült a hatásterületet növelni.

KÖTIVIZIG működési területén üzemelő mezőgazdasági vízellátó (öntöző) rendszerek (ország.) nettó hatásterülete

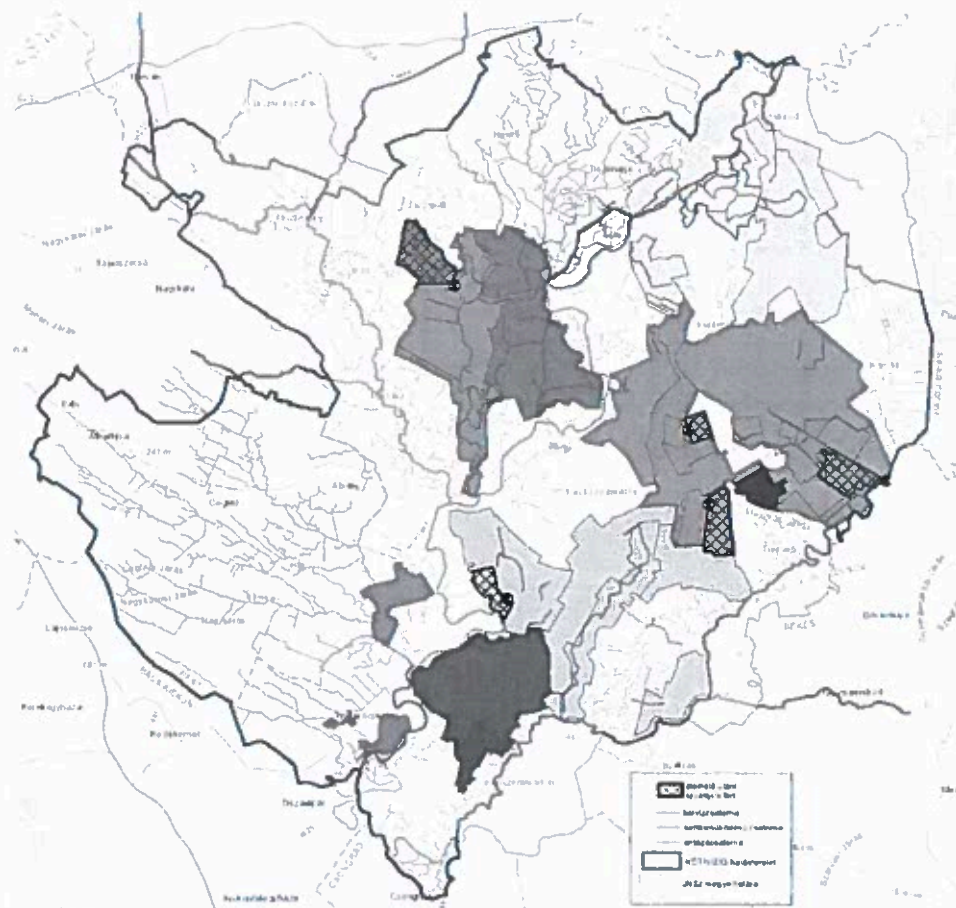
Öntözőrendszerek	2018. Stratégia	2022.
-		Tisza-tó közvetlen ország. (Cserőköz)
	5 939 ha	6 969 ha
-		Tiszafüredi ország.+TIVIZIG:
ha	20 900 ha	16 652
-		Jászsági
öntözőrendszer:	46 231 ha	46 242 ha
-		Nagykunsági ország.:
119 182 ha	121 467 ha	
-		Tiszavárkonyi ország.:
3 692 ha	3 717 ha	
-		Gástyási ország.:
9 014 ha	5 601 ha	
-		Tiszakécskei ország. (ismételt üzembe
helyezése)		2 020 ha
-		Túrtó-Halásztelki-Harcsási új ország.:
		4 301 ha
-		Álomzugi ország. (ismételt üzembe
helyezése):		264 ha
Összesen:	200 710 ha	211 481 ha

Megjegyzés: Az öntözőrendszerek nagy része JNSZ megyében található, kivéve a Tiszakécskei ország., ami Csongrád-Csanád megyéhez tartozik, és a Jászsági ország. egy része, ami Heves megye területére esik.

Az üzemelő öntözőrendszerek, öntözőfürtök, üzemeltető szervezetek – 2022.

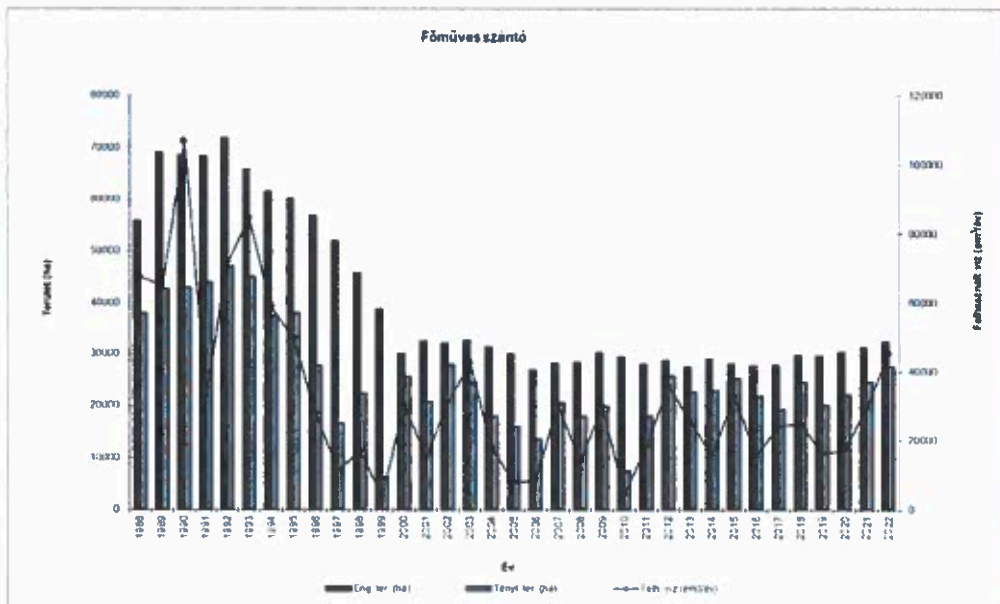
2022-ben az üzemelő öntözőrendszerek, öntözőfürtök működtetését a KÖTIVIZIG jellemzően saját hatáskörben a Szakasz mérnökséget útján, továbbá két külső üzemeltető szervezet (Kisújszállási-Kontai Gazdák Öntözési Közössége, MÖSZE KFT) bevonásával látja el. A külső üzemeltető szervezetek tevékenységüket a KÖTIVIZIG-gel megkötött üzemeltetési szerződés alapján végzik.

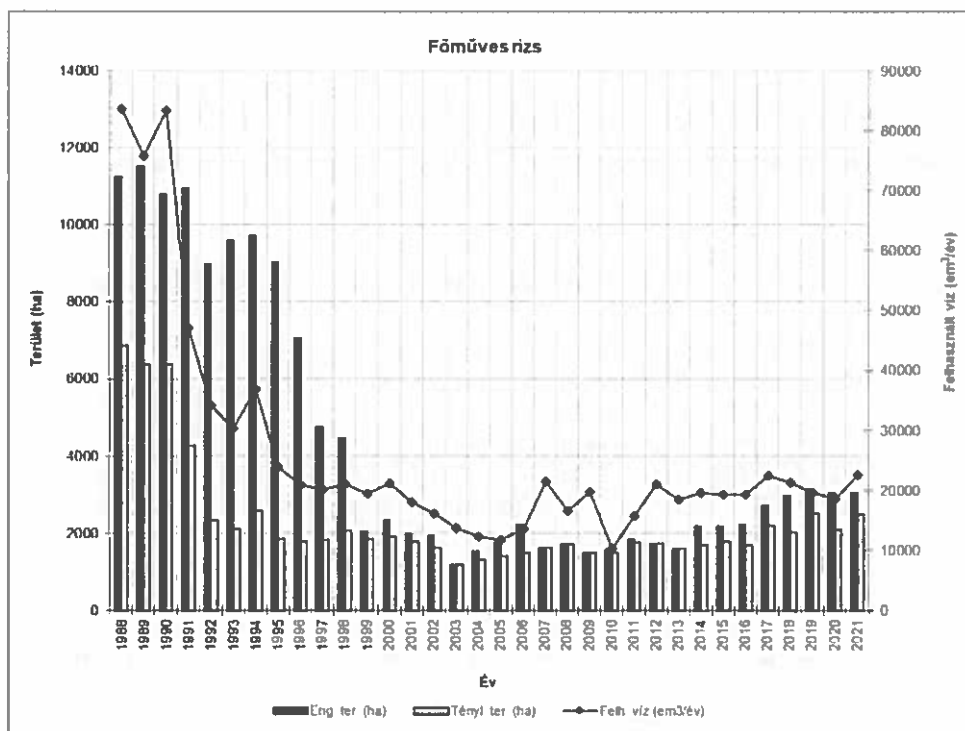
Vízellátó rendszer	Vízszolgáltató egység (fürt)	Vízszolgáltató szervezet
Tisza-tó közvetlen	É-fürt	Kiskörei Szmg.
	Cserőközi	Kiskörei Szmg.
Tiszafüredi ör.	Vízellátó csatornahálózat	Kiskörei Szmg.
Jászszági ör.	Jászszági közvetlen Jfcs. 0+000-15+257	Kiskörei Szmg.
	Jászszági közvetlen Jfcs. 15+257-21+285	Szolnoki Szmg.
	J. II.	Szolnoki Szmg.
	J. III.	Szolnoki Szmg.
	Milléri gravitációs	Szolnoki Szmg.
	Gsátés szivattyús	Szolnoki Szmg.
Nagykunsági ör.	Nagykunsági közvetlen Nkfcs.	Kiskörei Szmg.
	Mírhó-Gyolcsi	Kiskörei Szmg.
	Nagykunsági közvetlen Nkfcs. 10+251- 37+998	Karcagi Szmg.
	Nagykunsági közvetlen Nkfcs. 37+998-74+330	Mezőtúri Szmg.
	Nk. III.	Karcagi Szmg.
	Nk. III-2-2.	Karcagi Szmg.
	Villogó szivattyús	Karcagi Szmg.
	Nk. IV.	Karcagi Szmg.
	Nk. V-1 gravitációs	Karcagi Szmg.
	Nk. V-1 szivattyús	Karcagi Szmg.
	Nk. V-2.	Karcagi Szmg.
	Nk. VII-1 gravitációs	Karcagi Szmg.
	Nk. VII-1 szivattyús	Karcagi Szmg.
	Nk. X. gravitációs	Mezőtúri Szmg.
	Nk. X. szivattyús	Mezőtúri Szmg.
Nk. XII.	MÖSZE Kft.	
Kungyalui	MÖSZE Kft.	
Túrtó-Halásztelki ör.	Túrtó-Harcsási-Halásztelki	Mezőtúri Szmg.
Álomzugi ör.	Álomzugi IV. cs	Mezőtúri Szmg.
Tiszavárkonyi I.	Vízellátó csatornahálózat	Szolnoki Szmg.
Gástyási	Gástyási I., II. csatornák	Karcagi Szmg.
	Gástyási II.	Karcagi Szmg.
Tiszakécskei öfűrt	Kontai	Öntözési közösség
	Tiszakécskei öcs	Szolnoki Szmg.

Mezőgazdasági vízellátó rendszerek/fürtök/üzemeltető szervezetek

KÖTIVIZIG öntözés/rizs legfontosabb mutatói (2022. augusztusig/2021-ig)

Rendkívüli öntözési igények - 2022. augusztusig

Öntöző rendszer neve	Engedélyezett terület (ha)				Engedélyezett havi vízmennyiség (m³/év)				Egyidejűleg elérhető max. vízugár (L/s)			Megrendelt éves vízmennyiség (m³/év)			
	öntözés (nettó)	rizs	halastó (Br. ha)	Összesen	öntözés	rizs	halastó	Összesen	öntözés	rizs	halastó	öntözés	rizs	halastó	Összesen
Jászszágy	881,2549	0	0	881,25	524420	0	0	524420	1368,96	0	0	134140	0	0	524340
Nagykunságy	1748,223	0	0	1748,23	1172254,2	0	0	1172254	3782,58	0	0	1163254,2	0	0	1163254
Tisza-tó	8,68	0	0	8,68	2896	0	0	2896	40	0	0	2896	0	0	2896
Tiszafüred	363,4721	0	0	363,47	372715	0	0	372715	1010	0	0	352715	0	0	352715
Gástyási	40	0	0	40	39000	0	0	39000	40	0	0	39000	0	0	39000
Tiszavárkony	2,5	0	0	2,5	1000	0	0	1000	10	0	0	1000	0	0	1000
Zagyva	17,68	0	0,6	18,28	14336	0	2000	16336	59,8	0	2000	14336	0	2000	16336
	60			60	60000			70000	300			70000			70000
Összesen:	3123,81	0	0,6	3124,42	2186621,2	0	2000	2198621	6651,34	0	2000	2167541,2	0	2000	2169541

2. A 2018. ÉVI ÖNTÖZÉSFEJLESZTÉSI STRATÉGIA

2.1. A STRATÉGIA CÉLKITÜZÉSEI

2.1.1. A STRATÉGIA I. KÖTETE

Fejlesztési lehetőségek: 22 db projektötlet, bruttó: 19 688,087 Mft (2018. évi árszint)

Főbb témakörök a Stratégia alábbi fejezetei szerint:

1.1 Meglévő öntözővíz tározók fejlesztési lehetőséggel: 187,500 Mft (1 db) (Kecskeri tározó)

1.2. **Holtágak fejlesztése, rehabilitációja:** 8 492,587 Mft (12 db) (Alcsi-, Fegyverneki-, Szajoli-, Cserőközi-, Tiszaugi-, Cibakházi-, Kanyari Holt-Tisza, Szászberki Holt-Zagyva, Harangzugi-, Tehenesi-, Halásztelek-Túrtó-Harcsás Holt-Körös, és Gyova-Mámai Holt-Tisza)

1.3. Új (átfolyásos) tározók kialakítása: 5 000,000 Mft (1 db) (Hortobágy-Berettyó térségi vízkészlet növelése)

2. **Kettős működésű vagy belvízcsatornák fejlesztési igényei az öntözőfejlesztés érdekében:** 1 247,000 Mft (4 db) (Harangzugi I-13; Milléri brsz: 1. sz. változat: 30. sz., 119.sz. csatorna, 2. sz. változat: 28. sz. csatorna, Csátés, Jánoshidai határárok, 3. sz. változat: 28. főcsatorna, 84. csatorna, 85. csatorna, 24. csatorna)

3.3. Csatornában visszatartható vízmennyiségek: 81,000 Mft (1db) (Holt-Berettyó)

3.4. Tájgazdálkodás az árvízi tározók területén: 4 680,000 Mft (3 db) (Tiszaroffi-, Nagykunsági-, Hanyi-Tiszasülyi árvízszint-csökkentő tározó területén)

Megjegyzés: JNSz Megyei Gazdaságfejlesztési Program 2021-2030: 15 db projektötletet vett át. Bruttó 24 361,961 Mft (2022.)

2.1.2. A STRATÉGIA II. KÖTETE

Fejlesztési lehetőségek: 45 db projektötlet, bruttó: 38 938,751 Mft (2018. évi árszint)

Cél: az üzemelő öntözőrendszerek hatásterületének (200 710 ha) lehetséges növelése a Stratégia megvalósítása esetén 66 622 ha-al.

Főbb témakörök a Stratégia alábbi fejezetei szerint:

1.2.1. Üzemelő öntözőrendszerek fejlesztése (12 db projektötlet, 11 601,241 Mft)

1.2.2. **Öntözőfűrtök hatásterületének növelése új kettősműködésű belvízcsatornák, belvízcsatorna szakaszok bekapcsolásával** (16 db projektötlet, 3452,797 Mft)

1.2.3. **Új öntözőfűrtök kiépítése a nem üzemelő öntözőrendszerek gravitációs átkapcsolásával** (3 db projektötlet, 4 690,000 Mft)

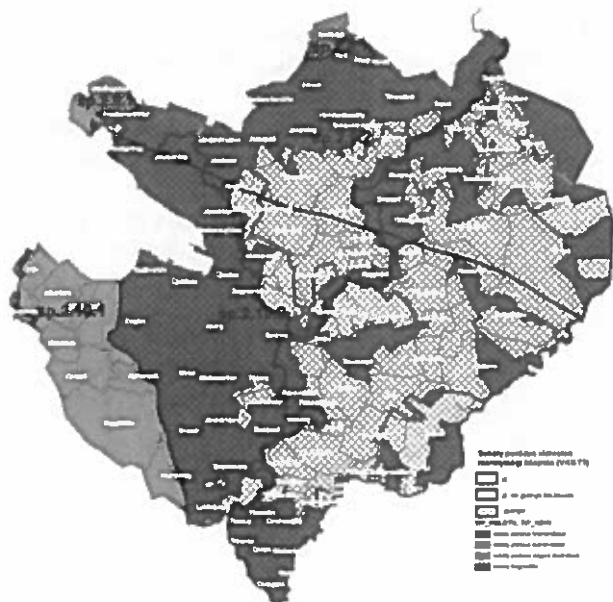
1.2.4. Vízhányos térségek vízpótlása, vízellátása (2 db projektötlet, 1 039,213 Mft)

1.2.5. **Nem üzemelő öntözőrendszerek, öntözőfűrtök, öntözőcsatornák ismételt üzembe helyezése** (12 db projektötlet, 18 155,500 Mft)

Megjegyzés: JNSz Megyei Gazdaságfejlesztési Program 2021-2030: 43 db - természetesen a megyét érintő- projektötletet vette át. Bruttó 46 824,333 Mft (2022.)

Az öntözőrendszerek hatásterületének lehetséges növelése, újabb területek felszíni vízellátásba történő bevonása kiemelt jelentőséggel bír, mivel JNSZ megye területe jellemzően a sekély rétegvízből kitermelhető, felszínalatti öntözővíz minősége tekintetében - a VKGTT alapján - nem alkalmas vagy jobb esetben tűrhető besorolást kapott.

VKGTT-ben meghatározott sekély porózus víztestek minőségi állapotát szemléltető térkép

2.2. MIÉRT HATÉKONY A KÖTIVIZIG ÖNTÖZÉSFEJLESZTÉSI STRATÉGIÁJÁNAK MEGVALÓSÍTÁSA

2.2.1. A MŰSZAKI INFRASTRUKTÚRÁLIS HÁTTÉR (CSATORNAHÁLÓZAT) RENDELKEZÉSRE ÁLL

Az öntözésfejlesztéshez szükséges műszaki infrastruktúrális háttér nagy része, valamint a kihasználatlan, üzemképtelen csatornahálózat rendelkezésre áll, ehhez képest az új csatorna szakaszok építése nem jelentős.

A KÖTIVIZIG működési területén található üzemen kívül helyezett öntözőcsatorna hálózat ismételt üzembe helyezése, gravitációs vízellátása, valamint a belvízcsatorna hálózat öntözővíz átvezetésével történő kettősműködésűvé fejlesztése, lehetővé teszi az öntözőrendszerek hatásterületének hatékony növelését, az öntözés nagy volumenű fejlesztését. A Stratégiában tervezett projektötlek megvalósítása esetén a vízpótló és elosztó csatornahálózat közel a duplájára növelhető.

Vízpótló- és elosztó csatornahálózat hossza, km (térinformatikai adatbázis):

	<u>Stratégia 2018,</u>	<u>Stratégia megvalósítása</u>
Öntözőcsatornák:	413,9	548,3
Kettős működésű belvízcsatornák:	354,0	782,3
<i>Üzemképtelen öntözőcsatornák:</i>	<i>144,8</i>	<i>10,3</i>
Idegen tulajdonú csatornák:		80,2
Új építendő csatornák:		39,8
Üzemelő csatornák összesen:	767,9	1 450,6

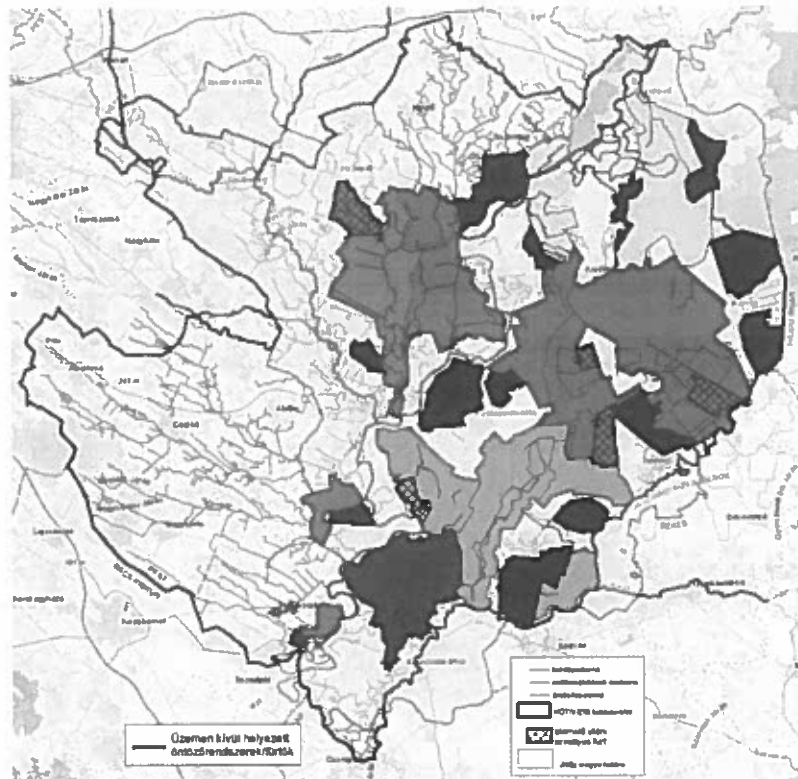
2.2.2. NEM ÜZEMELŐ SZIVATTYÚS ÖNTÖZŐRENDSZEREK GRAVITÁCIÓS ÁTKAPCSOLÁSA

A 70-es és 80-as évekre kiépült szivattyús öntözőrendszerek nagy része jellemzően a 90-es évektől üzemen kívül lett helyezve. Az üzemképtelen magas vezetőségű öntözőcsatornák földműveinek, műtárgyainak ismételt üzembehelyezése csak rekonstrukció illetve fejlesztés útján valósítható meg. Mivel azonban a csatornahálózat adott, nincs szükség területvásárlásra, művelés alóli kivonásra, ami a fejlesztési költségeket jelentősen csökkenti. Tekintettel arra, hogy ezek a rendszerek többnyire úszós vízkivételi művel rendelkeztek, amelyeket korábban megszüntettek, az öntözőcsatornák gravitációs átkapcsolása, a gravitációs öntözőrendszerekkel való összekötése, hosszútávon fenntartható, alacsony üzemeltetési költséggel működtethető öntözőrendszereket, -fürtöket eredményez.

Nem üzemelő öntözőrendszerek/fürtök hatásterülete 2022-ben:

- Óballai öntözőrendszer 924 ha
- Tiszavárkonyi II. öntözőrendszer 1 446 ha
- Lakitelki öntözőfürt 421 ha
- Kútréti öntözőrendszer 5 069 ha
- Halásztelki öntözőrendszer 1 940 ha
- Tilalmasi öntözőrendszer 6 318 ha
- Tiszapüspöki öntözőrendszer 5 623 ha
- Nk. III-2-12. öntözőrendszer 4 005 ha
- Szórvány a HB-n (Álomzugi öntözőrendszer) 2 640 ha
- Milléri öntözőfürt 1 398 ha
- Gástyás I. öntözőrendszer 2 614 ha
- Nk. IV. öntözőfürt 3 317 ha
- Tiszafüredi öntözőrendszer+TIVIZIG területén 5 550 ha

- 1. I-1 öntözőfűrt 1 450 ha
Összesen: **42 715 ha**

Üzemelő és nem üzemelő öntözőrendszerek/fűrtök a KOTIVIZIG hatásterületén

3. 2018. ÉVI ÖNTÖZÉSFEJLESZTÉSI STRATÉGIA MEGVALÓSÍTÁSA – 2022.ÉVI PRIORÍTÁSI SORREND ALAPJÁN

A Stratégiában meghatározott öntözésfejlesztési projektek prioritási sorrendjét a 2022. évi rendkívüli vízhiány elleni védekezés tapasztalatainak és a gazdálkodói igényeknek megfelelően az alábbiak szerint javasoljuk ütemezni.

3.1. I. ÜTEM – LEGSÜRGETŐBB FELADATOK

Öntözésfejlesztési előterjesztés (stratégia) projekt javaslatok I. ütem			
Sorszám	Feladat	Költsége	Projekt jelenlegi állapota
3.1.1	Szolnok Város felszíni ivóvízkivételi mű átépítés	2 950 000 000 Ft	Koncepció szinten
3.1.2	A vízhiány enyhítése és az öntözésfejlesztési igények kielégítése a Tilalmasi öntözőrendszer fejlesztésével	4 700 000 000 Ft	Vízjogi létesítési engedéllyel rendelkezik
3.1.3	Tiszafüredi öntözőrendszer rekonstrukciója 1. részfeladat	1 500 000 000 Ft	Tender terv van, nem engedély köteles: Erdeti állapot helyreállítása
3.1.4	Nk. XII öntözőfűrt rekonstrukciója és fejlesztése (Kettősműködésű csatornákkal)	700 000 000 Ft	Vízjogi létesítési engedéllyel rendelkezik
3.1.5	Gói-tói öntözőfűrt fejlesztése a KÖTIVIZIG területén	155 000 000 Ft	Vízjogi létesítési engedéllyel rendelkezik
3.1.6	Tiszavárkonyi öntözőrendszer fejlesztése	1 030 000 000 Ft	Tanulmányterv összeállítása folyamatban
3.1.7	Tiszafüredi öntözőrendszer rekonstrukciója 3. részfeladat	2 660 000 000 Ft	Tervvel nem rendelkezik
3.1.8	Tiszafüredi öntözőrendszer rekonstrukciója 2. részfeladat	10 612 000 000 Ft	Tervvel nem rendelkezik
3.1.9	Jászsági főcsatorna hatásterület növelése, Zagyvai ökológia vízpótlás kialakítása	1 800 000 000 Ft	KEHOP pályázati terv készült
3.1.10	Öntözésfejlesztés a Kungyalu I. belvízcsatorna mentén -Kungyalui víziút fejlesztése -Tiszakürti Arborétum vízpótlása, Tiszakürti zsilip fejlesztése -Gyova-Mámai holtág vízpótlása, Csongrádi vízkivételi műtárgy kiépítése	1 000 000 000 Ft	KEHOP pályázati terv készült
3.1.11	Jászapáti öntözésfejlesztését elősegítő, vízellátó útvonal kiépítése, J. II. öntözőfűrt kettős működésű csatornáinak felújítása	50 000 000 Ft	Vízjogi létesítési engedéllyel rendelkezik

Lásd. mellékelt táblázat: I. ütem KÖTIVIZIG

3.1.1. SZOLNOK VÁROS FELSZÍNI IVÓVÍZKIVÉTELI MŰ ÁTÉPÍTÉS

A Tisza-tó tavaszi feltöltése 2022. május 02-án befejeződött, amely során a tartós vízhiányra való felkészülés érdekében magasabb üzemvízszintet állítottak elő.

A vízhozamok csökkenésével nyáron a Tisza-tó több, mint 100 millió m³ vizet biztosított a mezőgazdaságnak és a Tiszának, de így vízállása mintegy 90 cm-el csökkent, míg Kisköre-Szolnok között új minimumok alakultak ki, veszélyeztetve a Solnok Város és térsége ivóvízellátását. A vízhiányvédekezés során elsődleges szempont volt Solnok város ivóvíz ellátásának biztosítása és a szükséges öntözővíz korlátozás mentes biztosítása.

Mivel a Solnoki Vízmű biztonsága érdekében az alvízi vízleadás 63-65 m³/sec vízleadást tesz szükségessé, az ehhez hozzáadódó – korlátozások nélkül biztosított – mezőgazdasági vízigények a felvízszint folyamatos csökkenését okozták mivel a Tisza felső szakaszáról mintegy 20-25 m³-el kevesebb víz érkezett másodpercenként mint a vízigények összege beleértve a párolgást is. A Tisza-tó vízszintje így napi 2-4 cm-rel csökkent.

Az elmúlt évek tapasztalata alapján a vízigények növekedése – akár duplájára emelkedése –várható az Alföldön, ami egy hasonló hidrológiai helyzetben nem lesz biztosítható.

Tisza vízszintjének csökkenése miatt a Solnoki Felszíni Vízmű vízkivételének biztosítására a mederpillérhez telepített úszóműves vízkivétel biztosította nyersvíz kiemelés biztonságát!

Mederpilléres és a szívócsöves vízkivételi művek teljes műszaki rendszerének alkalmassá tétele tartósan alacsony vízállás melletti üzemeltetés esetére - 91 ezer ember biztonságos ivóvízellátása érdekében elengedhetetlen. A beruházás költsége mintegy 2,9 Milliard forint az alapvető szolgáltatást nyújtó nemzeti létfontosságú szerelemnél. (támogatási döntés esetén egy év alatt megvalósítható)

Amennyiben a Solnoki vízkivételi mű alacsonyabb vízállásnál is kellő biztonsággal üzemelne, a Kiskörei vízlépcső alvízre történő átvezetés csökkentésével több mint 50 millió m³ víz lenne visszatartható a tározóban.

Összehasonlításképpen egy hasonló tározó térfogattal rendelkező tározó létesítési költsége megközelítőleg 100-120 milliárd forint.

A fentiek miatt jelen helyzetben mind társadalmi, mind műszaki, mind gazdasági szempontból a leghatékonyabb öntözésfejlesztési beruházásnak a Solnoki Ivóvízkivételi mű fejlesztése tekinthető, ami egyúttal a Tisza-tó rekreációs célú használatát is támogatja.

Provizórium a solnoki vízkivételi műnél:

A Közép-Tisza-vidéki Vízügyi Igazgatóság Műszaki Biztonsági Szolgálat (MBSZ), valamint a Víz- és Csatornaművek Koncessziós Zrt., szakemberei úszóműves szivattyúállást telepítettek annak érdekében, hogy a Tisza esetleges további apadása esetén is zavartalan legyen a térség ivóvízellátása. A mederpilléres vízkivételi mű felvízi szívókamráját csatlakozási lehetőséggel kiépített zsilippel kiszakaszolták. Igazgatóságunk dolgozói kiépítették a csőcsatlakozásokat az igazgatóság úszóművével, amelyre három mobil szivattyút helyeztek. Ezzel a műszaki megoldással a VCSM Zrt. korlátozás bevezetése nélkül, folyamatosan tud ivóvizet szolgáltatni akkor is, ha a Tisza vízállása a Felszín Vízmű szempontjából kritikus szint alá csökkenne.

Érintett települések: Solnok, Rákóczifalva, Rákócziújfaló, Zagyvarékas, Újszász, Szászberek, Szajol,

3.1.2. A VÍZHIÁNY ENYHÍTÉSE ÉS AZ ÖNTÖZÉSFEJLESZTÉSI IGÉNYEK KIELÉGÍTÉSE A TILALMASI ÖNTÖZŐRENDSZER FEJLESZTÉSÉVEL

A fejlesztéssel érintett térség nagy része jelenleg nem érhető el öntözővízzel. A Karcag-Kunmadaras közlekedési úttól keletre egészen a Hortobágy –Berettyói vonaláig nem lehetséges öntözővíz átvezetés. A fejlesztés fő célja egy új gravitációs csatorna kialakításával, a jelenleg meglévő csatornák nyomvonalainak felhasználása mellett, azok szelvényeinek, műtárgyainak fejlesztésével a **terület öntözővíz ellátása**, továbbá a **Hortobágy-Berettyó vízminőségi problémáinak javítása, ökológiai vízigény biztosítása**.

Vízleadó útvonal: Nk.III-2-7. → Nk.III-2-7-1. → Új csatorna → N11 (nem üzemelő) → Hortobágy-Berettyó főcsatorna.

A tervezett nyomvonal a terület súlyvonalán halad keresztül, így alkalmas a gazdálkodói fejlesztések ráfűzésére. A tervezett csatorna megvalósításával az NK-III-2 öntözőcsatorna **hatásterülete mintegy 6000 ha-ral növelhető**.

Fejlesztéssel érintett létesítmények:

- Nk-III-2-7 vízleadó műtárgy építése, csatorna szelvénybővítése 0+000-2+947 (2,00 m³/s).
- Nk-III-2-7-1 csatorna fejlesztése, meghosszabbítása új csatorna szakaszok bevonásával: 2+947-27+244.
- Átereszek átépítése 21 db.
- Vízleadó műtárgy építése a Hortobágy-Berettyó főcsatornába.
- Meglévő bújtorok átépítése 4db.
- Áteresz építése új csatorna szakaszon 5db.

Öntözési hatásterület növekedés: 6 000 ha.

Öntözési közösség: Megalakulás alatt a Tilalmasi Öntözési Közösség 1160 ha

Harmadlagos besorolású: Érintett (Karcag0131)

Előkészítettség: A tervezett beruházás vízjogi létesítési engedéllyel rendelkezik.

Becsült költség: 4 700 millió Ft.

Érintett települések: Karcag, Kunhegyes, Nádudvar külterület

Tilalmasi öntözőrendszer átfogó fejlesztése

3.1.3. TISZAFÜREDI ÖNTÖZŐRENDSZER REKONSTRUKCIÓJA 1., 2., 3. RÉSZFELADATRA BONTVA

Az 1940. június 20-án üzembe helyezett és azóta folyamatosan üzemelő öntözőrendszer erősen leromlott műszaki állapotának javítása, ezáltal a mezőgazdasági vízszolgáltatás üzemelés biztonságának növelése, szivárgási veszteségek csökkentése, aszálykár-elhárítás

Cél: a Tiszafüred és Kunhegyes közötti térség egyre bővülő öntözéses gazdálkodásának biztonságos öntözővíz ellátásával a **terület vízmegtartó képességének javítása.**

Az elektromos szivattyútelep villamos energia igényeinek megújuló energiával történő kiszolgálása (napelempark létesítés).

A fejlesztés az I. ütemen belül, három részfeladatra bontva kerülne megvalósításra, ami a Tiszafüredi öntözőrendszer teljes körű felújítását jelenti.

- **1. részfeladat:** a jelenleg is üzemeltetett vízellátási létesítmények helyreállítására, fejlesztésére szolgál.

Fejlesztéssel érintett létesítmények:

- Tiszafüredi öntöző-főcsatorna 0+000-28+228 km szelvények közötti szakasz rekonstrukciója, kotrás, burkolt szakaszok helyreállítása (9 818 fm). Betonpaplános helyreállítás (3 439 fm). Műtúrtyak rekonstrukciója.
- Tiszaörvényi szivattyútelep
- sz. bújttató rekonstrukció.
- I-VI. sz. zsilipek rekonstrukciója.
- Beton csatornahíd, a végén lévő csillapítómedencével. Megközelítő betonút kialakítása (51 fm).
- Tiszafüredi öntöző-főcsatornán 6 db zsilip és 1 db vb. bújttató

Öntözési hatásterület növekedés: 984 ha.

Öntözési közösség: Nagyüllői-, Kettő-, Lánkos úti Öntözési Közösség

Becsült megvalósítási költség:

1. részfeladat becsült költsége: 1 500 millió Ft

Előkészítettség: A rekonstrukció 1. részfeladatára - ami nem engedély köteles feladat - a tenderterv elkészült.

- **2. részfeladat:** Nem üzemelő öntözőcsatornák ismételt üzembehelyezése.

Fejlesztéssel érintett létesítmények:

- Tiszafüredi I. mellékcsatorna 0+000-6+810 cskm
- Tiszafüredi III. mellékcsatorna 0+000-7+870 cskm
- Tiszafüredi VI. mellékcsatorna 0+000-5+535 cskm
- Tiszafüredi öntöző-főcsatorna 28+228-36+564 cskm

Öntözési hatásterület növekedés: 1500 ha.

Becsült megvalósítási költség:

2. részfeladat becsült költsége: 10 612 millió Ft

- **3. részfeladat:** Nem üzemelő öntözőcsatornák ismételt üzembehelyezése.

Fejlesztéssel érintett létesítmények:

- Tiszafüredi II. mellékcsatorna 3+350-10+255 cskm

- Tiszafüredi VI-1. mellékcsatorna 0+000-1+253 cskm
- Tiszafüredi VI-1/a. mellékcsatorna 0+000-2+118 cskm

Öntözési hatásterület növekedés: 4970 ha.

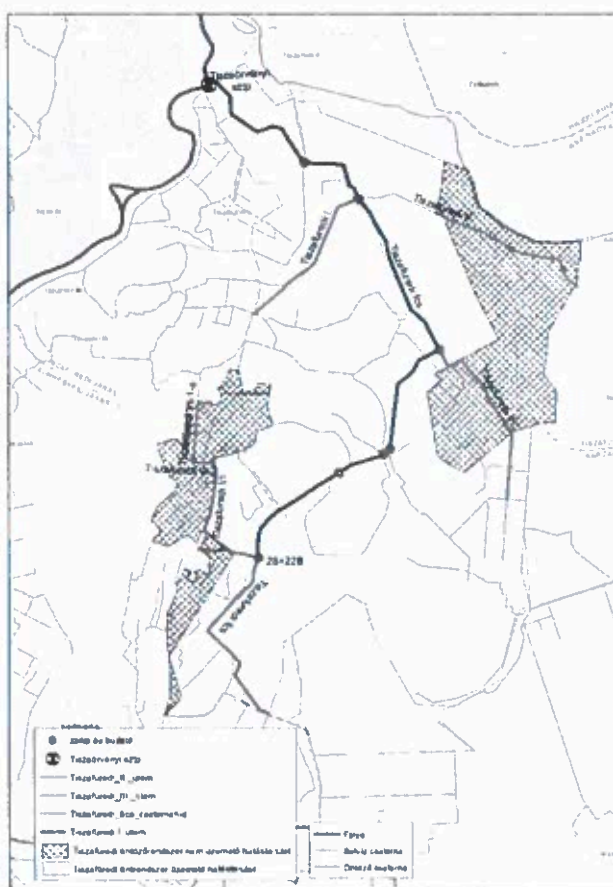
Becsült megvalósítási költség:

Rekonstrukció 3. részfeladat becsült költsége: 2 660 millió Ft

Tiszafüredi öntözőrendszer teljes körű fejlesztése (1-3. részfeladatfeladatok) becsült költsége mindösszesen: 14 772 millió Ft.

Tiszafüredi öntözőrendszer teljes körű fejlesztése (1-3. részfeladatfeladatok) megvalósítása esetén a hatásterület növekedés: 7 454 ha.

Érintett települések: Tiszafüred, Tizasziölös, Tiszaigar, Tiszaörs, Kunmadaras, Berekfürdő, Tizaszentimre, Abádszalók, Tomajmonostora, Kunhegyes

Tiszafüredi öntözőrendszer rekonstrukciója 1., 2., 3. részfeladatok

3.1.4. NK. XII ÖNTÖZŐFÜRT REKONSTRUKCIÓJA ÉS FEJLESZTÉSE (KETTŐSMŰKÖDÉSŰ CSATORNÁKKAL)

Célja a legkihasználtabb Nk. XII. öntözőfürt rekonstrukciója és fejlesztése, az Nk. XII. öntözőfürt hatásterületének növelése, új kettősműködésű belvívcsatornák, belvívcsatorna szakaszok bekapcsolásával, **Cibakházi Holt-Tisza ökológiai vízellátásának biztosítása.**

Fejlesztéssel érintett létesítmények:

- Kungyalu-I. csatorna 0+926 cskm szelvényben lévő műtárgy kiegészítése elzárással.
- Kungyalu-I. csatorna 3+900 cskm szelvényben tervezett új túlfolyós vízvisszatartó műtárgy építés.
- Kungyalu-I. csatorna 4+936 cskm szelvényben meglévő átereszt kiegészítése elzárással.
- Kungyalu-I. csatorna 5+245 cskm szelvényben átépítendő átereszt.
- Kungyalu-I-6. csatorna 0+015 cskm szelvényben tervezett új támfalas zsillipes műtárgy építése.
- Kungyalu-I-6. csatorna 2+641 cskm szelvényben tervezett új támfalas zsillipes átereszt építése.
- Régi Kungyalu-I. csatorna 0+000 cskm szelvényben tervezett új támfalas zsillipes átereszt építése.

Öntözési hatásterület növekedés: 6 594 ha.

Előkészítettség: Vízforgalmi létesítési engedéllyel rendelkeznek.

Öntözési közösség: IRRIGO Öntözési Közösség

Becsült költség: 700 millió Ft.

Érintett települések: Cibakháza, Tiszaföldvár, Kungyalu

Nk. XII. öntözőfűrt fejlesztése

3.1.5. GÓI-TÓI ÖNTÖZŐFÜRT FEJLESZTÉSE A KÖTIVIZIG TERÜLETÉN

A Tiszaroffi árvízszint-csökkentő tározó területén a Gói-tói ök. belvízcsatorna és a Gói tói öblözetnek a Nagykunsági IV-1. fűrtcsatornából történő vízellátását szolgáló létesítmények építése. Cél: **a térség ökológiai állapotának javítása.**

Fejlesztéssel érintett létesítmények:

- Vízleadó műtárgy az NK. IV-1 fűrt főcsatorna 7+028 szelvényében ,

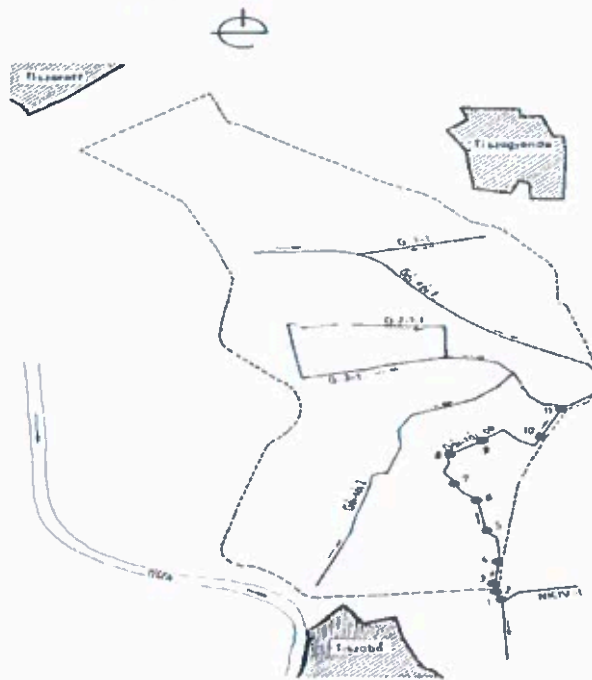
- Csőbújtató a Tiszabői belvíz főcsatorna keresztezésében,
- DN 800 gravitációs csővezeték a víziút 0+000 – 0+231 szelvénye között,
- Átereszek átépítése a víziút 2+726 szelvényében, 3+154 szelvényében, 4+105 szelvényében,
- Új DN 500 csősurrantó építése a víziút végszelvényében a meglévő Gói-tói átemelő szivattyúállás mellé,
- Tiltós zsillipakna beépítése a Gói-tói összekötő csatorna eredeti szelvényezés szerinti 0+113 szelvényében,
- Körszelvényű „CS” típusú csappantyú (DN 800) beépítése a gravitációs acélcső végére és az árvízi tározó övások torkolati műtárgyának alvízi oldalára,
- A Gói-tói csatorna földmedrű szakaszának kotrása,
- A Gói-tói összekötő csatorna eredeti szelvényezés szerinti 0+104 – 0+173 szelvények között kétoldali töltés építése.

Öntözési hatásterület növekedés: 675 ha.

Előkészítettség: Vízjogi létesítési engedéllyel rendelkezik. A fejlesztés kivitelezési munkálatai infrastruktúrális forrás terhére megkezdődött. Jelenleg forráshiány miatt áll.

Becsült költség: Fejlesztés becsült tervezői költsége: 185 millió Ft. (2020. évi árszinten)

Érintett települések: Tiszabő, Tiszaroff, Tiszagyenda

Gói-tói öntözőfűrt fejlesztése

3.1.6. TISZAVÁRKONYI ÖNTÖZŐRENDSZER FEJLESZTÉSE

A terv a meglévő Tiszai vízkivétel mellé telepített 1,00 m³/s kapacitású szivattyúegység építését, továbbá a vízelosztó rendszer bővítését (Tiszavárkony-Jászkarajenői csatorna vízpótlását) tartalmazza. Az öntözési közösségek megalakulásával ismételt vízigények jelentek meg, a hatásterületen, melyek a Tiszavárkonyi I. öntözőcsatornából új vízleadó műtárgy megépítésével valamint a Tiszavárkonyi-Jászkarajenői útmenti csatorna kettősműködésűvé tételével biztosítható. Cél: **a jelentkező vízkészletek helyben tartása.**

Fejlesztéssel érintett létesítmények:

- Tiszavárkonyi I. öntözőcsatorna, (~2,0 km) Vízleadó műtárgy építés.
- Tiszavárkony-Jászkarajenő útmenti csatorna. 4 km fejlesztése.
- Lacilaposi csatorna fejlesztés.
- Tiszavárkonyi I. belvívcsatorna fejlesztése.

Öntözési hatásterület növekedés: 2 200 ha.

Öntözési közösség: Vezensyi Öntözési Közösség.

Harmadlagos besorolású: Lacilaposi cs.

Becsült költségek:

- Vízszétosztó rendszer: 730 millió Ft.
- Új vízkivételi mű létesítése: 300 millió Ft.

Előkészítettség:

A fejlesztési javaslatra vonatkozó tanulmányterv, illetve vízjogi létesítési engedélyes terv összeállítása folyamatban van.

Érintett települések: Tiszavárkony, Vezensy

Tiszavárkonyi öntözőrendszer fejlesztése

3.1.7. TISZAFÜREDI ÖNTÖZŐRENDSZER REKONSTRUKCIÓJA**3. részfeladat**

(lásd. 3.1.3. pontban kifejtve)

3.1.8. TISZAFÜREDI ÖNTÖZŐRENDSZER REKONSTRUKCIÓJA**2. részfeladat**

(lásd. 3.1.3. pontban kifejtve)

3.1.9. JÁSZSÁGI-FŐCSATORNA HATÁSTERÜLET NÖVELÉSE, ZAGYVAI ÖKOLÓGIA VÍZPÓTLÁS KIALAKÍTÁSA

Az **ökológia vízpótlás** vízbázisa a Tisza-tó vízkészlete, ahonnan a víz a Jászsági öntözőfürt kettősműködésű csatornáin, egyéb fejlesztéssel érintett csatornákon keresztül, egy szivattyús áttemeléssel juttatható a 119. számú csatornába. Ennek gravitációs befogadója a Szászberki holtág, ahonnan kisvízi időszakba egy tervezett szillipen keresztül engedhető be a **friss víz a Zagyva folyóba** annak balparti 29+110

töltés km szelvényénél. A fejlesztés lehetőséget biztosít a hatásterületen gazdálkodók számára a **mezőgazdasági célú vízfelhasználásra**.

Fejlesztéssel érintett létesítmények:

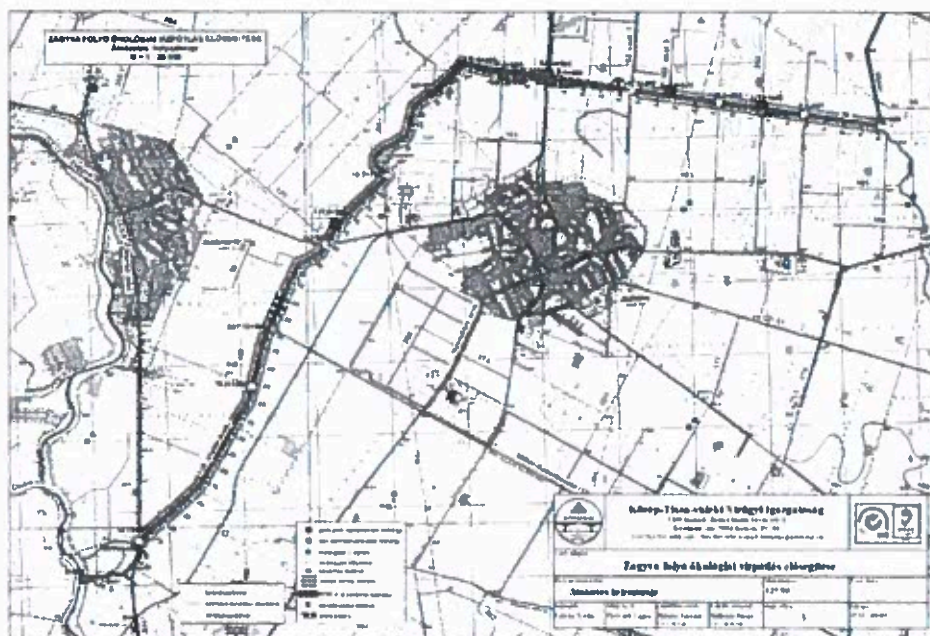
- Csátés csatorna rekonstrukciós kotrás (0+000-2+060)
 - 30. sz. csatorna szelvény bővítése, töltés építése (0+000-4+486)
 - Új **1,50 m³/s** kapacitású **esésnövelő szivattyútelep** építése 30. cs. 3+354.
 - 161. sz. csatorna szelvény bővítése (0+000-0+038)
 - **Új csatorna:** meglévő árok fejlesztése (30. sz. csatorna meghosszabbítás)
 - 119-es csatorna (0+000-7+868) (Szászberki Holt-Zagyva)
 - A csatornák érintett műtárgyainak átépítése, rekonstrukciója.
 - Torkolati zsilip kialakítása a Szászberki Holt-Zagyva 0+000 szelvényébe
- A fejlesztés becsült költsége: 1 800 millió Ft (2021. évi árszinten).

Öntözési hatásterület növekedés: 6 000 ha.

Előkészítettség: A fejlesztés tanulmánytervvel rendelkezik.

A fejlesztés becsült költsége: 1 800 millió Ft (2021. évi árszinten).

Érintett települések: Jászladány, Jászsalsószentgyörgy, Szászberki, Újszász, Zagyvarékas, Szolnok

Jászsági-főcsatorna hatásterület növelése, Zagyvai ökológiai vízpótlás kialakítása

3.1.10. ÖNTÖZÉSFEJLESZTÉS A KUNGYALU I. BELVÍZCSATORNA MENTÉN
Kungyalui víziút fejlesztése, Tiszakürti Arborétum vízpótlása, Tiszakürti zsilip fejlesztése, Gyova-Mámai holtág vízpótlása, Csongrádi vízkivételi műtárgy kiépítése

Az öntözésfejlesztés az Nk XII-1 öntözőfürt továbbfejlesztéseként valósul meg.

A meglévő üzemeltetési engedéllyel rendelkező öntözőtelepek (189 ha) mellett, új öntözési igények jelentkeztek a térségben. Ezekre részfeladatban már vagyonkezelői hozzájárulást (52 ha) adott ki Igazgatóságunk, de további fejlesztéseket is terveznek a gazdálkodók (127 ha). Cél: **a terület vízháztartásának, ökológiai állapotának javítása.**

Fejlesztéssel érintett létesítmények:

- Kungyalui I-6 csatorna fejlesztése (meder és műtárgyak), 3+530 m szelvényében 0,4 m³/s teljesítményű esésnövelő szivattyútelep kialakítása, 3+540- 5+160 m szelvények között mederkorrekció.
- Kungyalui I-6.- Hangácsi csatorna összekötése: 150 m új csatorna nyitása.
- Hangácsi csatorna nyílt (0+000-0+068, 0+680-1+794) és zárt szakaszának tisztítása (0+068-0+680), akna fedlapok pótlása.
- Tégláslaposi csatorna meder tisztítása, átereszek, tiltós műtárgyak felújítása
- Tizsakürti zsilip 2 db zsiliptábla és mozgó szerkezetek cseréje, zsilipcső tisztítása, mobil szivattyú állás kialakítása.
- Tizsakürti szivattyútelep fejlesztése: 1 db szivattyú gép csere, PLC vezérlés, GSM távjelző rendszer, szolgálati épület korszerűsítése. Megközelítő út kialakítása 2 294 fm.
- Gyova-Mámai Holt-Tisza vízpótlása, csongrádi vízkivételi műtárgy építése: szivornya rekonstrukciója. A meglévő szivornyacső elbontása után, annak helyére szivornyas és úszóműves vízkivételi megoldásokkal 630 mm-es átmérővel kerül kialakításra.

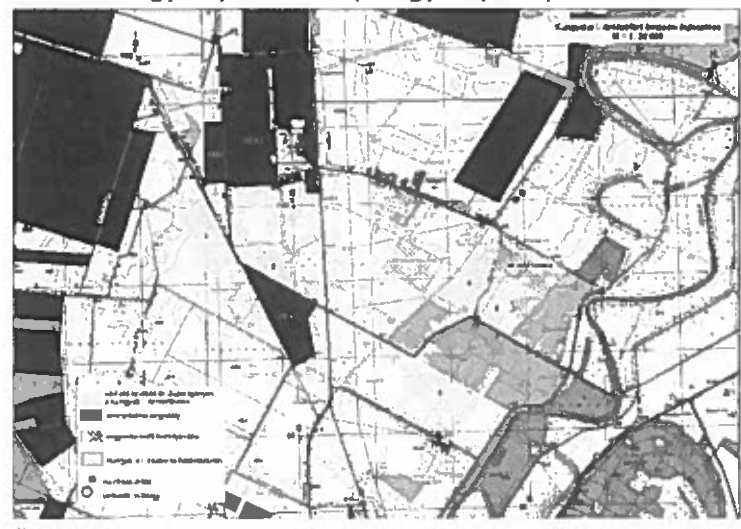
Öntözési hatásterület növekedés: 600 ha.

Öntözési közösség: Nagyrév-Tizsakürti-, IRRIGO Öntözési Közösség

Előkészítettség: A fejlesztés tanulmánytervvel rendelkezik.

Becsült költség: 1 000 millió Ft.

Érintett települések: Kungyalu, Tizsakürt, Nagyrév, Csépa

Öntözésfejlesztés a Kungyaluig I. belvízcsatorna mentén

3.1.11. JÁSZAPÁTI ÖNTÖZÉSFEJLESZTÉSÉT ELŐSEGÍTŐ, VIZELLÁTÓ ÚTVONAL KIÉPÍTÉSE, J.II. ÖNTÖZŐFÜRT KETTŐS MŰKÖDÉSŰ CSATORNÁINAK FELÚJÍTÁSA

Jászapáti településtől déli irányba eső szántó művelésű területek vízellátása a 25. számú csatornáról történik, a Csátés csatorna 4+950 szelvényében lévő mobil szivattyútelep üzemeltetésének segítségével. A 25. számú csatorna a település belterületi csapadékvizek jelentős részének, a városban működő strand használt vizeinek, illetve a 2000'-es években megépült szennyvíztisztító telep tisztított szennyvizének a befogadója, valamint a városban működő termál fűtés elhasznált vizei kerülnek a közeljövőben rákötésre. A csatornában a vízminőség vizsgálatok magas, határértéket meghaladó sótartalmat mutattak ki, amely öntözésre alkalmatlanná teszi a vizet. Emiatt alternatív, **jó vízminőséget biztosító vízellátó útvonalról** kell gondoskodni, a 25. számú csatorna kiváltása, a Jászapátiól D-re fekvő öntözőtelepek és tervezett

öntözésfejlesztések vízellátása érdekében. A J.II. fűrtől történő vízszolgáltatás került előtérbe, melynek vízáradási pontjában a Jászapáti "2000" MgZrt. pályázati forrás igénybevételevel szivattyútelepet, valamint arra csatlakoztatott nyomott vezeték szeretne megvalósítani.

Vízleadó útvonal: Jászsági-főcsatorna 17+795 szelvénye, → J.II-2 fűrtcsatorna 0+000-2+600 szelvények között → J.II-2-1 fűrtcsatorna teljes hosszában) → 257 számú csatorna 0+000- 0+120 szelvények között → 93 számú csatorna 0+000-0+177 szelvények közötti szakasza → 93-2 csatorna 0+000-0+280 szelvények közötti szakasza → Hajmali csatorna 0+000-1+581 szelvények között → 84 számú csatorna 2+340-2+880 szelvények között → 85.számú csatorna 0+000-1+820km → 85'csatorna 0+000-1+024 → Vízkivételi hely, szivattyúállás (Jászapáti „2000” MgZrt. öntözési fejlesztési projekt részeként) → vízi útvonal átkötése a Milléri öntözőfűrtre tiltós, vízszint szabályozós műtárgy megépítésével. (Az öntözhető területek megnövelésén, fejlesztésen túl a vízi útvonal felújításával a J.II öntözőfűrt összeköthető lesz a Milléri fűrttel.) **Tervezett fejlesztés:** 4 db áteresz átépítése, szelvény terület bővítése.

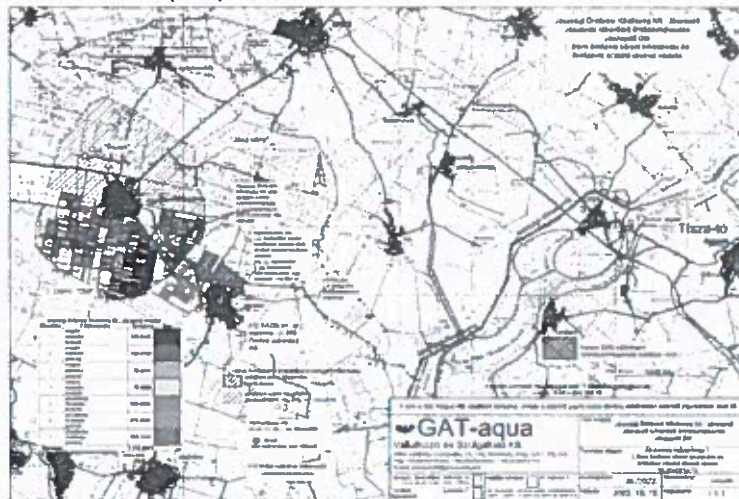
Öntözési hatásterület növekedés: 1500 ha.

Öntözési közösség: Jászsági Öntözési Közösség Kft.

Előkészítettség: A fejlesztés létesítési engedélyes tervvel rendelkezik.

Becsült költség: 50 millió Ft.

Érintett települések: Jászapáti, Jászkisér

3.2. II. ÜTEM – KÖZÉPTÁVÚ ÖNTÖZÉSFEJLESZTÉSI ELKÉPZELÉSEK

II. ütemben meghatározott célok között a következők szerepelnek: új öntözőrendszerek, öntözőfűrtök kiépítése, hatásterület jelentős növelése, **vízhiányos térségek vízpótlása**, szivattyús öntözőrendszer gravitációs átkapcsolása, hatékonyság növelése, átfolyásos tározófejlesztés, üzembiztonság megteremtése.

Öntözésfejlesztési előterjesztés (stratégia) projekt javaslatok II. ütem			
sorszám	Feladat	Költsége	Projekt jelenlegi állapota
3.2.1.	Nk-VI fűrt kiépítése, a Fegyvernek-Szajoli öblözetek komplex fejlesztése	4 800 000 000 Ft	Tanulmányterv készült
3.2.2.	Jászsági-főcsatorna komplex fejlesztése, Zagyvai-ág kiépítése	48 000 000 000 Ft	Vízjogi engedélyes terv készült (Természetvédelmi szempontól nem támogatott)
3.2.3.	Gástyási öntözőrendszer átkapcsolása a Nagykunsági főcsatormára	5 009 000 000 Ft	Elvi vízjogi engedélyes tervvel rendelkezik
3.2.4.	Nagykunsági főcsatorna fejlesztése, átfolyásos tározók kialakítása (I., II., III., IV. bögék és K-i ág V. böge)	3 480 000 000 Ft	I. böge: Elvi vízjogi engedélyes tervvel rendelkezik

Lásd. mellékelt táblázat: II. ütem KÖTIVIZIG

3.2.1. NK-VI FÜRT KIÉPÍTÉSE, A FEGYVERNEK-SZAJOLI ÖBLÖZETEK KOMPLEX FEJLESZTÉSE

A tervezett fejlesztés során a Nagykunsági-főcsatorna új ága (Nk. VI-1. fcs.) kerül megépítésre, amely részben meglévő csatornák nyomvonalán halad, illetve azok összekötésével (új csatorna szakaszok kiépítésével) jön létre. Gravitációs vízellátást biztosít az üzemen kívül helyzetű öntözőrendszerek számára (Tiszapüspöki, Surjáni, Óballai), továbbá biztosítja a **Fegyverneki és Szajoli holtágak ökológiai vízpótlását** is.

A komplex fejlesztés céljai :

- Az öblözeteken belül mintegy 10 000 ha gravitációs vízpótlásának kiépítése a Nagykunsági-főcsatornából a korábbi Surjáni, Tiszapüspöki és Óballai öntözőrendszerek össze-, és átkapcsolásával, szükséges fejlesztésekkel,
- A Fegyverneki holtág meder revitalizációja, tározási és gravitációs vízpótlási feltételeinek javítása,
- A Szajoli holtág meder revitalizációja, tározási feltételeinek javítása, állandó gravitációs vízpótlási lehetőség kiépítése,
- Káros belvíz elvezetés feltételeinek javítása.

Fejlesztéssel érintett létesítmények:

1) Nk VI- öntözőfűrt kiépítése a Szajoli Holtágig:

- Új csatorna építése, övarkokkal töltésekkel a szükséges területek kisajátítása: 10 300 m.
- Meglévő csatornák bővítése: 6 674 m.
- Új műtárgyak építése, a nem megfelelőek átépítése 13 db,
- Tiszapüspöki öntözőcsatorna rekonstrukciója.

2) Vízszétosztó létesítmények kiépítése:

- Surjáni öntözőcsatorna D-i ág rekonstrukciója,
- Surjáni öntözőcsatorna É-i ág rekonstrukciója,

- Új csatorna építése az Nk VI. fűrtfőcsatornából Szajoli I-1. csatorna irányába szükséges területek kisajátítása (meglévő árok nyovonalán): 2 500 m (Kisajátítás kb. 5 ha)
- Óballai összekötő csatorna kialakítása meglévő csatorna nyomvonalán,
- Óballai öntözőcsatorna rekonstrukciója,
- Nk IV-1. fűrtfőcsatorna rekonstrukciója.

3) Holtágak revitalizációja:

- Területbiztosítás a kotort mederanyag elhelyezéséhez,
- Holtág medrek kotrása víz alól a kotort mederanyag szikkasztása és elhelyezése,
- Szükséges műtárgy rekonstrukciós és átépítési munkák.

4) Belvízcsatornák rekonstrukciója:

- Büdöséri ök,
- Büdöséri főcsatorna,
- Décse-ér,
- Óballai belvízcsatorna,
- Szajoli I-1 csatorna.

Öntözési hatásterület növekedés: 10 000 ha.

Harmadlagos besorolású: Büdös-éri VI. cs. (Nem vízíg) + Fegyverneki Holt-Tisza

Előkészítettség: Tanulmányterv készült.

Becsült költség: 4 800 millióFt.

Érintett települések: Fegyvernek, Örményes, Tiszapüspöki, Törökszentmiklós, Szajol

Nk. VI. fűrt kiépítése, a Fegyvernek-szajoli öblöztek komplex fejlesztése

3.2.2. JÁSZSÁGI-FŐCSATORNA KOMPLEX FEJLESZTÉSE, ZAGYVAI-ÁG KIÉPÍTÉSE

A zagyvai vízhiányos térség vízpótlásához kidolgozott és előkészített projekt megvalósítása a természetvédelmi előírások miatt meghiúsult, ezért tájékoztató jelleggel mutatjuk be, hogy a tervezett projekt milyen célokat valósíthatott volna meg a térségben.

Kiskörei vízlépcsőhöz kapcsolódó öntözőrendszerek építése az 1970-es évek közepén leállt, a TIKEVIR mintájára tervezett TIZEVIR kiépítése elmaradt. A Jászsági-főcsatorna kiépítése félbe maradt. A Jászság térségi többcélú vízgazdálkodási rendszer teljes megvalósítása egyik létfontosságú eleme a térség tovább fejlődésének. Cél: **a vízhiányos térség és Zagyva vízpótlásának biztosítása.**

Eredeti célok:

- Öntözővíz és halastavi tápvíz gravitációs ellátás
- Zagyván túli területek vízellátása
- Zagyva vízpótlása
- Tiszai szivattyús átemelések kiváltása, gravitációs vízbiztosítással
- Belvízbefogadás
- Talajvízszint stabilizálása (szivárgókkal)
- Horgászat, halászat

A Jászsági-főcsatorna (TIZEVIR) komplex fejlesztés célja:

- térségi vízpótlás megoldása
- ökológiai vízigények biztosítása
- a Jászság területfejlesztésének elősegítése
- a térség ár- és belvízi biztonságának növelése
- a természeti értékek revitalizációjának segítése
- további jelentős nagyságú mezőgazdasági területek öntözésének biztosítása.
- a Zagyva és mellékágai (holtágai), az érintett kisvízfolyások alsó szakaszain az ökológiai és frissítővíz igények biztosítása.

A szükséges vízkészlet hasznosításával további jelentős nagyságú mezőgazdasági terület öntözését biztosítsa. **A több mint 1200 km² kiterjedésű Dél-Heves és Jászság területe az aszályos, csapadékszegény tenyészidőszakokban a korszerű mezőgazdasági termeléshez szükséges víz biztosítása érdekében vízpótlásra szorul.**

A főmű a dél-hevesi és jászsági területeken halad keresztül, majd a Zagyvába történő becsatlakozás és vízleadás következtében az Alsó-jászság és a Tápó-vidék területét is érinti. A rendszer az aszálykár elhárításhoz jó minőségű vizet szolgáltat, de más célú vízigény is kiszolgáltatható, összeegyeztetve a szükségletek kielégítésének időpontját és mértékét. A főcsatorna a Bükk Nemzeti Park és a Hortobágyi Nemzeti Park illetékességi területén halad át, ezért a Természetvédelmi területek vízellátása is megoldható.

Jelenleg – a projekt hiányában – jó minőségű mezőgazdasági területeket nem tudunk ellátni öntözővízzel, továbbá a Zagyva sem rendelkezik kiépített vízpótló útvonallal a nyári vízhiányok mérsékléséhez. Ezek a tényezők jelentősen hátráltatják vidék és térségfejlesztést, ezen belül a környezetvédelmi és a fenntartható mezőgazdasági fejlődést.

További cél a belvíz veszély mérséklése. A Jászsági-főcsatorna Zagyvai-ág mélyvezetésű jellege következtében belvízi létesítményként is működik, sőt árvízi vízátvezetési feladatokra is alkalmas lehet.

Műszaki adatok:

- Jfcs. 4+610 msz, 4+438 jtkm
- Induló vízhozam: 20 m³/sec
- Zagyva vízpótlása: 4,9 m³/sec
- Zagyva becsatlakozás: 42,3 fkm, 40+904 btkm
- Hossza: 46+432 km

Környezetvédelmi engedély meghosszabbítás elutasítása:

- Eredeti környezetvédelmi engedély: 2006.03.28-2011.03.31.
- Környezetvédelmi engedély meghosszabbítási kérelem: 2011.03.07.

- Környezetvédelmi engedély elutasítás I. fokú: 2013.10.31.
- Környezetvédelmi engedély elutasítás II. fokú: 2014.05.16.
- **Megismételt eljárás: elutasítás** (A NATURA2000 természetvédelmi érintettség miatt környezetvédelmi hatóság az engedély kérelmet korábban elutasította.)

Oka: A tervezett beruházás a Natura 2000 kijelölését megalapozó fajokra és élőhelyekre olyan negatív hatást gyakorol, melyek élőhelyek megszűnését fregmentálódását növény és állatfajok állományának visszaszorulását a csatorna mentén invazív fajok megjelenését, másodlagos szikesedést és fokozódó antropogén zavarást eredményezhetik.

A fejlesztésre vonatkozóan a KÖTIVIZIG korábban vízjogi létesítési engedélyes tervet készítettett.

A fejlesztés becsült megvalósítási költsége 2013. évi árszinten: 48 000 millió Ft.

Öntözési hatásterület növekedés: 14 776 ha.

Öntözési közösség: Jászsági öntözési közösség.

Előkészítettség: A fejlesztésre vonatkozóan a KÖTIVIZIG korábban vízjogi létesítési engedélyes tervet készítettett.

Becsült költség: 48 000 millióFt.

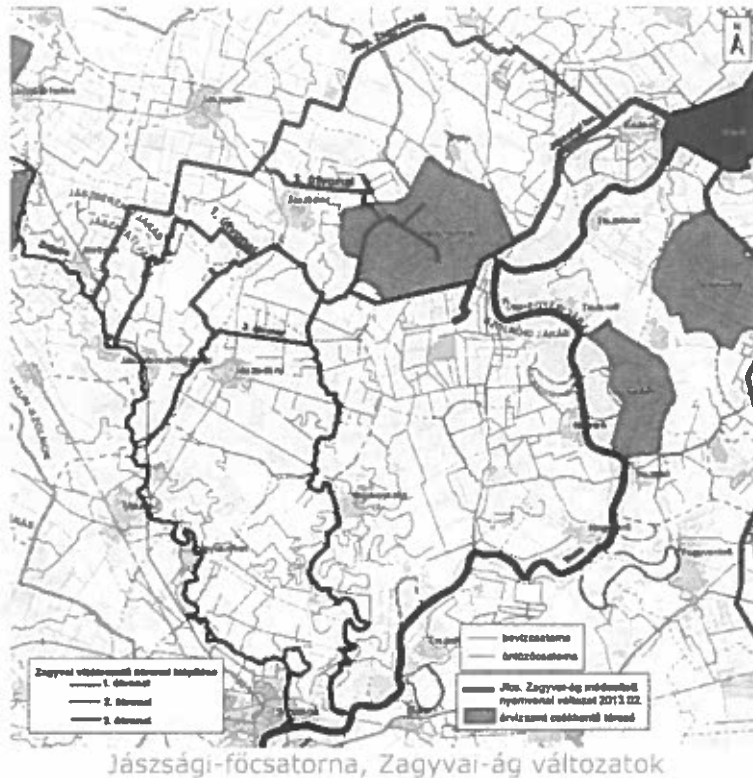
JFCS. rekonstrukciója megvalósult projekt:

Jászsági vízgazdálkodási rendszer rekonstrukciója I. ütem (KEHOP-1.3.0-15-2015-00008) Kedvezményezett: OVF-KÖTIVIZIG konzorciuma , támogatási összeg: 1 650 000 000 Ft

A tervezett fejlesztéssel 62 cm-es vízszintemelés érhető el, amely következtében a főcsatorna teljes hosszában összesen 2,650 millió m3 dinamikusan megújuló vízmennyiség áll rendelkezésre, ami 0,654 millió m3 többlet vízkészletet jelent.

A megvalósult projekt megteremti a lehetőséget a Zagyvai ág megépítéséhez.

Érintett települések (a nyomvonal mentén): Heves megyei Kisköre, Tarnaszentmiklós, Pély, Hevesvezekény, Heves, JNSz megyei Jászivány, Jászkisér, Jászapáti, Jásztelek, Alattyán, Jánoshida, Jászladány és további Zagyva menti települések Jászsószentgyörgy, Szászberek, Újszász, Zagyvarékas, valamint a hatásterületen lévő települések.

3.2.3. GÁSTYÁSI ÖNTÖZŐRENDSZER ÁTKAPCSOLÁSA A NAGYKUNSAGI FŐCSATORNÁRA

Az öntözőrendszer két eleme a Gástyási I. és II. öntöző csatornák, melyek közül jelenleg a Gástyás I. öntözőcsatorna egy részfeladate, illetve a Gástyás II. csatorna teljes hosszban üzemel. A megnövekedett vízigényeket a csatornák nem tudják kielégíteni.

Az öntözőrendszer vízellátása jelenleg a Hortobágy-Berettyó főcsatornából történik szivattyúsán (3 db szivattyúegység: 1,85 m³/s). A vízkivételi mű három szivattyúegysége a vízigényeket nem tudja egyidejűleg kiszolgálni. A rendszeren további átemelő is működik (Kontai úti), így a terület nagy részfeladatára kétszeres átemeléssel érkezik az öntözővíz.

A projekt célja a Nagykunsági főcsatorna I. bögéből (34+010 szelvényből) meglévő és új csatorna szakaszok kialakításával a Gástyási rendszer és a Kontai öntöző csatorna **gravitációs vízpótlása**. A meglévő csatorna hálózat mellett 11 km új csatorna építéssel **vízpótlási lehetőség** alakítható ki a **Hortobágy-Berettyó főcsatornába** is.

Fejlesztéssel érintett létesítmények:

- Nkfcs 34+010 szelvényből (I. böge) kiágazó új csatorna szakasz építése vízleadó és keresztező műtárgyakkal, két szakaszban összesen 11 km.
- Kisújszállási ac. tápcsatorna fejlesztése.
- Kj-II-23 cs fejlesztése.
- Kontai öntözőcsatorna fejlesztése.
- Gástyás II, Gástyás I. csatornák fejlesztése .
- Gástyási szivattyútelep átépítése: reverzibilis szivattyútelep kialakítása.

Előkészítettség: A fejlesztés elvi vízjogi engedélyes tervvel rendelkezik.

Öntözési hatásterület növekedés: 1 620 ha.

Öntözési közösség: Turgony öntözési közösség, Kontai öntözési közösség, Kisújszállás-Göröngyösi öntözési közösség.

Harmadlagos besorolású: Kontai öntözőcsatorna, Kisújszállási ac. tápcs.

Becsült költség: 5 009 millió Ft

Érintett települések: Kisújszállás, Túrkeve, Örményes, Kenderes

Gastyási öntözőrendszer átkapcsolása

3.2.4. NAGYKUNSAGI FŐCSATORNA FEJLESZTÉSE, ÁTFOLYÁSOS TÁROZÓK KIALAKÍTÁSA

Az Nkfc. a 121 467 ha nettó hatásterületű Nagykunsági öntözőrendszer. gerince, a TIKEVIR legfontosabb vízszétosztó csatornája.

Probléma:

- Az aszályosabb időszakokban, melynek időtartama és gyakorisága egyre nő, a Tisza vízhozama jelentősen lecsökken és veszélyezteti a térségi vízátervezetést és a biztonságos öntözővíz ellátást, nem beszélve a tervezett öntözésfejlesztési igényekről, ezért törekedni kell a felhasználható vízkészletek növelésére.
- A Nagykunsági-főcsatorna és az Nkfc. Keleti-ág az eredeti kiépítése szerint magasabb vízszintek tartására lett kialakítva. Az átadását követő évtizedekben azonban nem volt szükség a maximális vízszintek előállítására, és az időközben megépült termelői vízkivételek is, – a főcsatorna üzemeltetési engedélyében szereplő alacsonyabb üvsz. figyelembevételével épültek meg – a főcsatorna eredetileg tervezett max. vízszintjének tartására nem alkalmasak

Cél: üzembiztonság megteremtése, a TIKEVIR, a meglévő és a fejlesztési mezőgazdasági vízigények biztosítása. Az átfolyásos üzemmód célja **egy dinamikus megújuló többletvízkészlet biztosítása**, mely alapvetően a tavaszi vízbő időszakokból tartalmazza az adott vízmennyiséget. A **víz visszatartásnak** ez olyan módszere, mely ugyanakkor a felhasználás kezdetéig folyamatosan megújul.

A tervezett fejlesztés lehetőséget biztosít az Nkfc. üzemvízszintjének a tavaszi feltöltés alkalmával történő megemelése, ennek hatására a tározó kapacitás növelésére, ami dinamikus megújuló vízkészlet növekedést jelent. A vízbő időszak vízkészlete tározható a főcsatornában, ami csak az aszályos periódusban kerülne felhasználásra, amikor a Tisza vízhozama jelentősen lecsökken, és csökkenteni kell a főcsatornába beadható vízhozamot. Ekkor az összesített vízigények biztosítása

részfeladatban a betározott víz-mennyiségből történhet. (Pl. A Jászsági-főcsatorna előző években megvalósult rekonstrukciója lehetővé tette többlet vízkészletek betározását, így 2022.08-15. között, a Jfcs. beeresztő műtárgy zárt állapota mellett a saját többlet vízkészletéből biztosította a teljes öntözőrendszer ellátását és milléri vízátvételt.)

Tervezett beavatkozások: a főcsatorna töltéskorona magassági hiányok megszüntetése, műtárgyak belsőakna felbetonozás, zsiliptábla magasítás, rézsűburkolatok megemelése, meghosszabbítása, belső padka szint emelése, a szivárgó csatornák rekonstrukciója szükséges.

Megoldási javaslatok közül: az Nkfcs. átfolyásos tározóvá fejlesztése, az Nkfcs. I böge tervezett 50 cm-es vízszintemelése 1,277 millió m³ többlet vízmennyiséget jelent. Ez a vízmennyiség 4250 ha-os terület 30 mm-el történő, egyszeri megöntözéséhez elegendő!

Átfolyásos tározó megfeleltetése: Egy hasonló 1,3 m átlagos vízmélységű, 100 ha-os tározó építésének várható költsége közel 1,5 szerese lenne. (Területvásárlás, földmunkák...)

- **Nkfcs. I. böge: 1. jelű műtárgy – 14. jelű műtárgy között (0-34,14 km közötti szakasza, az ún. 14. sz. örményesi vasúti műtárgyig)**

Megengedhető maximális statikus vízszint	87,80 mBf.
Jelenlegi üzemvízszint	87,30 mBf.
Vízszint emelés mértéke	0,5 m
A tározó térfogat növekedés	1 277 000 m ³

- **Nk III-2. ffcs. (0-16,01 km közötti szakasza)**

(Az Nk III-2. ffcs. hasonló szempontok szerinti beavatkozásokkal összenyithatóvá válna az Nkfcs. I. bögével, ami jelentősen növelné a vízszint igények kielégítését is: pl. Tilalmasi projekt)

Megengedhető maximális statikus vízszint	87,78 mBf.
Jelenlegi üzemvízszint	87,20 mBf.
Vízszint emelés mértéke	0,58 m
A tározó térfogat növekedés	220 000 m ³

(Megjegyzés: Elvi vízjgi engedélyes terv alapján – VÍZVONAL KFT, 2017.)

Nagykunsági főcsatorna II-IV. böge és K-i ág átfolyásos üzemrend kiterjesztése:

Tervezett beavatkozások: a főcsatorna töltéskorona magassági hiányok megszüntetése, műtárgyak belsőakna felbetonozás, zsiliptábla magasítás, rézsűburkolatok megemelése, meghosszabbítása, belső padka szint emelése, a szivárgó csatornák rekonstrukciója szükséges.

- **Nagykunsági-főcsatorna Keleti ág a 18. és a 25. jelű műtárgyak között**

Megengedhető maximális statikus vízszint	86,27 mBf.
Jelenlegi üzemvízszint	84,90 mBf.
Vízszint emelés mértéke	1,37 m
A tározó térfogat növekedés	1 424 000 m ³

Nagykunsági-főcsatorna

- **Nkfcs. II. böge: 14. jelű műtárgy – 31. jelű műtárgy között**

Megengedhető maximális statikus vízszint	86,92 mBf.
Jelenlegi üzemvízszint	86,10 mBf.
Vízszint emelés mértéke	0,82 m

A tározó térfogat növekedés 714 287 m³

• **Nkfcs. III. böge: 31. jelű műtárgy – 34. jelű műtárgy között**

Megengedhető maximális statikus vízszint	86,32 mBf.
Jelenlegi üzemvízszint	85,85 mBf.
Vízszint emelés mértéke	0,47 m
A tározó térfogat növekedés	247 138 m ³

• **Nkfcs. IV. böge: 34. jelű műtárgy – 39. jelű műtárgy között**

Megengedhető maximális statikus vízszint	86,32 mBf.
Jelenlegi üzemvízszint	85,75 mBf.
Vízszint emelés mértéke	0,57 m
A tározó térfogat növekedés	153 696 m ³

A további átfolyásos üzemrend feltételeinek kialakítása (Nkfcs. Keleti-ág, Nkfcs. II, III, IV böge)

tározótérfogat növekedés: 2 539 121 m³ és

Előkészítettség: Az I. böge fejlesztése elvi vízjogi engedélyes tervvel rendelkezik.

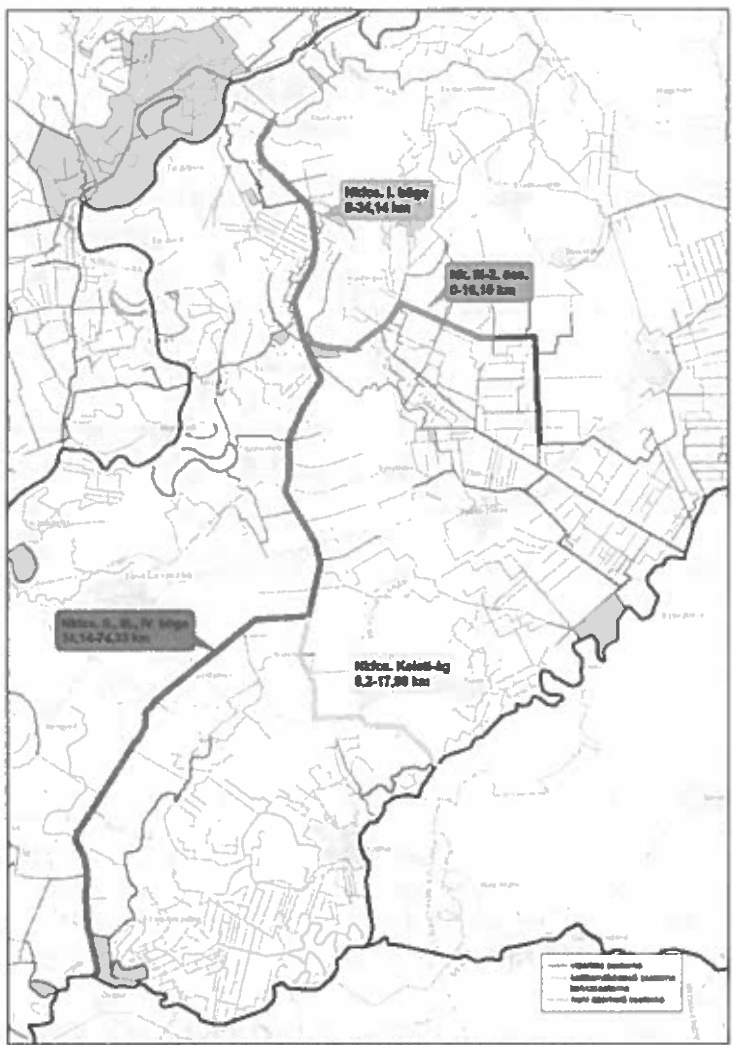
Öntözési hatásterület növekedés: 4 250 ha.

Öntözési közösség: 8 db.

Harmadlagos besorolású: Pontosítást igényel.

Becsült költség: 3 480 millió Ft.

Érintett települések: célját tekintve az öntözőrendszer a jelenlegi és a tervezett hatásterület bővítésével érintett valamennyi települések gazdálkodói számára megteremti az üzembiztonságot. Nagykunsági öntözőrendszer hatásterületén lévő települések: Abádszalók, Tiszabura, Tiszagyenda, Kunhegyes, Tiszabő, Kenderes, Fegyverne, Örményes, Karcag, Kisújszállás, Ecsefalva, Kuncsorba, Túrkeve, Törökszentmiklós, Kengyel, Kétpó, Szolnok, Rákóczi falva, Rákócziújfalú, Mezőhék, Martfű, Tiszaföldvár, Cibakháza, Nagyrév, Kunszentmárton, Tiszainoka, Cserkeszlő

Nagykunsági-főcsatorna fejlesztése, átfolyásos tározók kialakítása

3.3. III. ÜTEM – NEM ÜZEMELŐ ÖNTÖZŐRENDSZEREK, ÖNTÖZŐFÜRTÖK, ISMÉTELT ÜZEMBEHELYEZÉSE, GRAVITÁCIÓS ÁTKAPCSOLÁSA

Öntözésfejlesztési előterjesztés (stratégia) projekt javaslatok III. ütem		
sorszám	Feladat	Projekt jelenlegi állapota
3.3.1.	Nk. III-2-12. öntözőrendszer	Vízjogi létesítési engedélye nincs
3.3.2.	J-I-1. öntözőfürt	Vízjogi létesítési engedélye nincs
3.3.3.	Álomzugi öntözőrendszer nem üzemelő része	I. ütem megvalósult, II-III. ütem vízjogi létesítési engedéllyel rendelkezik.
3.3.4.	Milléri öntözőfürt nem üzemelő része	Vízjogi létesítési engedélye nincs
3.3.5.	Lakitelki öntözőfürt	Folyamatban: Vízjogi létesítési engedély
3.3.6.	Kútréti öntözőrendszer	Vízjogi létesítési engedélye nincs
3.3.7.	Zagyva vízátvetető útvonal kiépítése 1. és 3. útvonal	Vízjogi létesítési engedélye nincs
3.3.8.	J. X-3. ismételt üzembeállítása	Vízjogi létesítési engedélye nincs

Lásd. mellékelt táblázat: III. ütem KÖTIVIZIG

3.3.1. NK III-2-12. ÖNTÖZŐRENDSZER: NK.III-2-12. ÖNTÖZŐCSATORNA (STRATÉGIA alapján)

o Nk.III-2-12. öntözőcsatorna ismételt üzembe helyezése

Az Nk.III-2-12. öntözőcsatorna és vízkivétel tervezése 1979 –ben kezdődött és 1983 –ban fejeződött be a megépítése. A 6,2 km –es csatorna mintegy 430 ha új és mintegy 1280 ha meglévő (rekonstrukció alá vont) rizstelep vízellátását volt hivatott biztosítani. Az öntözővíz a Hortobágy – Berettyónál épített un. ideiglenes vízkivétellel történt.

A '90 –es évek első felében a kárpótlási folyamat előre haladásával a rizstelepek fokozatosan magántulajdonná váltak és ezeken a rizstermesztés megszűnt. Ismét szántóföldi növénytermesztés terjedt el a területen, azonban pénzügyi források hiányában azok öntözésére nem került sor.

2008–ban a térség mezőgazdasági vállalkozóinak érdeklődése ismét a csatorna felé fordult, így összesen mintegy 1560 ha öntözési igénye merült fel, melynek vízellátását csak az Nk.III-2-12. öntözőcsatorna és vízkivétel tudja biztosítani. Cél: a terület vízmegtartó képességének javítása.

Problémafelvetés

A csatorna jelenlegi állapotában nem alkalmas az ismételt üzembe helyezésre, a vízkivételi műtárgy átépítése, korszerűsítése szükséges elektromos szivattyúk beépítésére alkalmas mű kiépítése mellett. A 2 db tervezett szivattyú vízszállító képessége: 940 l/s. Ezt a csatorna szelvénye el tudja szállítani, csak a legszükségesebb kotrási munka végzését kell előirányozni, azonban a növényzet (cserjék, fák) eltávolítását mindenképp el kell végezni.

Megoldási javaslat

A szivattyútelep a jelenlegi szivattyúállás egy részét felhasználva kerül kialakításra. A szivattyúakna a CSOMIÉP KFT. által gyártott WUM akna elemekből kerül összeállításra. A szivattyúaknák (2 db) kútsüllyesztéssel kerülnek beépítésre. A beépítésre tervezett szivattyúk függőleges tengelyűek, típusuk AMACAN PA4700 – 470/16. (Ezek un. csőszivattyúk, melyek a vízbe merülve üzemelnek.) A nyomócső DN 600, hossza 23,8

fm, a DN 800 egyesített szakasz hossza 13,5 fm. Kezdeti szakaszán Klappe Serie 2000 DN 600 visszacsapó szelep kerül beépítésre. A 23 kW teljesítményű, villanymotorral szerelt szivattyú 470 - 498 l/s vízhozamot juttat az öntözőcsatornába.

A földmű állapota jónak mondható, rézsűbecsúzás, mederelfajulás nem tapasztalható, viszont szükséges a töltéskorona gréderezése. A növényzettel való benőttsége viszont jelentős mind a medernek, mind pedig a töltésnek.

Az öntözőcsatorna műtárgyainál minimális beavatkozás szükséges. Ezek közül meg kell említeni az acélszerkezet felújítását a 6T és 7T műtárgyaknál, a tartozékok helyreállítását (sorompók, korlátok, stb.).

A szivárgók esetében is a legfontosabb feladat a növényzetirtás (cserje, fa, gaztalanítás).

Előkészítettség: Engedélyes terv

Becsült megvalósítási költségek

Projekt bekerülési költsége bruttó: 180,000 Mft (2018. évi árszint)

3.3.2. J. I. ÖNTÖZŐFÜRT: J. I-1. FÜRTFŐCSATORNA ISMÉTELT ÜZEMBE HELYEZÉSE (STRATÉGIA alapján)

o **J.I-1. fűrtfőcsatorna**

Az öntözőfürt vízleadó helye (nyílt csatornaelágazás) a Jászsági-főcsatorna jobb partján a 0+163 km szelvényben van. A fűrt főcsatornája a 8+814 km hosszú J.I-1. öntözőcsatorna, melynek a 0+313,5 km szelvényében esésnövelő szivattyútelep található. A szivattyútelep feladata a Jászsági-főcsatornából szükséges öntözővíz átemelése a J.I-1. öntözőcsatornába.

A szivattyútelep jelenleg felvonulási hely, mobil szivattyúk elhelyezésére alkalmas, fix nyomócsőhálózat megléte mellett. A J.I-1. öntözőcsatorna hossza tovább bővíthető, a Magyar Állam tulajdonában lévő ingatlanon jelenleg is megtalálható csatornaszakasz felhasználásával, egészen a 10. belvízcsatornáig. A 10. belvízcsatornán keresztül a víz tovább vezethető a Sajfoki belvíz főcsatornába. Az öntözőcsatornán regisztrált vízigényről nincs információnk. Cél: **a terület vízmegtartó képességének javítása.**

Műszaki megoldás

A felvonulás hely kiváltása egy stabil, gazdaságosabban üzemeltethető és a környezet kevésbé terhelő elektromos szivattyúteleppel javasolt. Az elektromos áram a Jászsági-főcsatorna beeresztő műtárgyánál elérhető közelségben van. A szivattyútelep távfelügyeletbe beköthető, valamint megújuló energia felhasználásával (napenergia) tovább csökkenthető az üzemeltetési költségei.

A mederben, depónián található fák, cserjék eltávolítását, tuskózását követően a mederben felhalmozódott iszap kotrással történő eltávolítását el kell végezni. Ezt követően a depóniát rendezni kell. Az újrasarjadó cserje hajtásokat és a mederben újrahajtó vízinövényzetet vegyszerrel kell utó kezelni. Szükségessé válik a vízkivételi műtárgyak, átereszek és vízkormányzó műtárgyak rekonstrukciója.

Szükséges feladatok

- mederben és fenntartási sávban fakivágás, cserjézés, tuskózás
- mederkotrás,
- depónia rendezés,
- nem kívánt növényzet vegyszeres utókezelése,
- szivattyútelep átépítés,
- vízkivételi műtárgyak rekonstrukciója,
- vízkormányzó műtárgyak, átereszek, bújtatók rekonstrukciója,
- új műtárgy építése szükség szerint,
- ingatlanvásárlás
-

Előkészítettség

Az öntözőfürt rekonstrukciójára vonatkozó tervdokumentum nem áll rendelkezésre.

Vízleadó útvonal

Jászsági-főcsatorna 0+000-0+163 jtkm → J.I-1. öntözőcsatorna 0+000-8+814 cskm → „Üzemi öntözőcsatorna (Kisköre 0129/2 hrsz, 0124 hrsz, 031 hrsz) 0+000-3+243 cskm → 10. belvívcsatorna 0+000-1+000 cskm → Sajfoki belvív főcsatorna 0+000-12+567 cskm

Becsült megvalósítási költségek

A J.I-1. öntözőfürt rekonstrukciójának becsült költsége bruttó 532,000 Mft, melyből a kivitelezés bruttó költsége 400,000 Mft. (2018. évi árszint)

3.3.3. MEZŐTÚR-ÁLOMZUGI BELVÍZÖBLÖZET VÍZGAZDÁLKODÁSI REFORMJA II. ÜTEM (STRATÉGIA alapján)

Előzmény

A Mezőtúr-Álomzugi belvívöblözet vízgazdálkodási reformja a teljes öblözet komplex vízgazdálkodási fejlesztését célozta meg eredetileg. A beruházás a műszaki-gazdasági lehetőségekhez igazítva végül három ütemre került szétbontásra:

Az I. ütemben az Álomzugi IV-es csatorna, egykori Hortobágy-Berettyó holtág revitalizációja (75 ha-os többcélú tározó létesítése) történt meg közfoglalkoztatási mintaprojektként.

A II. ütemben az Álomzugi főcsatorna 0+000-4+223 rekonstrukciója, a Nagykunsági-főcsatorna Keleti-ágból való vízpótló útvonal kiépítése valósulhat meg

A III. ütem az öntözési feltételek kiterjesztése, az Álomzugi öntözőcsatorna fejlesztése, átépítése többcélú létesítménnyé.

2013. évben, a 12/2013. (I.22.) Korm. rendelete - a „sík- és dombvidéki tározók létesítéséhez és rekonstrukciójához kapcsolódó beruházások megvalósításával összefüggő közigazgatási hatósági ügyek kiemelt jelentőségű üggyé nyilvánításáról és az eljáró hatóságok kijelöléséről”- nevesíti a projekt tározási feltételét biztosító I. ütemű beruházás megvalósítását. **A projekt I. üteme 2013. november és 2014. október között elkészült.**

Cél: a vízkészletek helyben tartása a térség vízmegtartó képességének javítása.

A fejlesztési helyszín ismertetése

A vízgyűjtőn keletkező kül- és belterületi felszíni és csapadékvizeket az öblözet főcsatornája; az Álomzugi belvív főcsatorna és az Álomzugi I. belvívcsatorna gyűjti össze és vezeti le a Hortobágy - Berettyóba. A rendszer gravitációsan a Hortobágy - Berettyó

9+543 km szelvényében lévő Álomzugi zsillip (HB 9+543tkm) nyitásával, vagy magas Hortobágy - Berettyói vízállás esetén az 1,6 m³/s kapacitású Álomzugi szivattyútelep üzemeltetésével üríthető.

A projekt célkitűzései, hatásai

Az I. ütemben elkészült a jelentkező bel- és csapadékvizek megtartására és visszatartására az Álomzugi belvízfőcsatorna oldaltározójaként az Álomzugi IV - es csatorna fejlesztése.

A célok elérése érdekében a II. ütemben belvízfőcsatorna alsó részén a 0+000 - 4+223 szelvények közötti szakaszán rekonstrukciós munkákat kell elvégezni (cserje írtás, kaszálás-gasztalanítás, depónia-rendezés, becsúszások helyreállítása, mőtárgy felújítások), míg a felsőbb szakaszon mederkotrásra van szükség, ill. új meder nyitására a Nagykunsági-főcsatorna K-I ágából történő vízpótláshoz.

A III. ütemben a jelenleg működésképtelen Álomzugi öntözőcsatorna átépítése történne, a meder fenékszint süllyesztésével, a mőtárgyak átépítésével a csatorna a Nagykunsági öntöző rendszer részévé válik.

A projekt hatásai:

- csökken a belvízzel borított napok száma, illetve a vízborítottság mértéke;
- a területre hulló csapadék egy részének helyben tartásával mérséklődik az aszályos napok száma;
- a területen kialakulnak az öntözéses gazdálkodás feltételei;
- hatékonyabb földhasználat
- kiemelt jelentőségű természetmegőrzési terület vízellátásának előfeltételeinek megvalósítása

Becsült megvalósíthatósági költségek II-III. ütem: 614,213 MFT (2018. évi árszint)

3.3.4. JÁSZSÁGI ÖNRSZAMILLÉRI ÖNTÖZŐFÜRT: KETTŐS MŰKÖDÉSŰ CSATORNÁINAK FEJLESZTÉSE (STRATÉGIA alapján)

További belvízcsatornák vonhatóak be kettős működésbe, melyek a 33 számú belvíz főcsatorna becsatlakozó csatornái. A 33 számú csatorna is kettős működésű műként üzemel, a vízbiztosítást egyrészt a Besenyszögi öntözőcsatornából, másrészt a Holt-Milléren keresztül a Millér főcsatornából tudjuk szolgáltatni. A csatornán vannak ugyan vízvisszatartó mőtárgyak, de a csatorna jelenlegi vízszállító képessége és üzemi vízszintje nem teszi lehetővé több becsatlakozó csatornáiba a vízbiztosítást. A csatorna felújítást igényel. A megfelelő üzemrend beállításához és új területek öntözésbe történő

bevonásához feltétlenül fontosnak tartjuk a csatorna kotrási munkáinak elvégzését, több helyen a partvonal megemelését, új vízkormányzó és vízszintszabályozó műtárgyak megépítését, meglévő műtárgyak felújítását. A csatorna melletti területek kisajátítását, több olyan szakasz is található a csatorna mellett, ahol a telekhatár a csatorna korona éle. A felújítás lehetőséget biztosítana az alábbi csatornák kettős üzembe történő bevonására.

Cél: a terület vízvisszatartási és vízmegtartó képességének javítása.

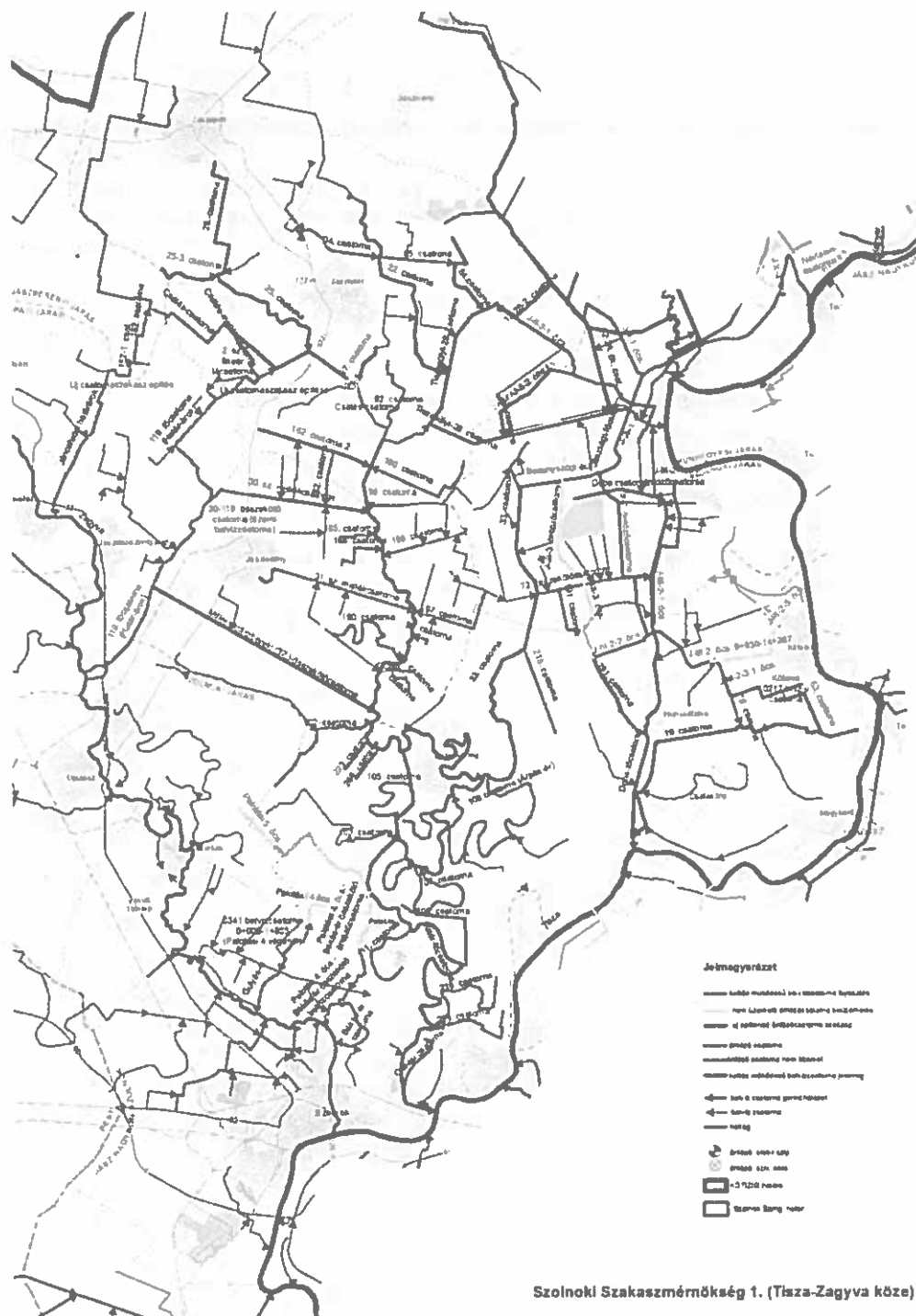
- 106., 107., 108. számú csatornák
- 219. és 215. számú csatornák

Üzemeltetés fejlesztéséhez szükséges munkák felsorolása:

- gaztalanítás, cserje és fakitermelés
- kotrás és mederrendezés
- partvonal megemelése,
- meglévő műtárgyak felújítása
- vízkormányzó és vízleadó műtárgyak építése
- terep és felületrendezési munkák
- geodéziai felmérés, tervezés
- vízmércék elhelyezése
- terület kisajátítás
- üzemeltetési szabályzat kidolgozása

Becsült megvalósítási költségek

Projekt bekerülési költsége bruttó: 733,300 MFt (2018. évi árszint)

Tervezett fejlesztéseket is tartalmazó vízellátó csatornahálózat a Szolnoki Szakaszmérnökség területén

3.3.5. LAKITELKI ÖNTÖZŐRENDSZER FEJLESZTÉSE

Duna-Tisza közli Homokhátság vízpótlása 4. részterületen a Tisza vízkészletére alapozott vízpótlásra több változat lett kidolgozva, melynek eredményeként vízzel lehetne ellátni Tiszaalpár, Nyárlőrinc, Szentkirály és Lakitelek település külterületét.

A vízpótlás több célú; ökológiai és öntözési célú. A tervezés során felmerült a Szentkirály-Lakitelki térség vízpótlásának megoldásaként a jelenleg üzemképtelen Lakitelki öntözőrendszer felélesztése, a vízpótlási útvonal fejlesztésével.

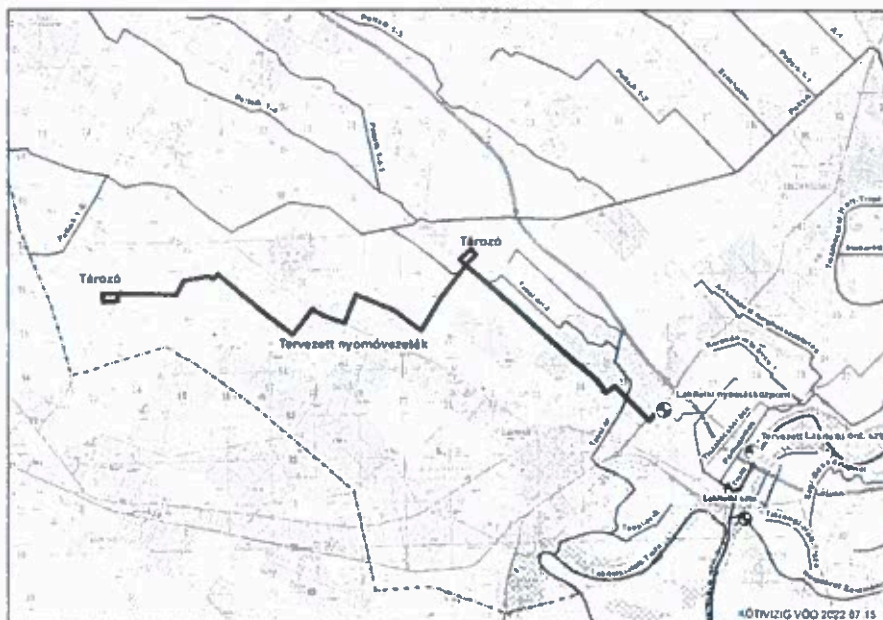
A terv a Tisza folyóra telepített új 2,00 m³/s kapacitású vízkivételi művet, a Lakitelki öntöző csatorna fejlesztését, a korábbi nyomásközpont átépítését, nyomóvezetékek és puffer tározók kialakítását tartalmazza az vízellátással érintett Lakitelek és Szentkirály térségében. Jelenleg a vízjogi létesítési engedély véglegesítése zajlik, amit a VIZITERV ENVIRON Kft. végez. Cél: a **Duna-Tisza közti Homokhátság vízpótlása ökológiai szempontok figyelembe vételével.**

Fejlesztéssel érintett létesítmények:

- Tiszai vízkivételi szivattyútelep építése 2,0 m³/s kapacitással.
- Lakitelki öntöző főcsatorna fejlesztése 2 400 fm hosszban, burkolt meder kialakítása, töltés építése, műtárgyak átépítése
- Lakitelki nyomásközpont építése 2,0 m³/s kapacitással.
- NA 800-as nyomóvezeték építése Lakitelek irányába 6,2 km.
- NA 1200-as nyomóvezeték építése Szentkirály irányába 16,5 km.
- 2db végponti tározó kialakítása (Lakitelek, Szentkirály).

Előkészítettség: A vízjogi létesítési engedélyes terve elkészült.

Öntözési közösség: Szentkirályi Ötözési Közösség Kft., Lakitelki Öntözési Közösség Kft

Lakitelki öntözésfejlesztés

3.3.6. KÚTRÉTI ÖNTÖZŐRENDSZER HATÁSTERÜLETÉNEK ELLÁTÁSA (STRATÉGIA alapján)

o Kútréti V. öntözőcsatorna

A Kútréti V. öntözőcsatorna a Kútréti öntözőrendszer főcsatornája volt, mely jelenleg üzemén kívül van. A csatorna a 62/c belvízi öblözetben található, határai: D-en a Hármas-Körös jobb parti töltése, K-en a Mezőtúr-Szarvasi vasútvonal, É-on a Mezőtúr-Mezőhéki közlekedési út, Ny-on pedig a Mesterszállás IV belvízcsatorna és mellékcsatornái. A csatorna teljes hosszában a Magyar Állam tulajdonában és a KÖTIVIZIG kezelésében van.

A Kútréti V. öcs. 10.967 m hosszúságú, torkolati fenékszintje 83,03 mBf, fenékszélessége átlagosan 2,0 m, rézsűhajlása 1:2, torkolati vízszállító képessége pedig 1,6 m³/s.

Az öntözőcsatorna vízellátása a Hármás-Körös folyóból történt, a Békésszentadrási duzzasztó felvezéből kiágazó hullámtéri tápcsatornán keresztül. Az 1042 m hosszú tápcsatorna végén kialakított öbölben úszós vízkivételi művön keresztül jut az öntözőcsatornába a víz.

A térség mezőgazdasági nagyüzemek megszűnésével és a rizstelepek gravitációs vízellátásának megoldásával, a Kútréti V. öntözőcsatorna üzemeltetése szükségtelenné vált.

Két határozatlan idejű vízjogi üzemeltetési engedély lett kiadva a csatorna végszelvényének környezetében. A végszelvényben történő vízigények kielégítése, a csatorna hossza miatt nem volt gazdaságos (10.967 m), így a 90-es évek végétől az öntözőcsatorna nem üzemel, elhanyagoltá, üzemképtelenné vált, a vízkivételi úszómű pedig 2006-ban elsüllyedt. Cél: **a terület vízmegtartó képességének javítása.**

Kútréti V. öntözőcsatorna hatásterületének ellátása egyéb útvonalakon

A csatornát gravitációsan vízzel ellátni nem lehet, ennek következtében a közbenső szivattyús átemelések költsége egyéb alternatív útvonal esetén is az igények hiányában (minimális igény esetén is) nem gazdaságos. Mesterszállás-Alsó területén felmerülő nagyszámú igény esetén egyéb útvonalak kialakítása szükséges belvízcsatornák kotrásával, esések megváltozásával, új műtárgyak és átemelők létrehozásával, figyelembe véve a vízpótló útvonalon jelenleg is jelentkező vízigényeket.

1. változat

Lehetséges alternatív útvonal a Mezőtúri VI. csatorna 8970 szelvényében található tiltós műtárgy lezárásával a csatorna felső szakaszáról érkező víz visszaduzzasztásával a 9600 szelvényből kiágazó Mezőtúri VI-26 csatorna irányába kormányozva az öntözővizet eljuttatható a Kútréti V. nyomvonalával párhuzamosan a nem üzemelő öntözőcsatorna hatásterületére. A Mezőtúri VI-26 csatorna jelenleg belvízcsatorna, ezért a gravitációs vízszolgáltatás érdekében a csatorna fenékesésén változtatni szükséges. A Mezőtúri VI-26 csatorna teljes hosszán (3 734 fm) mederkotrás szükséges (5,5 millió Ft), illetve a becsatlakozó csatornák műtárgyainak felújítása (5 millió Ft). A megfelelő mennyiségű és minőségű öntözővíz pótlás biztosításához előfeltétel a Mezőtúr-Álomzugi belvízöblözet rekonstrukció, fejlesztési és felújítási munkáinak II. és III. ütemének megvalósulása, ellenkező esetben nem áll rendelkezésre megfelelő vízmennyiség a Kútréti terület ellátásához.

Útvonal: A Nkfcs. Keleti-ág jp. 8+800 tkm vízkivételi műtárgy → Álomzugi I. fcs. meghosszabbítás (új csatornaszakasz) → Álomzugi főcsatorna → Álomzugi öntözőcsatorna → Mezőtúri VI-1-c → Mezőtúr VI-1 → Mezőtúr VI. → Mezőtúri VI.-26

2. változat

Egy másik útvonal a Harangzugi I. belvízcsatorna 7100 fm szelvényéből kiágazó új csatornaszakasz nyitása 930 fm hosszon, amely a Mesterszállási IV-1 csatornájának 1640 szelvényébe köt be. A Mesterszállási IV-1 csatorna a Mesterszállási IV. csatorna felé gravitál, amely csatorna 7810 szelvényébe tiltós elzárás kialakítása, így a visszaduzzasztott víztérből a Mesterszállási IV. csatornarendszer hatásterületén az öntözés biztosított. A fent említett útvonal a Harangzugi Holt-Körös holtág vízfrissítésére és vízpótlására is alkalmas. Új csatornaszakasz nyitása 15 millió Ft, új műtárgy építése 6 millió Ft, meglévő műtárgyak felújítása 5 millió Ft, terület kisajátítás 10 millió Ft.

3. változat

Harangzugi I. belvízcsatorna 5120 szelvényében meglévő magán tulajdonban levő szivattyús lineár vízkivételi mű és az ehhez tartozó 2 700 m hosszú lineár csatorna szakasz megvásárlását vagy üzemeltetésre való átvételét követően a Mesterszállási IV-1 csatorna vízellátása biztosított.

1. változat

Kútréti V. öntözőcsatorna hatásterületének ellátása úszóműves vízkivételi mű rekonstrukciójával: a Kútréti V. öntözőcsatorna üzembe helyezésével történő igényről a csatorna üzemképtelenné válása óta nincs tudomásunk. Ujra üzemképesé tétele az öntözőcsatorna jelentős hossza mentén felmerülő vízigény esetén is, a beruházási költség (úszós vízkivételi mű kialakítása 90 millió forint, műtárgyak javítási költsége 35 millió forint, csatorna cserjeírtása 6 millió forint), majd az azt követő üzemeltetési költség (úszós vízkivételi szivattyúüzem) a vízszolgáltatási díjak olyan mértékű emelkedését okozná, amely már nem gazdaságos a vízhasználóknak.

Összegzés, összefoglalás: Javasoljuk a 1. változatban részletezett útvonal megvalósítását, melynek feltétele a Mezőtúr-Álomzugi belvízöblözet vízgazdálkodási reformja II.-III. ütem, illetve a Mezőtúri VI. csatorna rekonstrukciója projektek megvalósulása.

Becsült megvalósítási költségek

Projekt bekerülési költsége bruttó: 14,000 Mft (2018. évi árszint)

A Kútréti V. hullámtéri tápcsatornája

3.3.7. ZAGYVA VÍZELVEZETŐ ÚTVONAL KIÉPÍTÉSE 1. ÉS 3. ÚTVONAL

A hatásterületen aszálykár elhárításra, természeti területek vízellátására, Zagyva folyóban ökológiai és öntöző vízigény biztosítására, belvízcsatornák vízfrissítésére vonatkozó vízigény merült fel.

Jászság térség többcélú vízgazdálkodási rendszer Jászsági-főcsatorna Zagyvai-ágának kiépítése elmaradt. Az I. építési ütemére 2011.március 31-ig volt környezetvédelmi engedély, amelyet a KÖTI-KTVF nem hosszabbított meg.

A térség (Jászapáti, Jászladány, Jászkisér, Jászsalsószentgyörgy) talajadottsága igen kedvező, a legjelentősebb korlátozó tényező a lehullott természetes csapadék mennyisége és annak eloszlása. A Jászság sokévi csapadékmennyisége 500 mm körül alakul, amely szűkössége miatt behatárolja és korlátozza természetközeli növényfajokat és fajtákat, továbbá bizonytalanná teszi a növénytermesztést. Az érintett területet átszelő folyók (Zagyva, Tarna) tenyészidőben az alacsony vízhozamok miatt vízpótlás szempontjából nem vehetők figyelembe vízbázisként túl azon, hogy a szennyező anyag terhelések hatására a vízminőség – elsősorban kisvízhozamok idején – jelentősen

romlik. 2017-ben jelentős öntözési igény jelentkezett a térségben, amelyet csak a Jászsági-főcsatorna vízkészletének átvezetésével lehetséges megoldani.

Második probléma a **Zagyva ökológiai egyensúly fenntartása** érdekében **kisvizes időszakban vízpótlás** kell biztosítani egyrészt a **vízminőség javítása** érdekében, másrészt az **ökológiai vízszint** és öntözővíz biztosításához.

Fejlesztési lehetőségek

A megfelelő biztonságú vízpótláshoz olyan útvonalak kialakítása szükséges, amelyek állami tulajdonban, és KÖTIVIZIG kezelésben vannak.

A vízpótlásra, öntözővíz leadásának biztosítására három lehetőséget dolgoztunk ki a jelenlegi kettőshasznosítású csatornák mellett további belvízcsatornák bevonásával.

1. útvonal (J. II-2-1. fürtcsatorna, Tizasülyi 28 főcsatorna, Csátés-főcsatorna, 152. csatorna, 152-1. csatorna, Jánoshidai határárok)

Víziútvonal: J-II-2-1 fürtcsatorna 28. számú belvízfőcsatorna 9+300-14+873km közötti szakasza - Csátés főcsatorna 0+000-14+720km közötti szakasza - 152. csatorna 0+000-2+600km szelvények között - 152-1 csatorna 0+000-0+630km szelvények között, - új csatorna építés (kb 600m) átkötés-- a Jánoshidai határárok 6+000km szelvényébe - Jánoshidai határárok - Zagyva zsilip.

Az alábbi csatornák kettőshasznosításúvá tétele szükséges:

- 152 számú csatorna 0+000-2+600km között
- 152-1 csatorna 0+000-0+630km szelvények között
- Jánoshidai határárok 0+000-6+000km szelvények között
- Építendő új csatornaszakasz: 720 fm

3. útvonal Első ütemben 24. csatorna végpontjáig kiépítve térségi vízpótlás céljából (J. II-2-1. fürtcsatorna, 93.1. csatorna, Tizasülyi 28 főcsatorna, 84. csatorna, 85. csatorna, 85' csatorna, 24. csatorna)

Vízleadás útvonala

J-II-2-1 öntözőcsatorna 3+400 km szelvényében → 93.1 számú csatornába 0+000-0+938 km szelvények → 28. számú csatorna 14+770-14+220 km → 84 számú csatorna 0+000-2+360km → 85. számú csatorna 0+000-1+820km → 85' csatorna 0+000-1+024km (nem VIZIG kezelésű) → 24. sz csatorna 0+000-3+237km szelvény között (vasút) Szivattyúállás

Amennyiben további vízigény jelentkezik a J. II-1. csatornából további öntözővíz leadás biztosítható a 12-28-2. csatornán keresztül a 93. csatorna 0+000-0+900 közötti szakaszának igénybevételével, a Tizasülyi 28. csatornába. Ettől a ponttól a víziút megegyezik az előzővel.

3.3.8. J. X-3. ISMÉTELT ÜZEMBE ÁLLÍTÁSA

A csatorna üzemképtelen állapotban van. A beeresztő műtárgy felújítása megtörtént a „Jászsági vízgazdálkodási rendszer rekonstrukciója I. ütem” elnevezésű projekt keretén belül elkészült 2020-ban. A Jászsági-főcsatornából a rekonstrukció után J. X-3. öntözőcsatornába a vízleadás biztosított, azonban a csatorna elhanyagolt állapota miatt a vízigények a térségben nem jelentkeztek. Cél: **a terület vízmegtartó képességének javítása.**

MEGÁLLAPODÁS

amely létrejött egyrészről az

Kulturális és Innovációs Minisztérium

székhely: 1054 Budapest, Szemere utca 6.

képviselő neve, tisztsége: **Dr. Hankó Balázs, felsőoktatásért felelős helyettes államtitkár**

- a továbbiakban: **Minisztérium** -,

másrészről

Jász-Nagykun-Szolnok Megyei Önkormányzat

székhely: **Szolnok, Kossuth Lajos út 2.**

képviselő neve, tisztsége: **Hubai Imre, a megyei közgyűlés elnöke**

- a továbbiakban: **megyei önkormányzat** -

között (együttes említésük esetén: **Felek**) az alábbi helyen, időben és tartalommal:

I. A megállapodás tárgya

1. Felek megállapodnak abban, hogy a megyei önkormányzat részt vállal az illetékességi területéhez tartozó települési önkormányzatok által meghirdetett Bursa Hungarica Felsőoktatási Önkormányzati Ösztöndíjrendszer (a továbbiakban: Bursa Hugarica Ösztöndíjrendszer) 2023. évi ösztöndíjpályázatának lebonyolításában a jelen megállapodásban (a továbbiakban: Megállapodás) foglaltaknak megfelelően.

2. Felek megállapodnak abban, hogy a megyei önkormányzat saját hatáskörében eljárva kiegészítő támogatásban részesíti a Bursa Hungarica Ösztöndíjrendszer keretében az illetékességi területéhez tartozó települési önkormányzatok által támogatott ösztöndíjasokat.

II. A megyei önkormányzat anyagi hozzájárulása

1. A megyei önkormányzat saját hatáskörében tetszőleges, a teljes pályázati időszakra egységes összegű havi támogatással egészíti ki a települési önkormányzatok által támogatásban részesített ösztöndíjasok ösztöndíját. A kiegészítő havi támogatás oly módon kerül megállapításra, hogy annak összege az 1.000 forint havi támogatást elérje és 100 forinttal maradék nélkül osztható legyen.

2. A kiegészítő támogatás időtartama a települési önkormányzat által megítélt támogatáshoz kapcsolódik, így az ösztöndíj időtartama felsőoktatási hallgatók ("A" típusú pályázat) esetében 10 hónap, azaz két egymást követő tanulmányi félév, felsőoktatási intézménybe jelentkezők ("B" típusú pályázat) esetében pedig 3x10 hónap, azaz hat egymást követő tanulmányi félév.

A megyei önkormányzat tudomásul veszi, hogy a felsőoktatási hallgatók számára kiírt ("A" típusú) pályázat pozitív elbírálása esetén a megítélt ösztöndíj két egymást követő tanulmányi félévre, a felsőoktatási intézménybe jelentkezők számára kiírt ("B" típusú) pályázat pozitív elbírálása esetén a megítélt ösztöndíj hat egymást követő tanulmányi félévre történő folyósítását garantálni köteles.

A megyei önkormányzat tudomásul veszi, hogy mind az "A", mind a "B" típusú pályázaton támogatást nyert hallgatók esetében az ösztöndíj folyósítása – a folyósítás határidejének módosulása nélkül – szünetel azokban a tanulmányi hónapokban, amelyekben az ösztöndíjas hallgatói jogviszonya szünetel, vagy nem felel meg a pályázati kiírás feltételeinek.

3. A megyei önkormányzat tudomásul veszi, hogy a Bursa Hungarica ösztöndíj (mind az önkormányzati ösztöndíjrész, mind az intézményi ösztöndíjrész) megvonásra kerül, ha a támogatott hallgató az ösztöndíj-folyósítás feltételeinek nem felel meg.

A megyei önkormányzat tudomásul veszi, hogy az "A" vagy "B" típusú ösztöndíjat a települési önkormányzat – a határozat meghozatalát követő tanulmányi félévtől ható hatállyal – visszavonhatja abban az esetben, ha az ösztöndíjas elköltözik a település illetékességi területéről.

A megyei önkormányzat tudomásul veszi, hogy a "B" típusú pályázók szociális rászorultságát a települési önkormányzat évente egyszer felülvizsgálja, és a megítélt ösztöndíjat visszavonja, ha az ösztöndíjas szociális rászorultsága már nem áll fenn. A határozat csak a meghozatalát követő tanulmányi félévtől ható hatállyal hozható meg. Amennyiben az ösztöndíjas a szociális rászorultságának vizsgálata során az önkormányzat által kért igazolásokat nem bocsátja rendelkezésre, vagy az önkormányzattal a vizsgálat során az együttműködést egyéb módon kifejezetten megtagadja, az ösztöndíjas szociális rászorultságának megszűntét a települési önkormányzat vélelmezni jogosult.

A fenti esetekben a kiegészítő támogatás folyósítása is megszűnik. A megyei önkormányzat ezen esetekben saját hatáskörben dönt, hogy nem Bursa Hungarica-támogatásként, hanem más jogcímen folyósítja-e a már korábban megítélt kiegészítő támogatást vagy sem.

4. A megítélt kiegészítő támogatást a megyei önkormányzat csak abban az esetben vonhatja vissza, ha az ösztöndíjas elköltözik a megye illetékességi területéről. A megyei önkormányzat ebben az esetben határozatban rendelkezik a támogatás visszavonásáról. A határozat csak a meghozatalát követő tanulmányi félévtől ható hatállyal hozható meg.

5. A kiegészítő támogatás odaítélése a megyei önkormányzat meglévő szabályzatai vagy a pályázati rendszer vonatkozásában elfogadott szabályzata alapján történik. A kiegészítő támogatás odaítélése során a megyei önkormányzat korra, fajra, nemre, bőrszínre, felekezeti vagy világnézeti hovatartozásra, tanulmányi eredményre tekintet nélkül, kizárólag a pályázó szociális rászorultságának objektív vizsgálatára tekintettel járhat el.

6. A kiegészítő támogatás megítélése, illetve annak mellőzése ellen fellebbezésnek helye nincs.

III. A megyei önkormányzat részvétele a pályázati rendszer lebonyolításában

1. A csatlakozni kívánó megyei önkormányzatok kötelesek regisztrálni a Bursa Hungarica pályázatok, illetve ösztöndíjak kezelésére kifejlesztett Bursa Hungarica Elektronikus Pályázatkezelési és Együttműködési Rendszerben (a továbbiakban: EPER-Bursa rendszer), melynek elérése:

<https://bursa.emet.hu/onk/monkbelep.aspx>

A belépéshez ezen Megállapodás kézhezvételét követően az Emberi Erőforrás Támogatáskezelő (a továbbiakban: Támogatáskezelő) biztosít belépési azonosítót és jelszót ezen Megállapodás III. 6. pontjában megnevezett kiemelt kapcsolattartó részére.

2. Az EPER-Bursa rendszerben a pályázók rögzítik a pályázati adataikat, majd a pályázatot a települési önkormányzatok ellenőrzik és elvégzik a települési önkormányzati elbírálást. A települési önkormányzat a támogatott pályázók összesített döntési listáit a döntési határidőben lezárja. A megyei önkormányzatok a települési bírálatok lezárásával kezdenek el a megyei támogatások odaítélését a települések által támogatott pályázók részére. A megyei bírálatban csak a határidőben lezárt, elbírált, a települési önkormányzat által támogatott pályázatok vesznek részt. A támogatott pályázatok adatait a megyei önkormányzatok az EPER-Bursa rendszerben érik el, bírálati anyagot postai úton nem kapnak.

3. A megyei önkormányzat csak azon települési önkormányzatok támogatott pályázatait bírálhatja el, amelyek csatlakoztak a Bursa Hungarica Felsőoktatási Önkormányzati Ösztöndíjpályázat 2023. évi fordulójához, és érvényesen regisztráltak az EPER-Bursa rendszerben. Az adott pályázati fordulóhoz csatlakozott települések listáját a www.emet.gov.hu internetes oldalon teszi közzé a Támogatáskezelő. A megyei önkormányzatoknak nincs pályázati adatrögzítési kötelezettségük a 2021. évi pályázati fordulóban.

4. A megyei önkormányzat kötelezettséget vállal arra, hogy a kiegészítő megyei támogatás tekintetében hozott döntését az EPER-Bursa rendszerben, a megyei összesített bírálati listán rögzíti, majd a kiegészítő megyei támogatásban részesített pályázók listáját (Megyei támogatott döntési lista) az EPER-Bursa rendszerből kinyomtatja. A kinyomtatott listát a megyei főjegyző vagy a megyei közgyűlés elnökének aláírásával és pecsétnyomattal kell ellátni.

Az eredeti Megyei támogatott döntési listát postai úton, ajánlott küldeményként 2023. január 31-ig kell eljuttatni a Támogatáskezelő IV/7. pont szerinti címére¹.

A fenti határidőn túl a támogatásban részesíteni kívánt pályázók körét a megyei önkormányzat még abban az esetben sem jogosult bővíteni, ha jogosulatlanság vagy lemondás folytán a megyei önkormányzatnak a Bursa Hungarica ösztöndíjra szánt keretében pénzmaradvány jelentkezik.

5. A Támogatáskezelő biztosítja a hozzáférést az EPER-Bursa rendszerhez a megyei önkormányzat részére az adatrögzítés céljából. A megyei önkormányzat biztosítja az EPER-Bursa rendszer használatához szükséges hardvert és szoftvert. Felek megállapítják, hogy az EPER-Bursa rendszer biztonságos működése Mozilla Firefox vagy Google Chrome alkalmazását kívánja meg.

6. Az EPER-Bursa rendszer kezelésével megbízott megyei önkormányzati kiemelt kapcsolattartó:

Név, tisztség: Vadas Sándor, koordinációs és sport referens
E-mail cím: vadas.sandor@jnszm.hu
Telefonszám: 0630-8682-402

7. A megítélt kiegészítő ösztöndíjak összegét a megyei önkormányzat köteles tanulmányi félévenként előre egy összegben átutalni a Támogatáskezelő Bursa Hungarica számlájára.
Kérjük, hogy az utalások indításánál ellenőrizzék a számlaszámot!

10032000-01451461-30000003

Az önkormányzati támogatások átutalásának határideje a tavaszi szemeszterre:
2023. január 31. napja,

Az önkormányzati támogatások átutalásának határideje az őszi szemeszterre:
2023. augusztus 31. napja,

„B” típusú pályázatok esetén a pályázatok teljes futamideje alatt minden év január 31. napjáig és minden év augusztus 31. napjáig, a pályázat lezárásáig fizetendő.

A megyei önkormányzat tudomásul veszi, hogy amennyiben az utalások során a megadott határidőket nem tartja be, szerződésszegést követ el, és felelősséggel tartozik minden, a hallgatókat a késedelmes utalás következtében érő kárért, amely a felsőoktatási intézményekhez történő továbbutalás periodicitása folytán az önkormányzat késedelmét többszörösen is meghaladó késedelemből adódhat.

Az Emberi Erőforrás Támogatáskezelő az elektronikus ügyintézés és a bizalmi szolgáltatások általános szabályairól szóló 2015. évi CCXXII. törvény és az elektronikus ügyintézés részletszabályairól szóló 451/2016. (XII. 19.) Korm. rendelet alapján biztosítja a pályázók részére az elektronikus ügyintézés lehetőségét. A modul alkalmazásával kapcsolatos felvilágosítás a Támogatáskezelő honlapján és Bursa Hungarica ügyfélszolgálatán érhető el.

A megyei önkormányzat tudomásul veszi, hogy az ütemtervben meghatározott határidőben valamennyi, általa támogatásban részesített ösztöndíjas részére megítélt összeget köteles utalni, az utalás során beszámításra nincs mód. A megyei önkormányzat részéről nem határidőre, nem a megfelelő bankszámlára történő, vagy pontatlan összegű átutalásból eredő károkért a Támogatáskezelő felelősséget nem vállal, a pályázók kártalanításáról a megyei önkormányzat köteles gondoskodni.

IV. Általános és egyéb rendelkezések

1. A megyei önkormányzat saját maga is jogosult az illetékességi területén működő, a pályázati rendszerben részt vevő települési önkormányzatokkal részletes megállapodást kötni, mely megállapodás nem állhat ellentétben jelen Megállapodás, illetőleg a települési önkormányzatok által elfogadott Általános Szerződési Feltételek rendelkezéseivel. A megállapodás elsősorban a megyei támogatás szisztémáját, illetőleg a települési önkormányzatok által szolgáltatandó adatok, információk körét és az adatszolgáltatás módját szabályozhatja.

2. A pályázati rendszer vonatkozásában betartandó határidőket jelen Megállapodás elválaszthatatlan részét képező – „A Bursa Hungarica Felsőoktatási Önkormányzati Ösztöndíjrendszer 2023. évi fordulójának Eljárásrendje - Általános Szerződési Feltételek a csatlakozó önkormányzatok számára” (ÁSZF) című dokumentum 2. számú mellékletével megegyező – Ütemterv tartalmazza.

3. A megyei önkormányzat kötelezettséget vállal arra, hogy az általa kezelt adatokat a természetes személyeknek a személyes adatok kezelése tekintetében történő védelméről és az ilyen adatok szabad áramlásáról, valamint a 95/46/EK irányelv hatályon kívül helyezéséről szóló az Európai Parlament és a Tanács (EU) 2016/679 rendeletben (továbbiakban: GDPR) foglaltak szerint, célhoz kötötten kezeli és tárolja, azokat kizárólag a jelen Megállapodásban foglaltaknak megfelelően továbbítja.

4. Felek rögzítik, hogy jelen Megállapodás alapján nyújtott szolgáltatásaikért sem díjazásra, sem költségtérítésre nem tarthatnak igényt.

5. Jelen Megállapodás hatálya a 2023. évi pályázati forduló teljes lebonyolításáig áll fenn. A 2023. évi pályázati forduló során elbírált pályázatok esetében a megyei önkormányzat mindenkor a jelen Megállapodásban foglaltaknak megfelelően köteles eljárni. A jelen Megállapodást a Felek bármikor felmondhatják, a felmondás azonban nem érinti a Felek kötelezettségét az éppen folyamatban lévő pályázati forduló teljes lebonyolításában vállalt közreműködés teljesítésére. Hasonlóképpen a felmondás nem érinti a már megítélt kiegészítő támogatás teljes folyósítására vállalt kötelezettséget sem.

6. Felek rögzítik, hogy az ösztöndíjpályázat jogszabályi háttérül a felsőoktatásban részt vevő hallgatók juttatásairól és az általuk fizetendő egyes térítésekről szóló 51/2007. (III. 26.) Korm. rendelet és a nemzeti felsőoktatásról szóló 2011. évi CCIV. törvény szolgál.

7. A Minisztérium tájékoztatja a megyei önkormányzatot, hogy az ösztöndíjpályázattal kapcsolatos központi adatbázis-kezelői, koordinációs, a települési és megyei ösztöndíjjal kapcsolatos pénzkezelési feladatokat a Támogatáskezelő látja el:

Emberi Erőforrás Támogatáskezelő
Bursa Hungarica Felsőoktatási Önkormányzati Ösztöndijrendszer
1381 Budapest Pf. 1418
Tel.: (06-1) 550-2700
E-mail: bursa@emet.gov.hu
Internet: www.emet.gov.hu (Bursa Hungarica)

8. A megyei önkormányzat teljes felelősséggel tartozik az általa, a megyei összesített támogatási lista kitöltése, tovább küldése, illetőleg a pályázati rendszer lebonyolítása során elkövetett bármilyen mulasztásért és adminisztrációs tévedésért. A **megyei önkormányzat** által elkövetett mulasztás pótlására, az adminisztrációs tévedés kijavítására a határidők leteltét követően nincs mód.

9. A jelen Megállapodásban nem, vagy nem kellően szabályozott kérdések tekintetében a magyar jog rendelkezései irányadóak.

Esetleges jogvitájuk esetére a Felek rögzítik, hogy azt elsősorban tárgyalásos úton, a pályázati rendszerben részt vevő ösztöndíjasok érdekeinek sérelme nélkül kívánják rendezni.

Jelen Megállapodás öt, egymással szó szerint megegyező példányban készült, melyből egy példány a megyei önkormányzatot, három példány a Minisztériumot, egy példány pedig a Támogatáskezelőt illeti meg.

Budapest, 2022.

.....
a Minisztérium részéről

.....
a megyei önkormányzat részéről

JÁSZ-NAGYKUN-SZOLNOK MEGYEI KÖZGYŰLÉS
2023. ÉVI
MUNKATERVE

2023. február 10. (péntek)

1. Tájékoztató a Széchenyi Programiroda Nonprofit Kft. Jász-Nagykun-Szolnok megyében működő irodájának munkájáról
Előadó: a Széchenyi Programiroda Nonprofit Kft. térségi igazgató-helyettese
2. Előterjesztés a Jász-Nagykun-Szolnok Megyei Önkormányzat 2023. évi költségvetésének és kötelező előirányzatainak megállapítására
Előadó: Hubai Imre, a Megyei Közgyűlés elnöke
3. Előterjesztés a Megyei Közgyűlés elnöke 2023. évi szabadságának ütemezésére
Előadó: Hubai Imre, a Megyei Közgyűlés elnöke

Zárt ülés:

- Előterjesztés a Jász-Nagykun-Szolnok Megyei Rendészeti és Közbiztonsági díj adományozására
Előadó: Hubai Imre, a Megyei Közgyűlés elnöke

2023. április 28. (péntek)

1. Beszámoló Jász-Nagykun-Szolnok megye 2022. évi közbiztonsági helyzetéről, a közbiztonság érdekében tett intézkedésekről és az ezzel kapcsolatos feladatokról
Előadó: a Jász-Nagykun-Szolnok megyei rendőrfőkapitány
2. Előterjesztés a Jász-Nagykun-Szolnok Megyei Önkormányzat 2022. évi költségvetésének teljesítéséről és a zárszámadási rendelet megalkotásáról
Előadó: Hubai Imre, a Megyei Közgyűlés elnöke
3. Beszámoló a Jász-Nagykun-Szolnok Megyei Területfejlesztési Ügynökség Nonprofit Kft. 2022. évi tevékenységéről és gazdálkodásáról
Előadó: a Jász-Nagykun-Szolnok Megyei Területfejlesztési Ügynökség Nonprofit Kft. igazgatója

4. Előterjesztés a Jász-Nagykun-Szolok megye Integrált Területi Programjának (2021-2027) elfogadására
Előadó: Hubai Imre, a Megyei Közgyűlés elnöke
5. Előterjesztés a Megyei Önkormányzat 2022. évi éves ellenőrzési jelentése elfogadására
Előadó: Rentzné Dr. Bezdán Edit, megyei főjegyző

Zárt ülés:

Előterjesztés a Jász-Nagykun-Szolnok Megyei Önkormányzat kitüntető díjainak adományozására

Előadó: Hubai Imre, a Megyei Közgyűlés elnöke

2023. június 16. (péntek)

1. Tájékoztató Jász-Nagykun-Szolnok megye aktuális hidrometeorológiai és vízkár helyzetéről
Előadó: Közép-Tisza-vidéki Vízügyi Igazgatóság igazgatója
2. Tájékoztató Jász-Nagykun-Szolnok megye környezetállapot értékeléséről
Előadó: Jász-Nagykun-Szolnok Megyei Kormányhivatal Környezetvédelmi, Természetvédelmi és Hulladékgazdálkodási Főosztály vezetője
3. Tájékoztató Jász-Nagykun-Szolnok megye gazdasági helyzetéről
Előadó: a Jász-Nagykun-Szolnok Megyei Kereskedelmi és Iparkamara elnöke

Zárt ülés:

Előterjesztés a Jász-Nagykun-Szolnok Megyei Önkormányzat kitüntető címeinek (Megye Turisztikai Értéke, Települési Környezetért, Ifjúságbarát Önkormányzat, Idősbarát Önkormányzat) adományozására

Előadó: Hubai Imre, a Megyei Közgyűlés elnöke

2023. augusztus 16. (szerda)

Megemlékezés augusztus 20-a,
állami ünnepünk alkalmából

a Jász-Nagykun-Szolnok Megyei Önkormányzat
Kitüntető Díjainak és Címeinek átadása

2023. szeptember 22. (péntek)

- 1. Tájékoztató a Foglalkoztatási, Munkaügyi és Munkavédelmi Főosztály 2022. évi és 2023. I. félévi tevékenységéről
Előadó: Jász-Nagykun-Szolnok Megyei Kormányhivatal Foglalkoztatási, Munkaügyi és Munkavédelmi Főosztály vezetője
- 2. Tájékoztató a Jász-Nagykun-Szolnok megyében történt munkavédelmi ellenőrzések tapasztalatairól a 2022. évben
Előadó: Jász-Nagykun-Szolnok Megyei Kormányhivatal Foglalkoztatási, Munkaügyi és Munkavédelmi Főosztály Munkaügyi és Munkavédelmi Osztály vezetője
- 3. Tájékoztató a TOP-5.1.1-15-JN1-2016-00001 és a TOP_PLUSZ-3.1.1-21-JN1-2022-00001 azonosítószámú pályázatok megvalósításának előrehaladásáról
Előadó: Hubai Imre, a Megyei Közgyűlés elnöke

2023. november 10. (péntek)

- 1. Beszámoló a Jász-Nagykun-Szolnok Megyei Katasztrófavédelmi Igazgatóság 2022. évi tevékenységéről
Előadó: Jász-Nagykun-Szolnok Megyei Katasztrófavédelmi Igazgatóság igazgatója
- 2. Tájékoztató Jász-Nagykun-Szolnok megye lakosságának egészségi állapotáról, az egészségromlást kiváltó vélelmezett okokról és a szükséges tennivalókról a 2022. év adatai alapján
Előadó: Jász-Nagykun-Szolnok Megyei Kormányhivatal Népegészségügyi Főosztály vezetője

2023. december 8. (péntek)
(Közmeghallgatás)

- 1. Tájékoztató Jász-Nagykun-Szolnok megye mezőgazdaságának helyzetéről
Előadók:
 - Nemzeti Agrárgazdasági Kamara Jász-Nagykun-Szolnok Megyei Elnöke
 - Jász-Nagykun-Szolnok Megyei Kormányhivatal Agrár- és Vidékfejlesztést Támogató Főosztály vezetője
- 2. Tájékoztató Jász-Nagykun-Szolnok megye állami közúthálózatának állapotáról és felújítási lehetőségeiről
Előadó: Magyar Közút Nonprofit Zrt. Jász-Nagykun-Szolnok Megyei Igazgatóság igazgatója

3. Előterjesztés a Jász-Nagykun-Szolnok Megyei Önkormányzat 2024. évi belső ellenőrzési tervének jóváhagyására
Előadó: Rentzné Dr. Bezdán Edit megyei címzetes főjegyző
4. Előterjesztés a Megyei Közgyűlés 2024. évi munkatervére
Előadó: Hubai Imre, a Megyei Közgyűlés elnöke

Szolnok, 2022. október 26.

A megyei közgyűlés támogatói nyilatkozata Civil Közösségi Szolgáltató Központ cím elnyerése érdekében

A Jász-Nagykun-Szolnok Megyei Közgyűlés (a továbbiakban: Közgyűlés) támogatja a (pályázó civil szervezet megnevezése és adószáma:) CONTACT Mentálhigiénés Konzultációs Szolgálat, asz: 19216588-1-16 a Miniszterelnökséghez a 2023. január 1. és 2025. december 31. közötti időszakra, „Civil Közösségi Szolgáltató Központ” cím elnyerésére benyújtott pályázatát.

Kelt: Szolnok, 2022. november 11.

.....
A Közgyűlés képviselőjében eljáró Elnök aláírása
(ph.)

Felelős kiadó: Hubai Imre, a Megyei Közgyűlés elnöke

Felelős szerkesztő: Rentzné dr. Bezdán Edit, megyei főjegyző

Cím: 5000 Szolnok, Kossuth L. u. 2.

ISSN 1215-086X

